

MEŞHURLAR ANNELERİNİ ANLATIYOR

ŞEFKAT

KAHRAMANLARI

ZEYNEP KAMEZ KAYA

ŞEFKAT KAHRAMANLARI

ZEYNEP KAMEZ KAYA

ŞEFKAT KAHRAMANLARI

Zeynep Kamez Kaya

ŞEFKAT KAHRAMANLARI

Copyright © Gül Yurdu Yayınları, 2011

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'ye aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör

Ali DEMİREL

Görsel Yönetmen

Engin ÇİFTÇİ

Kapak

İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni

Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN

978-975-9105-37-2

Yayın Numarası

40

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan Matbaası

Sarıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 274 22 15

Nisan 2011

Genel Dağıtım

Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi

Mahmutbey-İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Gül Yurdu Yayınları

Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1

34696 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78

www.gulyurduyayinlari.com

facebook.com/kitapkeynagi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	13
Şefkat kahramanları annelerimiz	13
DOĞASINA BENCİLLİĞİN YAZILMADIĞI TEK VARLIK.....	19
Çamurdan içli köfte	20
Tok gözlü evlatlar yetiştirdiler	21
Babamı ilk kez ağlarken gördüm	22
Annem beni çok severdi	23
“Anne bir gülsene”	24
Annemin vefatı	25
Babamın vefatında yanında olamadım	26
ANNE, UZAY GEMİSİ GİBİ BİR ŞEY.....	29
Anneannem ve annem.....	30
Annem babasızlığımızı tek başına kapatmaya çalıştı.....	33
Annem hep benimle yaşadı.....	33
Annem sık sık, “Ben senden razıyım Allah da razı olsun” derdi	34
Beni ilkokula halam yazdırdı	35
Annenin çocuğuna verdiği en değerli şey şefkattir.....	36
Anneler çocuklarını hep affederler	36
Annem yaşıyorsa hâlâ çocuksun!.....	37
ANNEM, BENİM DUA SPONSORUMDUR	39
Annem, Benim Dua Sponsorumdur	39
Yazarlık maceramın gizli kahramanı.....	40
Annem cep telefonuma mesaj atar	41
İlk defa çamaşırımı kendim yıkadığımda ağladım.....	41

Şefkat Kahramanları

Benim en iyi okurum annemdir	42
Annem Bediüzzaman Hazretleri'nin talebesiymiş	42
Annemden kin tutmamayı öğrendim	43
Babam ablam ve ben aynı imza gününde kitaplarımızı imzaladık	44
Annem her zaman aklımdadır	44
Anneme	45
MENİM ANAM!	47
Anneme pambuk derim... pamuk yani	49
Annemin uyuduğunu bilmem	49
Annemden ilk ayrılığım	51
Annem hem candır hem yardırdır	52
"Oğlum kardeşine yapılmasını istemediğin şeyi elin kızına yapma"	54
Anne rızası Allah'ın rızasına giden en güzel yoldur	55
Mankenlik yıllarım	55
Annemin bozulmayan tertemiz tarafını seviyorum	56
Anne dualarında unutma beni!	57
ANNEMİ DÜŞÜNDÜĞÜMDE AKLIMA GELEN İLK KELİME SESSİZLİK OLUR 59	
Annem ve babam	60
Annem her şeyle barışık bir hanımdı	61
Annemden uzun süre ayrı kalmadım	63
Onlar manevi koruyucularımızdır	63
Yardımsaver annem	64
ŞEFKAT YÜZLÜ ANNEM	67
Annemi kızımda görmek beni mutlu ediyor!	68
Okula giderken annemi düşünüp gözlerim yaşarırdı	71
Ebeveynimize borçluyuz, çocuklarımızdan alacaklıyız	72
Şefkat kahramanlarının duaları geri çevrilmez	73
Zaman gazetesindeki köşe yazılarımı Burç Fm'den takip ediyorlar	74
Anneciğime	76
ANNEYİ ANLAMAK İÇİN ANNE OLMAK GEREK!	79
Annem, ismiyle müsemma idi	80
Yaratılmışı sev, Yaratandan ötürü!	82
Odundan hediye olur mu?	83
Kur'an'a mı gidiyorsun?	84
Zarfı öğretmenine ver!	86

İçindekiler

“Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden”	87
Boşa kürek çekmeyin!.....	88
En korkunç israf zamandır!.....	89
İyi gün dostu olmayın!	90
Hizmete “hayır” demediler.....	91
Anne duası almalıyız!.....	91
Her zaman yanlarında olalım!	92
ANNE; BÜYÜKLER LİSTESİNİN BAŞINDA YER ALMALI	95
Dünyanın en zor şeyi annemi anlatmaktır	96
Annem erkek çocukları ölünce yaşayayım diye bana “Dursun” ismini vermiş.....	97
Annemden ayrılmak süt emen bir çocuğun memeden kesilmesi gibi bir şeydi benim için	98
Biz höllükte büyüdük.....	99
Annemden duyduklarımı unutmuyorum	99
Annemle vuslat öbür tarafa kaldı	100
Annemin yokluğunu hala hissediyorum.....	101
Keşke anneme karşı daha dikkatli olsaydım	101
Annemin duası	102
Anne en canlı, en kıymetli kitaptır.....	103
Annem medeni cesareti olan bir hanımdı.....	104
Annem vefat eden kardeşlerimin kendisi için şefaatçi olacağını söyledi.....	104
Baban keşke bu günleri görseydi	105
.....	107
ANNEMİ ANLATAN EN GÜZEL KELİME GÖZYAŞIDIR	107
Annem çok duygusal bir hanım.....	108
Annem bana uykumda süt içirirdi	108
Annem evlat acısını yaşadı	109
Sabretmeyi annemden öğrendim	110
Annem konserlerime gelir	110
Anne yüreğimizin bam teli	111
Annemin depremde beni sahiplenişini unutamıyorum	112
Annem sıkıntımı anlar	112
Anneciğime... ..	113

Şefkat Kahramanları

ANNELERİMİZ DUA PINARIMIZDIR, ÖLDÜKLERİNDE O PINAR KURUR ..	115
O zamana kadar hiç yalnız kalmamıştım	116
Annem olmasaydı okuyamazdık.....	117
Babamın vefatından sonra annem yaralı bir güvercin gibi kaldı.....	117
Oğlum mahallemize ateş düştü	118
Annemin duasını alırım.....	119
Annemin sıcak tarhanasını unutamam.....	120
Anneme.....	120
ANNE ÇOCUĞUN EMNİYET ÜSÜDÜR	123
Annem Anadolu irfanının inceliklerini anneannemden almış	124
Yeryüzünde bir melek dolaşıyorsa o benim annemdir.....	125
Babam tüm ailenin direğiymiş	126
Annemin dua etmeyi unuttuğu ilk sınavda başarısız olmuşum.....	127
Babamın vefatı çocuklarımın hayatlarında da boşluk bıraktı.....	127
Askerlik döneminde anneme ihtiyaç duydum.....	128
Anneme.....	129
ANNEM, ŞEFKAT VE HİMMET ABİDESİYDİ.....	131
Fırsat elde iken kıymet bilmek.....	132
Ümmi ama irfan sahibi olmak	133
Annem çok sabırlıydı	134
Sabahların tatlı telâş	134
Annemden kalan manevi miras.....	136
Anneler anlatılamaz	136
Öfkeye sevgiyle karşılık vermek.....	138
Vefatında yanında değildim.....	139
ANNEMİ EN GÜZEL ŞEFKAT KELİMESİ ANLATIR	141
Annem ulema torunuydu.....	142
Unutamadığım bir hatıramdır	144
Annem “sen ciddi ve uslu bir çocuktun” der.....	145
Annemi en iyi “şefkat” kelimesi anlatır	146
Top oynamaktan sınıfta kaldım.....	147
Annemden ilk uzun süreli ayrılığım	148
Annem kitapları gömerken ben yanıdaydım	149
İnsan kendi çocuklarında kendisini keşfediyor	151
SÖZE “ANNE” DİYE BAŞLAMAK	155

İçindekiler

Anne evrensel bir kavram.....	155
Öğrencilik yıllarımda ne zaman sıkıntıya düşsem annem hissederci.....	158
Annemle hal diliyle anlaşıyoruz.....	159
Yazdığım her şeyde ilk öğretmenimin (annemin) izleri var.....	160
Anneyi her gün okunan ve bitmeyen bir kitap gibi telakki etmek lazım	161
Yunus Emre'yi sevmem annemden dolayıdır	162
Annemin duası	163
Annemle geçirdiğim özel zamanlarım var	164
Seni bana bulduran Allah bizi burada kurda kuşa yem etmez	164
ANNE, GEREK ŞARTTIR	167
Babalar annenin çektiği çileyi anlayamaz.....	168
İçi dışı bir olan bir tanecik annem	169
Annem okumamı çok istiyordu	170
Anne şiirimi nasıl yazdım?	171
Şiiri okuduğumda annem ağlamıştı.....	172
Bu çocuk benim oğlum, kardeşim, babam, annem!.....	173
Annemden bana kalanlar	174
Asla yalan yok.....	174
Dede dahi olsam, annemin küçücük çocuğuyum	176
ANNEM BANA DÜŞKÜN, BEN DE ONA DÜŞKÜNDÜM.....	179
Annem altı çocuğunu cennete uğurlamış.....	181
Annem gurbet dönüşü her kavuşmamızda ağlardı	182
Annem Aşık Veysel hayranıydı.....	184
Kızımı anneme benzetiyorum	185
Annemin, babamın vefatında yanlarında olamadım.....	186
Annemin küçük bohçasını unutamam	186
Sırlı Sandık.....	187
ANNE KAVRAMI İNSANI KAMAŞTIRIR	189
Annem asabi bir insandı.....	190
Annem Üstad Necip Fazıl Kısakürek'le akrabaydı	191
Annemle babam arasında yirmi yaş fark vardı.....	192
"Senin gelmene gerek yok çocuklarının durumları çok iyi"	193
Annemin gözünde benim yerim her zaman farklıydı	194
Annemden ilk ayrılığım	195
Annem çok düzenli bir hanımdı.....	197

Alaeddin benim tam zıttım olan bir kişiliğe sahipti.....	198
“Oğlum iki yıldan beri bu yemeği yapmıyor, senin gelmeni bekliyordum”..	
199	
Öykülerimdeki anne motiflerinde annemden izler var.....	199
Annemi yazmak elimden gelmedi	200
Annemle hacca gitmeyi planlıyorduk.....	200
YARATILIŞ SIRRINDAKİ İKSİR ANNEYE VERİLMİŞ	203
Annem beş vakit namazlı bir hanımdı	206
Annem hacda şehit oldu	208
Türkiye'ye annemsiz dönmek	209
Babamla ilgili pişmanlıklarım var	210
Babam bana “Recep Ağabey” derdi.	211
Annemin duaları	212
GÜL KOKULU PAMUK ANNECİĞİM!	215
Benim annem	216
Annem benim dünya ile iletişim merkezimdi.....	218
Annem kelam hocası kadar kelam ilmini bilir	219
“Oğlum çok konuşma, aklının dibi görünüyor”	220
Susmak bazen sözden güçlüdür	220
Annem, babam gelmeden evde olmamızı isterdi	222
Anneme.....	223
ANNEM İSTANBUL HANIMEFENDİSİYDİ	225
Modern zihniyetle annelerimizi anlamak mümkün değil.....	226
Annem bir İstanbul hanımefendisiydi	226
Bulutlara bakmasını annemden öğrendim	228
Annem, söylediği şeyi yapardı	229
Annem amatör heveslere kapılmamı engelledi	229
Annem olumsuzlukları bize hiç yansıtmazdı	231
Annemle erguvan seyrine giderdik	232
Evde ayrıcalığım vardı, annem beni çok severdi.....	232
Annemin duaları	233
ANNEM ÇOK CÖMERT BİR HANIMDI	235
Annem benim için “Bu benim kızım.” diyordu	235
Annemden hiç ayrılmadım.....	236
Annem bana çocuk gibi davranırdı.....	237

İçindekiler

Annem benim okumam için çok gayret etti.....	237
Annem aniden vefat etti.....	238
İnsanın evinde bereketi yoksa anne babasını memnun etmeli.....	239
ANNELİK, AŞK ŞEKLİNDE YAŞANAN HAYATIN KENDİSİDİR.....	241
Annem okumak konusunda çok titizdi	242
Anneannemin vefatı annemi çok etkiledi	242
İsraf söz konusu değildi	243
Hasta yatağındaki annem “Yazını beğenmedim evladım.” dedi.....	244
Sizi önce Allah’a, sonra annenize emanet ediyorum	244
Annem bana yol ve yön gösterir	245
Annem mükemmeliyetçi birisidir.....	246
Annemden ilk ayrılışım	247
İlk kitabım ve annem	247
Anneme verdiğim bir bardak su bile beni iyileştiriyor	248
Anneme.....	249
AİLE SON KALE, ANNE BU KALENİN BAYRAKTARI	251
Benim annem	252
Annem 50 yaşında Kur’an öğrendi	252
Biz dört kardeş annemize bakamadık	254
Oğlum İstanbul çok kalabalık, kaldırımdan aşağı inme.....	254
Yoğun bakım.....	255
Annemin duaları	256
Onların dualarıyla sıkıntılımdan kurtuluyorum.....	257
Annemin yol açma duası.....	258
Annemsiz askere gitmek çok zordu	258
Seveceğim gönül ve annem.....	259
Birbirimizi görmeden evlendik	260
Anneleri şefkat duygusundan uzaklaştırıyorlar	260
ANNEM, BENİM DÜNYAMI AYDINLATAN BİR BÜYÜK IŞIKTIR	263
Bana Türkçe’yi annem sevdirdi	264
Eğitimimde annemin rolü.....	265
Annemden ilk ayrılığım	267
Annem sevgisini dile getirmezdii	268
Annemin duaları	269
OKYANUS KELİMESİ ANNEMİ ANLATIR.....	271

Şefkat Kahramanları

İyi şeyler kadın üzerinden muhafaza edilir	272
Annemle çatışmalar yaşadım	274
Annem, “Keşke destek verseydik.” der	274
Annemin yönlendirmesiyle eczacı oldum	276
Annemden hiç ayrılmadım	277
Annem beni destekledi	278
“Okyanus” kelimesi annemi anlatır	279
Anneme minnettarım	280

ÖNSÖZ

Şefkat kahramanları annelerimiz

Annem her zaman hem ablama, hem de bana anne olmadan kendisini anlayamayacağımızdan dem vurup dururdu. O zamanlar onu anlamadığımı idrak edemezdim. Anne oluncaya dek bu böyle devam etti. Şimdi ablamla sohbet ederken durup dışarıdan bir gözle kendimize baktığımda annemizin ne kadar haklı olduğunu fark ediyorum. Ana olmadan ana hali bilinmezmiş. Annelik ebede kadar devam eden bir süreç, şimdilerde bu sürecin çok başındayım.

Ben hep babasının kızı olmuş biriyim. Babamla samimiyetim bilinen anne-kız samimiyetinin çok ötesinde olmuştur her zaman. Çocukken en çok kimi seviyorsun sorusuna ben hep annemin duymayacağı bir ses tonuyla “babamı” derdim. Zaman zaman annemi babama şikâyet ettiğimde babamın, “Kızım, annen anne olduğu için her zaman haklıdır” demesinin moralimi bozduğunu hatırlıyorum. Ama şimdi ben de babama katılıyorum.

Anne her şeyden önce bizim var oluşumuzun vesilesi olan bir varlıktır. Allah'ın yaratıcı kudretinde kullandığı ve seçtiği

aziz şahsiyettir. Kendi şefkatinden bahşettiği, beslediği ve koruma altına aldığı seçilmiş kuldur anne...

Sanıyorum annelerimizi en iyi ifade eden iki kelime Burç Fm'deki programımız için seçtiğimiz isim: "Şefkat Kahramanları." Bu programda tanıdığımız isimlere anneleriyle ilgili sorduğum sorular aslında annemle ilgili kendime sorduklarımdır. Bu sorulardan bir tanesinin cevabı benim hayatıma yön veren bir hatıramdır. Onların istekleri ve duaları biz farkında olmasak da bizi yönlendiriyor.

"Annenizin duası hürmetine hayatınızda önemli değişiklikler olduğunu veya hayatınızın kolaylaştığını hissettiniz mi?" sorusunun bendeki cevabı şöyle...

Benim çocukluğumda annemin çok sevdiği bir arkadaşı İzmir'de yerel bir radyoda program yapıyordu. Annem sürekli bana, "Kızım sen de radyocu ol, Fatma ablan gibi program yap, ben de seni dinleyeyim." diyordu. Sanıyorum benim radyocu olmamda annemin bu isteği ve duası çok önemli. O zamanlar farkında olmasam da annem benim mesleğimi seçmiş ve inceden inceye beni yönlendirmiş.

Ben ilk ve ortaokul zamanlarımda kitap okur, anneme anlattım. Annem de her bulunduğumuz ortamda arkadaşlarının, akrabalarımızın yanında, "Şimdi Zeynep size okuduğu bir hikayeyi anlatacak." der ve tabir yerindeyse beni cebren konuşmaya iter ve çekilirdi. Sanıyorum annem beni radyocu yapmayı aklına koymuş ve bu konudaki planlarını hayata geçiriyordu. Benim de birileri tarafından dinlenmek hoşuma gitmeye başlamış ki sonraları anneme gerek kalmadan konuşmaya kendim başlıyordum. Ben de bu mesleği kendime seçmiştim annemin sevkiyle.

Karar vermiştim Radyo Televizyon bölümünü okuyup sunuculuk yapacaktım. Üniversite tercihlerimi yaparken annem

yine devreye girmiş ve ısrarla Konya'yı yazmam konusunda bana baskı yapıyordu. Ve, "Kızım Konyalı bir teyzeyle tanıştım çok iyi insan, telefonunu da aldım. Madem Anadolu'ya gideceksin, Konya'yı yaz. O teyze seni gözetir. Aklım sende kalmaz" diyordu.

Konya ısrarı sadece o Konya'lı iyi teyze içindi. Çünkü Konya'da ne başka bir tanıdığımız, ne de akrabamız vardı. Ben de annemi kırmamak için Konya'yı tercih etmiştim. Ama o zaman Konya'da benim gönlümde yatan radyo ve televizyon bölümü açılmamıştı. Ben, "Nasıl olsa radyo ve televizyon tercihlerimden herhangi birine girerim. Hem de annemi kırmamış olurum" diye Selçuk Üniversitesi işletme bölümünü yazdım. Aradan zaman geçti tercih sonuçlarım geldi. Ve Konya'yı kazandığım belli oldu. Bu sonuç beni mutlu etmedi ve anneme kızdığımı hatırlıyorum. Annemin şehir tercihi sebebiyle gittim üniversite eğitimimi hiç istemediğim bir bölümde okuyarak tamamladım.

Annem de halisane bir duyguyla hep dua ederdi: "Kızım sen beni kırmadın Allah da seni kırmayın, gönlünün muradını versin, inşallah radyocu olur benim arkadaşım gibi program sunarsın" diye.

İşletme okurken de okulu bitirdikten sonra da hedefim ve isteğim hiç değişmedi. Okulu bitirdim eve döndüm. Bir danışmanlık ve insan kaynakları şirketinde staj yapmaya başladım.

Burası annemin arkadaşının program yaptığı radyoyla aynı katta bulunan bir şirketti. Staj başvurum kabul edilmiş ve ben staja başlamıştım. Bu katın küçük ama ev mutfağını aratmayacak nitelikte şirin bir mutfağı vardı. Hem de bu mutfak canlı yayın stüdyosunun karşısındaydı. Ben sık sık mutfağa giriyor,

canlı yayın stüdyosunda kendimi program sunarken hayal ediyordum. Bu oyun çok hoşuma gidiyordu. Bir bahaneyle mutfığa giriyor ve spiker arkadaşlarla muhabbet ediyordum. Bu işin inceliklerini, nelerin nasıl yapıldığını gözlemliyordum.

Sonra diksiyon kurslarını araştırmaya radyoculukla ilgili kitaplar okumaya başladım. Bu arada annemin arkadaşı Fatma abla ben staja başlamadan bir yıl önce oradan ayrılmıştı. Tanıdığım kimse yoktu ama yeni arkadaşlıklar edinmek daha güzeldi. Zaman her zaman olduğu gibi aktı geçti. Stajım sona erdi.

O sırada radyoda telefonlara bakabilecek bir eleman arıyordu. Bana, "Sen yapar mısın?" dediler. Bu teklif benim için çölde serap görmek gibi bir şeydi. Kopmayı istemediğim bir ortamdan nasıl gidecektim. Ve hemen kabul ettim. Bu süreç sekiz ay kadar sürdü. Ben sekiz ay boyunca mesai bitimi mikrofon karşısına geçiyor, kendimi dinliyor, kayıt alıyordum. Annem dualarını hiç eksik etmedi. Hayalim duam oldu. Annemin duası Allah'a sebepleri yarattırdı. Ve sonra merhaba mikrofon...

İlk programım annemin isteği ve duası üzere arkadaşı Fatma ablanın çalıştığı radyoda ve onun program saatindeydi. Fatma ablanın ayrılmasıyla oluşan boşluğu annemin dediği gibi ben doldurmuştum ve annem beni dinliyordu. Onun duası olmasa her şey bu kadar kolay olmazdı.

Her spikerin ilk mikrofon maceraları vardır. Ben mikrofonu ilk merhaba dememin mutluluğu ve heyecanıyla bir haber bültenini mikrofonu açmadan sunmuş, sonra o kadar terin ve titremenin sonunda yayına sadece fonun gittiğini, mikrofonu açmayı unuttuğumu öğrenip haberleri tekrar okumuştum. Ne de olsa ilkine göre tecrübeli sayılırdım. Her ne kadar mikrofon kapalı da olsa ben onu ilk sunuşumda bilmiyordum ki...

Anneleri hayatta olan konuklarım, anneleri programı dinleyeceğinden gözleri dolu dolu, “Anne bana hakkını helal et” diye bitiriyorlar cümlelerini. Biz evlat olarak helallik talebinde bulunsak, onlar haklarını helal etseler de ortada ödenemeyecek bir hak var, sevgi var, en önemlisi karşılıksız olan şefkat var. Ama içimizi ısıtıp rahatlatacak tek şey onların, “Hakkımı helal ediyorum.” demeleri.

“Dünyanın en büyük hazinesi nedir?” diye sorsanız, “Annemdir.” derim. Eminim ki bu soruyu başka insanlara da sorsak, onların da vereceği cevap hemen hemen aynı olacaktır. Anneler, dünyanın en büyük hazinelerinden birisidir. Onlar, hayata derin izler bırakırlar, evlat yetiştirirler. Bazı annelerin yetiştirdikleri evlatlar, düşünceleriyle, hayatlarıyla, yazılarıyla öne çıkarlar ve bize örnek olurlar.

Biz, topluma yön vermiş yazar, şair ve araştırmacı gibi tanınmış bazı simaların annelerinin hiyakelerini Burç Fm’de “Şefkat Kahramanları” programıyla dinleyicilerimizle buluşturduk. Şimdi bu kitap vesilesiyle okuyucularımızla buluşturuyoruz. Elinizdeki kitap radyo programlarının bir derlemesidir.

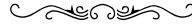
“Anne programı yapmak anne olmayı gerektirir.” diyerek, program teklifinde bulunmak için anne olmamı bekleyen sayın genel yayın yönetmenim Bünyamin Şen Bey’e, her programımı dikkatle dinleyip beni destekleyen eşim Hakan Kaya Bey’e, en önemlisi dualarıyla beni yalnız bırakmayan anneme ve babama çok teşekkür ederim.

Zeynep Kamez Kaya
2011 İstanbul

AHMET TAŞGETİREN

1948 yılında Kahramanmaraş'ta dünyaya gelen Ahmet Taşgetiren 1965 senesinde Kahramanmaraş İmam Hatip Okulunu, 1970 yılında da İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünü bitirdi. Değişik gazete ve dergilerde yazıları yayınlandı. Yeni Şafak gazetesinde 10 yıl boyunca başyazar olarak çalışan Taşgetiren, 1986 yılından bu yana Altınoluk dergisinin Yazı İşleri Müdürlüğü görevini yürütüyor. Halen Bugün gazetesinde okuyucularıyla beraber olan Ahmet Taşgetiren, haftalık Aksiyon dergisinde yazıyor, ayrıca hafta içi her gün Burç Fm'de gündemdeki meseleleri değerlendiriyor. Taşgetiren, evli ve beş çocuk babasıdır.

DOĞASINA BENCİLLİĞİN YAZILMADIĞI TEK VARLIK

*Kanmaz asla sevmeye, O sevgiye susuzdur,
Şâire “su” dedirten hisle “evlât” der inler.
Herkes derin uykularda iken o uykusuzdur,
El açar Yaratana balalarını diler...*

*Yürüdüğü yol, onun hislerinin yoludur,
Durmaz, bir süvâri gibi yürür dolu dizgin...
O, yeryüzünde en ululardan uludur,
Sînesi meleklerin sînesi kadar engin...*

M. F. Gülen

“Anne” hangi dilde söylenirse söylensin dünyanın en sıcak kelimesidir. Allah’ın kalbimizin en mutena yerinde hissettirdiği, sanki size oralardan kopup gelen bir şey.

Anne sevgisi insana verilen bir rahmet ve lütufdur. Anne Allah’ın Rahim ismiyle beslediği özel bir varlıktır. İnsanın kişiliğiyle bütünleşen, “şefkat kahramanı” diye ifade edilebilen, hep veren, kendisinden çok evladını düşünen bir şahsiyettir. Başkası için var olan, mukaddes, kutsala en yakın varlık annedir.

Benim annem işte bütün bunları toplayan bir insandı. On evlat dünyaya getirmiş.. hatta ailemizde bir ablamızın doğup vefat ettiği anlatılır. Onun dışında on evlat doğurup, kendi bünyesinde taşıyan, kendi canından besleyen ve dünyaya getiren, dünyaya getirdikten sonra da kendini vererek büyüten bir kadından, bir anneden bahsediyoruz. Annemin ismi Hacer. Nur içinde yatsın. 2002 yılında kaybettik. Ebedi âleme uğurladık. Annemiz bütün kardeşlerimde derin izleri olan bir varlık.

Babam Rüstem Efendi rençberdir. Rençber, bağ-bahçe işlerinde çalışan kimse demek. Babam ailenin tek oğlu olarak erken yaşta kaybettiği babasından kalan bütün sorumluluğu üzerine almış. Askere gitmeden önce annemle evlenmiş ve baba olmuş. Üç buçuk yıl kadar uzun süre askerlik yapmış. Böyle bir dönemde bağ bahçe işlerinin sorumluluğu, aile içerisindeki yük ve çocukların bakımı anneme kalmış.

Annem çok genç yaşta evlenmiş. Genç dediğimde sizin aklınıza ne gelir bilmem? Ama on üç yaşında olduğunu söylemişti. Babam da on altı yaşındaymış. O dönemin gelenekleri gereği büyük ailede yaşıyorlarmış. Yani genç evliler baba ve annenin bulunduğu bir aile içerisinde hayat sürüyorlar. Annemin on üç yaşına ilişkin nişanlılık dönemine ait bir anekdotu beni çok güldürür.

Çamurdan içli köfte

Maraş'ta içli köfte yapılır. Bulgur yoğrulur ve içi oyulacak hale getirilir. Daha çocuk yaşlardaki genç kızlara da içli köftenin nasıl yapıldığı anneleri tarafından öğretilir. Benim anne tarafımdan dedemler çiftçi ailesiymiş. Evlerinde büyük baş hayvanları varmış. Hem çift sürüyorlar, hem sütünden istifade ediyorlarmış. O dönemde Maraş'ın yolları da çamurlu. On üç yaşındaki bir kız çocuğu olan annem yola oturuyor ve çamurdan içli köfte

oymaya çalışıyor. O dalmış içli köfteyle uğraşırken, dedem yani kayın pederi olacak kişi, o sokaktan geçerken, müstakbel gelinine rastlıyor. Onun içli köfte oymaya çalıştığını görüyor. Annem, dedemi başının ucunda gördüğünde utancından yerin dibine geçtiğini söylerdi. Küçük yaşta gelin olduğunu ifade etmek için başından geçen bu olayı bazen anlatırdı.

Annem 1924'te Kurtuluş savaşı sonrasında şartların zor olduğu bir dönemde dünyaya gelmiş. Babam 1921'de Maraş Harbinin hemen sonrasında doğmuş. Babamla annem arasında üç yaş fark vardı ama babam zaman zaman anneme takılır, "Sen benden yaşlısın" derdi. Hanımlar yaş konusunda alingan olurlar. Annem bunun bir şaka olduğunu dikkate almaz çocuğu bir tepki gösterirdi. Arada böyle bir yaş farkı vardı evet ama ikisi de çocuk denecek yaşta evlenmişlerdi.

Tok gözlü evlatlar yetiştirdiler

Bağ, bahçe, tarla işleri vardı. Ekonomik açıdan şartların zor olduğu bir dönemdi. Benim gençlik yıllarım dâhil babamın ve ailemizin böyle bir zorluğu birlikte yaşadığımızı söyleyebilirim. O şartlar içerisinde babamız ve annemiz bizleri büyütebilmek için hakikaten canlarını dişlerine takmış, gayret göstermişlerdi. O bağ, bahçe, tarla zorluğunu bugünün nesilleri yeterince bilmez. Kayısı bahçemiz, zeytinliğimiz, bağlarımız vardı. Babam zahireyi tutmak için harman yeri kiralardı. Bizler de annemiz babamız önde olmak üzere tüm kardeşler harman yeri içindeki buğdayları toplar, bir araya getirir, sonra akarsuyun önüne koyardık. Akarsuda buğdayın toprakları ıslanıp akar ve buğday yerinde kalırdı. Zahiremiz öyle temin edilirdi. O zor şartlar içerisinde annem ve babam onurlu insanlar olarak bizi kimseye muhtaç etmediler.

Tok gözlü evlatlar yetiştirdiler. O doygunluk hissini içimde bir gurur olarak taşıyorum.

Çok küçük yaşta çalışmaya başladık. Bahçemiz şehirden altı km uzaktaydı. O zaman yükler hayvanlarla taşınıyordu. Bugünkü gibi motorlu araçlar yoktu. Hatta atlı arabalar bile hayatımıza sonradan girdi. O dönem iki tane merkebimiz vardı. O merkeplerle şehre üzüm ve kayısı taşıyorduk. Bunu çocuk yaşta yapıyorduk.

Babam sabah namazı vaktinde yükü, hayvanı bize emanet ediyor, "Oğlum al bunu şehre götür." diyordu. Gece karanlığında arkamızdan gelen köylü hayvanlarının seslerinden ürktüğümüzü hatırlıyorum. Her şeye rağmen bağ hayatı çok tatlıydı. Şimdiki çocuklar yaşayamıyorlar bunu. Orada tüm aile, hısım-akraba toplanırdık. Onlarla büyük ailenin coşkusunu yaşırdık. Şimdi bile içimde özlemdir; bahçeli bir yerimiz olsa, hep beraber bir araya gelsek. Çocuklar, yeğenler, kuzenler birbirini tanısalar, kaynaşsalar diye düşünürüm.

Babamı ilk kez ağlarken gördüm

Babam duygularını belli etmezdi. Babamla annem arasında sevgiyi ifade etme durumuna hiç tanık olmadım. Beni yolcu ederken ilk kez babamı ağlarken gördüm...

Babam bir ara arıcılıkla uğraştı. Bal alımı-satımı yaptı. Ben o dönem İstanbul'daydım. Babam İstanbul'a geldi. Buradan birlikte Keşan'a gittik. Babam Keşan'dan arı veya bal bakacaktı. Onları alıp benimle Maraş'a gönderecekti. Kendisi yine arıya-bala bakmak için Edremit tarafına gidecekti. Keşan'da benim otobüsüm, babamın otobüsünden önce kalktı ve babamın beni uğurlaması gerekti. Otobüse bindim, baktım babam ağlıyor. Beni uğurlarken babamı ilk kez ağlarken

gördüm. Sonra mektup yazdım babama. Mektubumda, “Babacığım bizi sevdiğinizi biliyorum ama bu sevgiyi bugüne kadar ifade etmediniz. Keşan’da beni yolcu ederken gözünüzün yaşardığını hissettim. O zaman anladım ve keşke bu sevgiye daha önce şahit olsaydım.” dedim.

Annemin vefatında bile babamla annem arasında bizim bugünkü anladığımız anlamda sevgiyi ifade etme durumuna hiç tanık olmadım. Genelde latifeleşirlerdi. Annem hastalandı. Hayatının son iki-üç yılı alzaimer hastalığıyla geçti. O dönem babamın anneme şefkatini, sevgisini gördüm. Bir de annem vefat ettiğinde sakallarına düşen gözyaşlarını gördüm.

Bunlar saklanan belki ifade edilmeyen sevgilerin yansımasıydı. Babam, annemin Kur’an okumasını dinlerdi. O anlarda ilişkilerindeki sevgi ve şefkate tanık oldum. Bu söze yansımayan ama ilişkilere yansıyan, muameleye yansıyan bir sevgiydi. Annem babamın her seslenişinde, “Buyur.” diye hitap ederdi. Babam da anneme, “Hatun kişi”, Maraşlıca ifadesiyle “hatın gişi” derdi. Anadolu’da sevgi farklı ifade ediliyor, farklı yansıyor.

Annem beni çok severdi

Ben 50’lili yaşlarımda bile annemin dizine yatmışımdır, onunla konuşmuşumdur. İlk erkek evladı ve ilk gurbete giden evladı bendim. Onun için annem beni çok severdi. Bunu hissedirdim. Annem iki avucunun arasına yüzümü alıp elinin sıcaklığını hissettirir, beni öyle severdi. Çok hoşuma giderdi. O anne sevgisini anlatan bir şeydir benim için.

İkiz kardeşlerim vardı. Bir kardeşimi 21-22 yaşlarında kaybettik. Vefatı çok üzücü oldu. Dağda donarak vefat etti. İkizlerin ayrı bir tadı, aile içerisinde farklı bir sevimliliği oluyor. Onun kaybı annemin hayatında dönüm noktası oldu. Sanki yüreğinin bir kısmı

ebedi âleme göçtü. Ruhen çok yıprandı. Bunun fiziksel yansımaları oldu. Vefat eden kardeşimin ismi Mahmut'tu. Annem bir daha onun adını anamadı. Mahmut ismi bizim evimizde, ailemizde zor söylenen bir isim oldu. Benim oğlumun ismi Mahmut Tuğrul'dur. Ama genelde Tuğrul ismi kullanılır. Annenin evladına yönelik sevgisi, öyle bir kayıp halinde çok daha derin ortaya çıkıyor.

Benim annemle hukukum İstanbul'a geldikten sonra yani ayrıldıktan sonra başladı. Önce anne, baba, evlatlar, kardeşler iç içeler. Her zaman beraberler ama okul, bağ, bahçe işleri dolayısıyla sevgiyi ifade etme zemini olmuyor. Bunu fikri birikimin, entelektüel birikimin arttığı dönemler insan daha çok idrak ediyor. Anadolu'da bunlar dünya telaşı içerisinde çok fark edilemeyen veya çok müstesna anlarda fark edilen şeyler oluyor. Mesela kız evlat gelin olup aileden ayrılınca o zaman ailede bir eksilme oluyor. Yuvadan bir kuş uçuyor.

“Anne bir gülsene”

İstanbul'a geldikten sonra telefonlarda daha çok annemle konuştuğumu hatırlıyorum. Sanki özlem annemle evlat arasında geçiyor. Babamla telefon konuşmalarımız az olmuştur.

Biz de annemle telefonda uzun uzun konuşurduk. Halimizi, hatırımızı, ne yaşadığımızı sorardı. Annem kardeşimin vefatı dolayısıyla hep yaralıydı. Ben de teselli etme babında o yaralı halini hep dikkate alarak annemi mutlu edecek konulardan bahsedirdim.

Annemle babam birlikte hacca gitmişlerdi. Hac, annemin duygu dünyasında bir güzellik oluşturmuştu. Hep bir sevinç ve hasret olarak hatırlardı. Hacdan bahsettiğinizde o dünyaya gidiyor ve acılarını unutuyordu. Telefonda da hep, “Anne bir gülsene.” derdim, o da gülerdi. Bilmiyorum bu ifadenin sihirli bir yanı

var mı? Annemi güldürürdüm. İçi açılırdı, bunu hissederdim. Birden uzaklaşırdı acılarından. Öyle de saf, çocuksu bir yanı vardı.

Bizler biraz da okumuş olarak karşımızdaki insanın psikolojisini tahmin ederdik. Anneme bir tür rehabilitasyon, bir tür terapi gibi olurdu konuşmalarımız. Onu hissederdim ve çok mutlu olurum. Zaman zaman Peygamberimiz'e, Kabe'ye, Mescid-i Nebi'ye, Ravza'ya olan hasretini ifade eden hac ilahileri söylerdi. Kur'an okuyuşunu dinlememiz çok hoşuna giderdi. Anneme güzel, okunaklı bir Kur'an-ı Kerim almıştım. Gözlüğünü takmış, kucağına yastık almış, üzerine büyük Kur'an-ı Kerim'ini koymuş, sanki Kur'an'a yumulmuş hali gözlerimin önündedir. Onu birisi dinlerse ki genelde babam dinlerdi, çok mutlu olurdu. Babam da dinlemekten çok mutlu olurdu.

Fetretin etkisiyle Kur'an-ı Kerim'i öğrenemeyen kişiler Anadolu'da ihlas hatmi yaparlardı. Bu Kur'an-ı Kerim'in her satırına bir ihlas okuyarak yapılan bir hatimdi. Annem de öğreninceye kadar ihlas hatmi yapar böylece hatim ihtiyacını karşılamış olurdu. Sonra öğrendi ve hakikaten Kur'an'la beraberlik, bir kelimeyi sökmeye çalışmak, Allah'ın kelamının bir kelimesiyle beraber olmak ona büyük mutluluk veriyordu. Gözümün önündedir o fotoğraf, annemin fotoğrafı.

Annemin vefatı

Annemin vefatını kız kardeşlerim haber verdiler. "Annemizin durumu ciddi, bir an önce gelin." dediler. Vefat ettiğini söylemediler ama biliyordum. Annemin hastalığı daha önce de ifade etmiştim, alzaimer'di.

Durumu oldukça ciddileşmişti. Hastalığının üzerinden iki buçuk yıl geçmiş, iyice ilerlemişti. O dönemde kız kardeşlerimin anneme yaptıkları hizmetleri unutamam. O müstesna

bir şeydir. Sanki annem çocuk oldu da kızları ona bakıyordu. Böyle durumlarda insanın içi tetikte oluyor. Babam da bir süre hasta yattı. Onda da aynı tedirginliği hissettim. Her telefonda, “Acaba acı haber mi?” diye içiniz tetikte beklemek çok zordur. Hasta olduğunu bilmemize rağmen yine de insan içinden bir şeyin kopup gittiğini hissediyor.

Maraş'a gittim. Teneşir tahtasının üzerinde annemi gördüm. Kız kardeşlerimin yıkamasını vasiyet etmiş. Onlar yıkamışlar. Annemin o güzel yüzünü, ellerini öptüm. O'nun vefatı hayatımda büyük boşluktur. Hangi yaşta olursanız olun insan, başını dizine rahatça koyabileceği, hiçbir hesabı olmayan, sizin için sürekli iyilik düşünen, dua eden bir varlığı her zaman özleyiyor.

Annemin gidişi bir başka gidiştir. Hayatta başka eksiliştir. Babamın gidişi bir başka gidiş, bir başka eksiliştir. Yaşım 62 oldu. Bir ailenin reisiyim, babayım. Yaşım büyük ama hiçbir yaş anne eksikliğini ortadan kaldırmıyor. Allah rahmet eylesin mekânları cennet olsun.

Hayat içerisinde farklı şeyler kazanıyor insan. “Onlar görseydi mutlu olurlardı” dediğiniz çok şey oluyor. Evladınız yetişmiş, belli sorumluluklar almış. Bunları paylaşmak istiyorsunuz. Maraş'a gittiğim zamanlar konferanslarıma ablalarım, kız kardeşlerim, diğer erkek kardeşlerim geliyor. Annemle babam orada olsalardı, mutlu olurlardı. İmam Hatip'teyken, İslam Enstitüsü'ndeysen Maraş'a gittiğimizde camilerde sohbetlerimiz, zaman zaman konferanslarımız olurdu. Mesela ben Ulu Cami'de bir vaaz vermişim, halam dinlemiş. Onu anlata anlata bitiremezdi.

Babamın vefatında yanında olamadım

Daha çok yanlarında olabilirdik, daha çok ziyaret edebilirdik, daha çok hastalığı döneminde görebilirdik. Yaşadığımız

meşgaleler dünya telaşları bizi çok meşgul ediyor. Bunu, kaybettikten sonra anlıyor insan. Az geliyor gidip görmüşlüğüüm. Hastalık döneminde hizmet etmişliğim az geliyor. İçimde bir burukluk var.

Babam felç geçirmişti. Hastanede yatıyordu. Gittim Maraş'ta bir miktar hizmet ettim. İstanbul'a gelmem gerekiyordu. Buradaki iş dolayısıyla gelir dönerim diye düşündüm ama İstanbul'a geldiğimde babam vefat etti. Sonra defalarca "Bırakıp gelmeseydim." dedim. Onunla da son anında beraber olmadık. Ancak öldükten sonra gidebildim.

Benim annem on çocuk doğurdu ve büyüttü. Biz doğurmayı da, büyütmeyi de kolay söylüyoruz. Oysa bir annenin farklı bedeni, kendi bünyesinde taşıması kolay olur mu? Onu kendi canından beslemesi... Allah Teala bile bu işin zorluk içinde olacağını işaret ediyor. Annenin zahmetini Allah Teala kuluna hatırlatıyor ve, "Onlar yaşlandığında tıpkı size baktıkları gibi bakın, üf bile demeyin." diyor.

On çocuğu bünyesinde taşıyan ve onları dünyaya getiren bir anne ve her çocuğun o ilk yaşlarındaki zahmetlerini yaşayan bir anne. Günümüzde anneler için kolaylıklar var; çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, çocuk bezi vs. Çiftçi bir aile bünyesinde diğer yüklerin yanında çocuk doğurmak ve büyütmek ayrı bir kahramanlıktır.

Peygamberimizin bazı anneler için müjdeleri vardır. Hayırlı üç kız evlat büyüten anne ile ilgili müjdeli hadisler vardır. Annem on çocuk annesidir ve elhamdülillah bütün çocukları Allah yolunda yürüyorlar. Annem, çocuklarına o ruhu verdi. İnşallah bir tür sadaka-yı cariyedirler.

Ben amel defterlerinin açık olduğunu ve onlara güzellikler aktığını düşünüyorum. Güzel yaşadılar. Mekânları cennet olsun inşallah.

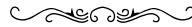

AHMET TURAN ALKAN

1954 yılında Sivas'ta doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini bu şehirde tamamladıktan sonra 1972 yılında A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi; bu fakültenin Siyaset ve İdare bölümünden 1977 yılında mezun oldu.

Mezun olduktan sonra Sivas'a dönen yazar, 1982 başında askerliğini tamamlayarak Sivas'ta bir muhasebe bürosunda üç yıl çalıştıktan sonra 1985 yılında Cumhuriyet Üniversitesi'nde göreve başladı. Yüksek lisans ve doktorasını tamamlayarak İİBF Kamu Yönetimi bölümüne öğretim üyesi olarak atandı.

1989 yılında düzenli olarak başladığı yazarlık hayatı süresince muhtelif gazete ve dergilerde denemeleri yayımlandı; 19 basılı eseri bulunan yazar, halen Zaman Gazetesi'nde ve Aksiyon dergisinde yazı hayatına devam ediyor.

ANNE, UZAY GEMİSİ GİBİ BİR ŞEY

*“Dal bir gün dedi ki tomurcuğuna,
İçimde bir yara işler gibisin;
Titrerim, rzgrlar keder vermesin”*

Ahmet Kudsi Tecer

Anne kavramını tarif ederken acze dşenlerdenim. Annenin ne olduğunu anlamak için evlenmek ve çoluk çocuk sahibi olmak lazım. Çocukken sorumsuz davrandığımız zamanlarda büyüklerimiz, “Yarın anne baba olunca görürsünüz, o zaman geldiğinde Şu anda ne düşündüğümü düşünecek ve hareket imknımızın ne kadar kısıtlı olduğunu anlayacaksınız.” derlerdi.

Anneler bir canlıyı dokuz ay boyunca karnında taşıyorlar. Sancılı bir doğum gerçekteşiyor. Ve dünyaya getirdikleri kişiden ömrü boyunca sorumlu oluyorlar. Bunun altı, yedi, sekiz senesi bilfiil yanında olarak, bütün anlarında, yani bir an yalnız kalmaksızın çocuğa bağımlı olarak geçiyor.

İnsan yavrusu tabiatın en korunmasız canlısıdır. Doğduğu andan itibaren devamlı olarak gerekli müdahaleler yapılmazsa ölür. Hayata tutunması zor. Derisi çok ince, dışarıya çok

bağımlı; bir sürü ihtiyacı var ve bunu temin edecek gücü yok. On-on beş yaşına kadar gıdasını temin etmekten bile aciz. Sadece annesi var. Anne, çocuğu hayata bağlayan uzay mekiği gibi bir şey. Nasıl ki astronotlar bir kordonla ana gemiye bağlanıp uzayda gezer, o bağ koptuğu zaman astronotun havası kesilir, suyu kesilir. Doğrusu dünyaya dönme ümidi kesilir; anne işte böyle, ana gemi gibi bir şey.

Annelik dediğimiz kavramın karşılığı bu dünyada yok. Bir anne bunu bilemez. Çünkü anneler ilahi ahlakla bezenmişler; ol mâhiler derya içredir, deryayı bilmezler gibi bir şey bu...

Annelik akılla, mantıkla izah edilir bir şey değildir. Annelik evlatla anne arasında geçen bir aşk hikâyesidir. Burada babanın adı yok. Daha doğrusu erkeğin adı yok.

Çocukla anne arasındaki münasebete şöyle bir örnek verebiliriz. Bir istasyondan durmadan geçen bir tren düşünün. O trenin penceresinden istasyon ne kadar görünürse baba da o kadar görünür geçer. Erkek çok önemli değildir. Ama anne çok önemli ve evlatlar bunu ancak anne-baba olacak duruma geldikleri zaman fark ederler. Bu bir şuur halidir. Annelik, Cenab-ı Hakk'ın ihsan ettiği müthiş bir şey.

Nereden bakarsanız bakın annelik makul bir şey değil. Bir canlıya beş-altı sene bilfiil bağlı kalmak. Bu açıdan köylerdeki anneleri düşünün. Çocuğunu bohçaya sarıyor, sırtına bir düğüm atıyor ve tarlaya gidiyor, çapaya gidiyor, suya gidiyor veya subaşına bulaşığa gidiyor. Ve çocuk ondan hiç ayrılmıyor. Paralel, bağımlı ve sevgiyle dolu bir hayat.

Anneannem ve annem

Annem Anadolu'da "sarıyağız" diye tabir edilen, beyaz tenli, renkli gözlü bir hanımdı. Babası Yemen gazilerinden

hamamcı Süleyman Ağa. Dedem hamam işletiyordu. Askerliğini Yemen’de yapmış.

Annem, babasının askerden dönüşüyle ilgili -ablasından duyduğu- şöyle bir hikaye anlatırdı: Büyük halam o zamanlar çocukmuş ve evin avlusunda oynuyormuş. O sırada içeriye halam girmiş. Telaşla içeriye koşmuş ve anneme, “Aba bir fukara geldi şuna bir şeyler ver de gitsin.” demiş. Çünkü dedemin saçlı sakalı birbirine karışmış, tanınmayacak bir halde... Anneannem avluya çıkıyor ve ilk anda o da tanımıyor. Sonra bakıyor ki kocası Yemenlerden gelmiş. Çok seviniyor fakat halam günlerce, “Bu herif neden bizim evde kalıyor.” diye şikayet etmiş. Babasını görmeden yetişmiş. Annem bu ailenin sondan bir önceki çocuğu.

Anneannem örf-adet itibariyle tam bir Osmanlı kadınıydı. Dedem genç yaşta vefat edince yoksulluğun kiskacında beli bükülmüş. Dedemden sonra hamamı anneannem işletmeye başlamış. Anneanneme Hamamcı Zekiye derlerdi. Otuzlu kırklı yıllarda Sivas’ta kadın başına hamam işletmek zor. Geçim sıkıntısı had safhada. Anneannem bütün bunlara rağmen hamama gelen fakir fukaraya hiç para sormazmış.

Yıllar sonra şuna bizzat şahit oldum, pek çok kadın anne gelip, “Allah senin annene rahmet etsin, o günlerde bizim imkânımız yoktu. Zekiye hanım bizden hiç para sormazdı.” dediler. Bu çok hoşuma gitti. İnsanın böyle bir anneannesinin olması çok güzel bir şey. Kendisi çok variyetli değil. İşler bozulunca zarurete düşüyor kadıncağız. Hamam işletmek çok para getiren bir şey değil. Hayata tırnaklarınızı geçirerek verilen bir mücadele. Üç-dört çocuğu kimseye muhtaç olmadan büyütme kolay bir şey değil.

Annemi on beş yaşında babama veriyorlar. Babamın annesine “Çerkez anne” derdik. O annemi beğenmiş, gidip istemişler. Annemle babam nişanda tanışmışlar. Annem, “Benim haberim yoktu. Büyükler karar vermiş. Biz de nişanlandık. Bizi bir odaya aldılar. Utancımdan babana bakamamıştım.” derdi.

Babamla annem yaklaşık on beş sene evli kalmışlar. Annem, “Baban beni hiç kırmadı” derdi. Benim evliliğim otuzuncu seneyi geçti. Bir otuz sene içerisinde, hatta bir sene içerisinde bir erkeğin hanımını hiç kırmaması çok değerli bir şeydir. Böyle bir babam olduğu için gurur duymakta haklıyım. Çünkü ben onun gibi iyi bir evlat olamadım. İster istemez eşimi çok kırmışım. Herkes bunun muhasebesini yapmalı, “Ben eşimi hiç kırmış mıyım?” diye. Kırmak belki de tabii bir şeydir. Tabii olan iki eşin birbirini kırmaması değildir, kırmaması tabiidir ama bir şekilde telafi edersin, özür dilersin, gönlünü alırsın veyahut bir taraf taviz verir.

Annem babam için, “Kötü söz söylemedi, hiç el kaldırmadı.” derdi. Şimdi diyeceksiniz ki, “Senin baban, sen daha çocukken ölmüş. Büyüklerin sana bir Polyanna hikâyesi anlatmışlar.” Hayır, babamı uzaktan tanıyan insanlarla bir şekilde tanıştım. Yani mesai arkadaşlığı yapmışlar, çok uzak akraba, yıllar sonra karşılaşmışız. İşte sorarım, “Ya böyle birisi vardı?” “Aaa çok temiz adamdı, çok iyi adamdı.” derlerdi.

Bunlar bağlardan bahçelerden ne bileyim işte varyetten, eğitimden, şundan, bundan çok daha değerli bir şeydir. Evet, bizi de babamız, annemiz Amerikan, İngiliz, Fransız, İtalyan mekteplerinde okutsaydı, Avrupalara yollasaydı iyi etmiş olurdu şüphesiz. Bunları küçümsemek için söylemiyorum ama Allah onlardan razı olsun çok güzel şeyler bırakıp gitmişler.

Şimdi annemin rolünü babama kaptırmayalım ama...

Annem babasızlığımızı tek başına kapatmaya çalıştı

Annem yirmi dokuz yaşında dul kalmış. Dört tane çocuk, birisi karnında. Küçük kardeşim Ayşe, babam öldükten bir ay sonra doğdu. Annem, babamı kaybettiği ilk yıllarda büyük sinir krizleri geçirdi ama bir şekilde itikadının da yardımıyla bunlara katlanmayı bildi. Benden büyük üç ablam var. En büyüğü babam öldüğünde ortaokul ikinci sınıftaydı. Ben altı yaşındayken büyük ablam evlendi. Sonra küçük kardeşim evlendi. En son ben evlendim.

O zamanlar evlilik daha mı kolaydı diye düşünüyorum. Şimdi çok zorlaştı bu işler. Gençler her şeyi tartıyorlar, düşünüyorlar, bir sürü hazırlık yapıyorlar. Annem bizi okuttu, evlendirdi, hayata atılmamızı sağladı. Çevresiyle uyumlu, saygı gören, insanlara değer veren kişiler olarak yetiştirdi. Bunlar zor işler. Yirmi dokuz yaşında genç ve dul bir kadının altından kalkabileceği şeyler değil. Benim oğlum otuz yaşına geldi. Ama ben hala ona çocuk gözüyle bakıyorum. Ana-babanın gözünde evlat hiçbir zaman büyümmez.

Babasızlığın vermiş olduğu o büyük boşluğu annem tek başına kapatmaya çalıştı. Ama o yetimliği hissetmemek mümkün değil.

Annem hep benimle yaşadı

Dört tane kızı, bir tane oğlu olan annemin evi bizim evdi. Ama diğer kardeşlerime de gitti çok zaman. Hastalığında da uzun zaman bizde kaldı. Şöyle acı bir hatıram var:

Seksenli yıllarda bir arkadaşım beni ziyarete gelmişti. Arkadaşım ile sohbet ederken annem de o ortadaydı. Arkadaşım birisinden bahsederken, “O dul karı yetiştirmesidir.” dedi. Bir iki cümle daha etti, sonra durumu fark etti. Karşısındaki adam bir

dul kadın yetiştirmesi... Yanında oturan kadın da dul kadın. Tabii bizim toplumumuzda dulluk hala hazmedilmiş bir şey değil. Allah kimsenin başına vermesin. Çok kötü bir şey oldu. Arkadaş durumu fark etti, ezildi, büzüldü, tamir etmeye çalıştı. Annem, “Yok oğlum ben seni yanlış anlamadım.” dedi. Ben ortamı yumuşatmak maksadıyla gülmüştüm ama o olayı unutamam.

Orada insan fark ediyor ki bizi dul bir anne yetiştirdi. Ve demek ki böyle çocukların şımarık veyahut ipe sapa gelmez bir tabiatları olur düşüncesi var. Buradan, “Dul anne çocuklarını iyi kontrol edemez, lakayt yetişirler.” manası çıkıyor. Böyle bir kötü hatırası da yok değildir. Annem bir sürü torun, beş evlat yetiştirdi. Ve üstelik maddi sıkıntısı da daima olmuştur. Babam öldüğü zaman yirmi sene hizmeti vardı Devlet Demir Yolları’nda. Uzun zaman 1983’e kadar maaş bağlamadılar. 1960’da vefat etti babam.

Babamın bıraktığı bir ev vardı. Onun kirasını alıyorduk. Fakat daha ziyade akrabalarımızın yardımı birinci derecede bizi ayakta tuttu.

Annem sık sık, “Ben senden razıyım Allah da razı olsun” derdi

Annem bana, “Ben senden razıyım, Allah da razı olsun. Kaşımı kırıştırmadın, yüzümü yere baktırmadın” derdi. Bu bana büyük bir hoşnutluk hissi vermiştir. Ana-babanın duası kadar nazik, etkili, Cenab-ı Hakk’ın gönlünde sirayet edecek başka ne olabilir ki?

Annem kadar üzerimde hakkı olan bir diğer kişi halamdır. Babam rahmetli olduktan sonra biz halamların mahallesine tek odalı kiralık bir eve taşındık. Halamın çocuğu yoktu. O da hala kızlarımdan birini evlatlık edinmiş. Onu evlendirdikten sonra halam yalnız kalmıştı. Biz dört-beş kişi birden evini doldurduk,

o çok mutlu olmuştu. Bana da özel bir muhabbeti vardı. Annemin yarı rolünü sanki o üstlendi.

Benim içine kitaplarımı koyduğum küçük bir üzüm sandığım vardı. Onu alıp halama yatmaya giderdim. Üç beş gün orada kalırdım. Okula oradan gider gelirdim. Halam annem gibi nazımı çeker, beni çok önemser adeta yüceltirdi. Çocuğu o kadar şımartmak doğru değil ama yapardı bunu. Ben sokakta oyun oynuyorum. O kapıdan, pencereden, devamlı kontrol ederdi.

Halam bana anneye düşen şefkatin, sevginin mühimce bir kısmını verdi. Annem o zamanlarda otuz yaşlarındaydı ve çok sıkıntıları vardı. Ablalarımı evlendiriyordu. Böyle bir zamanda halamın çok desteğini gördüm. Allah yattığı yeri nur etsin.

Beni ilkokula halam yazdırdı

Eğitimimde halamın rolü annemden daha büyük diyebilirim. Annem hiç karışmadı. Halam o işlerle de ilgilendi. Okulun açıldığı gün siyah önlük, beyaz yakalık, muşamba bir çanta almışlardı bana. Aslında hala dediğim kişi, annemin kardeşi yani teyzem olur. Ama biz hala derdik. Onun eşine de dede denirdi.

Halam bana siyah önlüğümü giydirdi. Yakalığımı taktı. Çantamı da alıp okula götürdü. Okulun müdiresi Makbule Yurderi Hanım (Allah rahmet etsin) halamın tanıdığı imiş. Bizimle yakından ilgilendi. İlkokula başlayan bir çocuğun paniğini bilirsiniz. Halam beni Makbule Hanıma teslim etti. Ondan sonra benim annem, halam, akrabam okula gelmediler. Eskiden adet öyleydi. Ebeveyn okula pek gitmezdi. Bizim çocukluğumuzda okul hayatı şimdiki kuşaklara göre çok daha renkli ve zevkli geçmiştir.

Annenin çocuğuna verdiği en değerli şey şefkattir

Annenin çocuğuna verdiği en büyük şey ahlaki öğütler değildir, şefkattir. Bu donmak üzere olan bir canlıyı ısıtmak gibi bir şeydir. Ona bir şey söylemen gerekmez.

Çocuk annesinin göğsüne emmek için yatırıldığı zaman, annenin sıcaklığı, kokusu, ellerinin teması çocukla bütünleşiyor. Bu tabii bir intikal halidir. Annenin bu durumda bir şey söylemesi gerekmez.

Büyüdüğümü hissettiğim dönemlere ait annemin bazı nasihatlerini hatırlıyorum. Bazen deli gibi gülerdik. Annem, “Oğlum çok gülmeyin, çok gülmenin sonu ağlamaktır” derdi. Sık sık Peygamberimizin hayatından bildiği kadarıyla örnekler verirdi. “Peygamberimiz şöyle yaparmış, biz de öyle yapalım” derdi. Dini pratiği çok iyiydi. “Oğlum namazını kıl, aksatma” derdi. Çok da ısrar etmez, üzerime gelmezdi. Ama ben anladım ki namaz kılsam annem çok sevinecek, mutlu olacak.

Anneler çocuklarını hep affederler

Annemin kalbini mutlaka kırmışımıdır ama o beni hep affetmiştir. Anne olduğu için affetmiştir. Zaman zaman yakıcı bir rüzgâr gibi insanı yalayıp geçen hatıralar oluyor. Mükemmel biri değilim; annemi kırmışımıdır ama hatırıma gelen zihnimi meşgul eden bir şey yok çok şükür.

İlk çocuğumuz doğduğunda ben askerdeydim. Ve baba olmanın heyecanını tam yaşayamadım. O dönemde annem, eşimin yanında kaldı. İkinci çocuğumuzda ancak baba olmak nedir anladım. Bizim çocukluğumuzda ebeveynler büyükle-
rin yanında çocuk sevemezdi. Ayıp sayılırdı. Annem, “Oğlum bunlar modası geçmiş şeyler. Aldırış etmeyin. Benim yüreğim yağ bağlıyor, doya doya sev çocuğunu.” derdi.

Anne baba çocuğundan cahil, anlayışsız olabilir. Ama onların hayat tecrübeleri evlat için her zaman yol gösterici olmuştur. Öf dedirtmemek, kırmamak Allah'ın emri. Ebeveyn olmak kadar evlat olmak da zor ama bana sorulursa ben her zaman anne baba haklı derim. Çünkü öf bile diyemeyeceğimiz insanlar onlar.

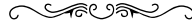
Annem ve halam tarikat, tasavvuf terbiyesi almış insanlardı. Bizi hem uzaktan hem de yakından sarıp sarmalamışlardı. Himaye etmişler, gözetmişler, yetiştirmişlerdi. Tüm bunları hiçbir şey söylemeden hal diliyle yapmışlardı. Çocuklara bir şey öğretmek isteniyorsa en güzel yol çocuğun yanında öğretmek istediğiniz şeyi kendiniz yapmanızdır. Çocuk zaten sizden örnek alacak ve öğrenecektir. Çocuğunuzun kitap okumasını istiyorsanız yanında kitap okumalısınız.

Güzel bir şey yapıyorsanız çocuğunuzun yanında yapmalısınız. Doğru olmayan bir şey yapıyorsanız da onun uzağında yapın. Çocuk terbiyesinde bana göre en güzel yol budur. İzi yıllarca geçmiyor.

Annen yaşıyorsa hâlâ çocuksun!

Annem 2000 yılında vefat etti. Yetmiş iki yaşındaydı. Son dört yılı hastalıkla, son bir yılı acılar içinde geçti. Çünkü yatağa bağlı kalmak zorundaydı. Benim yanımda, bizim evde ruhunu teslim ettiği için bundan bir yerde memnun oluyorum. Hastayken de ablalarım bizim hanımın yükünü paylaşmak nezaketi gösterdiler, zaman zaman yanlarına aldılar. Ama cenazesi bizim evden kalktı. Benim için önemliydi bu.

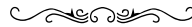
Bir arkadaşım, "Büyüdük, olgunlaştık, adam olduk." deyince, "Annen baban yaşıyor mu?" diye sordum. O da, "Babacığım öldü ama anneciğim sağ." dedi. "Annen yaşıyorsa hâlâ çocuksun." dedim. Annesi sağ olan kimse asla büyümüş sayılmaz.

A. ALİ URAL

Şair ve yazar A. Ali Ural 1959'da Samsun Ladik'te doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Ankara'da tamamladı. İlk şiiri Maveria Dergisi'nde çıktı (1982). Yükseköğreniminin ardından bir süre editörlük yaptıktan sonra Şule Yayınları'nı kurdu. 1989'da Merdiven Sanat isimli aylık bir sanat dergisi çıkardı. Ural'ın yayımladığı dergiler arasında bir şiir ve poetika dergisi olan Merdivenşiir de bulunuyor. (2005-2007)

Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şube Başkanlığı'nı yürüten A. Ali Ural, bir dönem Şehir Tiyatroları Repertuar Kurulu üyeliğinde bulundu. Aynı zamanda İstanbul Uluslararası Şiir Festivali Yürütme Kurulu üyesi olan Ural, 2009 yılında birincisi düzenlenen ve 2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'na desteklenen İstanbul Edebiyat Festivali'nin (Edebiyat Mevsimi) genel koordinatörlüğünü yaptı. Frankfurt ve Paris Kitap Fuarları'nın Türkiye Ulusal Yürütme Komitesi'nde de yer alan Ural, Enver Ercan'la beraber bu fuarların edebiyat moderatörlüğünü yapmaktadır.

ANNEM, BENİM DUA SPONSORUMDUR

*Anneler böyle mi bakar
Anneler böyle mi düşünür
Uzanıp gider mi gözlerinde apartmanlar, bahçeler, yollar
Anneler çocukları için mi
Böyle yaşar dururlar.*

A. Ali Ural

Annem, Benim Dua Sponsorumdur

Anneler için ne söyleyebiliriz ki! Anneler iyi ki var. Yüce Allah merhametini anneler aracılığıyla dünyaya yayıyor.

Biz dört kardeşiz. Ben ikinci çocuğum. Güzel bir ailede güzel şeyler gördük. Annem ve babam kitap okuyan ve dua eden ebeveynlerdi. Biz onların elinde kitap görerek büyüdük.

Annem başkaları için yaşayan bir insandır. Kendisi için bir şeyler istediğini hatırlamıyorum hiç. İlerlemiş yaşına rağmen hâlâ çevresindeki insanlar için fedakârlık yaptığını söyleyebilirim. İnce düşünen bir insandır o. Çocukluk günlerinden hatırladığım bir tablodur. Yemek yerken annemin gözleri hep çocuklarının tabaklarında gezinirdi. Kendi tabağından bizim

tabağımıza yemek aktarabilmek için fırsat kollayan bakışlarıydı bunlar. Meyve yediğimiz zamanlarda annemin canı meyve çekmez, et piştiği zaman çabucak doyardı.

Şefkat merkezidir o. Çocukluğumda annemin tülbentini yüzüme sürdüğümde rahatladığımı hatırlıyorum. O beyaz tülbent bana şifa olurdu. Hâlâ bu yaşımda annemin tülbentini yüzüme sürerim. O yaraları iyileştiren büyümlü bir iksirdir.

Annemin haberi yokken çekmiş olduğum bir fotoğrafı vardı. Fotoğrafta annem balkonda oturuyor ve ufuklara bakıyordu. O fotoğraf bana şu mısraları yazdırmıştı:

*Anneler böyle mi bakar
Anneler böyle mi düşünür
Uzanıp gider mi gözlerinde
Apartmanlar, bahçeler, yollar
Anneler çocukları için mi
Böyle yaşar dururlar.*

Yazarlık maceramın gizli kahramanı

Yazarlık hususunda gerek ablam gerekse ben babamdan çok etkilendik. Çünkü babamız yazardı. Yazdıklarımızı eleştiren ve teşvik eden bir baba... Fakat sahip olduğumuz tüm değerlerde annemizin de payı vardır. Yazarlık dâhildir buna. Annem öyle saf, öyle temiz, öyle iyi niyetli bir insandır ki, ona baktığımda yeryüzünün hâlâ yaşanabilir olduğunu düşünürüm. Başımıza musibetler geldiğinde dünya bazen daralır, sıkılır üzülürüz. Dünyanın yaşanmaz hale geldiğini düşündüğümüz bu anlarda anne yüzleri koşar imdadımıza. O yüzler dünyadaki son sığınaklarımızdır.

İyi niyetli ve yardım sever olmayı, başkalarını düşünmeyi ve affetmeyi annemden öğrendim.

Annem cep telefonuma mesaj atar

Annem cep telefonu kullanmayı, mesaj yazmayı geç öğrendi. İyi ki öğrendi. Bazen beni gülümseten mesajlar atıyor. Mesela hava soğuksa, kar, buz varsa annem bir dua mesajı yollar bana. Bir keresinde , “Alim kendini soğuktan koruyor musun? Allah yardımcın olsun. Amin. Annen.” diye mesaj atarak beni gülümsetmişti. Ben bu mesajı cep telefonumdan hiç silmedim. Ne zaman üşüsem bu mesaja bakar, içimi ısıtırım.

Elli yaşındayım ama hâlâ annemin küçük çocuğuyum ben. Annem bugün bile karşıdan karşıya geçerken dikkatli olmam konusunda beni uyarır. Biraz fazla kilo alsam, “Oğlum kilo iyi değildir, biraz zayıfla” diyerek endişelenir benim için. Nasihatlerini, dualarını hiç eksik etmez, sağ olsun.

İşimin zorluklarına nasıl dayandığımı soranlara sponsorum Ülker diyorum. Onlar arkamda bir firma olduğunu sanıyorlar. Annemin ismi Ülker. Onun dualarıyla sıkıntılarımdan kurtuluyorum. Ne zaman bir sıkıntıya düşsem dua sponsorum anneme başvuruyorum ve dua ettiriyorum. Annemin dualarıyla yaşadığım ilginç olaylar da olmuyor değil. Yardımcıya ihtiyacım olduğunda hesap etmediğim bir yardımcı, paraya ihtiyacım olduğunda hiç ummadığım bir yerden para geliyor.

Annemin dualarının kabul olduğunu düşünürüm. Annemden dua isteyen arkadaşlarım vardır. Sınavı olan, zor durumda olan tanıdıklarımız, arkadaşlarım hep annemden dua isterler.

İlk defa çamaşırımı kendim yıkadığımda ağladım

Üniversite zamanlarımda annemden ayrı kaldım. Yedi yıl yurt dışında okudum. İlk kez kendi çamaşırımı yıkadığımda annem aklıma gelmiş ve ağlamıştım. Ben yurt dışındayken

annem mektuplarıyla beni hiç yalnız bırakmadı. Onun mektuplarını dört gözle beklerdim. Babamın, kardeşlerimin mektupları da gelirdi. Onlar da çok önemliydi benim için ama annem her şeyi ayrıntılı yazardı. Onun mektuplarından hem şefkat alıyordum, hem haber. Doğular, ölenler, evlenenler, üniversiteyi kazananlar annemin mektubunun içine doluşup ulaşırdı bana. Bir mektup gönderildikten bir ay sonra geliyordu bazı zamanlar. O dönemde bana gelen mektupları saklıyorum. Onlar benim manevi pasaportlarım.

Benim en iyi okurum annemdir

Annem gazetede yazdığım yazıların hiç birisini kaçırmaz. Beğendiği yazılar için bana telefon açar ve, “Çok güzel olmuş oğlum, Allah kalemine kuvvet versin, eline, yüreğine sağlık.” der. Eğer yazdığım yazıyı anlamazsa, “Oğlum benim anlayacağım şeyler yaz.” der. Ben de ona söz veririm, “Tamam anne bir dahaki hafta senin anlayacağın şekilde yazacağım.” diye.

Annem benden bir şey istediğinde bazen yoğunluktan annemin istediği şeyi yapmayı unutuyorum. Aradan epey zaman geçince annem isteğini hatırlatmak için aradığında ben suçumu bastırmak için, “Ülkercim neredesin? Ne arıyorsun ne soruyorsun!” şeklinde şaklabanlık yaparım anneme. Annem o zaman tatlı bir sesle “Eşek seni.” der. Bu cümle azar değildir. Sevgiyle sarılmıştır çünkü.

Annem Bediüzzaman Hazretleri'nin talebesiymiş

Annem Bediüzzaman Hazretleri'ni bizzat gören talebelere. Ömrünün bu çok özel kesiti onun yaşantısına, ibadetlerine dolayısıyla bize yansımıştır. Annemin sürekli dudakları

kıpırdar. Dualarıyla bahar getirir kışlarımıza. Bir anne seccade ve tespihiyle ne güzeldir!

Annemin annesi anneannem de Bediüzzaman Hazretleri'nin talebelerindenmiş. Anneannem Hanımlar Risalesi'nde Bediüzzaman Hazretleri'nin, "İmana fedakarane hizmet eden bir hanımın manzumesidir." cümlesiyle takdim ettiği şiirin sahibi Şahide Yüksel'dir. Annemin yaşı o vakit küçük olduğu için isteyenlerine vermek istememişler. Kimseyi kırmamak için de, "Biz bilmeyiz Üstad bilir." demişler taliplilere.

Annemi isteyenler Emirdağ'a üstadın yanına geliyorlar. Üstad Bediüzzaman Hazretleri de "Ülker daha küçük." diyerek gelenleri gönderiyor. Fakat babaannem Erzincan'dan kalkıp Afyon'a annemi istemeye geliyor. Anneannem yine Üstad'a yönlendiriyor. O zaman amcam Atif Ural da üstadın talebelerinden. Amcam Risale-i Nur külliyatından Sözler kitabını ilk neşreden kişidir. Babamdan söz edilince Üstad Hazretleri babam için, "Atif'tan aşağı değildir. Biz onların nikahını zaten kıymıştık." diyerek dua etmeye başlıyor. Annemle babamın evliliğinin ilk adımı böyle atılmış oluyor.

Annemden kin tutmamayı öğrendim

Annem hiç kimseyle küs kalmayan, kin tutmayan bir insandır. Bir barış meleğidir o. Herkesle iyi geçindiği gibi küsleri de barıştırmaya çalışır birleştirici sıfatıyla. Düzeltilecek bir şey varsa hemen müdahale eder ve düzeltir. Kardeşlerimizden biri hasta olsa annem herkesi tek tek arayıp haberdar eder. Aileyi toparlayıcı bir görev üstlenir. Aile ilişkilerinde yapmamız gereken, ihmal ettiğimiz görevlerimizi bize hatırlatır. Hepimiz bir araya gelebiliyorsak bu annemin hiçbir mıknatısta bulunmayan çekim gücündendir. Ben anneme

antipati duyan hiç kimseyi görmedim. Herkes tarafından sevilen birisidir annem.

Toplumumuzda gelin kaynana tartışmaları hep vardır. Ama ben bizim ailemizde bunu görmedim. Çünkü babaannem annemi hep sevmiş ve onu babama üstün tutmuştur. Annemle babam arasında bir tartışma olsa babaannem annemin yanında olurdu. Ve babama, “Ülker’i sakın üzme giderim buradan.” derdi. Babaannem birçok işini kendi çocuklarına değil de anneme yaptırdı. Babaanneme neden böyle yaptığını sormuşlar. O da, “Çünkü Ülker Allah için yapıyor.” diye cevap vermiş. Babaannemden annemle ilgili hep güzel şeyler işittik. Hiç gelin kaynana mevzuları olmamıştır.

*Babam ablam ve ben aynı imza gününde
kitaplarımızı imzaladık*

Yıllar önce babamın “İnançsızlığın Anatomisi” isimli bir kitabı çıkmıştı. O dönem benim ve ablamın da yeni kitapları çıkmıştı. Üçümüz Sultanahmet kitap fuarında yan yana oturup kitaplarımızı imzalamıştık. Annem de bize eşlik etmişti. O günü hatırlatan bir fotoğrafımız var. O eserleri yazabilmişsek bunu sağlayan annemdi. Aslında resimde görünmeyen kahraman oydu. Bazen yazı yazarken annem telefon açar ve ondan dua isterim. Çok geçmeden kalemim daha güzel aktığını, ifadelerimi daha iyi topladığımı bilirim.

Annem her zaman aklımdadır

Annesine karşı vazifesini yapamayan evlatlardan olduğumu düşünüyorum. Annem beni benim onu aradığımdan daha çok arar. Fakat annem hep aklımdadır. Zaman zaman annemin yanında küçük bir çocuk gibi şımarırım. Annemin

tülbentini ekiştirir, öperim. Ben onun hala küçük çocuğuyum. Ona ocukluk zamanlarımda ezberlediğim şarkıları söylerim.

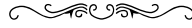
Küçüklük yıllarıma ait annemin paylaştığı bir hadise vardı. Annemle babam beni luna parka götürüyorlar. Ben bir ara onların ellerinden kurtulup kayboluyorum. Annem çok telaşlanıyor, sağa sola koşturup çırpınıyor. Sonra bakıyorlar ki ben dönme dolabın orada ışıkları seyrediyorum. Annem o anın şükrünü eda etmeye çalıştığını söyler hep.

Annem hep gülümseyen bir hanımdır. Yüzü asık olduğunu hiç hatırlamıyorum. Başkalarının elde ettikleri güzel şeylerden mutlu olur. Kimseyi kıskanmayan mutlu bir insandır. şu eşyam olsun diye bir isteği olduğunu da hatırlamam. Onun huzuru ve mutluluğu evin i ortamına yansır. Oraya gittiğimde hep bu huzuru hissetmişimdir. Annemin oluşturduğu o sakin ev ortamı hali beni dinlendirir.

Bize yaptığı hizmetlerden mutlu olur annem. Aldığı şeyler değil de verdiği şeyler onu daha çok mutlu eder. Yaşayan bir anne hayatımızdaki en büyük fırsattır. Bunu Efendimiz de dile getiriyor ve annesi babası yanında yaşlanıp cennete giremeyen evlada karşı şaşkınlığını ifade ediyor. Cennete girmek anne babalarımızın rızasına bağlıdır. Onların kıymetini bilmezsek bu boşluğu hiçbir şeyle dolduramayız. Hiçbir dünya nime-ti bunu karşılayamaz. O yüzden bize her şeylerini feda eden anne babalarımızla aramıza bir duvar rmeyelim. Hatalarımızı telafi edelim. Bir an önce yüzümüzü onlara dönelim...

Anneme...

Anneciğim senin olmamı istediğin insan olamadım henüz. Dualarını üzerimden eksik etme. Hakkını helal et canım annem...

BEDİRHAN GÖKÇE

1988 yılında TRT'nin açtığı seslendirme sınavlarında başarı göstererek günümüze kadar seslendirdiği onlarca parçalarla ve şiirlerle tanınmıştır. Sanatçının onlarca sesli şiir kayıtları ile denemeleri olup, bu şiirlerini albüm haline getirmiştir. Sanatçı birçok televizyon ve radyoda şiirlerini seslendirdiği programlar yapmıştır.

Bedirhan Gökçe 2003 yılında ise A.G.A adlı yönetmenliğini Andaç Haznedaroğlu'nun yaptığı TV dizisinde rol almıştır. Ayrıca TRT'de yayınlanan "Bedirhan Gökçe İle Gecenin Kıyısında" adlı programı sunmuştur.

MENİM ANAM!

*Savadsızdır (tahsilsizdir)
Adını da yazabilmir benim anam...
Ancak mene
Say öğredip Ay öğredip İl öğredip
En vacibi dil öğredip benim anam.
Bu dil ile tanıdım
Hem sevinci hem de gamı
Bu dil yaratmışım
Her şiirimi her nağmemi,
Yoh men heçem
Men yalanam
Kitap kitap sözlerimin
Müellifi benim anam*

B. Vahapzade

Annem tipik bir Anadolu kadınıdır. Anamın okuma yazması yoktur. Bahtiyar Vahapzade'nin dediği gibi savadsızdır benim anam. Menim anam şiiri tam da annemi anlatır.

Ben RTÜK tarafından "Türkçe'yi en iyi kullanan" ödülünü aldığım zaman bu şiiri okudum. Evet, ben bugün bu ödülü

almışsam benim okuma yazma bilmeyen annemin bana verdikleri, öğrettikleri sayesinde. Bunca sözlerimin müellifi, öğretmeni, hocası benim annemdir. O yüzden annem yaşı, yaşantısı itibarıyla de o tertemiz, saf, bozulmamış Anadolu kadınının özelliklerini taşır.

Annem benim yumuşak karnım. Okumamış bir kadının, saati nasıl bildiğini, benim okula gitme saatim geldiğinde o saati nasıl okuduğunu hep merak etmişimdir. Annem okuma yazması yokken parayı nasıl bilirdi? Bakkaldan ihtiyaçlarımızı alıp nasıl hallederdi bu işleri? Seksenli yıllarda fişle alışveriş yapılırdı. Annem o fişi nasıl okurdu? En ilginç de annem bana nasıl ders çalıştırır ve yaptığım hatayı nasıl anlardı? Tüm bunları nasıl yaptığını hep düşünmüşümdür.

Annem hiç türkü bilmez, şarkı bilmez. Annemin tek bildiği türkü, "Mektebin bacaları"dır. Annem okula üç gün gitmiş. Ondan sonra, "Okul çok uzak gidemezsin." demişler. Gitmemiş, gidememiş. Okul nasıl bir hasretse içinde, o yol nasıl bir hasretse içinde, "Mektebin bacaları, ders verir hocaları" diye bir tek o türküyü bilir. O türkü bu yüzden beni çok hüzünlendirir.

Benim anneme düşkünlüğüm başkadır. Çok anneciyimdir ben. Ablam yeni öğretmen olduğu dönemlerde beni bir haftalığına yanına almıştı. Ben o bir hafta banyoya gider, "Anne, anne" diye ağlamıştım.

Ben memur bir babanın altı çocuğundan biriyim. Çok sıcak bir aile yapımız vardı. Çocukluğumuz Türkiye'de yokluğun yaşandığı dönemlere denk geldi. Babamın ozan kültürü çok yoğundu. Bizi âşık şenliklerine götürürdü. Benim kulağımın dolgunluğunda âşıkların atışması, ifadeleri vardır. Şiir sevgisini bu çok etkilemiştir bende. Okuduğum kalın kalın kitapların içerisindeki şiirsel bölümler dikkatimi çekerdi.

Ağabeyim çok kitap okurdu. Necip Fazıl'ı, Ahmet Arif'i ağabeyimle tanımışımdır. Nazım Hikmet'i, Cemal Süreyya'yı da herhalde o sıralar cezaevinde yatan Fevzi ağabeyimle tanıdım. Bu konuda zengindim. Aynı ailede olup da hem sağcı, hem solcunun olması iki kanaldan beslenmemi sağladı. Bugün tarafsız duruşumu da ona bağlıyorum.

Anneme pambuh derim... pamuk yani...

Anneme hiç "Anne" demem, "Pambuh" derim. O da bana "Can" diye cevap verir. "Pambuh" derim, tekrar "Caan" der.

İstanbul'a ilk geldiğimde martıların sesinde annemin sesini duyuyormuşum gibi garip bir hal hissettim. Samatya tarafında bir yerde -nasıl mahzun uyumuşsam- tedirgin bir uykudan martı sesleriyle uyandım. O seste annemin sesini duydum. Sanki bana, "Gel" diyordu. Kalktım kendimi çok garip hissettim. Elimi yüzümü yıkarken, aynada sakalıma üç tane ak düştüğünü gördüm. Sonra şu şiiri yazdım:

*"Sakalıma kır düştü duyurmayın anama
Üzülür de ağlar, ağlar sonra bilirim
Topu topu üç tane üç tel ne ki sakalda
Üzöldüğüne değmez değmez sonra bilirim."*

Sonra da şöyle bir şeyler eklemiştım:

*"Herkes anasına düşkündür de benimkisi bir başka
Herkesin anası başkadır da benim anam bambaşka"*

Anadolu halkının tüm çilesi anaların sırtındadır. Babalar işe gider. Anne geride gibi görünür ama tüm yük annededir.

Annemin uyuduğunu bilmem

İki büyüğü saymazsak biz evde dört çocuktuk. O dönemin

Ankara'sında herkesin bahçesi, tavukları, koyunları, köpekleri vardı. Evler sobalıydı. Biz sabah erkenden okula giderdik. Ve annem tüm işleri tek başına yapardı. Bu yüzden benim yüreğimin bir köşesi anne denildiğinde hep burkulur.

Annem o en yaşanması gereken yaşlarında kadınlığını yaşayamadı. Bunu ben çok iyi biliyorum. Bugün ben ne kadar anneme evlatlık yapabilsem de ya da yapmaya çalışsam da o dönemini anneme bir daha yaşattıramayacağımı biliyorum.

Evet, o gün yokluklar içerisinde büyüdük. Türkiye'nin şartları öyleydi. Kendi durumumu dramatize etmiyorum. Bir memur aile nasıl yaşıyorsa biz de öyle yaşıyorduk. Ama bizim neslimizde anne hep yoklukların annesidir. Hep yokluklardan bir şey çıkarmış bir Anadolu kadınıdır. Çamaşır elde yıkanır, çamaşır makinesi yok. Bulaşık elde yıkanır, bulaşık makinesi yok. Yani bütün bunların içerisinde anneme, "Ya sen ne zaman uyudun, sen ne zaman kalktın." derdim.

Ben annemin uyur halini bilmem. Gece yatarken annem ayaktadır. Sabah kalkarım annem ayaktadır. O sobayı ne zaman yakar, o yemekleri ne zaman yapar, çamaşırını ne zaman yıkar hiç bilmezdik. O günün şartlarıyla bugünü kıyasladığınız zaman neler yaşandığını anlayabilirsiniz.

Şimdi her şey otomatik. Yetmiyor, evde yardımcı var. Kadınlar yine yorgun. Kadınlar tüm bu sıkıntıları çeksin demiyorum. Ama benim annemin ve annem gibi olan kadınların hakkı verilmedi. O yüzden gözüm yaşarır annem aklıma gelince.

Bugün ne yaparsam yapayım annemin o yaşlarını geri getirip ona ferahlıklar içinde bir hayat yaşatamam. Yaşlandı gençliği gitti, kemik erimesi başladı. Geceleri annem rahatsızlıklarından dolayı uyanıp "of" demeye başladı mı benim yüreğim hançerleniyor. Çünkü elimden bir şey gelmiyor. Kemik

erimiş bir kere. Doktora götürüp acısını hafifletirsiniz, sağlığı için dua edersiniz, başka bir şey yapamazsınız. Ama artık o kadar ilerlemiş ki ağır kesiciler de kar etmiyor...

Annemden ilk ayrılığım

Anneannem vefat ettiğinde ben altı yaşındaydım. Annem, anneannemin vefatı sebebiyle beni ablama bırakıp Kars'a gitmişti. Beni bıraktığı kişi ablamdı ama ben aradığım o anne şefkatini bulamadığım için annem gelene kadar her gece hilafsız ağlamıştım. O süreci hiç unutamam.

Annem Kars'tayken ben bir trafik kazası geçirmiştım. Annem o gün beni rüyasında görmüş. Babama rüyasını anlatmış ve, "Bizim oğlanı rüyamda gördüm hele bir ara." demiş. Benim de başıma böyle bir olay geldiğini duyunca hemen dönmüştü.

İnsanın yaşadığı acının iki kat fazlası anne yüreğinde yaşanır. Acılar yaşanır gider. Ama bir de bu acıları anne yüreğine anlatma derdi vardır. Onun derdine düşer insan. Bilir ki anlattığı kişi kendisinden daha çok yanacak. Annemin bana ya da benim anneme kavuştuğum dönemler en mutlu olduğum zamanlardır.

Annem su gibi saf tertemiz birisidir. Dedikodu nedir bilmez. Mahallenin gelinleri, kızları anneme gelip dertlenirler. Annem, "Sen haksızsın, karşı taraf haklı." demesini bir şekilde bilir. Gelen biraz mahcubiyetle döner yanından.

Annemin olaylara bakışı, o saflığı benim sahnede en iyi malzemelerimdir. Annemin ismi Gülgez. Biz önceden gece kondu mahallesinde otururduk, sonra apartmana geçtik. Mahalleli anneme, "Gülgez teyze eskiden ilişkiler çok sıcaktı, şimdi soğuk." demiş. Annem de kendine has diliyle, "E tabi savuk olur gızım, dış kapıyı kapatmıyırler ki." diye karşılık vermiş.

Bilirsiniz bir dönem Amerikalı Davit gelmişti cola reklamında. Türk gibi davranıyordu. “Bendensin.” deyip tesbih sallıyordu. Reklamda Davit colayı içiyor sonra da, “Elhamdülillah.” diyor. Annem, “Bak bak oğul elin gavuru elhamdülillah diyor, bizimkiler olsa demez.” dedi. Annemin bu çıkışları beni çok keyiflendirir.

Yine bir gün, “Oğlum nereye gidiyorsun?” dedi. Ben de, “Van’a gidiyorum anne, konser var.” dedim. Annem, “Hee baban da orda eskerluk etti.” deyince, “Evet anne oraya gidiyorum.” dedim. “Aman oğul dikkatli git.” diye ekledi. Bende “Yok anacım uçakla gidiyorum.” dedim. “Eyi oğul sen yine dikkatli git.” deyince, “Anacım uçağı ben mi kullanıcam neye dikkat edeyim.” dedim. Annem “Olsun oğul, camı mamı açarlar üşürsün.” dedi.

Bu bozulmamış masumiyete bakınca hep bir eksiklik, eziklik, bir şey yapamamışlık hissederim. Gözüne bakarım, “Ya anne istediğın bir şey var mı, ne istiyorsun söyle.” derim. “Yok oğlum ne isteyim canının sağlığı.” der. Daha çok ezer beni. Bir kere kendine bir şey istediğini bilmem. Annem üç-beş sene öncesine kadar cebime eski parayla beş milyon koyuyordu. “Anne bu ne?” diyordum. “Al al oğlum çekirdek falan alırsın.” diyordu.

Annem hem candır hem yardı

Anne bir kadındır, eş de bir kadındır. Ama annenin farkı vardır. Eve geç kaldığında “Nerdesin? Saat kaç? Gelmeseydin orda kalsaydın.” cümlelerini bir annenin söylemesiyle bir eşin söylemesi arasında dağlar kadar fark vardır. İkisi de aynı cümleleri sarf eder. Ama biri tepkidir. Diğer şefkat doludur. Annenin durduğu yeri, seslendirme tonundan bile anlarsınız. Keşke kadınlar annelerin söylediği tarzda söyleselerdi, erkekleri avuçlarının içine alırlardı. Bizdeki en büyük problem bu.

Annemle babam kavga ederler ama etmezlerdi. Çünkü annem “Peki.” derdi. Babam gürlere bir müddet sonra da mahcup olur, “Yav hanım senin de kalbini kırdık, hakkını helal et.” derdi. Problemler çözülür giderdi. Bu kadının altta kalması değildir. Kadının kendini ezdirmesi de değildir. Bahsettiğim annem, kız kardeşim, kadın olarak biri diğerinden önemsiz değil.

Yani kadının durduğu yerle annenin durduğu yer aynileştiği zaman problem yok. Erkekler eşleri olan kadında biraz olsun o annedeki sığınma duygusunu, şefkat duygusunu arar. Erkek, anasının yanında ağlamaz. Çünkü o gözyaşıyla annesinin yüreğinin dağlanacağını bilir. Ama sevdiği kadının yanında ağlar. Onun bunu en güzel şekilde örteceğini bilir. Ki kadının gözyaşını kullanacağını anlarsa bu sefer oradan kendi kuytusuna çekilir.

Kadınla erkek arasında en büyük fark da budur zaten. Kadın hemen detaylara iner, tak tak tak döker, erkek bütün detayları içinde toplar. Kalp krizinden ölen erkeklerin sayısı kadınlardan fazladır. Genel itibariyle de ortalığa bakın, ölmüş erkeklerin çoğunun erken öldüğünü ve ninelerin daha fazla olduğunu görürsünüz. Çünkü psikolojik olarak konuşanın rahatladığı, konuşmamanın bir şekilde patladığı bellidir. Kadın sürekli bir yer bulur anlatacak. Erkek bulamaz, içine atar, içine atar, sonra ruhuna fatiha.

Yeri gelmişken şunu da söyleyelim: Niye erkekler annelerini sever de eşleriyle problem yaşar? Ben aynı zamanda da bir duygu adamıyım. Evet, erkek o şefkat duygusunu bekler. Aynı kelimeleri söylediğin zaman o da zaten, “Ya hatun kusura bakma şurası uzadı, burası uzadı.” diyerek durumu kurtarır ama sen hesap sorma şekline çevirdiğin zaman, “Bu sefer sana hesap mı vereceğim?” olur. Ondan sonra öbür taraf, “Sen kazanıyorsan, ben de kazanıyorum.” olur. Zaten bu kazanma lakırdısıyla bozuldu her şey.

Annem, yanına gittiğimde eğer bir problemim varsa, -ben hiçbir şey söylemeden- gözümden anlar. Ne kadar saklarsam saklayayım. Çünkü bir çocuğun ne yaşadığını anne gözünden anlar. Biraz evvel değindim “Anne” adlı şiirin bir yerinde şöyle geçer:

“Gözüme bir kez baksın, bir kez baksın anam şöyle
Derdi gözümden okur okur sonra bilirim.”

Öyle bir yer vardır anne gözünün dönüşünden anlar, bakışından anlar söylemek istemediklerini.

*“Oğlum kardeşine yapılmasını istemediğin şeyi elin
kızına yapma”*

Benim serseri bir çocukluğum, hovarda bir gençliğim vardı. Annem, “Oğlum senin de kız kardeşlerin var. Kız kardeşine yapılmasını istemediğin bir şeyi sakın elin kızına yapma.” derdi. Bu sözünü hiç unutmam. Annem hep yapıcı ve akılcı olmuştur.

Ablam evlenip gitmişti, şimdi Amerika’da. Evliliğinin ilk yıllarında eniştemle problemleri olmuş. Ablam hamile haliyle annemin yanına geldi. Böyle bir durumda kız anneleri celal-lenir ve ağzına geleni söyler damadına. Ama annem eniştemi arayıp, “Oğlum sen büyüksün, akıllısın. Bu kız cahil, hata yapar, sen kapatırsın.” tarzında konuşmuş. Eniştem çok mahcup olduğunu söylemişti sonradan. Ve hemen gelip annemin elini öpmüş, ablamı almıştı. Sonra da evliliklerinde problem yaşamadılar. Annenin durduğu yer her zaman çok önemlidir. Annemin tatlı dili, nasihati üzerimizden eksik olmaz.

Annemle konuşuruz mesele hararetili bir hal alınca ben konuşurum o dinler. Ertesi gün mutlaka ararım annemi. “Anne kırdım mı seni?” derim. O da, “Sen kırmazsın.” der. Annelerin evlatları üzerinde annelik hakları vardır. Kırıldı mı anne kalbi

Allah'a dokunabilir. Onlar affetse, hakkını helal etse de Allah hakkını vermeyebilir. O yüzden annelerin kalbi asla kırılmamalı.

Anne rızası Allah'ın rızasına giden en güzel yoldur

Lise dönemlerimde çok serseriydim. Çok da kavgacı. Siyah kuşak karateciydim. Bizim dönemimizde garip süreçler yaşandı. Bizden önce sağcı-solcu çatışmaları yaşanmış. Öğretmenler de sanki hınçlarını bizden çıkarır gibi davranıyorlardı.

Bir olay oldu ve benim takıştığım kişiler beni tehdit etmeye başladılar. "Sana okulu bitirtmeyeceğiz." diye üzerime geliyorlardı. Orda burada beni bekleyip sıkıştırmaya başladılar. Ben de bu olayın gerginliğini yaşıyorum. Aileme de yansıtmamaya çalışıyorum ama bir yandan da çekiniyorum. Bir müddet sonra mevzuyu ağabeyime açtım. Mesele iyice dallanıp budaklanmaya başlayınca o stresle anneme sesimi yükselttiğimi hatırlıyorum. Ertesi gün okula gittim. Derse gireceğim. Ama içim rahat değil. Okula girmeden apar topar bir telefon kulübesine gittim. Annemi aradım. Annemden helallik aldım. Duasını istedim.

Annemi hiç kırmadım. Çünkü anne rızası Allah'ın rızasına giden en güzel yoldur. Anne baba duası almış bir çocuğum çok şükür.

Mankenlik yıllarım

Oğluna söyle diye başladılar bizde hikaye. Benim babam 15 senesi cezaevinde geçmiş sert bir adamdır. Gardiyanlığı süresince yaşadığı hayatından etkilendiğini, bazen bizi mahkum gibi gördüğünü gözlerinden hissedirdim. O sert süreçte benim saçlarım uzundu ve ben mankenlik yapıyordum. Bunlar bizim ailenin işleri değildi. Yakışmazdı.

Doksan senesinde babam hacca gidecekti. Çekti beni karşısına, “Hacı babanın artist oğlu dedirtmem sana, bırakacaksın bu işleri hakkımı helal etmem.” dedi. Ben de o zaman öyle güzel çalışıyorum ki! Tam turne zamanı, Akdeniz’e gidelecek. Baktım babam, “Hakkımı helal etmem.” diyor. “Tamam baba söz veriyorum bırakacağım, sen hakkını helal et.” dedim. Ve mankenliği babama söz verdim diye bıraktım.

Annenin evladına yaptığı beddua tutmazmış. Sütü engel olurmuş. Ama babanın ahı tutarmış, hem de saç sakalıyla derler. Babasının ahını alıp yüzleri gülmeyen, ömürleri boyunca sefalet çeken insanlar tanıdım. Ne kadar huysuz olursa olsun anne-babaya “Peki.” diyebilmek lazım. Bunu söylemek ne kadar zor olursa olsun. Eskiler “Men dakka dukka.” der. Yani “Eden bulur”. Hakikaten de öyledir. Etme-bulma dünyasıdır bu dünya. Bugün anne babasına tavır koyanlar bilmeli ki yarın kendi çocukları aynısını kendilerine yapacaklar. Anne baba duası bu dünyadayken bire bir çıkar.

Çevrenizde anne babasının veya üzerinde anne baba hükmünde birilerinin hayır duasını alan kişilere bakın. İşinde gücünde başarılıdır. Yuvasında mutludur. İnsanlar tarafından sevilir vs. Kısaca işleri yolunda gider. Anne babaya hürmet gösteren birinin sırtının yere gelmesi mümkün değildir. Ah almış birinin de yüzünün gülmesi mümkün değildir. Dudasını alamıyorsanız da en azından bedduasını almayın.

Annemin bozulmayan tertemiz tarafını seviyorum

Ankara’da konserim vardı. O gün yürüyüş olduğu için trafik sıkıştı. Menajerimi sürekli arıyorlar gelecek olanlar. Geç başlayın diye bir baskı var. Orkestrada gelemeyenler var. Berbat bir durum. Annem de gelmişti o konserime.

Biz konserin bir saat geç başlayacağını anons ettik. Millet protesto edip alkışlamaya başladı. Ben de perdenin arkasından sürekli içerideki durumu kontrol için bakıyorum. Bir bakıtım protesto için alkışlayanlar arasında annem de var. O da alkışlıyor. Program bittikten sonra anneme, “Anne sen niye alkışlıyorsun?” dedim. Annem de, “E oğul seni alkışladılar, ben de alkışladım.” dedi. Dedim ki, “Ya anne millet beni protesto ediyor alkışlarıyla.” dedim. Anam ne bilsin protestoyu. “Ne prostat mı olmuşlar.” dedi. Ben de, “Anne onlar bana kızdıkları için alkışlıyorlardı.” deyince, annem “Bıııyyy ellerim kırılıydı da alkışlamaydım. Ben bileydim alkışlar mıydım oğul.” dedi. Annemin o saf o temiz tarafı yine çıktı ortaya.

Seksenli yıllarda arabanın memlekette az bulunduğu dönemlerde askeri helikopterler geçerdı. Ben de çocuktum camdan bakıyorum. Baktım helikopter geçiyor. Sevinçle anneme seslendim. “Anne anne helikopter geçiyor.” dedim. Annem de, “Elleme geçsin.” dedi. Sanki bundan öncekileri indirdik, bunu bırakalım geçsin der gibi.

Anne dualarında unutma beni!

Anneme ne diyebilirim ki! Anneme her zaman telefon açtığımda bitirdiğim cümlem, “Anne dualarında unutma” olur. Dualarında unutmasın annem ve bütün anneler unutmasınlar. Çünkü emin olsunlar annelerin ettiği dualarla çocuklar ayakta kalır. Bahtiyar Vahapzade o son ifadesinde öyle der ya, “Sırtımı yasladiğim duvardır anne, sırtımı yasladiğim dağdır.” O yüzden de o dağ hiç yıkılmasın. Annesi olmayanlara da Allah sabır versin.

BELKIS İBRAHİMHAKKIOĞLU

Meşhur âlim ve mutasavvıf Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri'nin torunlarından olan yazar 1950'de Erzurum'da doğdu. İlk ve orta tahsilini bu şehirde tamamladıktan sonra yüksek öğrenimi için İstanbul'a geldi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdi. Çok küçük yaşlarda tasavvufî ve edebî sohbetlerin yapıldığı meclislerde bulundu. Ruh dünyasının gelişiminde şair ve hattat olan babası Hakkı İbrahimhakkıoğlu'nun büyük etkisi oldu. Türk Edebiyatı Vakfı'nda merhum Ahmet Kabaklı ile birlikte çalıştı. Türk Edebiyatı dergisinin yazı işleri müdürlüğünü ve vakfın yönetim kurulu üyeliğini yaptı ve hâlen bu görevlerini sürdürüyor. Yeni Şafak başta olmak üzere birçok gazete ve dergide yazı ve röportajları yayımlandı.

ANNEMİ DÜŞÜNDÜĞÜMDE AKLIMA GELEN İLK KELİME SESSİZLİK OLUR

Annelik, içinde birçok anlamları barındıran bir kavram. Analar her an yenilenmekte olan dünyaya, yeni hayatlar sunarlar. Onlar Cenab-ı Hakk'ın "Rahim" isminden beslenirler. Sevgi, şefkat, estetik, zenginlik kavramları ana kelimesiyle ifade edilince farklı bir boyut kazanır, hakikatin özünüyle bağlantı kurar. Onun için Peygamberimiz, "Cennet annelerin ayağı altındadır." diyerek annelik makamının yüceliğini ifade etmiştir. Kadınların, kendilerine ilahî bir lütuf olarak bahşedilen makamı idrak etmeleri ve bunun hakkını vermeleri gerekir.

Bütün annelerin ortak analık iç güdüleri vardır, evlatları söz konusu olduğunda ortak davranış örnekleri gösterirler, fedakârdırlar. Meselâ Anadolu kadınının yuvasını koruyup kollamak için gösterdiği gayret ve fedakârlıklar insanı hayrete düşürür. Analarımızın, o sade ve tabii hallerinin içerisinde nice büyüklükler gizlidir. Bu çağ her şeyi maddeyle irtibatlandırıldığından, kendi ürettiği kavramlar dünyasında karşılığı olmayan ruh dünyasının derinliğini izahta zorlanıyor. Kadının vefasını, sadakatini, eşine olan itaatini ekonomik bağımlılığa bağlıyor.

Şefkat Kahramanları

Oysa bizim kadınlarımızın destansı hikâyeleri vardır. Savaş yıllarında cepheden dönüp dönmeyeceği belli olmayan eşlerini yıllarca sabırla bekleyen, imkânsızlıklar içinde yuvasına sahip çıkan hanımların hikâyeleri halk arasında menkıbe gibi anlatılırdı. Ömrünün sonuna kadar dönmeyecek sevgiliyi umutla bekleyen analarımızın yaşadıklarını dünyevi bir dille ifade edemeyiz. Modern çağın bencilliği benimseten anlayışla anlayamayacağımız ve anlatamayacağımız meselelerdir bunlar. Ruhla, kültürle, iman derinliğiyle ilintili olan bu yüreği, o dünyaya mensup değilsek anlamakta zorlanır, sebeplere takılıp kalırız.

Allah, kadının kalbine adeta başka âlemlerden yüce bir şefkat tohumu ekmiş. O tohumu her kadın kendi bünyesinde farklı şekilde yetiştirip büyütüyor. Günümüzde sanki hakikatle aramıza perdeler inmiş. Kendi gerçeğimizden uzaklaşmışız. Kadını zorlama, yapay meselelerin içine çekmeye çalıştıkça onu daha fazla çıkmazların ortasına atıyoruz.

Annem ve babam

Babam sanatkâr ruhlu bir insandı. Şairdi, hat ve resim çalışmalarları vardı. Fakat bütün bunlar, içindeki dünyayla konuşma vasıtasıydı. Bu yüzden eserlerine sahip çıkmazdı. Yazdıklarını kendisi değil başkaları toplardı. O bir aşk adamıydı. Yeryüzüne ayağını aşkla bastı. Bu dünyaya dair beklentileri olmayan bir insandı. Türkiye'nin pek çok bölgesinde yaya dolaşmış bir seyyahtı. Dolaştığı yerlerin bütün evliyalarını bilirdi. Onların kabirlerini tek tek ziyaret ederdi. Yine Türkiye'nin her tarafından gönül ehli dostları vardı. Hisleri çok kuvvetliydi. İnsanları bakışlarından tanırdı.

Annem, tipik bir Anadolu kadınıydı. Onu düşündüğümde aklıma gelen ilk kelime sessizlik olur. Kültürümüzle yoğrulmuş bir model olarak annemi anlatmaya başladığımda Türkiye'nin her yöresinden insanlar tıpkı benim annem gibi diyebilirler. Onları anlatan en uygun kelime sessizliktir çünkü. İçlerindeki kelimelere dökmeden yaşarlardı. Anadolu kadınının ürettiği halılara, oyalara, el işlemelerine bakınca iç dünyalarının zenginliğini, derinliğini görmek mümkün.

Günümüz anlayışıyla bakınca o kadınları ezilmişlikten konuşamıyorlar zannediyoruz. Oysa onlar bilgilerini, kültürlerini, görgülerini, ahlâklarını, hislerini harmanlayıp hal diliyle konuşurlardı. Kul hakkının, göz hakkının şuurunda olduklarından kimsenin ardından konuşmamaya, kimseye gösteriş yapmama dikkat ederlerdi. Bütün öğrenmeye çalıştıklarım, annemin, anneannemin ve tanıdığım o kadınların imanına erişmek içindir. Hal olarak yaşayan bir kadın teorik bilgilerin esaretinden kurtulmuş, okumaların üstüne çıkmış demektir.

Babaannem Hafıye Hanım, ibadet ehli, insanlara yardım etmeyi çok seven bir kadıymış. Mahallelerinde adları biraz hafife çıkmış olan kadınlara yemek verdiği için etraftakiler, "Sen İbrahim Hakkı Hazretleri'nin ailesine gelinsin, bunu niye yapıyorsun." diye kınayınca, babaannem de onlara, "Yokluktan yapıyorlarsa Allah bunun hesabını bana da sorar." diyormuş.

Babaannem Rabbiyle bütünleşmiş, süzme bir imana erişmiş müminelerden. "Komşusu açken tok yatan biz değildir." hadis-i şerifini lafta bırakmamış, hayatına prensip edinmiş.

Annem her şeyle barışık bir hanımdı

Ailemizde okumaya önem verilirdi. Özellikle baba tarafımız öyle bir aileydi. Ama adam olmanın okul basamaklarıyla

sınırlı bir şey olmadığını da hatırlatırlardı. Öğrendiğini hayata geçirmenin önemini vurgularlardı.

Annem her şeyle barışık bir hanımdı. Güneşin doğuşunu dualarla karşılar, batışını büyük bir hazla seyrederdi. O anlarda öylesine güzeldi ki, “Annem şu an acaba nerelerde dolaşiyor, ben de oralarda olabilsem.” diye heves ederdim. Tabiata bakışı farklıydı. Çiçekler sanki onunla halleşirlerdi.

Vefat ettikten sonra onun gibi bakmaya çalıştıysak da o çiçekleri kurudu. Çünkü onun tabiatla kurduğu dil farklıydı. Onun kuşlara bakışı da farklıydı. Sanki kuşlarla bir alış veriş vardı ve annemi tanıyorlardı. Çocuklara yakınlığı onlara olan sevgisi başkaydı. Pedagojinin, ilmî olarak öğütlediklerini, bu konuda yazılanları hiç okumamış olan annem kendiliğinden uygulardı. Misafirlere ikramda çocuklara öncelik tanırdı. Çocukları sabırla dinler, hallerini hatırlarını sorardı. Sıkılmasınlar diye oyunlar icat ederdi.

Annem çok edepli bir kadındı. Meselâ yemek yerken elini ağzına kapatırdı. Bir gün amcamın yanında yüksek sesle gülmüştüm annem çok mahcup olmuştu. Bugünün hayat şartları o hassasiyeti korumaya fırsat tanımıyor ne yazık ki. Bazen, biz gerçekten o annelerin çocukları mıyız, diye kendimi sorgularım.

Evimizde demokratik bir eğitim vardı. Baskı yoktu, ama uyarılar, nasihatler, menkıbeler, meseller aracılığıyla yapılırdı. Mesela anneannem hayatı boyunca televizyona bakmadı. Ama baktırmazlık da etmedi. Televizyonu kendi mahremiyetine bir tecavüz olarak görürdü. Anneannem kendi kardeşinin vefat haberini aldığında gözlerini acıyla sıktı ve dua okudu, o kadar. Öylesine bir edep sahibiydiler ki, içlerindeki feryatlar

dışarıya taşmıyordu. Her an Allah'ın huzurunda olduklarını bilerek yaşadılar.

Annemden uzun süre ayrı kalmadım

Annemden uzun süre ayrılmadım. Öğrenim dolayısıyla kısa süreli ayrılıklar yaşadık.

Annem 1980 yılında kanserden vefat etti. Hastalığını insanları şaşırtan bir sükunetle karşıladı. Ağır bir ameliyat geçirmesine rağmen etrafını rahatsız etmemek için sesini çıkarmadı, inlemedi bile. Hiçbir zaman bize zahmet vermek istemedi. Dudaklarının durumundan susadığını anlıyorduk, dudaklarını ıslatıyor veya su veriyorduk. Kimseye zahmet vermesin diye o kadar çok şeyi yutuyordu ki... Bu davranışlar, ancak o kadınların asil ruhlarının büyüklüğüyle anlaşılabilir.

Annem evini çok seven bir hanımdı. Evin dışı neresi olursa olsun gurbetti onun için. Hastanede olması da gurbetti. Hastanede vefat ettiğini düşündükçe garip bir suçluluk duygusu hissediyorum. Hasta nerede olmak istiyorsa orada kalmalı, zorlanmamalı. Şimdiki aklım olsaydı annemi hastanede kalması için zorlamazdım. Bir gün kalktı ve, "Kızım beni evime götür." dedi. Ben de anneme sıkı sıkı sarıldım. Güneşin doğuşunu izledi. Sonra, "Allah'ım namazlarımı gözlerimle eda ediyorum, beni affet." dedi. Ayakta kılamadığı için Allah'tan af diliyordu. Allah'a daha yakın olmanın yolunu arıyordu. Hayattaki tüm yönelişleri, amaçları oydu. O'na daha yakın olmak.

Onlar manevi koruyucularımızdır

Mübarek insanların hayattaki varlıkları koruyucu kalkanimiz gibi oluyor. Annemin vefatıyla önce hayatımdan çok şey

gitti sandım. Fakat her dua edişimde onu yanı başımda hissediyordum. Aslında ölüm bir çizgi. Öteye gidiş için bir geçiş kapısı. Fiziki yok oluş, bizi çok etkilememeli. Dünyadaki varlıkları rol modeller olarak elbette çok önemli, onlar bize insanlığımızı hatırlatan, nasıl olmamız gerektiğini gösteren uyarıcılar. Ama dualarımızla bu irtibatın kopmayacağına inanıyorum. Onları andıkça, hayırla yâd ettikçe, onlar da kendilerini size bir şekilde hatırlatıyorlar.

Mizaç olarak keşkelerle yaşayan biri olmadım. Yürüyüp geldiğimiz yolda yaşadığımız sıkıntılar olgunlaşmamıza vesile olan imtihanlarımızdır. Allah kullarına zulmetmez. Ama başa döndürölme gibi bir durum olsaydı ben annemin ve babamın yanımda olmasını diler ve onlara bugünkü şuuruyla hizmet etmek isterdim.

Bu gafil halimle hayatta kalbimi daraltacak ağır sıkıntılara duçar olmuyorsam, biliyorum ki bu, anne babamın duaları hürmetinedir. Onlara yaptığımız hizmet hiçbir zaman yeterli olmaz. Annenin veya babanın herhangi bir isteğini hafife almışsak, omuz silkelemişsek o pişmanlıklar sizin içinizde derin şekilde kalıyor. Anne babanın yanınızda olması çok büyük bir lütuftur. Kıymetini bilmek lazım.

Yardımseser annem

Annem yardımlarını gizli yapardı. Babamın memuriyeti İskenderun'a çıktığında ben çok küçüktüm. Orada kapıları ortak avluva açılan küçük evlerden birinde yaşıyorduk. Komşularımızdan biri geceleri barda çalışan dul bir kadındı. Küçük çocukları vardı. Bazı geceler çocuklar korkup ağ-larlarımış. Annem çocukların anneleri gelene kadar uyumaz ve pencere önünden onları oyalarmış. Bizim bunlardan hiç

haberimiz olmazdı. Ben çok sonra öğrendim annemin bu fedakârlıklarını.

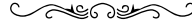
Biz dört kardeşlik. Küçük ağabeyimi bu yaz Hakk'ın rahmetine uğurladık. Ben evin en küçüğüyüm. Benden bir büyük olan ablam ağır başlı, sorumluluk sahibi biri. Allah uzun ömür versin. Annem bana hep küçük kız muamelesi yapardı. Ben annemin gözünde hiç büyümeydim. Evin işine daha çok ablam bakardı, ben ona çıraklık yapardım. Annem son nefeslerinde beni koruyup kollaması için ablama emanet etmiş. Ablam bir anne vasiyeti olarak hala bir çocuğu gözetir gibi beni koruyup kollamış.

Ebediyete göçmüş cümle geçmişlerimize rahmet, kalanlarımıza sağlıklı, huzurlu hayırlı ömürler duasıyla...

BÜLENT KORUCU

1968 yılında Erzurum'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Erzurum lisesinde tamamladıktan sonra Ege Üniversitesi BYYO Gazetecilik ve Halkla İlişkiler bölümünü bitirdi. 1989'da İstanbul Zaman'da haber merkezinde başladığı gazeteciliğe, politika editörü, yazı işleri müdür yardımcısı olarak devam etti. 1996'dan beri haftalık politika yazılan yazıyor. 1997'de başladığı yazı işleri müdürlüğü görevinden sonra yayın koordinatörlüğünü üstlendi. 2001 yılında başladığı genel yayın editörlüğünü üç yıl devam ettirdi. Ardından dört yıl Cihan Haber Ajansı genel müdürlüğünde bulundu. 2009 yılından beri Aksiyon Dergisi Genel Yayın Yönetmeni olarak gazetecilik hayatına devam ediyor.

ŞEFKAT YÜZLÜ ANNEM

Anne kavramı konusunda acziyetimi ifade etmek isterim. Aktüel konularda yazan, siyaseti takip eden biz gazeteciler birçok televizyon programına konuk oluyoruz ama en zorlandığım konu annemi anlatmak olacak.

Aslında anneyi konuşmak, onu anlatmak, tasvir etmek bir anlamda kolay. Çünkü dünyada en çok şeyi paylaştığımız insandır annelerimiz. Onlarla olan paylaşımlarımız, doğumumuzdan önce başlıyor. Ve ölene kadar devam ediyor. Bu dünyaya bakan yönüyle ölümlerle birlikte paylaşımlar bitiyor. Bu bakımdan anneden bahsetmek kolay gibi görünüyor.

Bir taraftan da anneyi anlatmak çok zor. Çünkü anne anlatılamayacak bir şahsiyettir. Ben annemi biraz biraz daha iyi anladığımı düşünüyorum. Çocukların anneye birlikte oldukları zaman anneyi fark etmeleri, onu anlamaları daha zordur. Bazı önemli, güzel şeyler vardır hayatınızda, onlardan uzaklaşınca kıymetini daha kolay anlarsınız. Ben de gurbete çıktıktan sonra annemi daha çok anladığımı, onu daha çok fark ettiğimi

anladım. Maddi olarak eksikliğini duydum. Manevi olarak eksikliğini hiçbir zaman duymuyoruz. Ama ondan ayrılıp maddi eksikliğini duyduğumda aradaki o bağı daha net hissettiğimi söylemeliyim.

Bir de evlendikten ve çocuk sahibi olduktan sonra ane babalığı gözlemleyip daha iyi anlamaya çalıştığımı fark ettim. Annemizin bizim için yaptığı fedakârlıkları o yaşta anlamamız biraz zordu. O yaşta çocuk hoyratlığı ve şımarıklığıyla kıymet bilmemenin normal olduğunu düşünüyorum. Fakat anne baba olduktan sonra çocuklarımızla aramızdaki ilişkiyi gözlemlediğimizde bu ilişkinin bir benzerini kendi ebeveynimizle yaşadığımızı fark ediyoruz. Bir anlamda vahidi kıyasi yapıyoruz, bir birine kıyaslıyoruz. Ve daha kolay idrak ediyoruz.

Anneler, babalara nazaran çocuklarıyla daha çok zaman geçiriyorlar. Peygamber Efendimiz (aleyhisselatü vesselam)'ın hadis-i şerifinde de üç sefer zikredilmesinin gerekçesini anlamış oluyoruz. Yani anneye herhalde dünyadaki en büyük fedakârlık, en büyük hissiyat, en büyük duygu yoğunluğu demek mümkün.

Annemi kızımda görmek beni mutlu ediyor!

Altı yaşındaki kızımı anneme çok benzetiyorum. Bazen ona, "Anne" diye hitap ediyorum. O da, "Ben senin annen değil kızınım." diyor. Anlamasını beklemiyorum tabii ama annemi kızımda görmek beni mutlu ediyor.

Annemin adı Firdevs. Cennetin en güzel bahçesi. Şimdilerde altmış yaşında. Annem sekiz çocuk dünyaya getirmiş. Fakat bunlardan altısı yaşamış. Ben annemin ilk göz

ağrısı, ilk evladiyım. Pek çok heyecanın ilkinin benimle yaşamış. Onun için annemin nazarında benim yerimin farklı olduğunu düşünürüm.

Beni dünyaya getirdiğinde on sekiz yaşındaymış annem. Doğduğum günü, müjdenin babama nasıl verildiğini, hastaneden eve geldiklerini ve çok mutlu olduğunu sık sık anlatır. O dönemler toplumun refah düzeyi düşükmüş. Babam askerden yeni gelmiş ve işini kurmuş. Bir fakirlik, yokluk söz konusu. İlk evlat olarak o zor zamanları paylaşmış olmak annemin gözünde beni ayrıcalıklı hale getirdi diye düşünürüm. O açıdan annemin bana biraz farklı baktığını ve farklı davrandığını hissedirim.

Diğer kardeşlerim ailenin refah düzeyinin daha iyi olduğu dönemlerde dünyaya geldiler. Annem bunu sık sık dile getirir. En küçük kardeşim şu an yirmi dört yaşında. Ben lise son sınıf öğrencisiyken doğmuştu. Onun doğduğu zaman çok mutlu olduğumu, evimizin merdivenlerini üçer beşer çıktığımı hatırlıyorum. Kardeşlerimi çok severim. Evimizin içinde bir bebek olması bütün ailenin olduğu gibi benim de yüzümü güldürmüştü. Evde bebeğin olmasını sevmemden olacak beş çocuğum var. İnsanlar iki çocukla yetinirken biz beşinci çocuğumuzu kucağımıza aldık. Onu sevmek epey bir vaktimizi alıyor.

Biz Erzurumluyuz. Annemler ve kardeşlerim hala orada yaşıyorlar. Biz işimiz gereği gurbette yaşıyoruz. Belirli bir aşamadan sonra mesleğimizi Erzurum'da yapmak çok mümkün olmuyor. Onun için yüreğimize taş basıp anne babamızdan ayrı yaşamak zorundayız. Onlar haftada bir gün de olsa televizyon programıyla beni görmüş oluyorlar. Ben annemin

sesini sadece telefonla duyabiliyorum. Yaz tatilini ipe çekiyoruz. Görmek, görüşmek için. Bu gidişimiz daha başka olacak. Son torununu ilk kez görecek annem. Ve kızımın anneme olan benzerliği saçları uzadıkça arttı. O benzerliği anneme göstermek için de sabırsızlanıyorum.

Bizim ailemiz tipik bir Anadolu ailesi. Anadolu'nun belirli geleneklerini, örf adetlerini muhafaza edebilmiş. O duruluğu saklayabilmiş. Anadolu ailelerinin kendilerine ait güzellikleri var. Bu itibarla örnek aileler Anadolu'da yaşıyor.

Babamın etkin olduğu ataerkil bir aile yapımız vardı. Tüm evi annem çekip çevirir, bütün sıkıntıları annem göğüslerdi. Babamın en büyük destekçisi, onun gücünün yüzde ellisi, belki daha fazlası annemden kaynaklanıyordu. Beş erkek bir kız, o şartlarda altı çocuk büyütmek zor. Kız kardeşim benden sonra dünyaya gelmiş. O annemin yükünü biraz hafifletse de evdeki işleri fazlalaştıran, o rutine katkı yapmayan erkek çocuklarıyla birlikte bir aile yönetmek zor. Bu anlamda annemin çok sıkıntılar yaşadığını hatırlıyorum. Bizim çocukluğumuzda Erzurum'da kışın yaşam şartları çok sıkıntılı olurdu. Sebze meyvenin kolay ulaşabildiği bir yer değildi. Dolayısıyla aileler kışlık stok yapmak durumundaydılar. Patatesi, yağı, temel gıda maddelerini çuvalla aldığımızı hatırlıyorum.

Babam ilkokul okumamış, Anadolu irfanını sindirmiş arif bir insandı. Kendisi okuyamadığı için çocuklarını okutma ideali vardı. O zor şartlarda çocukların aile bütçesine, ev içerisindeki işlere katkı yapmadığını düşünün. Annem de okumamız için elinden geleni yaptı. "Evin yükünü paylaşın" diyebilirdi bize. Ama bunu yapmadılar. Öğrenim hayatımız boyunca bizi her anlamda desteklediler.

Okula giderken annemi düşünüp gözlerim yaşarırdı

Annemin sosyal ilişkileri çok iyidir. İnsanlarla iletişim kurma, sosyalleşme, insanları affedebilme konusunda annemden çok şey öğrendiğimi söyleyebilirim. Annemin çevresindeki kişilerle tartıştığını, onlara kızdığını hiç görmedim. Annem, “masum” kavramının içini dolduran bir hanım. Onun insanlarla olan bu duru ilişkisi bize de yansiyordu. Annemle her türlü sıkıntımızı rahatça konuşur dertleşirdik. Gidip başımızı yaslayacağımız bir omuz, bizi anlayacağını bildiğimiz bir yürekti.

On yedi yaşında üniversite okumak için İzmir’e gittim. Sosyal ortamı, şartları, dünyası farklı Erzurum’la taban tabana zıt bir şehirdi İzmir benim için. Belediye otobüslerinde okula giderken annemi düşünüp gözümün yaşardığını hatırlıyorum. Beni Erzurum’da bekleyen, okumamla mutlu olacak olan annemin varlığı beni cesaretlendiriyor, bana güç veriyordu. Yoksa Erzurum’da yetişmiş bir gencin İzmir gibi bir şehir ortamında üniversite okuması çok zor olabilirdi.

Annemden kısa süreli ayrılıklarım olmuştu. Ankara’ya gidip gelmişim. Ama İzmir ilk uzun süreli ayrılığım oldu. İlk ayrılışım değil de, ilk dönüşüm bana çok dokundu. Bizim evimiz üç katlıydı. Üçüncü katında biz oturuyorduk. Benim geldiğimi duyan annemin o merdivenlerden yuvarlanır gibi koştuğunu gördüğümde çok etkilenmişim. O manzarayı hiç unutmuyorum. Gelip bana sarılışı tarif edilir bir şey değil.

Ayrılırken gurbeti, okulu yeni kazanmanın vermiş olduğu heyecanla pek anlayamamışım. Ayrılığı annemle ilk kavuşmamızda tattım. Ondaki sonraki ayrılık daha zor oldu. Gurbete çıkış sebeplerim hafiflemişti artık. Okulu kazanma heyecanım,

İzmir'e olan merakım azalınca annemden ayrılığı derinlemesine hissettim. 1985 yılında annemden ayrıldım.

Hala memlekete gidip İstanbul'a döneceğimiz zaman aynı şeyler yaşanır. Her seferinde annem havaalanına kadar gelir. Her ne kadar, "Anne gelme" desek de kabul ettirmemiz mümkün değil. Annem de babam da gelir, bizi yolcu ederler. Annem her seferinde ağlar.

*Ebeveynimize borçluyuz, çocuklarımızdan
alacaklıyız*

Annemi anlatan en güzel iki kelime şefkat yüzlüdür. Kendi çocuğum anneler gününde annesine bir mektup yazdığında bu ifadeyi kullanmış. Ben de annem için tam böyle düşünüyordum. Gerçekten annelerin en bariz özellikleri şefkatleri. Ve o şefkat onların yüzlerine yansıyor. Yüzlerindeki kırışıklığa, gözlerindeki tebessüme, seslerindeki yumuşaklığa şefkatleri siniyor. Kendi annemi bu iki kelime çok iyi anlatıyor. Şefkat yüzlüm.

Annem kolay kolay öfkelenmez ve öfkelenmediği zaman da belli etmez. Bu özelliği bana tevarüs etmiş olmalı. Çabuk kızmayan, öfkeye başvurmeyen birisi olarak görüyorum kendimi. Bu tür insanların bir özelliği de öfkelendikleri zaman ateşlerinin çabuk sönmemesidir. Ben de mümkün mertebe az kızan, tolerans tanıyan biri olduğumu düşünüyorum. Annemin sabrına şaşırın, "Yahu buna da kız artık" diyen insanlar olmuştur çevresinde. Doğrusunun bu olduğunu, sakin olmanın kolay sinirlenmemenin güzel bir haslet olduğunu söyleyebilirim. Çünkü erken tepki telafisi olmayan sonuçlara sebep oluyor. Annem bu konuda benim açımdan güzel bir örnek.

Annemin bana kızdığı belki çok vardır ama belli ettiği çok azdır. Ben de annemi kızdırmamaya çalışırdım. Çocukluğumdan beri belki de ilk çocuk olmanın verdiği sorumlulukla dikkatli davrandım. Hem annenin, hem babanın yükünü paylaşma özelliği vardır ilk çocuklarda. Sanıyorum o sorumluluğu üzerimde hep hissettim. Annemin iyi niyeti ve şefkati hep ön plandaydı. Öfkesini benimle paylaşmak yerine belki de duvarlarla paylaştı, söylendi ama duyurmadı. Kızdığını o yüzden hatırlamıyorum.

Her çocuk anne babasını gerektiği ölçüde sever, sayar. Fakat çocuklarımıza gösterdiğimiz fedakarlığı ben çocuklarımdan beklemiyorum. Çünkü aynı şeyi ben anneme babama yapmadığımı fark ediyorum, itiraf ediyorum. Onlara hak ettikleri ölçüde fedakarlık yapamadığımızı düşünüyorum. Toplum olarak bu böyle. Çocuğumuza gösterdiğimiz özenin aynısını anne babalarımıza da göstermemiz gerekiyor. Ebeveynimize borçluyuz, çocuklarımızdan alacaklıyız. Belki işin doğası böyle. Annelerimiz de bize gösterdikleri özeni annelerine gösterememişlerdir. Bu kısır döngüde yaşıyoruz. Bunun pişmanlığını yaşıyorum içimde.

Annemin hayattaki en büyük mutluluğu evlatlarının iyi haberlerini almasıdır. Bunu gündelik hayatın yoğunluğu içerisinde ihmal ediyoruz. Modern çağın mazeretlerine sığınmak mümkün ama hiçbir şey hafifletici sebep değil. Bir telefon edip gönül almak çok vaktimizi almaz. Bir kişinin annesini araması için bir sebep yok.

Şefkat kahramanlarının duaları geri çevrilmez

Annemin ve babamın dualarını arkamdaki en büyük güç olarak hissediyorum. Hayatımda şöyle bir durum

değerlendirmesi yapıyorum; Bugün Türkiye’de en çok satan Aksiyon Dergisi genel yayın yönetmeniyim. Zaman gazetesinde köşe yazarıyım. Samanyolu Haber Televizyonu’nda program yapmaya çalışıyorum. Kendi birikimlerim, kapasitem, zekam bunları ortaya koyduğum zaman hepsinin arkasında annemin ve babamın duasını görüyorum. Geldiğim tüm noktaları onların duasıyla geldim. Çünkü benden daha zeki, daha iyi notlar alan okul arkadaşlarım vardı. Ben şu an içinde bulunduğum nimetleri onların duası hürmetine yaşıyorum. Pek çok insanın olmak isteyeceği bir yerde duruyorsam arkasında annem vardır. Rabbim istihdam ettiği yerin hakkını verdirsin inşallah.

Annemin duası hazine gibidir benim için. Şu an çeşme akarken testi doldurmak lazım. Hele ki yaşlandılar. Rabbimin rahmetini üzerlerine çekmeye başladılar. Yaşlılık konumuna geldiler. Beli bükük ihtiyarlar diye hadisi şeriflerde anlatılan konuma doğru ilerliyorlar. Onların duası bizim için dayanak noktası. Hayata karşı, maddi-manevi hasımlarımıza karşı elimizdeki en büyük hazine duaları. Yaptığımız işlerimizdeki muvaffakiyetler yine onların duasıyla gerçekleşiyor. Allah onları ve onların dualarını eksik etmesin başımızdan.

Zaman gazetesindeki köşe yazılarımı Burç Fm’den takip ediyorlar

Annem babamla birlikte yazılarımı Burç Fm’den takip ediyor. Gözlerindeki bozukluk ilerlemiş durumda olduğundan kolay okuyamıyorlar. Eğer dinleyemedilerse o yazıyı birlikte oturup okumaya çalışıyorlar. O gazete köşesindeki küçücük puntolarla yazılmış yazıyı gazeteyi halinin üzerine sererek,

belki uzunca bir vakitlerini vererek okumaya çalışıyorlar. Babam, annemin halini tasvir ediyor bazen. “İlkokul çocuklarının ders çalışması gibi halının üzerine gazeteyi serip kelimeleri çözmeye çalışıyor” diyor. Belki o köşeyi kullanarak onlara bir şeyler yazmak lazım.

Televizyon programlarında çıktığım zaman annem oradan yorgunluğumu, rahatsızlığımı veya keyifsizliğimi fark ediyor. Bunu nasıl fark ettiğini bilmiyorum ama hiç isabet ettiremediğini görmedim. Muhakkak yakalıyor. Ve programdan sonra mutlaka yorum yapıyor. İnsanın yüzüne bakıp bir takım analizler yapan bilim adamları gibi benim hangi hal üzere olduğum konusunda analizler yapıyor. Hatta hastalık teşhisi yapacak kadar ileri boyuta götürüyor meseleyi. O açıdan televizyon programlarından sonra aramızda bu tür konuşmalar sıkça geçiyor. Kendimi çok yorduğum konusunda bana sitem ediyor. Her zamanki anne şefkati ve hassasiyetiyle, “Oğlum kendini bu kadar yorma. Dinlen, kendine biraz daha dikkat et” diyor. Hayatlarındaki en önemli şeyi izler gibi izliyorlar beni.

İlkokul beşinci sınıftan itibaren lise son sınıfa kadar folklor oynadım. Erzurum’un kendine özgü “Erzurum barları” halk oyununu oynamak için beşinci sınıfta yirmi üç nisan şenliklerinde Ankara’ya gitmiştik. O dönem büyük bir kutlama olmuştu ve coşkuyla kutlanıyordu. TRT televizyonundan naklen gösterilmişti. Annem babam oturup izlemiş ve ağlamışlar. Küçük kardeşim anlam verememiş. “Ağabeyim orada oynuyor, annem babam niye ağlıyor.” diye düşünmüş.

Anne babası yanında yaşlanan kişilerin büyük bir fırsatları var. Bu fırsat kaçmadan değerlendirmek lazım. Üç yıl önce

amcam vefat etti. İstanbul'da yaşayan amcamın oğlu cenazede gözyaşı dökerken bize bunu tavsiye etmişti. "Babanız yanınızdayken ne olur kıymetini bilin. Ben şu an istesem de onun için bir şey yapamam. İstesem de gönlünü hoş edemem. İstesem de elini öpüp o sıcaklığı ona gösteremem. Ne olur siz bu fırsatı kaçırmayın." demişti.

Bazı şeyler uçup gittikten sonra kıymeti anlaşılıyor. Gurbette yaşayanlar için bir anlamda bu zorlaşıyor. Her ne kadar onların dualarını arkamızda hissetsek de onlar için bir şeyler yapamıyoruz. Annesi babası yanı başında olan insanlar onlara iyilik yapma fırsatını kaçırmazlar.

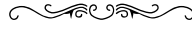
Anne babaya iyilik, onların dualarını alma en büyük ticarettir aslında. Çünkü kuruş yatırıp trilyonlar kazandığınız bir dönüşüm olarak düşünün bu ticareti. Rabbimizin bu iyiliğe nasıl cevap vereceğini biz bilmiyoruz. Onun için akli olan her insan bu karlı yatırımda üzerine düşeni yapmalı. Bir tebesüm yatırıyorsunuz, bir güzel söz yatırıyorsunuz ve karşılığını Rabbimiz hem bu dünyada veriyor, hem de ötelere saklıyor. Çünkü Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), "Cennet annelerin ayakları altındadır." buyuruyor. Bizim de cennete ulaşmamız için o ayağın altına yatmamız lazım.

Anneciğime

Anneciğim az kaldı Erzurum'a geleceğim. Dualarını eksik etme hayırlısıyla gelip en küçük torunun Nigar'ı sana getireceğim. Onu senin kucağında görmeyi çok arzu ediyorum. Saadet büyüdü. Saçları uzadı, saçları uzadıkça da sana benzedi. Son gelişimde senin saçlarının iki yana örülü olan fotoğrafını senden kaçırmak almıştım. İşte o fotoğrafındaki gibi Saadetimizin

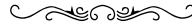
saçlarını örüyoruz. Her baktığımızda seni görelim, sana daha çok benzesin diye.

Canım annem, mercimek çorbası her yerde içiyorum. Ama kimse senin mercimek çorban gibi yapamıyor. Senin çorbanın formülü içine sevgini, şefkatini, evlat hasretini katman. O yüzden hiçbir yerde bulamıyorum o tadı. Geleceğim günü söyler söylemez bilirim sevdiğim yemekleri yapmak için hazırlıklara başlıyorsun. Seni çok özledim. Anneciğim ellerinden öpüyorum. İnşallah en kısa zamanda görüşmek üzere.

CAN ALPGÜVENÇ

1945 yılında İstanbul Karag m r k'te doğdu. Babası Remzi Efendi Arnavutluk, annesi Mihriban Harım Bulgaristan muhacirlerindedir. Karag m r k Ortaokulu'nu ve Vefa Erkek Lisesi'ni bitirdi. 1971'de İ. . İktisat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli Őirketlerde işletme yöneticiliği yaptı. 1984'ten itibaren farklı gazete ve dergilerde Yazı İŞleri Müdürü olarak çalıştı.  lke kültürüne hizmet eden birçok dergide makalesi, Mehtap Tv'de "Kahramanlar Geçidi" isimli tarih  bir belgeseli yayınlandı.

ANNEYİ ANLAMAK İÇİN ANNE OLMAK GEREK!

*Senden umuyorum teselli yine,
Bugün şefkatine, muhabbetine,
Zanneder misin ki yok ihtiyacım?
Belki eskisinden daha muhtacım!*

Orhan Seyfi Orhon

Yaratılmışların, belki de en önemli halkası... Ayakları altına Cennet'in serildiği varlık... Anlatılması ömür boyu bitmeyecek insan... Muhabbetine doyulmayacak kadın... Sevgisini karşılıksız akıtan bir sevda pınarı... Anneyi tanımlamak, onu tarif etmek o kadar zor ki... Ne kadar anlatsanız, bir tarafı eksik kalıyor... Ondan duyduğunuz her söz, şiir; her sesleniş, beste...

Hayatın içinde her türlü fedakârlık var. Babadan evlâda, ağadan kardeşe, dosttan dosta ama annenin fedakârlığı hiçbir şeyle ölçülmüyor. Aylar önce şöyle bir gazete haberi okuduğumu hatırlıyorum: Hızla gelen bir otobüs, yolun karşısına geçmeye çalışan bir ana kızın üzerine doğru geliyor. Saliselik bir zaman aralığında düşünen anne, evladıyla

birlikte kurtulmasının imkânsız olduğuna karar veriyor ve küçük kızını karşıya itiyor. Kendisi, arabanın altında can veriyor. O son hamleyi kendi için yapsa kurtulacak, ama evlâdı için yapıyor. Yani anne, Cenab-ı Allah'ın kendisine verdiği şefkat duygusuyla, o yüce hisle, evlâdının hayatını kendisinininkine tercih ediyor, ölümü seçiyor. Bu İlâhi bir duygu, semâvî bir ruh hali.

Anneyi anlamanın zor olduğunu söyledim ya, hakikaten zor. Anne çok özel bir kadın. Evlâdının karnı doydukça, tokluk hissedene; o iyileştikçe, iyileşene; o ısındıkça ısınan; o güldükçe gülen; o ağladıkça ağlayan bir kadın. Yavrusunun acısı hafifledikçe, üzüntüsü azalan; âdetâ onun için yaşayan, bütün saadeti ona bağlı olan bir varlık.

Bir defasında, ileri yaşıma rağmen, her fırsatta öğüt vermekten geri durmayan, irili ufaklı her hatamı düzeltmeye çalışan anneme:

“Anne, bak artık büyüdüm, koca bir adam oldum, bana bu kadar karışma!” dediğimde, “Bak sen şuna, büyümüş de annesine akıl veriyor!” diyerek, benimle istihza etmiş, “Evlât, annenin hissettiklerini, kendisi evlât sahibi oluncaya kadar hissedemez.” diye eklemiştir. İşte anne bu! Annelik böyle bir şey! Onu noksansız biçimde tanıtamayacağımı zaten baştan söylemiştim. Anneyi anlamak için anne olmak, onu anlatmak için anne yüreğine sahip olmak gerek...

Annem, ismiyle müsemma idi

Hem baba, hem de anne tarafından Rumeli kökenliyiz. Babam Arnavutluk doğumlu, Permetili. Anne tarafım ise Bulgaristan Türklerinden. Dedem, bir liman şehri olan Varna doğumlu. 93 Harbi'nde muhacir olup, İstanbul'a sığınmışlar.

Annem İstanbul Fatih'te doğmuş. Ben, Fatih Karagümrük'te dünyaya gelmişim.

Annem dindarlığı, muhafazakârlığı, gelenek ve âdetlere bağımlı oluşu, insanlara samimi ve candan davranışı, yardım-severliği, görgü ve nezaketiyle tam bir İstanbul hanımefendisiydi. 1911 doğumlu. Öksüz büyümüş, henüz beş altı yaşlarındayken annesini kaybetmiş. Harb-i umumi yıllarında kolera, İstanbul'un üzerine dev bir kâbus gibi çökmüş. "Oğlum, sirenleri acı acı öten bir cankurtaran sesi hatırlıyorum. Annemi bir sedye içinde götürdüler. Sonra duydum ki ölmüş. Ölümün onu bir daha görememek olduğunu bile bilmiyordum." derdi. Dayım ve teyzemle birlikte ortada kalıvermişler.

Dedem Çanakkale gâzisiydi. Sağ elinin iki parmağı yoktu... Bir şarapnel parçasıyla eli parçalanmış. "Büyük bir gürültü koptu. Hepsi o kadar. Birliğimizin içine bir top mermisi düşmüş. Gözlerimi hastanede açtım. Siperdeki arkadaşlarımla hepsi şehit olmuş, sadece ben kurtulmuşum." diye anlatırdı.

Hasan dedem, hastaneden çıktıktan sonra ikinci evliliğini yapmış. Annemle kardeşleri, bir süre üvey anne elinde büyümüşler. İstanbul'da savaş yılları da zor, sonrası da. Fakirlik, sefalet, işsizlik diz boyu. Annem, çok çileli büyümüş. Hep acı şeyler anlatır, "Yüzüm hiç gülmedi yavrum." derdi. Küçük yaştan itibaren her türlü işte çalışmış, hayatın kısıkcında yoğrulmuş, okuyamamış; ilkokulu yıllar sonra bitirmişti.

Annemin adı Mihriban'dı. Farsça bir isim. Şefkatli, merhametli, güler yüzlü demek. Annem, eskilerin "ismiyle müsemma" dedikleri türden bir hanım; bu sıfatların hepsini fazlasıyla hak eden bir insandı. 1934'de babamla evlendikten sonra beş çocukları olmuş, ben dördüncüsüydim; fakat kaderin hükmü erkek çocukların ilk ikisi (yani ağabeylerim) fazla yaşamamışlar.

İkinci Dünya Savaşı'nın son yılları. İşsizlik dayanılmaz boyutlarda. Babam her nasılsa, bir çivi fabrikasında iş bulmuş. O yıllarda İstanbul'a hemen hiç göç yok, nüfus az. Ev sayısına göre, kiracı çok. Kendimize ait evimiz olmadığından kiracıyız. Sık sık yer değiştiriyoruz. Savaş bitince, ekonomide az da olsa canlanma oluyor. Karı-koca baş başa verip Acıçeşme'de küçük bir arsa almayı ve üzerine gecekondü yapmayı başarıyorlar. Yıllarımın geçtiği Müftü sokağının yarısından çoğu arsa. Çevre bomboş. Evlerin hemen hepsi tek katlı ve bahçeli. İki katlı bir iki ev hatırlıyorum. Çivilerle delik deşik edip çukurlar açtığımız toprak sokağımızda akranlarımızla misket oynuyoruz.

Hanımların işi çok ağır. Çamaşırlar elle yıkanıp, sıkılıyor; odalar ya da bahçelerde kurutuluyor. Bulaşıklar elle yıkanıyor. Yemekler, farelere ve böceklere karşı "teldolap" adı verilen ahşap dolaplarda saklanıyor. Bu üç rafli dolapların bazı bölümleri, yemeklerin hava alması için ince tellerle örülmüş. Ancak, yemeklerin orada iki gün bile muhafazası imkânsız, hele sıcak günlerde. Kadınlar her gün yemek pişirmek zorunda. Annem hep mutfakta. Ya yemekle uğraşılıyor ya çamaşırla. Annelerin çocuklarını meşgul edeceği tek eğlence, anlatacağı masal ve hikâyeler. Çocuk kitapları hem çok az, hem çok pahalı. Kardeşimle birlikte ya masal dinler ya da bir tarafında tavuk kümesinin yer aldığı bahçemizde annemin serdiği kilimin üzerinde oynayarak vakit geçirirdik.

Yaratılmışı sev, Yaratandan ötürü!

1954'ten sonra ekonomide ciddi gelişmeler yaşandı. Sokağımıza elektrik direkleri dikildi, Arnavut kaldırımı döşendi, boş arsalar azalmaya başladı. Evlerimize elektrik hatları çekildi. İki katlı binalar çoğaldı. Bizim de böyle iki katlı bir evimiz

olsa, dediğimde; annem, onları zenginler yaptırıyor, derdi. Zengin-fakir bir arada yaşanmaya başladı. Sokağımızda çok çeşitli yörelerden gelmiş, farklı yaşayışta insanlar vardı.

Mesela; karşımızda Karadenizli bir komşumuz, onun yanında Balkan muhaciri bir başka komşumuz otururdu. Biraz solumuzda Çingene -şimdi Roman diyorlar ya- asıllı bir komşumuzun viranesi, köşede Rum komşumuzun ahşap evi göze çarpardı. Annem, "Herkes Allah'ın kulu, her milletin iyisi kötüsü, günahı sevabı bileni bilmeyeni vardır." derdi. İnsanı hor görmez, her düşünce ve anlayıştaki insanla görüşüp konuşur, kimseyi aşağılamaz, incitip gücendirmede. Herkese hal hatır sorar, kibir yapmazdı. Yaratılmışı Yaratandan ötürü seven, geniş düşünceli bir insandı; ancak herkese farklı mesafeleri vardı.

Evimizin arka cephesine bakan iki katlı binayı bir başkomiser satın almıştı. Binaları gibi kendileri de insana tepeden bakarlardı. Annem onlarla dahi çok samimi ilişkiler kurmayı başarmıştı. Yanındaki binaya, evin erkeği denizyollarında yöneticilik yapan bir aile taşındı. Müdür beyin Fransızca öğretmeni olan eşi de kısa sürede annemin dostluk halkasına katılıvermişti. Annemin tabiriyle "Lokmacık" evimiz, BM salonu gibiydi. Mahallenin zengini fakiri, avamı havası, dinlisi dinsizi, annemin kabul gününde buluşur, bir araya gelirdi! O gün, mahallenin "Mihriban Teyze"sini kimse kırmaz, tatlı tatlı konuşulur, gülüşülür, sohbet edilir, yenilip içilirdi.

Odundan hediye olur mu?

Annem iyi veya kötü günlerinde herkesin yanında olurdu. Komşularının düğünlerine, nişanlarına, mevlitlerine, cenazelerine koşar, hiçbirini atlamazdı. Ekonomik durumumuz iyi değildi; zor geçinen bir aileydik. Babam, sabah erkenden fabrikaya gider,

evin rızkını biraz olsun arttırabilmek için mesaiye kalır, akşamın geç saatlerine kadar çalışırdı. Buna rağmen annem, evlenenlere, ev alanlara, çocuğu olanlara mutlaka gider, onlara “karınca kararınca” mütevazı hediyecikler götürürdü. Bu bazen küçük bir havlu, bazen bir çift çorap olur, ama eli boş gitmezdi.

Hatta hiç unutmuyorum, bir defasında odunluktan iki tane odun çıkarıp, güzelce bir kâğıda sarmış, hediye olarak götürmüştü! “Anne, odun götürmek ayıp olmuyor mu? Böyle hediye olur mu?” dediğimde, “Evlâdım, eli boş gidemem, bir şey götürmem lâzım; yarım elma gönül alma. Herkes kendi imkânına göre. Komşularım beni bilir, hoş görürler.” derdi. Ona hediyesine bakarak, hiçbir komşusunun gücendiğini hatırlamıyorum. Şimdi insanlar, küçük hediye almamız ayıp olur, diye düşünüp hiç gitmiyorlar. Oysa insanların gönlü, sadece maddî değeri yüksek hediyelerle kazanılmaz!

Geçen kış, eşim ve kızım ile birlikte bir dostumuzun nikâhına gittik. Son nikâhtı. Hava müthiş soğuk ve rüzgârlıydı. Kar tipi halinde yağıyor, âdetâ göz gözü görmüyordu. Salona girdiğimizde kardan adama dönmüştük! Ortada bir avuç misafir vardı. Nikâh sahipleri bizi görünce öyle sevindiler ki sormayın. Düğün sahibi, “Ağabey, çok yakın akrabalarımız bile karı sebep gösterip gelemediler. Gece vakti bu soğukta nasıl gelebildiniz?” diyerek, şaşkınlıklarını gizleyemediler. Tebessüm ettim, “Biz annemizden böyle gördük. O, ‘evlâdım insanlar bir kere evlenir, bir kere ölür’ böyle günlerde onları yalnız bırakmayın.” derdi, dedim.

Kur’an’a mı gidiyorsun?

Henüz ilkokula bile gitmiyordum. Annem, Kur’an öğretmem için yaşlı bir hanım buldu. Her gün belli saatte gelir, ders

verirdi. Nefesiyle hohlayarak yumuşattığı balmumlarını hatırlıyorum... Onları minicik parçalara ayırır, ders verdiği âyetlerin baş ve sonlarına yapıştırır, “Evlâdım, dersin buradan buraya kadar. Yarın yine geleceğim, dersini güzelce çalış, ezberle.” diye tembih eder, giderdi. Annem de, “Hadi yavrum, sen akıllı bir çocuksun, beni mahcup etme. Hem bu Rabbimizin kitabı mutlaka öğrenmen lâzım.” derdi. Annemi kırmaz, çalışır, okurdum. O zamanlar Kur’an öğretenler kesinlikle para almaz, karşılık beklemeyi günah sayarlardı. Ama annem, onlara küçük hediyelerle teşekkür etmeyi ihmal etmezdi.

Gece duasız yattığımızı bilmem... Annem yer yatağımızı serer, kardeşimi sağına beni soluna yatırdıktan sonra, küçücük ellerimizi açtırır, önce “Felâk”, sonra “Nas” surelerini okur, sonra da “Yattım sağıma, döndüm soluma; melekler şahit olsun göğsümdeki imanıma.” diye başlayan bir dua ettirirdi. O söyler, biz tekrar eder, böylece mırıldana mırıldana uyuyup kalırdık. Annem, bizler uyuyuncaya kadar yanımızda kalırdı. Dînî eğitimimiz, bizler henüz 4-5 yaşlarında iken başlamıştı.

1952 yılında, evimizin yüz metre aşağısındaki Muallim Naci ilkokuluna kaydolmuştum. Annem, daha ilk günden, “Evlâdım, sakın Kur’an dersi aldığını, Kur’an okumasını bildiğini kimseye söyleme.” diye, sıkı sıkı tembih etti. Neden, diye sorduğumda ise, “Soru sorma, başımız derde girer, o kadar.” dedi. Yıllar sonra anladık ki; o günlerde dindar olmak, Kur’an öğrenmek çok tehlikeli bir işmiş! Ama öğretmen annemin örtüsünden mi, yoksa benim çekingen tavrımdan mı, nedense bir şeyler hissetmiş olacaktı ki; bir gün şöyle sordu:

“Sen Kur’an’a mı gidiyorsun?”

Büyük bir suç işlemişim gibi, kızarıp bozardığımı, nutkumun tutulduğunu hatırlıyorum. Hiçbir şey söyleyememiştim.

Öğretmenimiz Aliye Aytolu Hanım, çok otoriter, asabî, despot bir cumhuriyet öğretmeni idi ama yine de onu severdim. Evleri fazla uzak değildi. Okuldan mezun olduktan sonra da -ablamlarla birlikte- bayramlarda ziyaretine gidiyorduk. Bir defasında şöyle demişti: “Yavrum! Amcan çok hasta, -eşini kastederek- sen dindar bir çocuksun, ona dua et iyileşsin!” Herhalde etmişimdir.

Zarfı öğretmenine ver!

Orta ikiye gidiyordum. O zaman şimdiki gibi özel ders-haneler yoktu. Belki Kadıköy, Moda, Nişantaşı gibi zengin semtlerde vardı, ama biz ne görmüş, ne de duymuştuk. Zaten onlara verecek paramız mı vardı? Okuyan yoktu semtimize, ilkokulu bitiren bir ustanın yanına çırak giriyordu... Sadece komşu evde oturan iki kardeşi hatırlıyorum, liseye gidiyorlardı. Çözemediğim bir problem olduğunda, pencereye oturur, onları beklerdim.

Annem, “Mutlaka okuman, kendini kurtarman lâzım; babanın çektiklerini görüyorsun, ne kadar zor şartlarda geçimimizi temin ediyor; aynı güçlükleri yaşayıp, aynı sıkıntıları çekmek istemezsin, değil mi?” diyerek, bizi çalışmaya teşvik eder, tahsile yönlendirirdi.

Ortaokula kaydolmaya gittiğimizde, “Fransızca sınıfına yazıldın.” dediler. Yabancı dilin zorunu kolayını, önemlisini önemsizini bilmiyordum. Sonradan öğrendim ki, İngilizce hem daha kolay, hem de bileni çokmuş. Bu dili bir türlü çözemiyor, bunalıyordum. Annemin komşuluğu imdadıma yetişti. Arka sokağımızdaki iki katlı evde oturan Şadiye Teyze ile görüşmüş. Bu hanım ev kadını idi. Meğer Fransızca öğretmeniymiş. Eşinin maddî durumu iyi olduğundan, öğretmenlik yapmıyordu. Annem kendisine, “Ne

olur bizim çocuğa biraz yol gösterin, sınıfta kalmasın.” diye rica etmiş. O günden sonra Şadiye Teyze’den ders almaya başladım, mükemmel bir öğreticiydi; kısa sürede yabancı dilim düzelmişti. Sonradan görecektim ki, aldığım gramer dersleri hem lisede, hem de fakültede çok işime yarayacaktı.

Annem, zarfın içine bir miktar para koyar, “Açmadan öğretmenine ver.” diye tembihlerdi. Bu, ailemin benim için yaptığı çok büyük bir fedakârlıktı. Çünkü çoğu zaman soframıza koyacak peyniri bile zor buluyorduk. Sabah kahvaltısında sınırsız yediğimiz tek şey siyah zeytindi!

“Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden”

Annem, okul dışı saatlerde, bizi her zamanki mekânına, yâni mutfağına çağırır, “Hadi küçük iskemleyi -tabure gibi bir şeydi- al gel, yanıma otur; hangi dersin varsa oku, ben de öğreneyim.” derdi. Bilhassa Osmanlı tarihini çok sever, merakla dinlerdi. Tarih sevgisi, anneme de, bana da dedemden geçmişti. Dedem, “En büyük düşmanlarımız İngilizlerle Fransızlardır!” der, her fırsatta Çanakkale’yi anlatırdı. Müziği sevgisi de bana ondan geçti. Ne zaman dedemlere gitsek, İtrî’nin, III. Selim’in, Dede’nin hayat hikâyelerini ve eserlerini dinlerdim.

İnsanlar, kelimelerle ifade edilemeyen duygularını şiirle, daha derin duygularını notalarla, yani bestelerle ifade ederler. Müziği, cemiyetlerin medeniyet ve kültürlerinden süzülen bir netice, onların yansımasıdır. Farklı kültürlerden gelen insanlar, nasıl olup da aynı şeyleri dinleyebiliyorlar, doğrusu şaşırıyorum! Demek ki milletler, etkili propagandalarla kendi kültürlerini kaybediyorlar.

Annem, tabii yine dedemin tesiriyle, Türk musikisini de çok severdi. Hem dinler, hem de vazgeçilmez mekânı olan mutfağında, titrek sesiyle usulca mırıldanırdı. Kendisinden,

Mısırlı İbrahim Efendi'nin şu hicaz eserinin nağmelerini çok duymuşum:

*“Solsan da sararsan, yine gülpembe dehensin,
Rabbin bana bir nimeti varsa o da sensin.”*

Sonradan dikkat ettim ki; sevdiği eserlerin çoğu hicazdı. Belki hayatta çektiği acılar, onu bu içli ve duygulu makamlarımızdan olan hicaza yaklaştırmıştı.

Mesrur dayımla ablam Güzin Hanım da -kulakları çınlasın- Türk musikisine çok meraklıydı. En zor besteleri, içli sesiyle birbiri ardına okur, küçük evimizde her gün mini konserler icra ederdi.

Eskiden Osmanlı evlerinde mutlaka bir saz bulunur; hanımlar ya ney üfler, ya da ud, kanun yahut tambur çalarlarmış. Annem rahmetli de gençliğinde bir udu olduğunu, çalmayı epeyce öğrendiğini, ama fakirlik yüzünden sonradan onu satmak zorunda kaldığını, bir daha alamadığını anlatır, hayıflanırdı. Sazıyla terennüm ettiği ilk parçanın şu Karadeniz türküsü olduğunu söylerdi:

*“Yavuz geliyor Yavuz da, suları yara yara,
Kız ben seni alurum da, başına vura vura.”*

Musiki insanın ruhunu inceltir, insana gönül zenginliği açılar. Bir sazın mızrabına dokunamasak bile, dinleme zevki edinmeliyiz.

Boşa kürek çekmeyin!

Annem çok disiplinli bir hanımdı, zamanlaması mükemmeldi. En basit işlerini dahi ciddi bir program içinde, âdetâ ülke yönetircesine bir titizlikle yerine getirirdi. Çamaşır yıkayacağı,

ütü yapacağı, yemek pişireceği, misafir ziyaretine gideceği gün ve saatler belliydi. Aniden çıkagelen misafirlere bir şey diyemezdi, ama canının sıkıldığını anlardım. “Bak gördün mü, filânca hanımlar geldi, bütün programım bozuldu, ben şimdi bugünkü işimi nasıl yapacağım? Yarın da filânca hanımlara geleceğimi bildirmiştim.” der, üzülürdü.

Şimdiki iletişim imkânları tabi o zamanlar yoktu. Telefon denilen cihaz, bir sokakta bir iki evde ya bulunur, ya bulunmazdı. Ama annem, gideceği yere -eğer yakın bir yer ise, ben ya da kardeşimle - mutlaka biriyle haber gönderir, kimseye aniden gitmezdi. “Benim nasıl düzenim varsa, başkalarının da vardır; kimseyi sıkıntıya sokmamalı.” derdi.

Bizlere de, “Evladım, gideceğiniz yeri söyleyin; eğer geç kalacaksanız önceden haber verin, ani bir şey olmuşsa biriyle haber göndermeye çalışın, n’olur bizi üzmeyin, merakta bırakmayın!” diye sıkı tembihlerde bulunurdu.

“Çalışma, dinlenme ve eğlence saatlerinizi mutlaka iyice belirleyin, birbirlerinden ayırın, bir de yaptığınız plâna uyun; yoksa başarılı olamazsınız, boşuna kürek çekmiş olursunuz.” diye bizi ikaz ederdi. Hayatımın şu anına kadar, noksansız uygulamaya gayret ettiğim çalışma disiplinimi anneme borçluyum. Onun sayesinde zamanımı plânlamayı, onu iyi kullanmayı öğrendim.

En korkunç israf zamandır!

Annem, israftan âdetâ veba gibi çekinen, çok tutumlu bir hanımdı. Bunda mutlaka yaşadığı fakirlik günlerinin de etkisi vardı, ama maddî durumumuzun düzeldiği yıllarda da aynı alışkanlığı sürdürdü. Meselâ; kadınların sebze ve meyveleri kalın soyduklarından şikâyet eder, “Tutumlu kadın, sebze soymasından bile

belli olur, bazıları soğanın ya da elmanın yarısını çöpe atıyor, yazık oluyor; tutumlu insan böyle yapmaz.” derdi.

“Defterinizden sayfa yırtmayın, boşuna karalamayın; herkes böyle israf ederse defter fiyatları artar, fakirler alamaz. Kalemelerinizin ucunu fazla yontmayın, çabuk kırılır, tükenir; israf etmeyin, gūnahtır.” der, bitmeden kalem defter almazdı. Eve geldiğimizde çantamızı kontrol eder, “Eşyanızı kaybetmeyin, malınıza sahip çıkın.” derdi.

Yemeklerden sonra, tabaklarımızı yıkanmışçasına sıyırma-mızı tembihler, yüce Peygamberimizin sūnnetine uygun davranmamızı isterdi. “Sofrada lokma kalmasın, uykunuzda kovalar, sonra karışmam.” diye korkuturdu. “Yemek yerken lüzumsuz konuşmayın, çabucak yiyin; sofrayı melekler tutuyor, onları yormayın.” der, “Yemeğinizi yediniz, haydi dersinizin başına.” komutunu verir, zaman israfını en aza indirmeye çalışırdı.

Annem, en kötü israfın zaman israfı olduğunu söyler, kaybedilen zamanın bir daha geri gelmeyeceğini ifade eder, “Zamanınızı boşa geçirmeyin.” cūmlesini pek sık tekrar ederdi.

İyi gün dostu olmayın!

Annemin dün gibi hatırladığım bir tavsiyesi de şuydu: “Evladım, iyi gün dostu olma; bu davranış, huyların en kötüsü!” der, hastalık ve cenaze gibi acılı zamanlarda, insanların yanında fazla kimse olmayacağını, dostluğun asıl böyle zamanlarda belli olacağını, hatırlatırdı.

“Arkadaşlarına iyi günlerinde de koş, ama zor günlerinde daha çok koş; çünkü düşenin dostu olmaz.” derdi. “Herkesin çektiğini bir kendisi, bir de Allah bilir. Düşene merhamet et, kimse isteyerek düşmez.” diye öğütlerdi. Ben de o gün bugündür; cenaze ve hastalık oldu mu, plân ve programımı bozar,

hemen koşarım. Aylık çalışma programımda böyle günler için, fazladan bir gün ayrılmıştır.

Hizmete “hayır” demediler

70’li yılların ilk yarısıydı, tahsilim sürüyordu. Büyüklerimiz, “Can gel, birlikte kalalım!” diye ısrar ediyorlardı. Evimiz Fatih, Acıçeşme’deydi. Bayezid’de, evime âdetâ iki adım mesafedeki bir evde kalmak için, anneme nasıl bir gerekçe gösterecektim? Bir süre düşündüm. Sonra anneme anlatmaya karar verdim. Din hizmetinin içinde yer almak istediğimi söyledim. Annem beklediğim bir kararı kolayca vermişti. “Neden olmasın, gidebilirsin.” diyerek, izin verdi. Babam annemi sayar, yanlış bir karar vermeyeceğine inanırdı. Biraz itiraz edecek olduysa da; annemin “Çocuk gitsin, belki hayırlı işlerin ucundan tutar.” demesi üzerine ses çıkarmamıştı. Kararları değişmeden gideyim, diyerek, çabucak toparlanıp taşındım. Haftada bir gün anne ve babamı görmeye geliyor, gece tekrar hizmetin yolunu tutuyordum.

Anne duası almalıyız!

Annemi, son hastalığında Haseki Hastanesi’ne yatırmıştık. 68 yaşındaydı, hem kalbinde, hem de akciğerlerinde problem vardı, güç nefes alıyordu. Son günlerinde derdine böbrek yetmezliği de eklenmişti. 1978 yılıydı, yoğun biçimde Kur’an hizmetiyle meşguldüm; kendisini sık sık ziyaret edemiyor, gittiğimde yanında fazla kalamıyordum.

Beni çok iyi anlıyordu. Yanında fazla kaldığımda, “Ben iyiyim, daha fazla kalmaya gerek yok, görevinin başına dön” diyordu. Kendi hizmetinden çok, Kur’an hizmetini önemsiyordu. Ona göre din hizmeti için koşturmam, yanında bulunmamdan

daha önemliydi. Bana her zaman, “Allah yardımcın olsun.” diye dua ederdi. Fakat fiili dua, kavli duadan önemlidir.

Din hizmeti içinde bulunmamı davranışlarıyla desteklerdi. Bugüne kadar hiçbir işim kötü gitmedi, aşamayacağım sıkıntıya düşmedim; yani Rabbim darda bırakmadı, problemlerim kısa zamanda çözüldü. Manevi bir elin her zaman üzerimde, hep yanı başımda olduğunu hissetmiş; hiçbir zaman ümitsizliğe düşmemişimdir. Bunda annemin, “Allah yardımcın olsun.” duasının büyük tesiri olduğuna inanıyorum

Annemle ilgili en büyük pişmanlığım vefatında yanında bulunamayışım, olmuştur. Sevgili dostum Doktor Çetin, vefat haberini, “Annenin durumu kötüleşti, acele gel!” diye telefonla vermişti. Telâşla bir arabaya atlayıp, hastaneye âdetâ uçarcasına gittim. Merdivenlerin basamaklarını üçer beşer atlayarak odasına koştum, yatağı bomboştı. Odadaki hastalar, az önce bir kalp krizi geçirerek vefat ettiğini, morga indirildiğini söylediler. Kimseye görünmeden, geldiğim hızla morga inmiş, onu bulmuştum; yemyeşil gözleri hafifçe aralıktı, gülümsüyordu. Sağ elimi usulca yanağına değdirip okşamış, yanında olamadığım için kendisinden özür dilemiştim.

Biliyorum küsmezdi; ama keşke yanında olabilse, hiç de-ğilse elini tutabilseydim. Annelerin en iyisini kaybetmiştim.

Her zaman yanlarında olalım!

Peygamber Efendimiz, “Cennet anaların ayağı altındadır.”, buyurmuştur. Bir kulun, annesini razı etmeden cennete girmesi mümkün değildir. Anneye babaya öf bile dememeli, yani onları üzmemeli, şayet üzersek gönlünü almalı, onların huzur ve saadeti için özen göstermeliyiz. Bilhassa yaşlılık ve hastalıklarında yanlarında olmalıyız. Onlar, vesile-i hayatımızdır;

yani dünyaya gelmemize vesile olmuş insanlardır.

Yine peygamberimiz diyor ki; “Anne ve babası hayatta olup, onlar için fedakârlık yapma imkânı olan biri, hâlâ cehen-neme girmeyi hak ediyorsa, ona yazıklar olsun!” Yani anne ve babası sağ olan bir kimsenin, Cenneti kazanması çok kolay, onları razı etmesi yetiyor. Ebeveynimizin dine aykırı isteklerini yerine getiremeyişimizi bile, onlara kırmadan anlatmamız gerekiyor. Onlara dudak bükmemeli, yüz buruşturmamalıyız. Eğer sağ iseler, sadece sözlerimizle değil, hareketlerimizle de olumlu davranışlar sergilemeli, hareketlerimizle başta çocuklarımız olmak üzere, başkalarına da örnek olmalıyız.

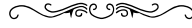
“Tûl-i emel”den sakınalım. İnsan, ebeveyninin de, tıpkı kendisi gibi hiç ölmeyeceğini sanıyor! Akıyla öleceğini bilse de, yakınlarına kondurmuyor. Oysa onlar da tıpkı bizler gibi misafir. Bugün var, yarın yok!

Hayatta iseler, onların hata ve yanlışlarına katlanalım, sabredelim. Unutmayalım ki bizler de yaşlı ve hasta olacağız. Katlanalım ki katlansınlar.

Rahmetli annem, “Ben, benden gittikten sonra kıymetimi bilmişiniz, ne fayda.” derdi. Annemizin kıymetini bilelim. Öldükten sonra ne fayda.

Sözlerimi Necip Fazıl'ın bir dörtlüğüyle bitiriyorum:

*Gözlerinde aksi, bir derin hiçin,
Kanadı yayılmış çırpınmak için.
Bu kış yolculuk var diyorsa için,
Beni de beraber al anneciğim.*

DUR SUN GÜRLEK

1952 yılında Tokat'ta doğdu. İlk ve orta tahsilini memleketinde tamamladı. İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Yeni İstanbul, Tercüman, Hürriyet, Günaydın gazetelerinde çeşitli görevlerde bulundu. Bir süre muhtelif okullarda Türkçe ve Edebiyat öğretmenliği yaptı. Tarih ve Düşünce dergisinin yazı işleri müdürlüğü görevinde bulundu. Bu dergide neşrettiği "Kırkambar" ve "Ayaklı Kütüphaneler" başlığı altındaki yazılarıyla dikkat çekti.

Yazarın, Osmanlı Tarihi, Şark Klasikleri ve biyografi sahasındaki çalışmaları halen devam etmektedir.

ANNE, BÜYÜKLER LISTESİNİN BAŞINDA YER ALMALI

Kültürümüzün esasını dini inancımız, dini inancımızın esasını da Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimiz'in (s.a.s) hadisleri teşkil eder. Bir şahıs gelip, "Kime itaat edeyim ya Rasulallah?" diye sorunca Efendimiz, "Annene" buyuruyor. Aynı şahıs tekrar soruyor: "Kime itaat edeyim ya Rasulallah!" "Annene". Üçüncü defa suali tekrar ediyor; "Kime itaat edeyim ya Rasulallah!" "Annene". Dördüncüde "Babana." diyor Efendimiz.

Demek ki itaat, hürmet, saygı konusunda anne, babadan evvel geliyor. Demek ki işin başında şefkat kahramanı ve İslam kahramanı anneler var. İslam tarihine baktığımız zaman annelerin büyük rol oynadığını görürüz. Bedir gibi Peygamberimizin ilk defa yaptığı savaşta o büyük muzafferiyeti sağlayan mücahitleri anneler doğurdu. İstiklal savaşımızdaki o mücahitleri anneler doğurdu. Malazgirt'teki o kahramanları anneler doğurdu. Kosova meydan muharebesindeki Murat Hüdavendigâr'ı anne doğurdu.

Annelerin böyle büyük bir hizmeti var. Kahramanlar, âlimler, arifler, sanatkarlar kısacası büyük insanlar yetiştiriyorlar. Büyük insan yetiştirenin bizatihi kendisi büyüktür. O bakımdan anneleri büyükler listesinin en başına koyarsak biz de büyük iş yapmış oluruz.

Dünyanın en zor şeyi annemi anlatmaktır

Benim annem aynı zamanda babamdı. Çünkü iki yaşım da babamı kaybetmişim. Beni annem büyüttü. Bana hem annelik, hem de babalık yaptı. Dolayısıyla ben annemi diğer annelerden biraz farklı görüyorum. Kendi imkânlarıyla, o zamanki zor imkânlarla maddi sıkıntılar içinde üstüme kol kanat gerdi, titredi. Sıkıntıları dikkate almadan bin bir çabayla benim okumamı sağladı. O bakımdan hem babamdır, hem annemdir, hem manevi hamî diyeceğimiz himaye edicimdir. Nur içinde yatsın.

Peygamberimiz, “Cennet annelerin ayakları altındadır.” buyuruyor. İnşallah biz de bu hadisi şerifte verilen müjdeye mazhar oluruz. Dikkat ederseniz, “Anne” kelimesini yahut “Ana” kelimesini telaffuz ettiğiniz zaman iç dünyanızda bir serinlik, bir güzellik, bir ışık peyda olur. Kelimeler bir anahtardır ve her kelime bir hazineye açılır. Her kelimeyi bir pencere kabul edersek arkasında bir hazine vardır. İşte “Anne-Ana” kelimesi de böyle bir kelimedir ve hazineye açılır.

Hatta bence ana kelimesinin açtığı hazine diğer hazinelere daha zengindir. Çünkü bu konuda hem Allah'ın, hem Peygamberinin, hem diğer İslam büyüklerinin anneye saygı hürmet konusunda kesin emirleri, müjdeleri var. Dolayısıyla dini kültürümüzde, tarihi kültürümüzde, edebi kültürümüzde

anne sevgisi, anne saygısı çok fazla yer almış. Meşhur şairlerimiz annelerine şiirler yazdıklarını, annelerine ithaf ettiklerini biliyoruz.

*Annem erkek çocukları ölünce yaşayayım diye
bana “Dursun” ismini vermiş*

Babam vefat ettiğinde ben iki yaşındaydım. O yüzden babamın simasını hatırlamıyorum. Ben bir köy çocuğuyum. Tokat'ın Turhal ilçesinin Üzümlü köyünden. Eski ismi Dimorta'dır. 1952 yılında köyün yukarı mahalle dediğimiz kısmında dünyaya gelmişim. Annem ismimi Dursun koymuş. Anadolu'da Dursun, Duran, Durmuş, Yaşar gibi isimleri genellikle çocuğu olup vefat eden kadınlar, dua temennisiyle doğan çocuklara koyarlar.

Ben doğduğumda babam vefat eden kardeşlerimi nazara alarak, “Ali koydum, öldü. Veli koydum, öldü. Bari buna Dursun diyelim. Kırk ağzı dualı insan Dursun derse durur.” demiş. Annem babamın bu sözünü sık sık naklederdi. Benim 7-8 kardeşim vardı ve hiç birisi yaşamadı. Benden önce olanlar ve benden sonra olanlar vardı. Üçünü ben hatırlıyorum. Allah'ın hikmeti işte hepsi vefat etti. İçlerinde bir ben durdum. “Dönünüz, geliniz.” denene kadar da inşallah hayatımızı sürdüreceğiz. Bir evin tek çocuğu olduğumdan el bebek, gül bebek yetiştirildim. Annem üzerime titrerdi. Hem annelik, hem babalık görevini yapardı.

Annem çaresiz kaldığı için şartların da zorlamasıyla ikinci defa evlendi. Ben üvey baba elinde büyüdüm. Ama üvey baba muamelesi görmedim. Bana öz babam gibi davrandı, beni yetiştirdi. Ben üvey babamı öz babam olarak gördüm.

Hatta rüyalarımda öz babamı değil üvey babamı görüyorum.

Çocuğu büyüten besleyen annedir. Bunu hem maddi, hem de manevi yönden düşünmek lazım. Çocuğu bir yandan dünyaya hazırlarken öbür yandan da ilahi âleme hazırlaması söz konusudur.

Benim okumaya temayülüm çocuk yaşlardan beri vardı. Fitratımdan gelen bu eğilimi annem ve babam desteklediler. Bilhassa babam dediğim üvey babam her türlü imkânını kullanarak beni okuttu.

*Annemden ayrılmak süt emen bir çocuğun
memeden kesilmesi gibi bir şeydi benim için*

Biz annemle çok senli benliydik. Laubali denilecek kadar senli benliydik. Anne demek bir insanın her şeyi demektir. Ama ben sadece ilkokulu köyde okudum. Dolayısıyla ilkokuldan sonra annemle fazla muhatap olamadım. Tokat'a gidince irtibatımız olanca güzelliğiyle devam etti. İlkokuldan sonra ben Tokat'ta İmam-Hatip Lisesi'ne kayıt oldum. Hem ortaokulu, hem liseyi orda okudum. Annemden ilk ayrılışımdı. Bu süt emen bir çocuğun tabiri yerindeyse memeden kesilmesi gibi bir şey.

Köyden şehre her sabah araba gelirdi. Annem evde hazırladığı bazı yemekleri bana sığağı sığağına gönderirdi. Bizde keşkek diye bir yemek vardır. O kolay kolay soğumaz. Ya onu, ya da lahana dolmasını hazırlardı. Arabaya verir, bana yollardı. Şoför beni tanırdı. Tokat'ta Fevzi amcanın kahvesine bırakırdı. Bana haber uçurulur, ben de gider oradan onları alırdım. Yurtta veya evde beraber kaldığımız

arkadaşlarla yerdik. Tahsilimiz boyunca köyden yemek gönderilmesi âdeti devam etmişti.

Çocuk, annesinin kucağından, evinden, köyünden uzaklaşsa dahi anne şefkati devam eder. Vefat ettikten sonra da devam eder. Ben sık sık annemin kabrini başta bayramlar olmak üzere ziyaret ederim.

Biz höllükte büyüdük

Annem bana mendillerimi, pijamalarımı, elbiselerimi ütüler yollardı. O zaman doğru dürüst ütü de yoktu. Köyde ilkel şartlarda onları ütöleyip gönderirdi.

Her çocukta olduğu gibi bizde de haşerelik vardı. Annemizi incitirdik, bağırdık, çağırırdık. Fakat bu çocukluk gereği. “Hayatınızın en güzel yılları ne zamandı?” diye bir soru sorsanız tabii ki çocukluk yılları derim. Anne kuzusu diyorlar ya, anne kuzusu olduğumuz yıllarda geçti. Çünkü çocuk masumdur, günahsızdır.

Çocuklara o masumiyet annesinden ve babasından geçer. Ama bilhassa annesinden geçer. Çünkü çocuğu doğuran, çocuğu emziren, çocuğa yemek veren, elbise veren, başını sıvazlayan, beşiğini sallayan annedir.

Biz höllükte büyüdük. Beşikte höllük vardır. Bu, kırmızımtırak bir topraktır. O ısıtılır çocuğun altını sıcak tutsun diye altına konur. Güzel güzel sallanır. Biz höllükte büyüdük o sıcaklığı ben hala unutamıyorum. Anne sıcaklığının tecessüm etmiş, cisimleşmiş şeklidir o.

Annemden duyduklarımı unutmuyorum

Annemden çok hikaye dinlemişimdir. Köy üslubuyla “hekiye” derlerdi. Çok hekiye dinlemişimdir ben. Onlar hala

aklımda. Mesela ben kediyi çok severdim. Çocukluğumda yatağıma alırdım. “Yumoş” diye beyaz bir kedim vardı. Annem ona şiir söylemişti. Hala aklımda, ben de ezberlemiştim.

*Gel pisi pisi
Var mı senin gibisi
Gel boynuna bakayım
Mavi boncuk takayım
Pırıl pırıl gözlerin
Mırıl mırıl sözlerin
Eve neşe verirsin
Beni eğlendirirsin*

Evet, ben bir annemden duyduklarımı, bir de ilkokul öğretmenimden duyduklarımı unutmuyorum. Şurası bir gerçektir ki bazen öğretmen de anne babanın görevini yapar.

O kadar çok ilginç fıkralar, latifeler anlatırdı ki bana annem. Bir de tabii çocukluk, masumluk yılları olduğu için duyduğunuzu ezberleyebiliyorsunuz. Zihninize nakşediliyor. Şimdi de çok şeyler duyuyoruz ama kolay kolay zapt edemiyoruz. Anne-babanın ağzından duyulan ilk sözler çok önemli. Azarlaması bile önemli. Şimdi annem hayatta olsa da beni azarlasa değil mi? Heyhat!

Annemle vuslat öbür tarafa kaldı

Annem 2000 yılının Mayıs ayının 29. gecesini gece saat 03:00 de vefat etti. Annem mide kanseri rahatsızlığından seksen dört yaşında vefat etti. Cenazesi Ümraniye merkez camiiinden kaldırıldı. Önemli bir zatı, bir maneviyat büyüğünü, cenazesine çağırırsam onun da himmeti üzerinde olsa diye

düşündüm. Kimi çağırayım diye düşünürken aklıma Mustafa Sungur ağabey geldi. Kendisine telefon ettim, sağ olsun kırmadı, cenazeye bizzat geldi. Hatta onunla da yetinmedi, kabristana kadar da geldi. O bakımdan ben son derece sevinçliyim. Çünkü bu konuda müjdelere var bizim inanç dünyamızda. Bir kimsenin cenazesinde salih insanlar bulunursa, mevtaya muhtemel ki faydası olur diye. Ve annem Ümraniye Kocatepe mezarlığına defnedildi. Şimdi artık ziyaret ediyoruz bayramlarda, vesair günlerde. Vuslat artık öbür tarafa kaldı. Mekanı cennet olsun.

Annemin yokluğunu hala hissediyorum

Annem vefat ettiğinde üzüntüm uzun zaman devam etti. Çünkü annem benim her şeyimdi. Hem annem, hem babamdı. Bu iki sıkıntıyı birden yaşadım. Hala da onu yaşıyorum.

Şurası bir gerçek, insan kaç yaşına gelirse gelsin yine çocuktur. Çocuk tarafı çocuk olarak daima kalıyor. Kalması da iyi. O tarafımızla bazen teselli buluyoruz. "Ana başa tac imiş her derde ilac imiş. Bir evlat pir olsa da yine anaya muhtaç imiş". Hazreti Mevlana da anaya muhtaçtı, Abdulkadiri Geylani Hazretleri de anaya muhtaçtı. Bediüzzaman'ın eserlerini okursanız anasından sitayişle bahsettiğini, bazı hususları ondan öğrendiğini söyler. Her büyük zatın hayat hikâyesinde anneleri büyük rol sahibidir.

Keşke anneme karşı daha dikkatli olsaydım

Hasbe'l-beşer annemi kırmışımıdır, incitmişimdir. Onlardan dolayı bir pişmanlığım var. Ama tabii bu insan olmamızın bir gereğidir. Keşke daha fazla dikkatli olsaydım ama

hayattayken bu maalesef olmuyor. İnsanız, ondan dolayı bir pişmanlığım, bir nedametim var. Onu da dua okuma suretiyle izale edeceğim. Yani anneye babaya yapılacak en büyük iyilik arkalarından onları hayırla anmak, onlar için sadaka vermek, onlar için iyilik yapmak ve onlar için dua etmek, Kur'an okumak, kabirlerini ziyaret etmek ve dostlarını ziyaret etmektir. Dinimizde vefa denilen bir şey vardır. Bu vefanın gereğidir.

Bir gün yaşlı bir kadın gelmiş Peygamber Efendimiz'i ziyarete. Efendimiz hemen kalkmış altındaki minderi almış o kadının altına koymuş, "Buraya otur" demiş. Hazreti Aişe bu durumu görünce biraz tuhafına gitmiş. "Bu iş nedir Ya Resulallah?" Yani sen koskoca bir peygambersin ne diye altındaki minderi o kadına veriyorsun tavırla bunu sormuş. Efendimiz buyurmuş ki, "Ya Aişe o kadın Hatice'nin ahbabıydı." demiş. Kâinatın Efendisi kendi minderini ona veriyor, görüyor musunuz?. Bu nedir? Sırf o kadın Hz. Hatice'nin dostuydu, arkadaşıydı, ahbabıydı diye o noktaya nazardan vefa gösteriyor. İslam'da vefa önemlidir.

Babanın ve annenin arkadaşlarını, ahbablarını, akrabaları ziyaret etmek lazım. Dayılarım, teyzelerim hayatta. Ben onları ziyaret ederim. Teyzemi, halamı ziyaret ettikçe annemi ziyaret etmiş gibi olurum. Aynı şeydir benim için.

Annemin duası

Annem ümmiydi ama arif bir insandı. Kitaplarda olmayan birçok şey adına şifahi kültür dediğimiz kültür de vardır. Bu kültür çocuklara anneler, büyük anneler tarafından intikal eder. Buna "ana edebiyatı" diyebiliriz.

Annem, “Allah seni vatana, millete hayırlı bir insan olarak yetiştirsin, büyük adam olasın.” diye dua ederdi. Ben o zaman büyük adam olmak ne demektir anlamazdım. Rahmetli babam daha doğrusu babalığım derdi ki, “Bu çocuk büyük adam olacak.”

İşin ilginç yönü en az annem kadar, hatta daha fazla üzerime titrerdi. Ve derdi ki anneme, “Hatun sen bu çocuğu incitme, bu büyük adam olacak.” Anne çocuğunu incitir mi? Ama o kadar fazla üzerime düşerdi ki babalığım, anneme bile, “Çocuğu incitme.” derdi. Şimdi yaşasalar da görseler benim hiç de büyük adam olmadığımı.

Anne en canlı, en kıymetli kitaptır

Anne en canlı, en kıymetli kitaptır. İlk gençlik yıllarında, çocukluk döneminde hafıza, zekâ, anlayış, taze olduğu için anne denilen kitaptan öğrenilen bilgiler asla unutulmuyor. Bunlar sayfaları çevirmekle elde edilen bilgiler değildir. Annenin ağızından çıkan sözleri dinlemek, onun jest ve mimiklerini takip etmek, bakışlarındaki manayı anlamak, gittiği yerlere gitmek, yasakladığı yerlerden kaçınmak suretiyle elde edilen bilgiler insanın hayatının en sağlam, asla unutulmayan ve daima insanı huzura, mutluluğa sevk eden bilgileri olarak kalıyor.

O bakımdan anne kitabı, kitapların en güzelidir. Bakınız Kur'an-ı Kerim'e ne diyoruz? “Ümmü'l-Kitap, kitapların anası. Bütün kitaplar Ümmü'l-Kitap olan Kur'an-ı Kerim'i daha iyi anlamak için yazılmıştır. Allah'ın kelamına Ümmü'l-Kitap denmesi, kitapların annesi denmesi de annenin dinimizde ne derece önemli olduğunu ayan beyan göstermiyor mu?

Annem medeni cesareti olan bir hanımdı

Ben ilkokul üçüncü sınıftaydım. Tokat'ın Turhal ilçesinde annemle beraber geziyorduk. Ben fena halde susamıştım ve yaz mevsimiydi. Çeşme çeşme bulamadık. Annem bir evin kapısını rast gele çaldı ve benim için su istedi. Kapıyı açan kadın bana su verdi, fakat bizi bırakmadı. Annemin o medeni cesaretinden dolayı herhalde hoşlanmış olacak ki bizi içeri aldı, sohbet ettik. Bu hatıramı unutamam.

Annem vefat eden kardeşlerimin kendisi için şefaatçi olacağını söyledi

Bir annenin dünyada yaşayacağı en büyük acı evlat acısıdır. Bir çocuk akil baliğ olmadan vefat ederse annesini cennete almak için şefaatçi olur. Onlar anne için aracı olur. Annem de vefat eden kardeşlerimi nazara vererek, "Ben çok şanslıyım vefat eden evlatlarım inşallah bana şefaatçi olacaklar." derdi.

Annem radyolarda sohbetler yaptığımı, televizyonlarda konuştuğumu, programlara gittiğimi görseydi mutlu olurdu. Gerçi bir kısmını gördü ama bugünkü manada görse daha iyi olurdu.

Ben çocukken kitap okurdum annem komşuları çağırırdı. Kadınlar oturup beni dinlerler ve ağlarlardı. Eskiden evlerde televizyon, radyo, ışık, elektrik olmadığı için uzun kış gecelerinde mahallenin büyükleri evlerine çağırır, kitap okurlardı. Böyle bir gelenek vardı. Hanımlar bir yandan, erkekler bir yandan dinliyorlar. Ahmediye, Muhammediye, Battal Gazi hikayeleri, Hazreti Ali cenkleri okuyorduk. Saatlerce

okuduğumu bilirim. Ağları vardı o yaşlı insanlar, gözyaşlarıyla kitabı ıslatırlardı.

Baban keşke bu günleri görseydi

Annem benim okumamı çok arzu ediyordu. Bunun içinde elinden gelen gayreti gösterdi. Öz babamı kastederek, “Baban keşke bu günleri görseydi.” derdi. Ben bunu duyduğumda çok hislenir, duygulanırdım ve gözlerimden yaşlar gelirdi. Ve bunu söylememesini arzu ettim annemden. O beni dinlemedi. Söylemeye devam etti. Annemin, “Baban keşke bu günleri görseydi.” cümlesi hiç aklımdan çıkmıyor.

ERKAN MUTLU

1962 yılında İstanbul Üsküdar'da doğdu. Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde piyano eğitimi aldı. Kurucusu olduğu topluluk ile düzenli çalışmalarına devam eden Erkan Mutlu, TRT'de yayınlanan ve uluslar arası festivallere katılan "Hicaz Demiryolu" adlı tarihi belgeselin müziklerini besteledi.

Doğumunun 100. yılında Necip Fazıl Kısakürek'in hayatını konu alan ve CNN TÜRKTE yayınlanan "ÜSTAD" adlı belgesel filmin müziklerini de besteleyen sanatçı, televizyon ve radyolarda pek çok kültür-sanat programları hazırlayıp sundu.

ANNEMİ ANLATAN EN GÜZEL KELİME GÖZYAŞIDIR

Hayatını, canını bir an dahi hesaba katmadan verebilmek. Pek çok haber duyuyoruz, “Evladını kurtardı ama kendisi vefat etti.” diye. Evladını kurtarmak için kendisini kamyonun altına atma hali. Bu hakikat, sözün kifayetsiz kaldığı bir an. Her anne, evladı için aynı şeyi yapmayı göze alacak şefkatte yaratılmış.

Babalar takdir edilmeyi bekler. Baba evladına bir şey yaptığı zaman hiç olmasa bir övgü bekler. Annede bu dahi yok. Ben değişen, bozulan fenaya giden dünyamızda ve insan ilişkilerinde bozulmayan şeylerden biri olarak anneleri ve onların şefkatini görüyorum.

İnsan bazen hayatında en önemli şeylerin ihtiyacını hissetmiyor. Anne bunlardan en başta geleni.

Bu söyleyeceklerimi zannediyorum ancak anne olanlar anlayabilir. Çünkü hiçbir anne yoktur ki evladının iyiliğini istemesin ve onunla kalbi-manevi bağ içerisinde olmasın, bu mümkün değil. Bunun için yanında olması uzakta olması, zaman-mekan mefhumu yok. İsterse dünyanın birer

uçlarında olsunlar. O kalbi bağ annenin hep evladının yanında olduğunun bir göstergesidir. Bu bir hakikattir. Çünkü fiziksel olarak da bu böyle, evlat annenin bir parçası. Bedeninden ayrılan bir parça.

Annem çok duygusal bir hanım

Annemin ismi Münevver. Manası aydınlatılmış demek. Annem ismiyle müsemma bir hanım. Hayatımıza ışık tutan şefkat dolu bir anne. Babamı erken yaşta kaybetmiş ve kırk yaşında dul kalmış. Bu yaşta dul kalmak ve evlatlarıyla birlikte olmak çok zor olsa gerek.

Onun âlemini biz bilemeyiz. Annem hala, belki hiç yeri yokken dahi normal bir sohbetimizde gözyaşlarını tutamaz ve çok yoğun duygular yaşar. Sevinçli bir halde olsa, bizim mutluluklarımızdan ya da bizim en ufak bir sıkıntımızdan hüüngür hüüngür ağlar. Bu tabii onun şefkatinin onun içinde bulunduğu psikolojik durumun da bir göstergesi sanıyorum.

Annemi anlatan en güzel kelime gözyaşı kelimesidir.

Annem bana uykumda süt içirirdi

Annemin çocukları yedirme huyu vardır. Torunlardan yemeyen çocuklar olursa anneme getirirler. O çocuğun kurtuluşu yok. Kendince yöntemleriyle yedirmeden bırakmaz. Öyle bir yönü vardır annemin. Çocukluğumda hatırlıyorum da annem beni uyandırır, o uyku sersemi halimle süt içirirdi. Bu yemek meselesi bizim hep gündemimizde olan bir şeydir. Hala annemi ziyarete gittiğimde ne var ne yok çıkartır. “Oğlum şunu da ye bunu da ye.” der.

Biz üç kardeşiz. Bir ağabeyim vardı. Yirmi dokuz yaşında rahmet-i Rahmana uğurladık kendisini. Şimdi bir kız kardeşim, bir de ben varız.

Ailemizde herkesin kendi sınırları, özgürlükleri, gerçek anlamda demokratik bir yapı vardı. Annem kendi pozisyonu içerisinde belli sınırları olan bir hanımdı. Babamın rahmetli oluşu onun otoritesini kaybettirmedi.

Biz ailemizde babamızdan, annemizden gerçek demokrasiyi gördük. Kendimizi ifade etmeyi, haddimizi bilmeyi öğrendik. Belki pek çok şey konuşulmazdı, yeri geldiğinde bir bakışla, bir davranışla, bir lisan-ı hal ile sınırlarımız ya da meselelerimiz hallolurdu. Hem maddi hem de manevi açıdan mutlu, fevkalade güzel bir aile ortamı yaşadık diyebilirim.

Annem evlat acısını yaşadı

Annem ancak yaşayanların bilebileceğini zannettiğim acılar yaşadı. Bir annenin bu dünyada yaşayacağı en büyük acı evlat acısıdır. Annem gencecik oğlunu, ağabeyimi yirmi dokuz yaşında kaybetti. O yüzden annemin gözünde yaş hiç bitmez. Evlat acısının yarası hiçbir zaman kabuk bağlamaz, kanar durur.

Evladı olanlar bunu biraz anlayabilir. Allah her şeyi bilendir. Allah hayırlısını versin. Çünkü bilemiyoruz. Cenab-ı Hakk'ın o evladı o anadan alıp o acıyı tattırıp onun karşılığında neler vereceğini kimse bilemez ki. Belki de çok mutlu olacaklar. Hesaplarımızı sadece dünya yörüngeli düşünmediğimizde gördüğümüz fotoğraf değişir. İnanan insanın hesabı sonsuza yönelik olmalı. O zaman diyorsunuz ki pek çok musibetin ahirete bakan yönü vardır. İnşallah umulur ki bu acıya sabretmiş olabilelim.

Sabretmeyi annemden öğrendim

Annemden aldığım en önemli tecrübe sabırdır. Babamı on yedi yaşında kaybedince ailenin sorumlulukları arasında buldum kendimi. O yaşmdan bu yaşma nefes almadan dünya mücadelesi içine girdim. Erken yaşta da evlendiğim için erken yaşta baba oldum. Hayatı daha çabuk öğreniyorsunuz. Tabiri diğerle pişiyorsunuz.

Erkekler hayatla olan mücadelelerinde, yaşadıkları acımasızlıkların onlarda yaptığı ruh tahribatını, o manevi yıkılmışlığı ancak anne şefkatinin o eşsiz iyileştirici yönünde temizleyebilirler. Anne merhem gibi tedavi eder ruhunuzu. İnsan annesinin hesapsız kitapsız limanına yanaşma ihtiyacını her zaman duyar. Çünkü ana kucağı gerçekten yaşları ne olursa olsun her zaman sığınılacak müthiş bir liman.

İstanbul doğumluyum ve İstanbul'da yaşayan bir aile olarak annemden hiç ayrılmadım. "Memlekete gitmek" diye bir şey olmadı benim hayatımda. Memleketimiz, yaşadığımız yer İstanbul. Dolayısıyla annemle hep beraberiz.

Annem konserlerime gelir

Anneler evlatlarıyla istedikleri kadar gurur duyabilmeli. Bu onların hakkı diye düşünüyorum. Bu evladın çok bir şey olduğundan değil. Annenin içinden gelen bir duygudur o. Benim annem de konserlerime gelir. Arkadaşlarını organize eder. Ve bundan büyük mutluluk duyar. Benimle, benimle ilgili olan her şeyle ilgilenmek onun için mutluluk vesilesi oluyor ve onu hayata bağlıyor. Bu da benim için çok büyük bir şeref. İnsanların bana gösterdikleri teveccüh görüyorum ki annemi daha çok mutlu ediyor.

Annem benim söylediğim bütün ilahileri sever ve dinler. Söylediklerimin hepsini de benim bestem zanneder. Bazen telefon açar, “Oğlum televizyonda bir çocuk çıktı, senin ilahini okuyor.” der. Anneme, “Anne bu ilahiler benim değil.” derim. Ama o benden dinlediklerini benimle özdeşleştiriyor sanırım. Çok iyi takip eder.

Annelerin evlatlarıyla kendilerine has bir frekansları var. Evlatların yaşları ne olursa olsun anneleri hayattaysa onların her türlü davranışlarına hoşgörü ve büyük olgunluk gösterirler. Tıpkı annelerinin kendilerine çocukken gösterdiği gibi. Kendi anlayışlarına uygun düşmese bile sabır gösterirler.

Anne yüreğimizin bam teli

Bir televizyon programı izleyip etkilenmişim. Mübarek bir zat gözyaşları içerisinde validesiyle olan bir hatırasını anlatıyordu. Hüngür hüngür ağlayarak nakletti. Annesi şeker hastası olduğu için, sağlığına zarar gelmesin diye yemek istediği bir şeyi vermemişler. “Bunu sana veremeyiz” deyip annesinin o isteğinden geri durmuşlar. Yıllar sonra bunu hatırlayıp ağlıyordu o zat. “Keşke annemin isteğini yerine getirseydim” diyordu. Ve ben çok etkilenmişim. Annelerimizin nice isteklerini geri çevirdiğimizi durup düşünelim. Onlara hayır demeden önce durup düşünelim. Hayatta bazı kareler insanı mezara kadar uğurluyor.

Bizim keşkelerimizi annelerimiz bağına basarak, “Oğlum üzülme sen yeter ki” derler. Anne öyle bir şey. Evladının kendisi için üzülmesine kıyamayan bir varlık. Biz ne kadar hata ve kusur etsek de onlar peşinen affetmişler bile. Bunu yeryüzünde anneden başka kimsenin yapabileceğine inanmıyorum.

Ben yirmi iki yaşında evlendim. Evliliğimin ilk yılları annee daha çok ihtiyaç duyduğumu hatırlıyorum. Çünkü şimdilerde küçük denecek bir yaşta aile sorumluluğunun altına girdim. Şimdi nikah fotoğraflarıma baktığımda çocuk gibi görüdüğüümü düşünüyorum. Evliliğin getirdiği bir takım zorluklar, sıkıntılar var. Bu sorunları taşıma anlamında biz eşimle beraber yalnız kaldık. Sağlam bir yuvanın temellerini birlikte attık. Eşim de çok iyi bir anne oldu.

Annemin depremde beni sahiplenişini unutamıyorum

Biz 1967'de Adapazarı'nda deprem yaşadık. Ben çocuktum. 1999'da yine Adapazarı'nda ülke olarak çok büyük acı yaşadık. 67 depremi, 99 kadar olmasa da ciddi bir depremdi. Apartmanımızın çıkış koridorunda uzun, on metrelik mermer bir yürüyüş yolu vardı. O koridorun deniz dalgası gibi dalgalandığını çok iyi hatırlıyorum. Biz kapıya ulaşamıyorduk. Annemin o depremde beni sahiplenişini unutamıyorum ve bizi canhıraş bir şekilde dışarıya çıkarışını. Orada ben bir annenin kendi hayatını hiçe sayıp evladının hayatını kendi hayatının önüne çıkarışını yaşayarak gördüm.

Annem sıkıntımı anlar

Ben annemi arayacağım zaman o gün sıkıntılıysam toparlanmaya çalışıyorum. Çünkü ses tonumdan anlıyor sıkıntılı olduğumu. Bazen ona hissettirmemeyi başardığımı zannediyorum, telefonu kapatıyorum. Bir bakıyorum yarım saat veya on dakika sonra annem arıyor, "Oğlum senin bana söylemediğin bir şey mi var?" diyor. Hakikaten var. Yalan da söyleyemezsiniz.

Onu incitmeyecek bir Şekilde ya söylememeye çalışıyorum ya da üzerinden zaman geçtikten, sıkıntıyı atlattıktan sonra anlatıyorum.

Çünkü biz o sıkıntıyı atlatıyoruz annemize de o meseleyi hallettik demeyi unutuyoruz. Onların akılı orada takılı kalıyor ve zlmeye devam ediyorlar. Siz unutsanız da onlar sıkıntınız için dua etmeyi unutmuyorlar. Bazen, “Oğlum söylesene, ben sıkıntın var diye üzülüyorum” diyor. Ki çözümlenmiş meseleleri söylemeyi unutuyorum. Unutmamak lazım.

Kız evlat aslında fitraten anadır. Anne olmasa bile hanımların bir yaratılış kodu var, erkeklerin olduğu gibi. Kız evladın anneye olan ilgi ve alakası onun hizmetine de yansıyor. İlerleyen yaşlarda kız evlatların annelerine olan yakınlıkları erkek evlatlara göre daha nde. Zannediyorum onlar da anne olduklarından annelerini daha iyi anlıyorlar. Annenin duygusal boyutuna kız evlat anne olunca ulaşıyor ve annesini idrak ediyor.

Anneciğime...

Seni seviyorum anneciğim. Allah seni başımdan eksik etmesin. “Dualarını esirgeme, hakkını helal et” demek istiyor bütün ruhum ama bunu dillendirmeye cüret edemiyorum. İnanıyorum ki sen bana hakkını çoktan helal ettin. Sylemesen de ben bunu biliyorum. Seni seviyorum. Sana layık evlat olma ümidiyle.

HARUN TOKAK

1955 yılında, Uşak'a bağlı dağların arasında küçük bir köyde doğdu. İzmir Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. (1979) Diyanet İşleri Başkanlığı'nın değişik kademelerinde çalıştı. Anadolu'un değişik şehirlerinde öğretmenlik, eğitim uzmanlığı ve Başbakanlık'ta müşavirlik yaptı.

1997-2008 Yılları arasında Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Başkanlığı'nı yürüttü. Halen Diyalog Avrasya Platformu'nda Eş Başkanlık görevini sürdürmekte olup Yeni Şafak Gazetesi'nde Pazar yazıları yazmaktadır.

ANNELERİMİZ DUA PINARIMIZDIR, ÖLDÜKLERİNDE O PINAR KURUR

Birçok konuda harflerin, kelimelerin güzelliğine sığınarak duygularınızı ifade eden güzel bir yazı yazabilirsiniz. Fakat konu anne olunca hissettiklerinizi ifade etmede kelimelerin yetersiz kaldığını görürsünüz. Yazdığınız her kelimedede kaleminizi besleyen şey yüreğinizin mürekkebi olmalı. Zorluğu buradan kaynaklanıyor.

Annem yetmiş üç yaşında. Hayatı bağ-bahçe işlerinde geçmiş bir insan. Ben on iki yaşında köyden ayrıldım. Ve bir daha dönmek söz konusu olmadı. Kırk yıldan fazla oldu köyden ayrılışım. On iki yaşına kadar geçen süre de annemin yanındaydım. Ondan sonra hasretin ve ayrılığın imkân verdiği ölçüde annemi tanımaya başladım.

Gurbette olmak anneye olan sevgiyi daha da yoğunlaştırıyor. Birlikte iken olan bazı perdeler ortadan kalkarak annenin şefkatini daha bir berrak hissediyorsunuz. Bir de ayrılıklar, davranışlarımızı gözden geçirme fırsatı sunuyor. Ben kendi annemle olan bağimde hep bunu hissetmişimdir.

Annem telefonla görüştüğümüzde, "Oğlum ben size doyamadım" der. Sanıyorum bütün anneler evlatlarına karşı böyledir. Köyde bulunduğum zamanlarda köy işleri, bağ-bahçe,

tarla işleri vardı. Anemin ömrü bu işlerle geçerken, bizim dışımızda bir hayali, ideali olduğunu hiç görmedim. Annemle aramıza yollar, mesafeler girip hasret başladığında duyguların daha bir yoğunlaştığı anneyle karşılaştım.

Biz üç erkek kardeşiz. İki de kız kardeşimiz varmış ama onlar küçük yaşlarda vefat etmişler. Annem onları andıkça hala ağlar. Doktora bile yetiştirememişler. O vakitler her şey çok sınırlı tabii ki. Ulaşım falan at arabaları ile sağlandığı yıllar. İstasyon bir hayli uzak.

Annem bizim hayatta kalışımızın Allah'ın bir lütfu olduğunu söylerdi. Biz bir toprak evde dünyaya gelmişiz. Yağmur yağdığında sular evin içine akarmış. Yokluk ve sıkıntının kol gezdiği bir köy evi yani. Kiremitli veya çatılı bir ev gördüğümüzde o evin sahiplerinin çok zengin olduğunu düşünürdük. Rahmetli babam, yağmur yağdığında dama çıkar, loğ taşı ile damın toprak ve kumlarını sıkıştırırdı.

Annem, "Oğlum bir gecede kaç defa yerinizi değiştirdim. Üzerine örtecek bir şey olmadığı için setremin bir ucunu ağabeyine bir ucunu sana örterdim." der. Setre o yıllarda kadınların dışarıya giderken giydikleri pardösü gibi bir elbise.

Önceleri sobamız yoktu, sonradan mı çıktı yoksa parasızlıktan mı alamamıştık bilemiyorum. Ocakta ısınırdık. Annem, yağmurlu gecelerde sabaha kadar ağabeyimle benim yerimi değiştirir dururmuş.

O zamana kadar hiç yalnız kalmamıştım

İmam-hatip lisesini bitirdikten sonra, ilk görev yerim Uşak'ın Ulubey ilçesiydi. 1974 yılında orada Ulu Camii'de görev yaptım. O zamana kadar hiç yalnız kalmamıştım. On yedi-on sekiz yaşlarındaydım. Bir evde yalnız kalmak çok garip gelmişti. Ramazan'da çok zorlandığımı hatırlıyorum.

Yemek, temizlik, çamaşır işleri ile bir başıma kalmıştım. Hayatın bütün yükünü sırtımda hissettim. Evdeki gibi bir sofraya söz konusu değildi. Öğünlerimi geçiştirirdim veya dışarıdan yerdim. Bu ilk görev yerime birkaç kez annem gelmişti. Annemin gelişiy-le, asık suratlı duvarların bile gülümsediğini hissederdim, ev bir düzene girerdi. Annemin kokusu sinerdi sanki her yere.

Annem olmasaydı okuyamazdık

Bizim çocukluğumuzun geçtiği yıllarda okumak hiç de kolay değildi. Üniversiteyi köyümüzde bir veya iki kişi okumuştur. Biri bizim hocamız Ramazan Doğan Bey'di. 1966 yılında Uşak'ta İmam Hatip Okulu açıldı. Biz ağabeyimle 1967 yılında İmam-Hatip Okulu'na girdik. Ağabeyimle birlikte camiye gidişimiz, köy minaresinde ezan okuyuşumuz köylülerin hoşuna giderdi. O dönemden sonra da köyümüzde okuyanların sayısı hızla artmaya başladı.

Annem olmasaydı biz okuyamazdık. Annemin fedakârlıkları unutulur gibi değil. Köyün bağ, bahçe, tarla işlerinde bize en muhtaç oldukları bir zamanda köyden ayrılmıştık. Bütün işler rahmetli babam ve annemin üzerine kalmıştı. Çiftçilerin işleri o zamanlar çok zordu. Şimdiki gibi döver-biçer falan yoktu. Annem, köy işlerinin altında ezilmesi yetmiyormuş gibi bir de bize ekmek yapar, çamaşırlarımızı yıkar getirirdi. Velhasıl okumamızın vesilesi annemin şefkati, merhameti, fedakârlığıdır.

Babamın vefatından sonra annem yaralı bir güvercin gibi kaldı

Köye gittiğimizde annemle babamı hep beraber görmeye alışmıştık. 1995'in sıcak bir yaz günü babam rahmetli oldu. Babamın vefatından sonra ilk hicranlı durum annemin bizi köyden

yalnız uğurlaması oldu. Tabii bir sonraki gelişiminde de yalnız karşılaşması yine çok duygulu anlar yaşamamıza vesile oldu. Yanımda kadim dostlar vardı. Onlar da gözyaşlarını tutamadılar. Koca koca insanların hıçkırına hıçkırına ağladıklarını bugün gibi hatırlıyorum. Ben annemin ilk defa yalnız kaldığını hissettiğimde çok üzülmüş, onu yaralı bir güvercine benzetmişim.

Kur'an'da, "Onlardan ikisi ya da biri yanınızda ihtiyarlarsa." diyor. Ayet-i kerime'den öyle anlaşılıyor ki orada hassasiyet var. Yani onların ikisi de hayattayken birbirlerine destek oluyorlar. Fakat birisi vefat ettiğinde geride kalana korkunç bir yalnızlık çöküyor. O zaman evlatlarına daha bir ihtiyaç hissediyorlar.

Onlardan birisi vefat ettiğinde geride kalan yanınızda ise davranışlarınıza daha bir hassasiyet göstermeniz, uzakta iseniz aramalarınızı sıklaştırmanız gerekir. Yani bir ses kesildiğinde başka seslerin devreye girmesi gerekir. Evlatlarının, torunlarının sesleri onları ferahlandırır.

Keşke hep yanımızda kalabilseler ama bu da pek mümkün olmuyor. Toprağa bağlı insanları toprağından koparamıyorsunuz. Doğdukları büyüdükleri yerlerle o kadar çok bütünleşiyorlar ki onları oradan koparmanız imkânsız hale geliyor. Evleri, bağları, bahçeleri ve komşularıyla bir bütün olduklarını düşünüyorlar. Annem de öyle. Yanımıza geldiğinde kendisini bir nevi modern mahpus gibi görür. Apartmanlarda ne yazık ki sıkılıyorlar. Evin önünde bağ bahçe ile iç içe yaşamaya alışmışlar.

Oğlum mahallemize ateş düştü

Bir gün rüyamda köyümüzü ve evimizi gördüm. Üç yolun birleştiği noktada bir elektrik direği var. O direğin altında "ateş" isimli bir köpek sabaha kadar yatar. Mahallenin bekçisi gibidir. Rüyamda Ateş'in yattığı yerde ateş yanıyor, alevleri

göklere yükseliyor. Bizim evin önünde odunlar var. Birileri, bizim evden de ateşe odun taşıyor.

Ertesi gün hemen annemi aradım. Telefon çalıyordu ama annem cevap vermiyordu. Tekrar tekrar aradım. Cevap alamadım. Komşuları aradım kimseye ulaşamadım. İyice telaşlandım. Sonra Uşak'taki ağabeyimi aradım. Köyde olduğunu söylediler. Tansiyon rahatsızlığı olduğu için korktum. Akşam saatlerinde telefona cevap verdi annem. Ben, "Ana neredesin?" dedim. Annem, "Oğlum mahallemize ateş düştü." dedi. "Ne oldu ana?" deyince, annem "Mehmet öldü oğlum." dedi. Mehmet bizim mahallemizde kalan tek gençti. Sokağımızdaki evlerin bütün işlerini o yapardı.

Çok temiz bir delikanlıydı. Mehmet'in vefatıyla sokağımıza ateş düşmüştü gerçekten.

Annemin duasını alırım

Annemle kalbi bir iletişimimiz vardır. Dolayısıyla ben bir yere gideceksem, bir iş yapacaksam annemi arayıp duasını alırım.

İki üç sene önce mali bir sıkıntı yaşamıştım. Anneme, "Senin duana ihtiyacım var." dedim. Hiç ummadığım bir şekilde o krizin çözüldüğünü hatırlıyorum.

Annem rahatsızlığını bize söylemez, bizi üzmemek istemez. Uşak'taki hastanedeyken doktorlar onu rahatsızlığı sebebiyle İzmir'e sevk etmiş. Ben İzmir'e gitmesini istemedim. Uşak'a gittim. Ummadığı bir anda beni karşısında görmesi onu çok mutlu etmişti. Ve çok dua etmişti.

Annelerimiz bizim dua pınarımızdır, öldüklerinde o pınarlar kurur.

Annemin sıcak tarhanasını unutamam

Çocukluk yıllarımda, yıldızlı gecelerde ağabeyimle harman yerinde yatarđık. Harman işleri zordur. Çalışırken bir gözümüz hep köye doğru kayardı. Annemin sıcak tarhana çorbası getirmesini beklerdik. Annem sıcak tarhana çorbasını bakraçla getirir, biz de çalılardan yaptığımız gölgeliğin altına oturur ve o nefis tarhana çorbasını içerdik. Çorbamızın içine düşen saman çöplerini kaşığımızın sapıyla ayıklar ve içmeye devam ederdik. Bu hatıralarımızı hiç unutamıyorum.

Anneme

Kendini az biraz iyi hissettiğinde, “Orası, baba ocağı oğlum, o kapılar kapalı kalmamalı, o ocak tütmeli.” diyerek çektin gittin anacığım. Dün sabah kapısını açtım, odan bomboştu. Aylardan beri her sabah evden çıkarken usulca kapını açar, “Ana ben gidiyorum.” derdim. Yatağından yarı doğrulur gibi yapar ve, “Allah işini rast getirsin, güle güle oğlum.” derdin.

Bildim bileli hep hastane kapılarında dolaşırsın, derman ararsın hastalıklarına. Yıllardan beri kan sızar kalp kapakçıklarından. Kim bilir hangi hicran ya da hangi sözümüz dokundu o ipek kalbine de, o gün bugün kan damlar yüreğinden.

Babamın vefatından sonra uzun süre bağa, bahçeye bakacağım diyerek koşturdun durdun. Her türlü meyve ağacının sere serpe doldurduğu, dere yatağındaki tarlaya her gün gittin geldin. Ağaçlarını tek tek okşar, uzayan dalları kestirir, kuruyan meyve ağaçlarını kökletirdin. “Oğlum, rahmetli babanla ne emekler çektik bunları yetiştirmek için.” derdin. Sonra ayva, kiraz, elma ağaçları hep çağırdı ama ayakların seni taşımadı. Sokağımızdaki evlerin ışıkları da birer ikişer söndü anacığım. Geceleri bir ama gibi bakıyorlar insana.

Bir zamanlar, “Oğlum Murat, arabayı koş, Sultan gelin haydi kızım, geç kaldık tarlaya.” diye sesler gelen İbrahim Dayı'nın evi de çoktan sessizliğe bürünmüş. Boş evlerin kapıları hazin sesler çıkarıyor şimdi soğuk kış gecelerinde.

Hatırlıyor musun Anacığım! Harman vakti geceleri, ağabeyimle harman yerinde yatardık. Buğday yığınlarından bir deste alıp yatak yapar, sonra da sırt üstü uzanarak yatardık. Serin yaz gecelerinde, yıldızlarla hasbihâlin hazzını yaşırdık. Yıldızlarla konuştuğum geceleri çok özledim anacığım. En çok da Çoban Yıldızı hoşuma giderdi.

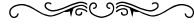
Sen söyledin bize; “Dağlarda yolunu kaybeden çobanlara yol gösterir bu yıldız” diye. O gün bugündür, yolumuzu gösteren “Yıldızları” çok seviyorum ana... En çok da Çoban Yıldızı'nı. İstanbul'da geceleri, gökyüzünü pek seyredemiyorum. Beton bloklar pek izin vermiyor, gökyüzünü görmeye.

Hatırlar mısın anacığım?.. Yonca tarlasının yamacındaki sık ağaçlı ormanın ardından usulca doğan mehtabın ışığı, önce harman yerine sonra da çukurdaki köyümüze doğru yayılırdı. Işıltılı gölgeler dolaşırdı harman yığınlarının aralarında. Seher yeli çıktığında, babam usulca:

“Ali, Harun! Oğlum kalkın, poyraz çıktı, tınası savuralım.” derdi.

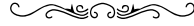
Şimdi babama da güceniyorum ana, harmandaki gibi her gün gelmiyor rüyalarım. Onu da çok özledim biliyor musun ana? Güneş biraz yükselince gözlerimiz hep köye doğru kayardı. Sen, sırtında ekmek torbası, elinde sımıcak çorba bakracı ile görünürdün. Yaprakları kurumuş çalı ağacının gölgesinde, sımıcak tarhana çorbasını kaşıklardık. Hâlâ saman çöplerini ayıklayarak içtiğimiz o çorbanın tadı duruyor damağımda ana.

Bak, evlatlar da unutmuyor anacığım. Analar asla unutulmaz. Anayı unutan evlat onmaz anacığım. Onmaz.

KEMAL SAYAR

26.5.1966 tarihinde Ordu'da dünyaya geldi. 1989 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'den mezun oldu. 2008 yılında Psikiyatri Profesörü oldu. Yazarın yayınlanmış pek çok makale ve eseri bulunmaktadır.

ANNE ÇOCUĞUN EMNİYET ÜSSÜDÜR

Anne, çocuğun emniyet üssüdür. Psikolojik açıdan baktığınız zaman çocuk adeta şahsiyetini anne ile ilişkisi etrafında şekillendirir. Anneye yakın olmak, annenin onun ihtiyaçlarına cevap verir olması psikolojik sağlığın temellerini atar. Annesi ile çok yakın bir ilişki yaşamış ve annesinden sevgiyi, şefkati doyusuya tatmış olan insanlar yetişkin hayatlarında çok daha sağlıklı bireyler olabiliyorlar.

Bunun tam aksine anne ile ilişkisinde yoksunluk, ihmalkârlık yaşamış, annesinden yeterince şefkat görememiş insanlar da yetişkin hayatlarına o eksiklikleri taşıyorlar ve bu ilişkilerine de yansıyor. Mesela karı-koca münasebetlerine yansıyabiliyor. Annede bulunmayan o şefkat eşten talep edilebiliyor ve bu da çok ciddi ilişki problemlerine yol açabiliyor. O yüzden anne ile kurulmuş sağlam bir ilişkinin çok önemli olduğunu, ruh sağlığının en temel harçlarından bir tanesi olduğunu teslim ederek söze başlamamız lazım.

Annelik çok çileli, çok zahmetli, hep verilen ama pek az istenen bir meslektir. Anneler hep cefakâr, vefakâr, çilekeş olmuşlardır. Günümüz modern dünyasında bazı şeyler değişiyor. Annelik de değişiyor ama geleneksel olarak bizim

toplumumuzda anneler çok vericidir. Çocuklarını sınırsız bir şefkatle besler büyütürler. Anadolu'da annelik böyledir. Bu da bizim annelerimize diğer bütün Batı toplumlarından çok daha fazla düşkün olmamıza yol açar.

*Annem Anadolu irfanının inceliklerini
anneannemden almış*

Anneciğim 1944 yılında Merzifon'da doğmuş. Dedem, boncuk ticaretiyle uğraşmış. "Boncukçu Mustafa" derlermiş ona. Dedem yetim büyümüş. Anne ve babasını savaşta kaybetmiş. Çok gayretli, güçlü bir insanmış. Kısa sürede ticaret hayatında belli yerlere gelmiş. Dedem Batum göçmeni. Anneannem de Rus harbi sırasında göç eden Müslüman Gürcülerden. Dedemle anneannemin yolları Merzifon'da keşişmiş.

Anneannemi hatırlıyorum. Dedemin sadece hastalık dönemlerini hatırlayabiliyorum. Anneannem çok kuvvetli bir Anadolu kadınıydı. Çocuklarını çok güzel idare eden, toparlayan çok müşfik, şefkatli ve bilge bir kadındı. Ben iç dünyanın anneannemin ufak dokunuşları ile şekillendiğini düşünüyorum. Anneannem beni hep bu yönde özendirirdi.

Hayal meyal hatırladığım bir hatıramdır. Bir gün bir yerden Kur'an sesi geliyor. Ben de üç-dört yaşımdayım. Avluda oturuyorum. Avluda dut ağaçları, erik ağaçları vardı. Çok keyifli bir mekandı orası. Ben duyduğum Kur'an sesini taklit ederek kendimce Kur'an okuyorum. Gayet hürmetli bir şekilde oturmuşum. Anneannemin gelip, "Aferin oğlum, bak ne güzel okuyorsun" diye taltif ettiğini hiç unutamam. Gururumun okşandığını hatırlıyorum.

Bize hiç kıyamazdı anneannem. Ne istesek hemen çarşıya iner alırdı. Anadolu irfanına sahip arif bir insandı. Annem ondan öyle sözler naklederdi ki ben şaşırır kalırdım.

Annem, ilkokul mezunu. Asıl terbiyesini anneannemden almış. Anneannem ana bir kuşun gagasındaki lokmalarını yavru kuşlarına yedirmesi gibi kendi gönlünden çocuklarının gönlüne aktarmış.

Benim çocukluğumu da anneannemin hikmetli sözleri besledi. İlk dini bilgilerimi annem vasıtasıyla anneannemden almış oldum. Çünkü anneannem dinine bağlı, dikkatli yaşıyan bir insandı. Çocuklarını da öyle yetiştirmeye gayret etmiş. Onun vasıtasıyla anneme intikal eden şeyler, benim çocukluğumu besledi.

Onlardan tevarüs ettiğimiz şeylerin genel ahlak olduğunu düşünürüm. Bu insanlar dinimizin sağlamış olduğu ahlakı çerçeveyi doğru yaşıyan insanlardı. Hiçbir dünyevi iddiaları olmayan, sessiz sakin, kendi köşesinde büyük bir ahlakı içselleştirmiş insanlardı.

Yeryüzünde bir melek dolaşıyorsa o benim annemdir

Annemin bugüne kadar bir insanı üzdüğünü hiç görmedim. “Yeryüzünde bir melek dolaşıyorsa o benim annemdir.” derim. Fevkalade munis, yumuşak başlı, yumuşak huylu, iyi niyetli, çok temiz bir insandır. Aklına hiçbir zaman kötülük gelmez. Ben onun sâfiyane var oluşuna, kalbini kirletmeden, kimse için kötülük düşünmeden tertemiz yaşayışına hep şaşırımdır. Annemin sesini yükselttiğini hiç hatırlamıyorum. Sesini yükselten insanlar karşısında ne yapacağını bilememesi, munisliği gözümün önündedir. Annemi anlatan en güzel kelime yumuşaklık, rıfk, yani kalp yumuşaklığıdır.

Bir kuşağın bütün anneleri gibi idi benim annem. Çocuklarının istekleri, hevesleri onun için hep ön planda yer almıştır. Bizim için çok fazla kaygılanan fedakâr ve kızmayan bir annemiz vardı. Bana kızdığını nadiren hatırlarım. O da benim için kaygılandığı bir meselededir.

Anneler için çocukları her zaman çocuktur. Yakın bir tarihte annemle kız kardeşim kalabalık bir ortamda arabanın içinde oturuyorlardı. Ben de arabanın camına eğilip, “Anneciğim nasılsın?” dedim. Annem hemen elini uzattı, kalabalığa aldırmadan yanağımı sevdi ve küçük bir çocukmuşum gibi makas aldı. Ben onun küçük oğluyum. O sevgisini, şefkatini hiçbir zaman esirgemedi, esirgemiyor.

Babam tüm ailenin direği

Babamın vefatı üzerimdeki sorumluluğu çok arttırdı. Çünkü babam çok çalışkan bir insandı. Bütün bir ailenin direği idi. Kız kardeşim, ben ve annemle olan çekirdek ailemizin temel direği idi. Çünkü üç ailenin de derdine koşardı. Ve biz sırtımızı ona yaslardık. Ben babamın vefatına kadar hayatın birçok ayrıntısını düşünmeden yaşamıştım. Bilirdim ki, babam benim yerime düşünürdü. Deprem sigortası ne zaman yatacak, çöp vergisi ne zaman toplanacak, emlak vergisini ne zaman nereye yatıracak? Bütün bunların hepsini babam takip eder ve hallederdi. Benim ruhum bile duymazdı. Hayatın benim halletmem gereken sayısız detayını babam tek başına gönüllü olarak hallederdi. Sadece benim değil kız kardeşimin hayatını da kolaylaştırırdı.

Benim en büyük üzüntüm babam çok dinç yaşadı ve çok ani bir şekilde aramızdan ayrıldı. Babam dinç bir insandı, ameliyat sonrası vefat etti. Benim en büyük üzüntüm ona yeterince hizmet edememiş olmaktır. O hep bize hizmet etti. Dertlerimizi, sıkıntılarımızı giderdi. Onun sağlıkla ilgili meselelerine hep koşturduk. Ama ben istiyordum ki yaşlansın, yaşlılığını göreyim ve ona hizmet edeyim. Onun bize verdiklerini bir ölçüde biz de ona verelim istiyordum fakat kısmet değilmiş. İçimde ukde olarak kaldı.

Düşündüğüm zaman hep duygulanırım. Ölüm döşeginde bile, “Oğlum ölmek bir şey değil. Ölümle ilgili bir endişem yok. Annenle ilgili kaygılanıyorum. Ona kim bakacak?” diyordu. Dolayısıyla annem bizim için bir emanettir. Babamın vefatıyla beraber bizim onunla yakından meşgul olmamız gerekiyor. Elimizden geldiği kadar annemizi mahzun bırakmamaya gayret ediyoruz.

*Annemin dua etmeyi unuttuğu ilk sınavda
başarısız olmuştum*

Annem anneannemden kalma bir manevi mirasla namazını düzenli kılan ağzı dualı bir hanımdır. Benim gireceğim bütün sınavlardan önce özel namaz kılar, Kur’an okur ve özel dua ederdi. Ben de başarılı bir öğrenciydim. Notlarım hep yüksekti.

Bir gün bize ders veren hocanın kötü gününde olması münasebetiyle bir dersten kaldım. Hoca sınava giren sekiz kişiden yedisini bıraktı. Sadece bir kişiyi düşük bir notla geçirdi. Ben de kalanlar arasındaydım. İlk defa başıma böyle bir şey geliyordu. O zamana kadar en ufak bir başarısızlık yaşamamıştım. Ne yapacağımı şaşırdım. Üzgün bir şekilde eve geldim. Annem, “Oğlum senin sınavın haftaya mıydı?” deyince, ben de, “Anne biliyordum bir terslik olduğunu sen bana bu hafta dua etmedin mi?” dedim. Annem, “Yok oğlum okumadım, haftaya değil miydi?” dedi. Annemin dua etmeyi unuttuğu ilk sınavda başarısız olmuştum.

*Babamın vefatı çocuklarımın hayatlarında da
boşluk bıraktı*

Baba olduktan sonra üç nesil bir arada olmaktan çok büyük bir mutluluk duyuyordum. Çocuklarım, annem, babam ve ben hep beraber olmak bana çok büyük bir mutluluk

veriyordu. Onlar da torunlarıyla birlikte vakit geçirmekten keyif alıyorlardı. Babamın vefatı bizim hayatımızda boşluk bıraktığı gibi çocukların hayatlarında da boşluk bıraktı. Annemle beraber olurlar çocukları parka götürürler orada onlarla saatlerce oynarlar, oynatırlar, her türlü kahırlarını çekerlerdi. Annem çocuklarıma tıpkı bana yaptığı gibi prens gibi davranırdı. Fedakârlık konusunda sınır tanımamış ve karşılığında bir şey istememişlerdir. Bu bakımdan haklarını ödeyebileceğimizi düşünmüyorum.

Annem insanlara, hayata, eşyaya merhametle, yumuşaklıkla yaklaşan bir insandı. Annemden bana kalacak en önemli değer bu yönüdür. Hayatı vahşi bir yarış olarak görmemek, insanların birbirleriyle dayanışma içinde olacağı, birbirlerine kardeşlik elini uzatacağı, birbirlerine yürek yumuşaklığı ile mukabele edeceği bir macera olarak görmek, insanların elinden dilinden emin olacağı bir kişi olmak ve insanların sevgisine, muhabbetine, dostluğuna mazhar olmak annemden kalacak önemli değerlerdir.

Askerlik döneminde anneme ihtiyaç duydum

Hayatımın bütün geçiş dönemlerinde, bütün imtihan dönemlerinde anneme ihtiyaç hissettim. Eşim ilk çocuğumuza hamile iken askerlik hizmetimi yapmak zorunda kaldım. O dönemde anne ve babamın bana çok büyük bir desteği olmuştur. Her zaman destektiler. Onların arkamdan çekildiğini hiç görmedim. Onların maddi manevi varlığı bana büyük kuvvet verdi. Fakat özellikle askerde geçirdiğim bir buçuk sene ve çocuğum doğduktan sonraki o dönemde gerek eşime, gerekse bana çok destek oldular, kol kanat gerdiler. Annem gönüllü olarak gelip evle ilgili her türlü yardımı

yapmaya hazırđı. Onlar çok ayrı, çok verici bir kuşak, onların borçları ödenmez.

Anne ve babanın kıymetini yaşarken çok iyi bilmek lazım. Onlara hizmet etme fırsatı kaçırılmaması gereken bir fırsat. Sevdiklerimize zaman ayırarak zamanımızı derinleştirmeli. Kaybettikten sonra içimizde kalan yitik bir cennet gibi sürekli içimizi sızlatan, hep aradığımız fakat bir daha ele geçiremediğimiz bir şey olarak kalıyor. Onlarla sık sık bir araya gelip bizi çocukken nasıl besleyip büyüttülse biz de onları hürmetimizle, sevgimizle saygımızla büyütelim. Bu bizim için bir borçtur.

Anne baba ve evlat sevgisinde Allah'ın insanın yüreğine koyduğu ilahi bir taraf olduğunu düşünürüm. Ayrı bir sevgidir. Aslında biz yüce yaratıcıya duyduğumuz sevginin bir kısmıyla çocuklarımızı seviyoruz, anne babalarımızı seviyoruz. Dolayısı ile onları sevmek bence bir yandan da Allah'ı sevmektir diye düşünüyorum. Yani onlara hürmet etmek, onlara tazim etmek yaratıcının ilahi düzenine de gösterdiğimiz saygının, hürmetinin, tazimin bir ifadesidir.

Anneme

Anneciğim altmış altı yaşında. Maalesef son dört-beş yılını ciddi bir nörolojik rahatsızlıkla geçiriyor. Bizi çok üzen bir hadise, fakat Allah'ın takdiri. Onun en az etkilenmesi için gayret ediyoruz.

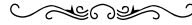
Anneciğim hep başımızda olmanı, bu hayatı ne kadar çok paylaşırsan o kadar çok mutlu olacağımızı bilmeni ve hakkını helal etmeni istiyorum.

MEHMET NURİ YARDIM

23 Nisan 1960 tarihinde Siirt merkezde, yedi çocuklu bir ailenin altıncı çocuğu olarak dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini doğduğu yerde tamamladıktan sonra 1980'de girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 1985'te mezun oldu.

1979 yılında başladığı gazetecilik mesleğini değişik gazetelerde devam ettirdi. 2001 yılında basından emekli olduktan sonra Kubbealtı Akademisi Kültür Sanat Vakfı bünyesinde çıkan Kubbealtı Akademi Mecmuası'nın yazı işleri müdürü görevine başladı. Halen bu göreve devam ediyor.

ANNEM, ŞEFKAT VE HİMMET ABİDESİYDİ

Anne kavramı son derece önemlidir. Tabii sadece önemli demek yetmiyor. Çok anlamlı, çok derinlikli, harikulade bir ilahi nimettir anneler. Bediüzzaman Hazretleri'nin şöyle bir sözü var: "Şefkat aşktan üstündür. Çünkü aşkta bir karşılık beklenir fakat şefkatte o yoktur, bu his karşılıksızdır."

Yani bir âşğın aşkı, sevgilisinden ilgi görmeyince zaman içerisinde sönebiliyor, bitebiliyor. Fakat şefkatte bu yok. Yani bir anne veya baba evladına şefkat besler, onu çok sever, karşılık görmese de sever. Hiç karşılık görmezse bu şefkat ve sevgi yine devam eder. Dolayısıyla Bediüzzaman'ın bu sözü bence çok anlamlıdır. Bende bıraktığı derin bir iz vardır ve bir bakıma insanlık tarihine ışık tutuyor. Yani "şefkat" duygusunun "aşk"tan daha üstün olduğunu bize çok açık bir şekilde gösteriyor.

Hepimizin yaşadığı hadiseler var. Annelerimizden şefkat gördük, babalarımızdan da gördük ama şefkat anneye daha çok yakışıyor. Çünkü çocuklar anneleri ile daha bir içli dışlı olurlar, daha bir beraber olurlar. Babalar iş dolayısıyla genelde uzak kalırlar çocuklarından. Annelerimizden gördüğümüz o şefkat belki de bizi ayakta tutan, bizi hayata bağlayan en

önemli unsurdur. Çünkü o şefkat bize güç veriyor, o ulvî his dayanak noktamız oluyor.

Fırsat elde iken kıymet bilmek

Maalesef annem de hayatta değil babam da. Hayattayken tabî ki onların kıymetini bilmeye çalıştım. Yani ailece diğer ağabeylerim de öyle. Babam da annem de ahir ömürlerinde felçli bir hayat yaşadılar. Son yıllarında ciddî hastalıklarla uğraştılar. Ama o hastalıklarında bile hoş tutuldular, iyi tutuldular. Bakımları ihtimamla yapıldı. Sadece ağabeylerim değil yengelerim ve yeğenlerim de sahip çıktılar onlara. Dolayısıyla rahatlıkla diyebilirim ki, hayatlarının son demlerini huzurla, mutlulukla geçirdiler. Çocuklarına, gelinlerine ve torunlarına hep dualar ettiler. Bu anlamda şükürler olsun ki, anne baba rızası alınmıştır ve bu görev bir Müslüman için bence son derece önemlidir.

Düşünüyorum da anne baba rızasını tahsil etmemiş bir evladın durumu hakikaten içler açısıdır. Çok fecidir, ne yapsa ne etse telafi edemez bu vahim hatasını. Bir bakıma kul hakkına da giriyor. Biliyorsunuz Cenab-ı Allah, “Bana kul hakkı ile gelmeyin!” diyor. “Bana ait görevleriniz varsa onları ben affedebilirim, ama kul hakkı ile gelmeyin.”

Anne babanın hakkı kul hakkından elbette çok daha üstün. Bundan dolayı ben özellikle anne-babası hayatta olanlara, şu hususu tavsiye etmek istiyorum: “Elinizde büyük bir fırsat var, büyük bir şans var gerçekten. Anne babanın kıymeti hayatta iken bilindiği zaman güzeldir. Vefatından sonra başımızı duvarlara vurmuşuz, ah etmişiz üzölmüşüz hiçbir anlamı yok. Asıl olan onlar hayatta iken kıymetleri bilinmeli.”

Hata insan içindir, bir insan anne ve babasını kırmış olabilir, ama bu kusurunu, bu günahını telafi etmelidir. Çünkü anne

babalar hemen affeder. Çok affedicidirler, bağışlamaya meyyaldirler. Büyük kusurları, günahları, isyanları olan çocuklar, gidip samimi bir şekilde anne babalarından özür dilediklerinde ebeveyn affetmeye dünden hazırdılar.

Bu da bence büyük bir avantaj, bir imkân, bir şans... Anne ve babalarına isyan etmiş olan kardeşlerimiz varsa beklemesinler bir an önce telefona sarılsınlar, hiç olmazsa önce telefonla sonra bizzat ziyaret ile o güzel, o yüce insanların gönüllerini alsınlar.

Ümmi ama irfan sahibi olmak

Annem de babam da ümmiydiler, okula gitmediler. Ama ümmi olmak demek, eğitimsiz görgüsüz olmak demek değildir. Biliyorsunuz Hazreti Peygamber de başta ümmiydi, annesi de öyle. Ümmi olabilirler ama irfanları vardı. Anadolu'daki birçok anne-babanın ilmi olmayabilir ama irfan sahibidirler. Menkıbeleri, hikâyeleri, destanları, ninnileri, masalları bilir, bu sözlü edebî ürünleri çocuklarına aktarırlar. Bu hikmet tomurcuğu ninnileri bazen çocuğu dizlerinde sallarken söyler, yavrusu delikanlı olup askere gitmişse hasret türküsünü yakar.

Annemden pek çok ninni ve mani dinledim. Özellikle de Ramazan gecelerinde. Kış geceleri Ramazanlar çok güzel olur. Geç saatlere kadar uyumayız ve gerçekten o bereketli ramazan gecelerinde çok güzel hikayeler, menkıbeler, masallar dinledik ve onlarla yaşadık adeta. Yani kendi hayal dünyamızda onları yaşattık. Bugün nasıl karagöz Hacivatlar resmediliyorsa biz o karanlık mum ışığındaki duvarlarda hayaller kurardık. Kahramanlarımız vardı ve o kahramanlar duvara yansırı, bazen de zihnimizde canlanırdı. Dolayısıyla özellikle annemizin anlattıkları hep içimizde yer etmiştir.

Annem çok sabırlıydı

Benim annemin adı Sabriye'ydi. Hakikaten ismiyle müsemmaydı ve çok sabırlıydı. Hani derler ya insanların isimleri mizaçlarına da uyar. Annem sabır küpüydü adeta. Babamın ismi ise Nasri'ydi, nusretten geliyor. Yardımsever demek. Gerçekten babam da çok yardımseverdi, herkese yardım etmeyi isterdi. Her ikisi de isimleriyle müsemmaydılar kısacası.

Babam ayakkabıcılık yapardı. Bazı köylüler gelirdi; ayakkabısı yırtılmıştır, tamir ettirecektir ama parası yoktur. Babam karşılıksız, bedel almadan, para almadan o tamiraty yapar ve verirdi. Bazıları, "Ya niye böyle yapıyorsun?" dediğinde, "Belki parası yoktur yazıktır, günahdır." derdi. Küçük çocukların da ayakkabılarını ücretsiz tamir ederdi. Çocukların oynadıkları meşin toplar olurdu. Top, oynaya oynaya hırpalanırdı, bir köşesi açılırdı. Bilirlerdi ki bedava tamir eden tek insan babamdır. Ona getirirlerdi. Babam da tamir ederdi.

Sabahların tatlı telâşu

Çocukluk dönemi öyle tatlı bir deryadır ki orada hatıralar bitmez, orada güzellikler sona ermez. Âdeta bir bereket havuzu ki, daraldığınızda elinizi daldırıp gönlünüzü hoş edecek sarı sarı altın akçeler bulabiliyorsunuz. Annemin o çocukluk yıllarında bana sahip çıkması, okula götürmesi, Kur'an-ı Kerim öğrenmem için çırpınması, yoğun bir şekilde ilgilenmesi, gece sahura kaldırması, sabah okulu hatırlatması, kahvaltı hazırlaması... Bütün bunlar son derece anlamlı ve güzeldi. Ama doğrusu beni en çok etkileyen sahnelerden biri şudur:

İstanbul'a gelmiştim. O ise memlekette. Gurbetteyim, yalnızım ve çok hüznülyüm. Annelik bu. Akli bende, telefonda her

konuşmamızda tavsiyelerde bulunuyor. Şefkatinin titreşimini sesinden duyabiliyorum. Bir ara telefonda, “Oğlum bol bol patates ye, acıkma, kendine iyi bak, hasta düşme!” gibi tavsiyelerde bulunuyordu. Patates hem ucuz, hem besleyici bir gıdaydı ona göre.

Annemin himmeti sadece yanındaki altı evladiyla ve oradaki tanıdıklarıyla, torunlarıyla, yeğenleriyle sınırlı değildi. Türkiye'nin ücra bir köşesinde yaşayan bir oğlu da aynı ilgiyi görüyor, aynı şefkati tadıyordu. Telefondaki her sözü önemliydi. Çünkü hayatı tavsiyelerde bulunuyordu. Meselâ bana, “Yiyeceğine dikkat et, aman kendine yün çorap al. İstanbul'un havası soğuktur, üşümeysin sakın evlâdim, e mi?” derdi. Bütün bu telkinler, tavsiyeler ve sözler tabî ki son derece manidardı. Yani bir annenin aslında ne kadar beşer üstü duygulara sahip olduğunu gösteriyordu bütün bu incelikler.

Biz erkekler bu kadar derin bir hassasiyete sahip miyiz, sanmıyorum. Biz daha ziyade gördüklerimizle yetiniriz ama anneler öyle değil. Vefat eden çocuklarını da unutmazlar. Benim ablam (rahmetli oldu) çocuğunu kaybetmişti yirmi yaşlarında, boğulmuştu Rifat. Sohbetlerde nedense hep onu hatırlar, ardından acı acı gözyaşı dökerdi. Evet, inanıyordu elbette. Cenab-ı Allah verdi aldı, ama neticede yirmi yaşında henüz böyle evlenmeden, bekâr olarak bu dünyadan göçüp gitmesi yüreğini yakmıştı. Bu onu hep sarsardı.

Demek ki anneler vefat eden çocuklarıyla, gurbete giden evlatlarıyla çeşitli sıkıntılar yaşayan çocuklarıyla her dem beraberler. Diyelim ki çocuk gözlerini kaybedebilir, özürlü olabilir ama bakıyorsunuz ki anne ona sımsıkı sarılıyor, hiç bırakmıyor. Çocuk da ona, yani hayata yapışıyor. Bir anlamda çocuk o ilgi sayesinde hayata tutunuyor. Yani annenin o büyük ilgisi, o derin sevgisi, o köklü bağlılığı olmasa belki de o genç

yaşta sakat olan birçok evladımız hayata küsecektir. Belki de Allah korusun intihar yolunu seçecektir. Dolayısıyla anneler bu anlamda bana göre çok önemli bir misyon üstleniyorlar, çok önemli bir fonksiyona sahipler. Yani hayatı devam ettiren, ailenin ayakta durmasında en önemli unsurdur diyebilirim. Hayat ahenkli bir şekilde devam ediyorsa bunda büyük ölçüde annelerin emeği, katkısı vardır.

Annemden kalan manevi miras

Herkes annesinden babasından bazı değerleri, değişik huyları tevarüs eder. Biraz belki ayıp olacak ama söyleyeyim, annemden miras kaldığı için açıklayayım. Onun himmeti oldu. Şefkat az çok her annede var ama himmet farklı bir şeydir. Himmet, şefkatin de üstünde, ötesinde ve daha geniş, daha kucaklayıcıdır. Mesela bir yerde üç genç evlenememişse bu durum annemi üzüyordu.

Doğrusu bana da bu özelliğimi hatırlatıyor dostlar. “Herkes yardım etmeye çalışıyorsun, herkese elini uzatmaya çalışıyorsun” diyorlar. Hatta rahmetli Ergun Göze bana “İlk yardım” adını takmıştı. Ben de diyorum ki, “Bu benim bir meziyetim değil, annemden kalan bir hususiyet. Ben bunu büyük ölçüde annemden tevarüs ettim.”

Burada bir iyilik bir güzellik varsa -ki var- onlar bana ait değil anneme aittir. Dolayısıyla rahatlıkla söyleyebilirim ki, ben annemin himmetini devraldım, bunu ondan miras aldım.

Anneler anlatılamaz

Biz edebiyatçılar kelimelerle uğraşiyor, kavramlarla boğuşuyoruz. Anneleri anlatabileceğimiz bir kelimeyi bulup

çıkarmak kolay değil. Onların hakkı ödenemediği gibi, onlar için en güzel cümleleri kurmak da hakikaten kolay değil. Ne yazsanız, ne söyleseniz az gelir zira. Ama yine de deneyeyim, annem için şu cümleyi kurabilirim: “O şefkat ve himmet abidesiydi. Hakikaten bir anıttı. Çok da fazla ilim tahsil etmiş bir insan değildi aslında ama bazı melekeler, bazı kazanımlar demek ki sadece ilimle, eğitimle olmuyor. Bazı kazançlar da vehbi, yani doğuştan oluyor.

Biliyorsunuz ilimler iki çeşittir, bir ilmî bir de vehbî. Annem tahsil görmemişti ama insanlık hayrına, beşeriyet faydasına ne varsa yapmaya çalışıyordu. Meselâ yolda yürüyor, yolun ortasında taş görmüştür. Aman bu taşta bir çocuk çarpıp da düşmesin diye eğilir, o yaşlı haliyle alır onu, kenara koyar. Bir ekmek kırıntısına tesadüf etmiştir. Aman yazıktır günahdır deyip onu alır yukarı bir yere yerleştirir. Ne bileyim, hasta bir kedi gözüne ilişmiştir. Şunu alayım da ezilmesin der, alır daha emniyetli bir yere taşır. İşte böyle bir insandı gerçekten.

Dolayısıyla aslında romanı yazılacak biriydi. Keşke iyi bir romancı olabilseydim, hakikaten kahraman olarak sadece annemi almam yeter de artardı bile. Böyle bir iyilik dünyasına sahipti. Çok büyük bir dünyaydı o. Ve o iyilik dünyasından Allah’a şükür biz evlatları da nasibimizi aldık. Tam ona lâyük olmasa da, yedi evladı, torunları ve yeğenleri de ona benzemeye çalıştılar, çalışıyorlar, onun gibi olmaya gayret gösteriyorlar.

Bu güzel bir çabadır, yani bir bakıma iyilik dünyasının nesiller boyu devam etmesini sağlamıştır. Bu da zannediyorum toplum hayatı açısından önemlidir, bir bakıma bizim medeniyetimizin de esası budur. Geçmişte sadaka taşları niçin yapılmıştı? Aş evleri neden inşa edilmişti? Külliyeleer hangi amaca

binaen vardı? Bütün bunlar topluma sahip çıkma namına, fakiri fukarayı kollama adına yapılıyordu. Dolayısıyla böyle örnek şahısların da yaşaması çok önemlidir. İdealist tipler hayatta olmalıdır ve onlar topluma pusula olmalı, yön göstermelidir. Bu ışık insanlar, bizi kanatlandıran, bizi taçlandıran, toplumu diri ve iri tutan, cemiyeti ayakta tutan aslî unsurlardır.

Öfkeye sevgiyle karşılık vermek

Annem ve babamla sevgi ve saygıya dayalı bir münasebetimiz var. Hele annemle. Mâlum çocuklar annelerine daha yakın olurlar. Baba biraz otoriter olduğu için araya mesafe koyar, çocuklarıyla yüz göz olmak istemez.

Annem derin sevgisini her zaman belli ederdi. Kesinlikle bu konuda farklı bir yönünü görmedim. O deli dolu dönemi-mizde, o hırçın zamanlarda biliyorsunuz ergen erkek çocukları saldırgan olur. Hatta ben o kadar saldırganmışım ki, gömleklerimi parçalamışım. Anneme bir şey demezdim öcümü, hıncımı gömleklerden çıkarırdım ki öfkemi belirteyim. Buna rağmen o öfkeli halimle de beni kabul eder, yine de nasihatlerine devam eder ve ben o yaptığım saldırganlıklardan utanırdım.

Anneler yavrularına her zaman şefkatle merhametle muamele ederler, etmişlerdir. Babalar da belki o ölçüdedirler ama anneler özellikle çocuklarla daha bir haşır neşir olurlar, daha bir yüz göz olurlar. Dolayısıyla erkek çocukları da, kız çocukları da aslında sırlarını anneleriyle paylaşırlar. Anne mürebbiye olarak, terbiyeci olarak bence babadan daha üst bir konumdadır, daha dikkatli olmak zorundadır. Nitekim annelerimiz, bu konuda hakikaten örnek insanlar olmuşlardır. Her zaman çocuğu hem şefkatle beslemişler, yetiştirmişler, hem de kontrol ederek çocuklarının hata yapmalarına dikkat

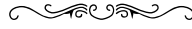
etmişlerdir. Annelerimiz bu zor işi başarmışlardır. Bugün de rahatlıkla başarabilirler.

Vefatında yanında değildim

Annem vefat ettiğinde ne yazık ki yanında değildim. Aslında o vefatta da şöyle ilginç bir şey oldu: Annem felçliydi. Bir ara bana yanlış bir haber ulaştı, “Annen vefat etmiş.” diye. Bu keder yüklü haberi alır almaz otobüse atlamış ve memlekete doğru yola çıkmıştım. Tabii yol boyu da bir hayli üzülmüştüm, hatta ağlamıştım da. Kolay değil, en çok sevdiğiniz varlık, annenizi kaybediyorsunuz. Üstelik gençsiniz ve gurbettesiniz. Elbette bu durum insanı daha da gamlandırıyor.

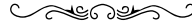
O sıralarda henüz öğrenciydim. Edebiyat fakültesinde okuyordum. Memlekete gittiğimde durumun öyle olmadığını gördüm ve bu sefer çok sevindim. Annem hayattaydı, yaşıyordu, vefat etmemişti. Tabii bu durum beni çok sevindirdi. Günlerimizi beraber geçirdik. Yaklaşık on beş gün birlikte olduktan sonra döndüm, ama ikinci haber bizzat ağabeyim tarafından bana verildi ve doğrudu. Tabii ki yanında değildim çünkü o memlekette, Siirt'teydi. Ben İstanbul'daydım. Dolayısıyla o birinci yaşadığım şokun benzerini yaşamadım diyebilirim. Bu sefer teslimiyet içinde gittim.

“Güzel bir hayat, örnek bir hayat yaşadı ve herkes tarafından sevildi, sayıldı ve emr-i Hak vaki oldu. Şimdi de Rabbine doğru gidiyor” diye düşündüm ama tabii ki insan çok çok üzülüyor yine de. Ben de o üzüntü içerisinde gittim. Gittiğimde defin işlemi yapılmıştı, yetişememişim. Mezarı başında dualar ettik. Her sene gittiğimde mutlaka mezarına uğrarım. Zaten babamla annemin mezarları yan yana, onları mutlaka ziyaret ederim.

MUSTAFA ARMAĞAN

Urfalı bir anne-babanın çocuğu olarak Cizre'de doğdu (24 Şubat 1961). İlk ve orta öğrenimini Bursa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olduktan sonra çeşitli yayınevlerinde editör olarak çalıştı. 1995-1996 arasında İzlenim dergisinin, 2000-2002 arasında da Da (Diyalog Avrasya) dergisinin yayın yönetmenliklerini yürüttü. Halen serbest yazar olarak çalışmaktadır.

ANNEMİ EN GÜZEL ŞEFKAT KELİMESİ ANLATIR

Biliyoruz ki, Hz Adem (a.s) yetişkin bir insan olarak dünyaya indirildi. Onun bir annesi ve babası yoktu. Tabiatıyla bir çocukluğu da olamadı. Bu olgu bana birçok inceliği birden hatırlatıyor. Mesela şu soruyu çok düşünmüştümdür: Hz Adem'den çocukluk neden esirgenmiştir? Ve insanlık neden böyle yapayalnız bir başlangıçla dünyada var olmaya başlamıştır?

Hız. Adem'in Havva anamızla birlikte dünyaya indirilmeden önce cennette, "öncesiz ve sonrasızmışcasına" bir hayat yaşadığını biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki, cennette herkes çocuk gibidir. Sürekli çocukça bir hayret ve tesbih haleti vardır cennet ehlinde. Orada Allah sevdiği kullarının arzularını gerçekleştirir. Kullar da Rablerinin isteklerini yerine getirir, daima O'nu tesbih ederler. Görevleri de, gıdaları da, budur bir bakıma.

Diyebiliriz ki, Hz. Adem çocukluğunu yaşamamıştır ama bunu telafi üzere cennette adeta çocuk gibi meleksi bir hayat yaşatılmıştır. Kendisinin cennette yaşadığı bu farklı çocukluğun, yani cennet haletinin, Yüce Allah tarafından onun çocuklarına ve torunlarına bir armağan olarak sunulduğuna

inanırım. Belki öldükten sonra hepimiz cennete gidemeyeceğiz ama hepimiz çocukluğumuzda hiç olmazsa cennetten tadımlık da olsa nasibimize düşeni almışızdır.

Demek ki, Cenab-ı Hak, Hz. Adem ve Hz. Havva'ya hem çocukluk, hem de annelik ve babalık duygularını yaşattı. Hz. Adem ile Hz. Havva'nın anne ve babaları olmadı ama Allah her ikisine de bütün insanlığın anne ve babası olma ayrıcalığını bağışladı. Dolayısıyla bu bize hem çocuk, hem de anne veya baba olma potansiyelini bünyemizde yan yana taşıma ayrıcalığı olarak yansıdı.

Annelik ve babalık insan olmanın iki var oluş biçimi. Her ikisinde de Allah'ın bazı sıfat ve isimlerinin tecellisi mündemiç. Esmâ-i İlahinin birer tecellisi onlar: Merhamet, rahman ve rahim olma, nimet verme, koruma, rububiyet, yani terbiye etme. Bütün bunlar aslında farkına varalım ya da varmayalım bir nevi İlahi bir "geni" doğuştan itibaren bünyemizde taşıdığımızı gösteriyor.

Dolayısıyla annelik ve babalığı sadece dünyevi anlamda düşünürsek yanılırız. Kişisel olarak öyledir belki ama "annelik" ve "babalık" dediğimiz hadisenin İlahi kökleri var ve bu İlahi köklerinden dolaydır ki, kudsî bir temele gömülüler. Her birimizin kendi anne ve babalarımızı aşan nokta, bu İlahi kökene sahip olma ve metafizik âlemden onların bünyesine akmış olan o manevî cereyandır.

İşte o kudsî damara hürmetimiz varsa anne ve babamıza hürmetimiz var demektir. Bunu kavrayamazsak "Rahman'ın nefesi"ni bünyemizde hissedemeyiz.

Annem ulema torunuydu

Annemin ismi Mühibe Armağan (kızlık soyadı "Saraç"). Eski Urfa Müftüsünün torunu kendisi. (Dedeleri esasen Şam'dan

Urfa'ya gelip yerleşmişler.) Babası Abdurrahman Saraç'ın el yazısıyla yazdığı gazelleri ve bazı kitapları elimde. Demek ki, ulema torunu.

Anadolu kadınının o çilekeş çizgilerinin annemde tamamen tecelli ettiğini söyleyebilirim. Ben ve ablam Hatice Cizre'de doğmuşuz. Babam memurdu, halen PTT'den emekli. Diyar diyar gezdik durduk Anadolu'da: Akçakale, Cizre, Gaziantep, Bursa.

Hatırlamaya başladığım yıllarda satın alma imkânlarımız gayet kısıtlıydı. Hatırlarım, babam bir iki salkım üzüm getirirdi eve. Annem önümüze koyardı, kendileri yer gibi yapar, bize bakarlardı. Biz bu feragatkârlığı idrak edecek yaşta değildik. Ama yaşım ilerleyip de baba olduğumda onları daha iyi anlama imkânım olmuştu.

Sevgili eşim Aysel Armağan'ın da çocuklarına yaklaşımında o Anadolu insanının bozulmamış karakterini gördüm. Anelik vasıflarının ailemizde gelenek olarak korunmuş ve sürdürülmüş olması beni son derece mutlu ediyor.

Annemin baba tarafı söylediğim gibi Şam kökenli. Şam'da annemin dedesi ("Loğkeş Müftü" diye anılıyormuş) müftülük imtihanına girip kazanınca tayini Urfa'ya çıkıyor, Urfa müftüsü oluyor. Dedem bir müftü çocuğu. Urfa'da "Müftüzadeler" diye tanınıyoruz. Annemin babası olan dedem hem çok kitap okuyan, hem de bağcılıkla uğraşan biriydi. Kendisini çocukluğumda tanıdım. Ak sakallı, yanık yüzlü biriydi.

Annemin çocukluğu ve genç kızlığı bağda geçmiş. Üzüm toplar, şıra ve pekmez yaparmış. Üzümün iyisinin nerede yettiğini adı gibi bilirmiş. Yılanların yediği üzümlerin hangisi olduğunu da.

Babamla evlendikten sonra gurbete çıkmışlar. Önce Akçakale'ye, oradan Cizre'ye, sonra Gaziantep'e çıkmış tayinleri. Benim çocukluğumun bir bölümü Gaziantep'te geçti. Taş bir evde oturduğumuzu hatırlıyorum. Yıllar sonra Şehreküstü mahallesindeki o evi gidip buldum. Neredeyse aynen yerinde duruyordu. Zaman adeta durmuş gibiydi.

Unutamadığım bir hatıramdır

Şehrek üstü mahallesindeki evde otururken unutamadığım bir olay yaşamışız. Kardeşim Mehmet, o zamanlar bebekti. Ben ise 4-5 yaşlarımdayım. Annem komşudan bir şey istemek için evden çıkmış. Kapıyı çektiği anda anahtarı içeride bıraktığını fark etmiş. Kardeşim içeride uyuyormuş. Bilirsiniz, taş evlerin duvarları da gayet yüksek olur. Tirmansanız tırmanılmaz, kırsanız kırılmaz. Dışarıya penceresi bile yoktur çoğu kere. İçeriye tekrar girmek zor velhasıl. Ya kapıyı kıracaksınız ya da duvardan atlayacaksınız. O dönemde çilingir bulmak, getirmek bir kadının yapacağı işlerden değil. Duvardan atlamak da öyle. Annem çıldırmış bir halde bitişik komşuya koşuyor, bir merdiven alıyor ve yüksek duvarın üstüne çıkıyor. Oradan bahçede bulunan tuvaletin çatısına atlıyor, oradan da (yaklaşık 2 metreden fazla) yere atlıyor.

Henüz loğusalık döneminde o yüksek duvarlardan atlamak çok sakıncalı ama söz konusu evladı olunca bunu aklına bile getirmemiş. Avluya atladığında çok büyük bir sancı hissettiğini anlatır. Annem zar zor eve girdiğinde kardeşim yeni ağlamaya başlamış imiş; tabii çocuğunu sağ salim görünce derin bir nefes almış. Bu olayda anneliğin esasında fedakârlık demek olduğunu, kendisini değil, ailesini merkeze alan bir kimlik olduğunu görmemek mümkün değil.

İki erkek, üç kız olmak üzere beş kardeşiz. Bir ablam var, diğerleri benden küçükler. Belki fakir ama bunu asla dert etmeyen, aza kanaat eden bir hayatımız oldu hep. Mütevazı yaşadığımız sonraki yıllarda da hep devam etti. Etrafımızda bizden zengin aileler vardı. Ama hiçbir zaman gıpta dahi ettiğimizi hatırlamıyorum. Halimizden şikayet hiç söz konusu değildi. İmkânlarımıza göre yaşamak her zaman prensibimiz oldu. Bu yüzden para pul hiçbir zaman birinci derecede önemli bir konu olmadı benim için. Ailemden aldığım en değerli manevi miras budur diyebilirim.

Annem “sen ciddi ve uslu bir çocuktun” der

Her çocukta annesinin sevgisinin daha çok kendisine teveccüh etmesi beklentisi var galiba. Ben uslu bir çocukmuşum. Ve biraz da ciddi. Annemin anlattığına göre erken yaşta olgun bir erkek edasıyla davranıyordum. Bu halim annemde ve babamda bana karşı bir güven oluşturmuştu. Bana hep güvendiler.

İlkokul öğretmenleri çocukların hayatında çok önemli figürlerdir. Özellikle bayan öğretmenler bir nevi ikinci anne gibidir. İlkokula başladığımda Dıraşan Hanım isminde bir öğretmenim vardı. Annem gibiydi hakikaten. Ne yazık ki, 2. sınıfın sömestre tatiline varmadan menenjitte vefat etmişti. Çok ağladığımı, mezarına kadar gidip toprak attığımı unutamıyorum. Dıraşan hoca hanım bir gün veli toplantısında anneme, “Bu çocuk çok ciddi, akıllı bir çocuk. Dikkat edin büyük adam olacak.” demiş. Annem mevcut imkânlarımız itibarıyla buna hiç ihtimal vermemiş. Annem öğretmenimin o sözünü “İnşallah.” diyerek geçiştirdiğini ifade eder ve

“O öğretmen çok değerli bir öğretmendi, senin için büyük adam olacak dediydi.” diye anlatırdı. Belki merhum öğretmenimin dediği gibi “büyük adam” olamadım ama en azından çalışkan ve yaptığını iyi yapmaya çalışan biri olmaya gayret ettim.

Doğuda erkek çocuk önemlidir, kızı emanet olarak görürler. Ama kız çocuk bence daha da önemlidir Doğulu insan için. Görünüşte erkek çocuğa daha fazla önem veriliyormuş, onu öne çıkartıyorlarmış gibi algılanabilir. Fakat bu yanıltıcıdır. Zira kız çocuğu aynı zamanda aileyi başka bir ailede temsil edeceği için onun eğitimine, yaşantısına, dünyasına daha fazla eğilinir, daha fazla önem ve itina gösterilir.

Annemin bakışı da hep öyle oldu. Oğlan çocukları iyi kötü kendilerini kurtarırlar, ben kızlarım için kaygılanayım anlayışı hâkimdir onda. Kız kardeşlerimin kimi gurbete gitti, kimi annemin yakınında. Ama annemin onlara dair kaygıları bugün oldu bitmedi. Oğulları konusunda daha rahattır.

Annemi en iyi “şefkat” kelimesi anlatır

Herhalde annemi en iyi şefkat kelimesi anlatır. Gerçi babam da son derece şefkatli, halim selim, merhametli, karıncayı dahi incitmez denilecek türden bir karaktere sahiptir. Ancak erkekler derinliklerini gömüyorlar galiba. Belki de Celal isminin tecellisi bunu örtüyordur. Kadınlar şefkati daha som bir şekilde temsil ediyorlar sanırım. Galiba annenin şefkati oğulun dünyasında daha etkili oluyor. Benim dünyamda da öyle oldu. Annemin şefkatinin hayatımdaki tezahürü, dışarıya dönük olarak affedici, anlayışlı, yumuşak geçişi sağlayıcı bir anlam bağladı diyebilirim.

Top oynamaktan sınıfta kaldım

Ailem bütün kardeşlerimi şöyle ya da böyle okutmaya çalıştı. Fakat ilkokuldan sonra kimisi okulunu bitirdi, kimisi bitiremedi. Malum, anneler çocuklarının eğitim hayatıyla, ihtiyaçları ve bakımlarıyla daha yakından ilgilenirler. Benim eğitim hayatım Bursa'da başladı. Sıkıntılı yıllardı. O yıllarda çocuklar arasında yamalı giysi bile normal bir şeydi. Yani üstündeki elbisede yama olması 1960'lı yıllarda yadırganan bir şey değildi. Yamalı giydiğimi hatırlamıyorum. Lakin ortaokula başlarken yeni diktirilen takım elbisemin pantolonunu koşarken düşerek yırttığımı ve annemin orayı içeriden diktüğünü hatırlıyorum. Dikkatli bakınca belli oluyordu ama yamalı olmasından herhalde iyiydi. Bir süre okula öyle gidip gelmiştim. Yeni bir takım elbise diktirebilmenin o yıllarda çok pahalıya patladığını biliyorum.

Annemle babamın eğitim anlayışlarını çok severdim. O sıkıntılı hayattan ancak okumuş birinin kurtulabileceğini bilir ve çocuklarını okumaya yönlendirirlerdi. Dolayısıyla bir erkek çocuğunun okuması, meslek sahibi olması çok önemliydi.

Ablam Bursa'da yeni açılan kız İmam-Hatip Lisesi'nde ortaokula başlamıştı. Sonradan bıraktı. Ben ise pek istikrarlı bir öğrencilik geçirdiğimi söyleyemem. Nitekim ortaokul ikinci sınıfta top oynamaktan ders çalışmamış ve tam yedi zayıfla resmen sınıfta "çakmışım". Öğrenim hayatımda hiç böyle bir durum yaşanmamıştı. Sınıfta kalmış olmama rağmen üzülmediğimi ve bunu umursamadığımı hatırlıyorum. Çünkü durumun vahametini idrak edecek yaşta değildim. Ailem de çok şaşırılmıştı. Öğretmenimin "büyük adam olacak" sözü orada dururken sınıfta kalmış olmam onları emnim çok üzümüştür. Annem karneyi eve getirdiğimde üzülse

bile üzüntüsünü belli etmeden ve bana kızmadan hiçbir şey olmamış gibi aldı karneyi ve bir şey söylemeden ortadan kaldırdı. Ne ileri geri söylendi, başıma kaktı, ne de bağırıp çağırırdı. Adeta, “Biz bunu kabul etmiyoruz, sen bu değilsin.” mesajıydı bu. Görmezden gelindi ve hiçbir şey olmamış gibi davranıldı.

Şimdi düşünüyorum da bu olgun tavrı günümüzde tahsil görmüş insanlar bile gösteremiyor. Annem sınıfta kaldığım için üzerimde baskı kursaydı belki de okumaktan vazgeçecek, soğuyacaktım. Çünkü hayat umurumda değildi. Beni okuldan alıp ayakkabıcı çıraklığına koysalardı bir şey fark etmeyecekti. Menfi bir tavır içine girselerdi belki büsbütün okumaktan vazgeçecektim.

Ne var ki, anne ve babamın o olgun tavırları bana kızmaktan, tokat atmaktan, dövmekten daha çok tesir etti. Hiç umursanmamak, görmezden gelinmek aklımı başıma toplamama yardımcı oldu. Ertesi sene okula başladığımda fark ettim bunu. Düzenli bir şekilde kitap okumaya başlayışım bu olaydan sonra oldu. Ailemin bu konudaki o müşfik yaklaşımı önümü açtı, belki de bugün bu ifadeleri söylüyor olmamı onun bu kâmil davranışına borçluyumdur.

Annemden ilk uzun süreli ayrılığım

Annemden ilk uzun süreli ayrılığım üniversitede okumak üzere İstanbul'a gelişimle başladı. Onlar halen Bursa'da ikamet ediyorlar. İstanbul'a gelirken bu ayrılığın bu kadar uzun süreceğini kimse bilmiyordu. Yine de bir ayrılık sahnesi olduğunu hatırlıyorum. Annem sıkıntılarla yoğrulmuş metin bir hanımdı. Ama evden ayrılan erkek evlat olunca durum değişiyor. Gidiyorum diye gönlü benimle geliyor ama bir taraftan da

istikbalimi düşünüyordu. Anne babalar için çocuklarının istikbali her zaman ön planda olmuştur. Gurbet söz konusu olsa da gelecek kaygıları ön plandadır.

Benim üniversiteye başlamam onların hep hayali olmuştu. Hatta annemin en büyük hayali üniversitede kalıp profesör olmamdı. Memur hanımı olduğu için hayatı kurtarmanın memuriyetle mümkün olacağını düşünürdü. Hala benim geçimimi nasıl sağladığımı anlayabilmiş değildir. Benim serbest çalışmam, editörlük yapmam, yayıncılıkla uğraşmam, yazarlık ve çevirmenlik yapmam ilk zamanlar onun asla kavrayamadığı bir şeydi. “Ne olacak bu çocuğun hali?” kaygısı hep vardı. Dolayısıyla beni İstanbul’a gönderirken üniversitede kalacağımı umuyordu.

Sevgili amcam Prof. Servet Armağan onların gözünde bir modeldi. Onun gibi olmamı istiyorlar, bunu bekliyorlardı. Amcam Urfa’dan İstanbul’a gelmiş, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde asistan olmuş, kendine muteber bir hayat standardı oluşturmuştu. Dolayısıyla benim de onun gibi olmamı bekliyorlardı. Öbür amcam rahmetli Nihat Armağan da yayıncılık yapmıştı. Belki üniversiteye girmedim ama yine yayıncılık, dergicilik, yazarlık, çevirmenlik gibi sonuçta entelektüel uğraşların içinde kalmam sayesinde bugün yazı ve kitaplarımla adeta açık bir üniversitede ders verir gibi yazdığımı söyleyebilirim. Dolayısıyla annemin duaları kabul oldu bence.

Annem kitapları gömerken ben yanımdaydım

1990’da çıkan, üzerinde imza bulunan ilk kitabım “İslam ve Bilim Tartışmaları”nı anneme ve babama ithaf etmiştim. Bir evlat olarak onları hatırlamam, bir kitapta isimlerinin zikredilmesi çok hoşlarına gitmişti. Zaman zaman yazılarımda annem

ve babamın sözlerinden alıntılar yapar, onların bazı deyişlerini yazılarıma serpiştiririm. Ancak annemle ilgili hiç unutamayacağım bir hatıramı anlatmazsam bu söyleşi eksik kalır.

Yıl 1971, 12 Mart muhtırası verilmiş ve ben o zaman 10 yaşında bir çocuğum. Bursa'da üç katlı, bahçeli ahşap bir evde oturuyorduk. 12 Mart'tan sonra Bursa'da tabir caizse bir "cadı avı" başlamıştı. Bir taraftan sol örgütlere operasyonlar düzenleniyor, diğer taraftan basında "Nurcu" tabir edilen Risale-i Nur talebelerinin dershaneleri basılıyor, yakalananlar gözaltına alınıyor, bir süre sonra tutuksuz yargılanmak üzere salıveriliyordu. Lakin bu baskınlar sicillerine işleniyordu.

Babam da bir memur olduğu için doğrusu başına bir şey gelir diye biz de çekiniyorduk. Çünkü böyle bir şey olursa tüm hayatımız etkilenirdi. Ağabeylerin evlerine operasyonlar yapıldığını duyuyor ve tabii ki tedirgin oluyorduk. Çünkü bizim evimizde de dersler olur veya babam bazı derslere giderdi. Şimdilerde kitapçılarda rahatça bulabileceğiniz Nur Risaleleri o zamanlar suç unsuru kabul edilebiliyor, yakalanırsanız başınıza iş açılabilirdi. Mesela evinizde Risale-i Nur'dan eserler bulunması başınızın belaya girmesi için yeterliydi. Bu yüzden birçok Nur talebesi bu eserleri nereye saklayalım kaygısına düştüler.

Bizim evimizde de Risale-i Nur külliyyatından bazı eserler vardı. Ne yapacağımızı, nereye saklayacağımızı şaşırmiştık. Yaksanız yakamazsınız, eliniz varmıyor. Başka birine verseniz onun da başı derde girebilirdi. Nihayet annem Tuzpazarı'ndaki evimizde bahçeye çıkardı kitapları, toprağı da bana kazdırdı. Bir dut ağacı vardı, onun dibini kazıyordum. Kendisi de başımda bekliyordu. Kalın bir muşambanın içine Risale-i Nurları

sardık ve onları toprağa gömdük. Annemin o günkü duygularını, acılarını hiç mi hiç unutamıyorum.

O terör ortamında, mecburiyet altında yapılacak başka şey de yoktu. Yüzündeki o teessür ifadesi hiç aklımdan çıkmıyor. O yılları yaşayanlar beni daha iyi anlayacaklardır. Kolay bir hadise değildi. (Bu kitap gömme hikâyesini Osmanlı'yı Kuran Şehir: Bursa'ya Şehrengiz adlı kitabımda genişçe anlattım.)

İnsan kendi çocuklarında kendisini keşfediyor

Ben baba olduktan sonra baba olmanın ne olduğunu anladım. Yani baba olunca babalığı yeniden keşfediyorsunuz. Anne olmadan da anneliğin keşfi mümkün değil bana göre. Yaşanarak hissedilecek bir şey bu ancak. Belki de şunu söyleyebiliriz: İnsan kendi çocuklarında kendisini yeniden keşfediyor. Kendisini ve kendisinden öncekileri. Her çocukta bir tarafınızı, bir yönünüzü, bir özelliğinizi veya huyunuzu (bu olumlu da olabilir, olumsuz da) öğreniyorsunuz.

Çocuk babaya ve anneye mutlak güven duyuyor. Onların çok güçlü olduğunu, bütün müşkülleri çözebileceğini düşünüyor. Fakat anne ve babanın iç dünyasına girdiğinizde onların ne kadar güvenden mahrum, kaygılarla, çelişkilerle zaafarla dolu insanlar olduğunu, bunu dışarıya yansıtmamaya çalıştıklarını görüyorsunuz. Omuzladıkları yükün altında bocalayan, ezilen insanlar olduklarını ancak anne ve baba olduktan sonra anlayabiliyorsunuz. Muazzam birer irade kahramanları olduklarını, neler çektiklerini, hangi hayat darbeleri altında bu mücadeleyi verdiklerini o zaman hissedebiliyorsunuz.

Dolayısıyla her çocuk anneye de, babaya da hayatı bir kere daha öğretiyor. Kendi annesini, babasını, büyüklerini ve hayatın gerçekte ne olduğunu öğretiyor. Böylece çocuk, anne

ve babanın farklı şeyleri keşfetmesini sağlayan bir “öğretmen” oluveriyor.

Belli bir yaştan sonra, evlenene kadar tabii birinci derecede sorumluluk anne ve babanın üzerinde ama evlendikten sonra da iyi haberlerini almak istiyorlar. Yani bir kırgınlık, bir küskünlük, bir üzüntü yaşamayı istemiyorlar. Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koğuşu'nda çok güzel yansıttığı gibi üzüntü, başkalarıyla paylaşınca azalır ama anneye anlatıldığında ikiyle çarpılır gibi artar. Bunun tersi de geçerli. Arayıp da halini hatırlı sorduğunuzda, bir ihtiyaçlarını karşıladığınızda ya da bir müjdeli haber verdiğinizde mutluluklarının da ikiyle çarpıldığına şahit oluyorsunuz.

Evet, bir anne ve baba, çocuğunu beslemiş büyütmiş, dürüst, ahlaklı bir insan olarak yetiştirmiş, hayata kazandırmışsa ondan bekleyeceği şey güzel bir haber, bir başarı, torunlarının güzel haberlerinden başka ne olabilir?

Aileler her zaman büyük sorumluluk altında. Çünkü çocuk hayata başlarken hayatın ilk basamaklarında ailesinden gördükleriyle dünyaya bakıyor. O öğrenilenler çocuğa bir perspektif getiriyor. Yumuşak huylu bir anne ve baba elinde yetişen çocukla sert bir anne ve baba elinde yetişen çocuk arasında farklar çıkıyor. Kim nasıl yetişmişse hayatı algılayışı, hayata bakışı da öyle oluyor. Aileden öğrenilenler belirleyici unsur oluyor çocuğun hayatında. Mamafih insan hayatı nasıl başlamışsa öyle gitmez. Değişimler elbette ki olur. Sonradan da işlenebilir bazı şeyler. Ama işlemeyi kolaylaştırmak, o yatkınlığı oluşturmak yine ailenin çocuğa küçük yaşta öğrettiklerine, verdiklerine bağlıdır. Bunu her anlamda düşünebilirsiniz. Maddi ve manevi konularda insanı yönlendiren esasen ailedir.

Her insan Cenab-ı Hakk'ın var ettiği benzersiz bir dünyadır. O dünyayı anlamaya çalışmak ve yönetmek çok önemli. Evet, onu yöneteceğiz ama içindeki potansiyelleri de fark ederek hangi yönde gelişeceğini öngörüp ona göre bir yön çizerek yapmalıyız bunu. O bakımdan annenin ve babanın çocuklar üzerinde çok belirleyici olduğunu görüyoruz. Burada anne Şefkat ve merhamet tarafını temsil ediyor, baba da prensipler ve yönlendirmeler tarafını. İkisinin birlikteliğinden en uygun ereve çıkıyor. Aile ocuğa bir evre açıyor. İnsanlarla tanıştırıyor, yaşayacağı çevreyi belirliyor, yönlendiriyor. Bu kolay bir hadise değil.

Hepimiz ocuklarımızla imtihan olunuyoruz. Çocuklarımız hayatımızın ve imtihanımızın bir parçası. İnşallah bu imtihandan hepimiz anne ve babalarımız gibi huzur içinde geçer ve Cenab-ı Hakk'ın huzuruna temiz bir alınla çıkarız. Bundan daha önemlisi yok çünkü.

MUSTAFA ÖZÇELİK

1954 yılında Eskişehir'in Günyüzü ilçesinde doğdu. Bursa Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek öğrenim gördü. Ortaokul ve liselerde öğretmenlik yaptı. Dumlupınar Üniversitesi'nde Türk Dili Öğretim görevlisi olarak dersler verdi.

Edebi hayatı *Mavera* dergisinde yayımladığı yazı ve şiirlerle başladı. 1976'dan bu yana şiir, deneme, makale, biyografi, öykü, masal, günlük türlerinde çalışmalar ortaya koydu. Bunlardan büyük bir bölümü kitaplaştı. 1984'te *Suffe* yayınlarınca yılın şairi, 1997'de *Gençlik* dergisince yılın şairi, 2004'te *Çocuk Edebiyatçıları* ve *Sanatçıları* birliğince yılın çocuk romancısı seçildi.

SÖZE “ANNE” DİYE BAŞLAMAK

*“Ah, çocukluğumun gül yüzlü cennet anası
Uçurumlar önüneyim
Ellerimi tut bırakma .”*

Mustafa Özçelik

Kelimelerin çaresiz kaldığı anlar, kendinizi anlatmada yetersiz hissettiğiniz konular vardır. Anne işte böyle bir kavram. Biz bu kavramın etrafında şiirler, öyküler, romanlar yazarız, filmler çekeriz velhasıl anlatım imkânlarının hepsini deneriz. Ama anne temasını doğrusu hiçbiri tam olarak veremez. Ancak ondan bize renkler, sesler bazı özellikler taşıyabilir.

Anne her şeyden önce bizim var oluşumuzun vesilesi olan bir varlıktır. Öte yandan o bir şefkat anıtidir. Siz buna fedakârlığı, sabrı, hoşgörüyü ekleyebilirsiniz. Kısacası çağrışımları müspet olan her kavramı anne için kullanabiliriz.

Anne evrensel bir kavram

Tüm anneler gibi benim annem de bu özellikleri taşıyan bir insan. Biliyorsunuz, her insanın bir biyolojik annesi vardır. Ama kadın konusuna yaklaşılrken bizim kültürümüzde kadınla ilgili üç sıfattan bahsetmek gerekir. “Kadın” dediğimiz varlık,

ya anne olmaya aday, ya da anne olmuş bir varlıktır. Yahut bizim annemizdir, bacımızdır, ya da eşimizdir. Anne, bacı ve eş. Ama her durumda annelik söz konusudur.

Başka bir deyişle bütün kadınlar annedir. Biyolojik olarak bizim annemiz olmayanlar bile mecazi olarak bizim annelerimizdir. Çünkü onların her biri buldukları yerde, işte evde, köyde, kentte dünyanın her yerindeki annelerin yaptığı işi yapmakta, taşıdığı özelliklere sahip olmaktadır. Bir Çinli anne de şefkati, sevgiyi, merhameti bilen bir kadındır. Bir Kızılderili anne de, bir Türk annesi de, İngiliz annesi de. Kültürlere göre ufak tefek algılarda farklılıklar olsa bile temelde dünyanın her yerinde aynıdır. Bu bakımdan en evrensel sözcük bana göre anne sözcüğüdür. Ama her annenin daha özel hikâyesi vardır.

Benim annem iki-üç yıllık evliyken dul kalmış, kocasını yitirmiş bir kadın. Babam vefat ettiğinde ablam iki, ben bir yaşındaymışız. Annem yirmi, yirmi bir yaşlarındaymış. Buna rağmen evlenmemiş, iki çocuğu yetiştirmeyi kendisi için hayatının gayesi haline getirmiş. Bizi eşinden emanet görerek, üvey baba elinde büyütme istememiş. Bu yüzden annem, ablama ve bana hem annelik, hem babalık yaptı.

Yetim çocukların yalnızlık trajedileri vardır. Kendilerini çok kimsesiz hissederler. Çünkü baba belli bir yaşa kadar çocuk için koruyucu kalkandır. Ona özgüven aşılama son derece önemli bir yeri vardır. Annem bu anlamda baba rolünü de üstlenerek bize o özgüveni vermek için aynı zamanda arkadaşlık da yapan bir annedir. Ona anne olarak ihtiyaç duyduysak anne oldu, baba olarak ihtiyaç duyduysak baba oldu, arkadaş olarak ihtiyaç duyduysak arkadaş oldu.

Eşi ölen bir kadının geçim zorluklarını tahmin etmek zor değil. Annem, bu konuda da çaba harcıyordu. Bizler, yetişene

kadar çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olduğu bir hayatı sürdürdü. Tarlada, toprakta çalıştı. Kendisi ilkokul üçe kadar tahsil yapabilmış bir kadın. Buna rağmen okumanın önemini kavrayarak özellikle benim okumam noktasında çok ısrarcı oldu. O zamanlar bulunduğum yerde sadece ilkokul vardı. Ortaokul ve lise şehirdeydi. İlçemiz Eskişehir’e bağlıydı ve okuyacaksam orada okumam lazımdı. Dışarıda öğrenci okutmanın maliyeti daha yüksek. Buna rağmen annem “Geceli gündüzlü çalışırım seni okuturum.” dedi ve tüm zorluklara katlandı.

Günümüzde büyüyen bir çocuk için kendi bulunduğu şehrin, kasabanın dışı çok yabancı bir dünya sayılmıyor. Ama bizim çocukluğumuzda idrak ettiğimiz yerlerde dünya sadece yaşadığınız yerden ibaretti. Ancak radyo var. O da her evde yok. Televizyonu hiç bilmiyoruz. Dışarıyla temas çok az. İstanbul’a, Erzurum’a askerlik vesilesiyle giden gelenler var. Bu bakımdan bizim için dünya yaşadığımız yer. Onun dışına çıkmak da bizi ürküten bir şey. Bir de köyümüzde öyle okumuş insan yok denecek kadar az. Önümüzde model olacak insanlar da yok. Böyle bir ortamda dışarıda okumak, başarısız öğrenci olan bana çok zor geldi. Büyük şehre gidip yapayalnız oralarda, yurtlarda kalıp okumak konusunda cesaretim çok azdı.

Annem bu konuda da beni cesaretlendirdi, tuttu elimden beni Eskişehir’e götürdü ve okula yazdırdı. Yani eğitim hayatımı ona borçluyum. Anadolu anneleri gibi kitabi ve dini anlamda bilgisi tahsili yok ama bilgelik anlamında müthiş bir bilgiye sahipti. Bu şekilde bizi yönlendirdi. Ve hayatımızın sonraki zamanlarında biz kitaplar okuduk, üniversiteler bitirdik ama yine ona ihtiyacımız hiç bitmedi, yine bizim yanlışlarımızı gördüğünde uyardı. Düştüğümüzde elimizden tuttu. Ben baba oldum, dede oldum ama hâlâ annem benim için çok güçlü bir

dayanaktır. Belki eskisi kadar hayata dair ondan akıl alacak şeyler sormuyorum ama onu görmek, onun sohbetimiz esnasında söylediği arifane bir kelamı dinlemek benim içimdeki o problemin çözümü konusunda bana yardımcı oluyor yani dolaylı öğretmenliği hâla devam ediyor.

Annem Eskişehir'in Günyüzü ilçesinde yaşıyor. Kış mevsiminde bizim yanımıza geliyor veya Ankara'ya ablamın yanına gidiyor. Ama yaz dönemi memleketten pek kopamıyor. Toprak insanı şehir hayatını benimseyemiyor. Bizi görmekten mutlu oluyor ama günlük hayat tarzı içinde arkadaşlarını ve köyün havasını arıyor onu bulamadığı için fırsat buldukça orada yaşamaya devam ediyor.

*Öğrencilik yıllarımda ne zaman sıkıntıya düşsem
annem hissedirdi*

Annem arifane kültürü ve tavrıyla hep yönlendirdi beni. Yaz veya karne tatillerine geldiğim zaman derslerimi sormazdı. Çünkü bunları bilecek bilgi düzeyinde değildi. Hangi dersleri görüyoruz? Not sistemi nedir? Okul kaçınıcı sınıfa kadardır? Bu detayları bilmezdi. Ben paylaşma adına, "Derslerim kötü" dediğimde, "Çalışırsın çabalarsın, Allah yardım eder, mutlaka başarırısın. Ben sana güveniyorum." sözleriyle motivasyon sağlardı.

Eskişehir'de okuyordum. Köyümüzle arası 150 km. Şimdi ki gibi ulaşım, haberleşme imkânları yok. Ne zaman harçlıksız kalsam, maddi sıkıntıya düşsem annem bir şekilde hissedirdi. Bir bakardım ki ertesi gün Eskişehir'e gelmiş, ya da gelen biriyle bir miktar para ve iki satır mektup yollamıştır.

Benim için dünya, doğup büyüdüğüm, ilkokul tahsilimi yaptığım yerd. Dışarı hakkında bilgi sahibi değildim ve ürküyordum. Bir de babasız çocuk olmanın getirdiği ürkeklikle

özgüven problemi de yaşadım. Hayatta bir annem var ve ondan ayrılacağım. Yani kolum kanadım kırılmış, bir çölün ortasına bırakılmış gibi hissettim kendimi.

Annem toprak kadını olduğu için bize tabiatın dilini çok iyi öğretti. Ağaçlar, çiçekler, dağlar, denizler, ırmaklar... Bunlar konusunda müthiş bir duyarlılık kazandırdı. Bunu bilerek yapmadı. Onun yaşam tarzıydı. Bir çiçeğe su verirken "Bismillah" demesi onlara sevgi sözcükleri söylemesi, bir hayvana yaklaşırken şefkatli muamelesi beni çok etkilerdi.

Annem eğitim hayatım kadar sanat hayatımı da müthiş şekilde besledi. Doğal bir şekilde gerçekleşti bu. Onun yaşama tarzı bana örnek oldu. Çünkü o arifane kültürde müthiş bir dini duyarlılık var. Allah'la irtibat çok samimi şekilde yürüyor. Yağmur yağıyor, annem dua ediyor. Yağmuru çok sevdiği bir şeyi bekler gibi bekliyor. Bir çiçeğin açmasını, bir çocuğun doğumu gibi bekliyor. Onun solmasıyla bir yakınını kaybetmiş gibi üzülüyor.

Annemle hal diliyle anlaşıyoruz

Annemle çok sık konuştuğumuz söylenemez. Ben onun davranış dilinden bir şeyler çıkaran biriydim. O da benim davranış dilimden anlayan, ona göre davranışlar sergileyen biriydi. Üzgün olduğumu hissederse konuşması, davranışı ona göre değişiyordu. Çok konuşan biri değildi annem. Şu anda aynı ortamda olsak, annemle bir saat otursak, belki on dakika konuşuruz, elli dakika susarız. Çünkü onun gözünde ben okuyan, her şeyi çok iyi bilen biriyim ve ben konuşmalıyım, ona bir şeyler öğretmeliyim. Oysa ben ne öğretebilirim ki, ne öğrendiysem ondan öğrendim zaten.

Annemle aynı ortamda olsak onu ya namaz kılarken, ya Kur'an okurken, ya da tesbihat yaparken görürüm. Dünya

kelamını sevdiğini söyleyemem. Ama ben onu ne zaman görsen hayranlıkla onu seyretmeyi, konuşmaya tercih ederim. Ben onun yüzünü, bakışlarını okumayı çok seviyorum. Ondan çok şey öğrendiğimi düşünüyorum.

Bir de bizim dönemimizde masalı, ninniye annenizden dinlerdiniz ve çok şey öğrenirdiniz. Peygamber kıssaları, kahramanlık hikâyeleri anlatan, tarlada çalışırken coşup türkü veya mani söyleyen bir anne düşünün. Çok sıkıldığımızda dikkatimizi dağıtmak için sorular, şaşırtmacalar, bilmece soran bir annemiz vardı. O zamanlar bütün annelerin bir eğitim metodu bu. Dil bilinci, dil bilgisi kazanmada çok önemli bir eğitimdi.

Hiçbir şey annenin doldurduğu o alanı dolduramaz. Çünkü annenin ağzından dökülen kelime sadece kelime olmuyor o anda. Çocuğun psikolojisini çok iyi gözlemleyerek teorik olarak pedagojik bilgi olmasa bile o annelik sevgisi ve sezgisi ile söylenen kelime, anlatılan masal çocuğun dünyasını dolduruyor. Çocuğun o andaki durumuna göre değişime uğratılıyor. Korkuyorsa korku verici satırlar atlanıyor, değiştiriliyor. Bu çok önemli bir şeydir eğitimde. Annelerin böyle bir yetiştiricilik tarafı var.

*Yazdığım her şeyde ilk öğretmenimin (annemin)
izleri var*

Konu başlığı anne olan bir kitabım, bir hikayem, belki çok fazla değil. Ama yazdıklarımın içine çok sinmiştir anne motifi. Hepsinde o var. Tabiata bakış açısı, varlıklara saygı, sevgi, dolayısıyla onun rengi, kokusu hep vardır. Ama hep hayal ettiğim kitaptır annemi anlatan bir roman yazmak.

Hikâyeler yazıyorum, çocuklar için bir dönem masallar yazdım. O masallar bana annemin anlattığı masallardır. Ben onları yenileyerek, modern bir kurguya, tekniğe dönüştürerek yazdım. Arka planda hep o vardır yani, annem benim ilk

öğretmenimdir. Halen öğretmenim olmaya devam ediyor. Zaman zaman yazdıklarımın okumamı ister, bir şiiri okurum ya da bir denemeden bir iki paragraf okurum. "Çok güzel olmuş, Allah zihnini açık etsin." der. Benim için söylediği en önemli dua budur: "Allah zihnini açık etsin." duası.

*Anneyi her gün okunan ve bitmeyen bir kitap gibi
telakki etmek lazım*

Her zaman söz ve davranış olarak annemi üzecek bir evlat olmamaya gayret ettim. Şüphesiz hatalar da yaptım. İnsan olarak üzecek sözler de söyledim. Bunları da hemen fark etmeye çalışarak düzeltme yoluna gittim. Çünkü bir annenin incinmesi kadar dünyada korkunç bir şey yoktur. Hiç kimse incitilmemeli. Anne özel varlık olması dolayısıyla incitilmeyi hiç hak etmeyen bir varlıktır. Çok duyarlı ve dikkatli davranmak lazım. Annelere karşı davranışlar noktasında çok saygılı, muhabbetli olmalıyız.

Yaşlılık dönemlerinde biraz daha şefkat ve merhamet duygularımızı onların bize çocukluğumuzda gösterdikleri gibi ön planda tutmalıyız. Bilhassa yaşlılık dönemlerinde muamelelerimiz davranışlarımız daha da özel olmalı. Çünkü bir annenin neden incineceği bellidir. Kötü davranışlarınız, onun başını yere egecek davranışlarınız onu üzer. Ama şunu fark etmeliyiz, alan biraz daha genişliyor. Yeri gelir öksürmeniz bile onu üzer. Bu bakımdan hem fiziki olarak hem davranış, hem söz olarak kısacası hayatınızın her olayında dikkatli olmak durumundasınız. Hastalığınız üzüyor, başarısızlığınız üzüyor, ailede mutsuzluğunuz üzüyor. Bu bir anlamda kaçınılmaz oluyor. Yani burada duyarlılık ve dikkat göstermeliyiz, çünkü ondaki yara kapanmıyor. Sizinle ilgili kötü bir haber aldığında veya kötü bir duruma tanık olduğunda bilin ki onun o gecesini mahvettiniz.

Normal insan ilişkileri de böyledir. Hayat, sufice bir kavramla

ifade edecek olursak gaflet halinde yaşandığı sürece hatalara açık bir tarafımız oluyor. O yüzden gaflet gömleğini çıkarmak, dikkat ve duyarlılık gömleğini giymek gerekiyor. Eğer o yapılmazsa her an için hata yapabilirsiniz. Annenizle aynı ortamda sesinizi yükseltmeniz bile kimi zaman onu incitebilir. Hak etmediği şekilde bir davranışınız ya da onun bir hassasiyetini o anda fark etmemeniz. Çünkü bir anne çok duyarlı davranır evladına karşı. Evladın da annesine karşı çok duyarlı davranması gerekiyor. Fakat bu bütün bir hayatta her zaman çok ideal bir şekilde tabii ki seyretmiyor. Evde kazanılan değerler dışarıda da yaşanan değerlere dönüşüyor. Ev bu yüzden bir okul, her şey aslında orada öğreniliyor. Evdeki eğitim çok özel bir eğitim. Kitaba, bilgiye dayanmayan, söz ve davranışa dayanan bir eğitim.

Yunus Emre'yi sevmem annemden dolaydır

Annem Yunus'a ilişkin ilahileri çok iyi bilir, söylerdi. Yunus Emre, benim edebiyat hayatım boyunca hep önümde örneklik eden, bir anlamda da üstatlık eden rol model insan oldu. O şuur altındaki tesirlerden dolayı benim ilk yayınlanan yazım Yunus Emre ile alakalıdır. İlk çıkan kitabım Yunus Emre kitabıdır. Halen de Yunus Emre konusunda çalışmaya, yazmaya devam ediyorum. Şiirimde de çok belirgin etkisi var Yunus Emre'nin. Düşünün ki o ilahileri, o türküleri dinlemeseydim, o tabiata ilişkin duyarlılıkları kazanmasaydım belki içimdeki o şiir cevheri uyanmayacaktı.

Anne, çocuğunu yetiştirir ama ona ne verdiğinin aslında farkında değildir. Bu da çok güzel bir şeydir. Çünkü birine ne verdiğimiz bilirse alış verişe dönüşür. Karşılık beklenen bir şey gibi doğallıktan çıkar. O ne verdiğini bilmeden veriyor, sütünü verir gibi... Siz de ne aldığınızı bilmeden alıyorsunuz ama güzel, hoş, faydalı bir şey olduğunu biliyorsunuz.

Malum anne sütünün yerini hiçbir şey tutmuyor. Yani ne

mama ne şu, ne bu. Çünkü çocuğu etkileyen sadece gıda tarafı değil, çocuğun anneden sütü alma sürecinde fiziksel temas çok önemli. O kokuyu, o sıcaklığı hissetmesi, çocuğun ruhsal gelişiminde çok önemli. İşte bunun gibi annenin verdikleri de önemli.

Bir türküyü annenizin sesinden dinlemenizle, bir sanatçının sesinden dinlemekten öte bir şey geçiyor size. Ama bunlar gerçekten kelimelerle ifadesi zor meselelerdir. Zaten eskiler kelimelere çok itibar etmezlerdi. Piyasaya bakıyorsunuz aşk romanları, şarkılara bakıyorsunuz aşk şarkıları herkesin dilinde. Gençler günde binlerce aşk mesajı çekiyorlar birbirlerine. Ama aşkın kendisi yok, sevginin kendisi yok. Fakat bizim annelerimizin, nenelerimizin kuşağında belki karı koca ömrü boyunca “seni seviyorum” cümlesi kurmadı. Değer yargıları itibarı ile hoş karşılanmıyordu ama davranışlarıyla her gün binlerce defa bu cümleyi söylediler birbirlerine. Öbür taraftan bu cümle yürekte söylendi, yürekte hissedildi.

Kelimelere döküldüğünde sanki işin büyüğü kayboluyor. Ben şair olarak, yazar olarak kelimelerle meşgul olan bir insanım ama kelimeler çaresizdir. Orhan Veli, “Anlatamıyorum” şiirinde “Kelimeler kifayetsiz” demek zorunda kalıyor, “anlatamıyorum” diye bitirmek zorunda kalıyor. Bu gönül zenginliğinin, iç zenginliğinin bir ifadesi. Hangi kelimeyle anlatabilirsiniz ki ucu bucağı olmayan bir deniz. Bir damla alırsınız, “bu deniz” demeniz mümkün değildir.

Annemin duası

Annem küçüklük çağlarımda kavga etmememi isterdi. Zaten öyle bir mizacım da yoktu. Ama yine de çocuksunuz. Mahallede maç yaparken kavga ediyorsunuz. Bu da doğal bir şeydir. Bundan kaçınmamı isterdi. Yalandan kaçınmamı çok isterdi, bunu tavsiye ederdi mutlaka.

On iki yaşımdayken ayrıldım aile ortamından. Bir duası daha vardı o da çok önemli. Bir çocuk gurbete gitse başına ne geleceğini bilmiyor. Anne endişe içinde ve Hakk'a emanet ediyor. "Allah iyilerle karşılaştırsın" duasını her yolculuk esnasında bana mutlaka söylerdi. "Allah iyilerle karşılaştırsın, iyi insanlarla karşılaştırsın, kötülerle karşılaştırmasin." Duanın verdiği rahatlıkla beni emniyet içinde gönderirdi.

Annemle geçirdiğim özel zamanlarım var

Günün belli saatinde ona zaman ayırmaya, onunla oturup konuşmaya gayret ediyordum. Onun hatıraları hep köyümüze ilişkin. Oradaki ölümler, doğumlar, düğünler, günlük hadiseler onu çok ilgilendiriyor. O insanlarla yıllara dayanan bir hukuk var. Köy ortamında yaşayan insan için köydeki herkes onu çok ilgilendiriyor. Annemle oturup onları konuşuruz.

Zaman zaman ben dini konularda kitaplar okurum. Onlardan çok mutlu olur. Gözyaşı mutlaka onun dinleyişine eşlik eder ve o zaman ben şu soruyu sorardım kendime: "Biz niye ağlayamıyoruz?" Ağlayabilmek çok önemli bir şey. Annelerin şefkat kahramanı olmaları bundandır. Ağlamak büyük bir nimet, ağlayamayan endişelensin halinden, ben niye ağlayamıyorum diye. Çünkü gözyaşı başka bir dil merhameti, şefkati ifadelendiren çok özel bir dil. Bu dil annelerde var.

Seni bana bulduran Allah bizi burada kurda kuşa yem etmez

Annem sıkıntılı zamanlarımda yardımına koşardı. Eskişehir'de okuduğum zamanlarda yıl sonu oldu. Köye döneceğim ama cebimde param yok. Ağlaya ağlaya gittim bir parka oturdum. Ne yapacağımı düşünüyordum. Bir süre sonra

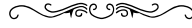
parkta dolaşmaya başladım. Baktım başka bankta babaannem oturuyor. Şaşırdım, haber vermemiştim. 150 km öteden nasıl kalkıp gelmiş? Eskişehir’de benim nerde kaldığımı bilmiyor. Parkta buluşuyoruz sanki haberleşmiş gibi.

“Ne oldu?” dedim. Annen seninle ilgili bir rüya görmüş, “O çocuğun sıkıntısı var. Git, Eskişehir’e onu bul.” dedi. Ben de geldim bu parka oturdum bir tanıdık çıkar diye bekledim dedi. Ben ağlamaya başladım, babaannemin itikadı çok kuvvetliydi. Hiç umutsuzluk kavramı bilmezdi Allah büyük, Allah bir çare halk eder der tevekkül ederdi. Ben o tevekkül içinde hareket edemem. Allah bizi orada buluşturdu.

Birlikte otogara gittik. Köy arabaları gitmiş. Dediler ki, Sivrihisar’a kadar gidersiniz. Köyünüze ayrılan yerde belki bir vasita geçer sizi alır. O zamanda vasita çok sınırlı. Şimdiki gibi yollarda vızır vızır araba yok. Biz Sivrihisar’a kadar gittik köye ayrılan yolda indik otobüsten. Ben 12-13 yaşlarındayım, orta birdeydim.

Hava kararmaya başladı, isyanları oynuyorum. İşte kaldık burada diyorum. Babaannem elinde tespih, müthiş bir tevekkülle çekiyor. Ve parkta, “Seni bana bulduran Allah bizi burada kurda kuşa yem etmez” diyor büyük rahatlıkla. O sırada hiç umulmadık bir şekilde kırk yılda bir görebileceğimiz bir araba geldi, durdu yanımızda. Bizim yakın köyden bir zengine aitmiş ki o saatlerde oradan geçmesi çok zor bir şey. Bizi aldı ve köyümüze götürdü.

Ben imam hatip mezunuyum. Kitabı anlamda annemden, babaannemden çok şey biliyorum. Ama şu anda söylediğim şu: Ben babaannem gibi, annem gibi inanmak isterim. Onlar gibi bu dini yaşamak isterim. Onlara her zaman ihtiyaç duydum ve duymaya devam ediyorum.

NURULLAH GENÇ

9 Eylül 1960 yılında Erzurum, Horasan'da dünyaya geldi. "Yağmur" şiiriyle 1990 Türkiye Diyanet Vakfı N'at-ı Şerif Büyük Ödülü'nü aldı.

1983 Yılında Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünü bitirdi. Aynı üniversitede Yüksek Lisansını tamamladı. Yine aynı üniversiteden Doktor, Doçent ve Profesör unvanlarını aldı. Şu anda Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim Görevlisidir. Yazarın yayınlanmış pek çok eseri bulunmaktadır.

ANNE, GEREK ŞARTTIR

*Annemin sesinin sustuğu yerde
Hangi ses dolar ki dünyama benim
Ondan bir rüzgârın estiği yerde
Kardelenler girer rüyama benim*

*Gölgesinden bile kâm alır ruhum
Hüznüyle vurulur, bunalır ruhum
Onsuz ne Őâd olur, ne kalır ruhum
Can verdi yıllardır sevdama benim*

Sosyal olaylarda ve insanla ilgili meselelerde iki temel Őarttan söz ederiz: “Gerek Şart” ve “Yeter Şart”. Gerek Şart olmadan yeter Şart bir anlam ifade etmez. Gerek Şart hayatın devamı için zorunlu olandır. Ruh gerek Şarttır, beden yeter Şarttır. Dolayısıyla beden, ruhun kılıfıdır. Bu yüzden İbni Sina, “Ruh asıldır, beden ona giydirilmiş bir kılıftır.” der.

Hayatın özünü annede buluruz. Ben neslin devamı için anneyi gerek Şart olarak görüyorum. Babalar yeter Şarttır. Bir babanın olması hayatı devamlı hale getirir, yeter Şarttır ama anne olmadan yetersiz kalır. Baba da tıpkı beden ruhu

koruması gibi anneyi koruyan bir kılıf, bir örtüdür. Dolayısıyla koruyuculuğuyla, evin ihtiyaçlarını karşılamasıyla, iaşe ve ibateyi devam ettirmesi açısından da erkek bir kılıf, bir beden gibi evi sarıp sarmalar. Kadın ruhtur, kalptir ve anne sıfatını kazandıkça, çocuğu dokuz ay karnında taşıyan ya da onu yetiştiren, ona hizmet eden kişi oldukça, hayatın gerek şartı haline gelir. Baba, anne kadar çocuğunun refakatinde bulunamaz. Onu yetiştirme sürecine doğrudan katılmaz.

Manidardır ama bir o kadar da hakikattir. Peygamberimizin hadislerinde en çok kıymet vermemiz gereken kişinin annemiz olduğunu üç kez tekrarlaması, söylediklerimizin anlamlı olmasını sağlıyor. O'nun, "anne, anne, anne", sonra "baba" dediğini görüyoruz. Bu sıralamada önce annen, sonra babandır diyebilirdi. Bütün bunlardan bir yol bularak diyebiliriz ki; anne kendisine hayatın, insanın yükü yüklenmiş mümtaz bir şahsiyettir.

Babalar annenin çektiği çileyi anlayamaz

Anne çocuğu dokuz ay karnında taşır. Baba o yükü bir dakika bile hissedemez. Sadece empati yapar. Annenin ya da eşinin taşıdığı yükü empati yaparak algılamaya çalışır. Kendisini annenin taşıdığı yükü anlama sürecine itse bile bunu anlayamaz. Çocuk anne rahmine düştüğü ilk andan itibaren anneye yüküdür. Doğduktan sonra yetişme süreci başlar. Bu süreç annenin fedakârlıklarıyla devam eder. Ama anne çocuğunu bir yük olarak görmez. Onu bir çiçek, nimet, ruhundan bir parça, kalbinden bir parça, özünün bir yansıması, aynasında bir görüntü, kendisine ait bir değer olarak görür, algılar. Asla, "Ben fedakârlık yaptım." diye de

düşünmez. Bütün bunları algılama noktasında baba ancak empatiye başvurabilir.

İçi dışı bir olan bir tanecik annem

Bazen en yakınınızdaki insanı tarife kalksanız, zorlanabilirsiniz. Benim için de annemi anlatmak zor. Annem Emine isimli bir hanım. Onunla ilgili şunu ifade edebilirim: Düşüncesi yüzünde, sözünde ve dudaklarında olan bir kişidir. İçinde taşıdığı hiçbir gizemi olmayan, içi dışı bir, Mevlana'nın, "Ya olduğun gibi görün ya da görüdüğün gibi ol." sözüne bütünüyle uyan ender bir şahsiyettir. Ben annemi böyle tanıdım. 75 yaşını idrak ettiği bu günlerde dahi hep bu özelliğiyle yaşamaya devam ediyor.

Annem bir şey söylüyorsa içindekidir. Bir şey söylemiyorsa içinde yoktur. Annem bir şey yaparsa içinden geldiği için yapar, yapmıyorsa içinde bir şey yoktur. Çünkü benim annem içtenliği ile, samimiyeti ile, öfkesi ile, sevgisi ile, kucaklayıcılığıyla, muhabbetiyle, muarazasıyla ya da münakaşasıyla, kısacası her şeyi ile içten var olabilen bir insanın benzersiz numunesidir.

Bunun dezavantajları oluyor elbette. Böyle davranınca kolay kavga edersiniz. Annemi bir anda birisiyle tartışırken görebilirsiniz. Rahmetli babam da öyleydi. Haksızlık karşısında hiç susmaz, içinden geçeni anında söylerdi. Nerede, hangi şartta olursa olsun susturamazdınız. Annem de öyledir. Yaptığı her şeyin doğru olduğuna inanır, yanlış yaparken bile doğru olduğuna inanarak yapar. Yanlışları elbette olabilir. Ama onu bile yüzde yüz doğru olduğuna inandığı için yapar. Hesapla kitapla yapmaz.

Annem okumamı çok istiyordu

Annem okumamı çok istiyordu. İlk ayrılığımız okul vesilesiyle oldu. Hiç itiraz etmedi. “Gitsin ve okusun.” dedi. Ama hasretimi de çok çekti. Annemden ilk ayrıldığımda dokuz yaşında bir çocuktum. Annemin o sessizce, o deruni ağlayışını unutamıyorum. Okumam için, okulun olmadığı köyümüzden yaklaşık yedi kilometre ötede, okulun bulunduğu başka bir köye götürdü babam beni.

Orada Hüsnü Kaya isimli öğretmen bir dostumuz ve akrabamız vardı. Babam ona beni okutmak istediğinden bahsetmiş. Ama köyümüzde okul olmadığını söyleyince o da, “Getir bizimle kalsın, okula başlatalım, bakalım eğilimi var mı.” demiş.

Bir anda başka bir köye gittim. O güzel insanların yanında üç ay kaldım. O zaman imtihanlara girip sınıf geçebiliyordunuz. Ben üçüncü sınıftan başladım. Babam bana birçok şeyi öğretmişti. Beşinci sınıfların okuduğu birçok dersi biliyordum. Ama Hüsnü öğretmen, “Üçüncü sınıftan başlasın da biraz tecrübe edinsin.” deyince babam kabul etti.

Babam kitap okumayı terk edemediği kutsal bir mesele haline getirmişti. İlkokul diplomasını bile dışarıdan sınavları vererek almış, böylelikle ilkokul mezunu olmuştu.

Bu ilk ayrılıştta annem öyle içten içe ağlayınca babam da anneme kızmıştı. “Yeter, niye ağlıyorsun? Onu kötü bir yere göndermiyoruz ki; okuyacak ve güzel işler yapacak inşallah.” demişti. Annemin dünyasından baktığımda ona hak veriyordum. İlk çocuğu ve ilk kez ayrılıyor evladından. Bu bir anne için zor bir şey. Eve her dönüş günüm, bayram günü olmaya başlamıştı o nedenle.

O zaman henüz yazabilecek durumda değildim. Bana

Köroğlu destanından türküleri, Dadaloğlu'nun şiirlerini makamlı bir şekilde okuturlardı. Ezbere bilmediğim için, benden 10 yaş büyük olan amcamın Muhammed isimli oğlu kulağıma şiirlerin mısralarını fısıldar, ben de makamlı olarak söyledim. Muhammed ağabeyim babama, “Bu çocuğu Murat Çobanoğlu'nun yanına götürelim; bundan iyi halk şairi olur.” demiş. Babam “Neden?” diye sorunca, o da, “Unuttuğum yerleri kendisi uydurarak çok güzel tamamlıyor.” demiş. Şairliğim o zaman başlamış demek ki.

Anne şiirimi nasıl yazdım?

Günün birinde, Yavuz Bülent Bakiler üstad ile bir araya geldiğimizde bana, “Senin neden bir anne şiirin yok?” diye sitem etmişti. “Anne şiiri yazacaksın.” demişti. Ben de, “Benim iç dünyama düşmeyen şiir olmuyor, annem hep içimde ama şiir yazamıyorum.” diye mukabelede bulunmuştum. Gerçekten de böyledir. Herhangi bir konuda bir başlık atıp şiir yazmam. İçimin dolması, gönlümün yoğunlaşması lazım.

Babamı 2006 yılında hiçbir hastalığı yokken aniden kaybedince çok sarsıldım. Yıllarca bütün yaşadıklarımız gözümün önünde tüllendi. Babam beni hayatı boyunca bir defa bile kırmamış ve bir defa bile kötü örnek olmamıştı. Tek duası, “Allah'ım beni kimseye muhtaç etmeden yanına al.”dı. Ve öyle de oldu. Hiç beklemediğimiz bir anda kaybettik onu. Abdest alıyor ve çoraplarını giymek üzere oturuyor. Sırtını duvara veriyor ve uyuya kalıyor. Annem de, “Hacı, uyudun, abdestin bozuldu, kalk.” diyor. Bir de bakıyor ki, babam ruhunu çoktan teslim etmiş.

Duasında istediği gibi güzel bir ölümle döndü Rabbine. Böyle kaybettik babamı. Çok üzüldüğüm ve perişan olduğum

anlarda “Babalar Güzeline Mersiye” ve “Babası Ölünce Şairin” adlı iki şiir yazdım ölümü üzerine. Hala canım yandığında o şiirleri okur, babamı düşünürüm.

Bir gün yine o şiirleri okurken ve iç dünyamda muhasebe yaparken annem aklıma geldi. Dedim ki, “O öldüğünde ne yapacağım ben?” “Oy anam!” dedim. “O zaman çok daha fazla perişan olurum ben.” İşte o “Oy anam”, sonrasında “Ay anam”a dönüştü ve başladım içimde annemi konuşmaya. Bu şiir ortaya çıktı sonunda. Bir anne şiirim olsun diye yazılmadı gördüğünüz gibi. Şiir bitti, sonra kendisine okudum. Annemin gözlerinden yaşlar süzüldü.

Ay Anam

*İçimi sardığında her dikenli kördüğüm
Kimdi ilk baktığımda aynalarda gördüğüm
Kimdi bahçemde mahrem çiçeklerle büyüyen
Gecelerimde durup, gündüzümde yürüyen
Gözleri toprağımda gül kokulu bir nehir
Bakışları güneşi arayan pervanedir
Ey ışığı ruhumda filizlenen ay anam
Kendi karanlığımda kaybolmuşum vay anam*

...

Şiiri okuduğumda annem ağlamıştı

Annemin yüzü bembeyazdır. Ağlayınca gözleri kan çanağı gibi kıpkırmızı olur o nedenle. Bu şiiri okuduğumda ağlamıştı. Hiçbir şey söylemedi. Hem çok mutlu oldu, hem de çok üzüldü. Çünkü o sıralarda, babama yazdığım şiirler de, elden ele, dilden dile dolaşıp duruyordu ailede. Zannediyorum kendisi de, babamın ölümünün bu şiiri yazdığını hissetti. Çok

etkilendiğini görünce ona, “Anne bak, bizim edebiyatımızda anne aynı zamanda vatandır; burada vatana da telmih var. Dolayısıyla bizim vatanımız bizim anamızdır. Sen de bu ailenin vatanısın. Her kardeşim seni vatani, kalbinin, ruhunun mekânı olarak görüyor. Bir derdi, acısı, sitemi, mutluluğu olduğunda sana geliyor; dolayısıyla kendini ailenin vatani olarak kabul et. Bu şiir de hem vatanımıza, hem de sana yazılmış bir şiir.” dedim. Çok duygulandı.

Annem çocukluğunda medrese tahsili görmüş birisidir. Babası imamdı ve dolayısıyla manevi anlamda çok iyi bir düşünce altyapısına sahiptir. Kanaatkârdır. Kadere mutlak razıdır. Tahammül gösterir, elimizden geleni yapalım, sonuç neyse ona rıza göstermemiz lazımdır diye inanır.

Bu çocuk benim oğlum, kardeşim, babam, annem!

Babamın bana olan sevgisini bilirdim. Ama bana söylemezdi. Zaman zaman anneme, “Bu çocuk, benim oğlum, kardeşim, dostum, arkadaşım, yerine göre babam, yerine göre anam, sırdaşım, Allah’ın bana verdiği bir nimet.” dermiş.

Ben de diyorum ki, “Bu dünyada yaptığımız bir şey yok, ama babamızın, annemizin bu kanaatinden dolayı Allah bizi umarım ki affeder.” Babamın öyle dediğini söyleyince ben de anneme, “Anne, babamla biz gerçekten de sırdaştık. Seninle nasıliz, bu konuda ne düşünüyorsun?” diye sordum. O da, “Oğlum bunu söylememe gerek yok ki, yıllardır sen ikimizle de, iyi evlat olmanın yanında aynı zamanda arkadaş gibiydin, dost gibi, kardeş gibiydin.” demişti. Dolayısıyla benim annemle ve babamla ilişkim, belki de dışarıda benzeri olmayan bir ilişkiydi diyebilirim.

Annemden bana kalanlar

Samimiyet gördüm O'nda hep. Bir insan samimi olarak nasıl inanır, annemde onu gördüm. İhlâsı gördüm, kanaati gördüm. Onu yaşantısıyla, haliyle, her şeyiyle gösterdi. O bize her şeyi yaşayarak, gözümüzün önünde olarak anlattı. İçi dışı bir olmayı, içten pazarlıksız olmayı, haksızlık karşısında susmamayı öğretti.

Annem duygularını çok kolay ifade eder. Bir yerde bir şeyler yanlış yapılıyorsa onu anında söyler. Bu nedenle, bazı insanlarla anlaşamaz. Öfkesini de, neşesini de çok rahat ifade eder. Ben bir hata yapayım, annem hemen, "Nurullah bu yanlışlıştır." der. O hassasiyeti bana tesir etmiştir. Annem haksızlığa hiç tahammül edemez, ben de hiç tahammül edemiyorum. Haksızlık olduğu zaman söyleyebileceğim bir durumdaysam söylüyorum. Söyleyemeyeceksem, gücüm yetmiyorsa, sesimi duyuramıyorsam, içim içimi yer.

Asla yalan yok

Ben dokuz-on yaşlarındayken anneannem bizde kalıyordu. Harman yerinde düğün vardı. Büyükle, küçükler toplanmış, herkes orda. Oyunlar oynanıyor. Seyfettin diye bir arkadaşım var. Erzurum'da "Lebbik" dediğimiz bir taş oyunu vardır. "Seyfettin'le beraber oynayın, yenilen yeneni sırtında taşıyacak." dediler. Tamam dedik ve oyunu oynadık.

Ben yenildim, aldım Seyfettin'i sırtıma, bütün harmanın etrafını gezdirdim. Düğündekiler alkışlıyorlar. Bir daha oynadık, bu sefer o yenildi. Seyfettin'in beni sırtına alıp harman yerini dolaştırmasını bekliyorum. Seyfettin, "Taşımam." dedi. "Yahu Seyfettin, herkes bizi seyrediyor. Haksızlık etme; ben

seni taşıdım, şimdi sen beni taşıyacaksın.” diyorum. Seyfettin gülerek “Taşımam.” diyor. Üç defa sordum, “Seyfettin taşıyor musun, taşımıyor musun?” diye. “Taşımam.” dedi. Üçüncü defa da taşımam dediği zaman, elimdeki taşı alnına vurdum. Meğer taşın sivri bir tarafı varmış taş alnına geçivermiş. Çocukluk işte.

Seyfettin bir anda düştü ve sesi kesildi, gözleri kapandı. Öldü zannedip kaçtım. Tabii herkes üşüştü Seyfettin’in başına. Eve gittim, ağlayarak anneme, “Seyfettin’i öldürdüm, beni saklayın.” dedim. Annem ellerini dizlerine vuruyor, eyvah çocuk bu yaşta katil oldu diye ağlıyor. “Nasıl öldürdün?” dedi. Olanları anlattım. Anneannem geldi, ona da anlattık. Anneannem “Öldürdüğünden emin misin?” dedi. “Taşı alnına vurdum, düştü öldü” dedim. Annem, “Şimdi Seyfullah da gelir bunu öldürür.” dedi. Çünkü babamın kısas yapmada geri kalmayacağına biliyor annem.

Bana sakın kavga etme diye sürekli tembihte bulunuyordu babam; ben gidip çocuğu öldürüyorum. Annemle anneannem bir çıkış yolu düşündüler. Anneannem beni tutup un ambarına sakladı. Sonra annem bir tarafta, ninem bir tarafta oturmuş. Biraz sonra babam gelmiş sinirli bir şekilde, “O Nurullah nerede?” diye beni sormuş. Anneanneme sorunca anneannem de, “Ambarda.” demiş.

Beni saklayan kendisi, ele veren yine kendisi. Babam beni ambardan çıkardı. Harman yerine götürdü. Herkesin gözü önünde, “Sen nasıl böyle bir şey yaparsın?” diyerek dövdü. Babam böyle yapmasa, olay aileler arası kavgaya sebebiyet verecek boyutta bir şey. Onu engellemek için herkesin önünde babamdan dayak yedim. Seyfettin’in alnına vurduğum taş

hakikaten vurduğum yerde kocaman bir delik açmış. Tuzla doldurup Horasan'a hastaneye yetiştirmişler. Dikiş atıldı. Çocuğa bir şey olsa, ömür boyu yanmıştım.

Babam beni aldı, eve getirdi. Kolay kolay ağlamazdım dayak yediğim zaman, bir köşeye boynu bükük vaziyette büzülürdüm. Gittim anneanneme, "Sen beni nasıl sakladın, madem sakladın, yerimi niye söyledin?" dedim. Anneannem, "Ben nasıl yalan söyleyeyim oğul. Bana, "Nerde?" diye sordu, ben de ambarda dedim." diye açıklama yaptı.

Bu önemli ve öğretici bir hatıra oldu benim için. Asla yalan söylenmemesi gerektiğini öğretmişlerdi bana. "Gelmedi, görmedik, bilmiyoruz." diyebilirdi. Ama öyle bir şey yok, yalan yok çünkü. Bunu görünce, anlıyorsunuz ki caiz olduğu yerler hariç, yalan yok. Babam da, annem de anneannem de hep doğruyu söylediler.

Dede dahi olsam, annemin küçücük çocuğuyum

Annem bana hala çocuk muamelesi yapar. Annem için seksenli yıllarda yazdığım "Kalbim" adında bir şiirim vardır. "Çiçekler Üşümesin" kitabımdadır. "Bir gün dede olsam dahi, hep yavrucuğun olarak kalacağım." diyorum o şiirde. Hala bebekmişim gibi titriyor üzerime. Üşüdü, düştü, yandı, çamura battı derler ya. Annem o hassasiyetini hala muhafaza ediyor. Sanki yeni doğmuşum da kundağa koymuşlar beni. Aman üşümesin, adımını düzgün atsın tarzında davranıyor.

Ben ona göre çocuğum ve hep de öyle kalacağım. Çünkü ben büyüyüp yaşlandım ve elli yaşına ulaştım da, o yerinde durmadı ki! O da vardı yetmiş yaşına. Ona göre bizim

aramızdaki yaş mesafesi kapanmadı ki! O annedir ve ben hep küçüğüm. Saçlarıma ak düştü, yüzüm kırıştı, gözlerimin altında halkalar oluştu ama ben yine onun kundağa koyduğu, büyüttüğü, dışarıya saldığı Nurullah'ım.

Zaman geçer, gün, hafta, ay, yıl biter, yıllar biter, en değerli varlıklar olarak gördüğümüz annelerimizi, babalarımızı kaybederiz. Hayatta kalanların içi yanar, canı acır. Yanlışlar yapıldıysa onlara karşı, pişman olunur; güzel şeyler yapıldıysa özlenir onlar. Özlersiniz, yaptıklarınızı bir daha yapmak için. Hayat güzellikle çirkinliğin, doğrulukla yanlışlığın, kötülükle iyiliğin, mücadelesinden başka nedir ki!

Anne ve babalarımız, canlarımızın hep akıp durduğu yegane ırmaklardır. Onları kuruttuğumuz yerde kendimiz kururuz. Onların akmadığı yerde kesilmiş demektir gönlümüzün kaynakları. Dua kaynakları, sevgi kaynakları, şefkat kaynakları..

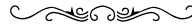

OLCAY YAZICI

1953'te Trabzon'un Sürmene ilçesine bağlı Küçükdere nahiyesinin Yukarıovalı köyünde dünyaya geldi. İlkokulu Aşağıovalı köyünde, ortaokulu Zeytinburnu'nda, liseyi Zonguldak Fener Lisesinde, yüksekokulu İstanbul'da okudu.

Pek çok dergide şiir, hikâye, deneme ve kültür/fikir yazıları yayımlandı. Türk Edebiyatı Vakfı'nın yayınladığı Türk Edebiyatı Dergisi'nin Yazı İşleri Müdürlüğü'nü (1983-84), İhlas Holding'in dergiler grubundan, bilim ve teknoloji dergisi İnsan ve Kâinat'ın editörlüğünü (1988-94) yaptı. 1984'te gazeteciliğe başlayan şair ve yazar Olcay Yazıcı, 12 yıl çalıştığı Türkiye Gazetesi'nde dizi, mülâkat ve köşe yazarlığı; kültür-sanat sayfası yöneticiliği görevlerinde bulundu (1984-1997)

Düşünce derinliği ve estetik yoğunluğuyla, geleceğe bağlı çağdaş Türk şiirinin önemli isimleri arasında yer alan Osman Olcay Yazıcı'nın yayımlanmış pek çok eseri bulunmaktadır. Yazar, 12 Eylül 2010 tarihinde İstanbul'da vefat etti.

ANNEM BANA DÜŞKÜN, BEN DE ONA DÜŞKÜNDÜM

Annesiyle arasındaki özel bağdan, annesinin kendisine olan özel sevgisinden ve ona kavuştuğu her an bayıldığından bahsetti Olcay Yazıcı. Söyleşimizi gerçekleştirdik ve yayınlanma tarihi gelmeden o sevgililer sevgilisine, rahmet-i Rahmana ve çok sevdiği annesine kavuştu. Annesi vefat ettikten sonra onun mezarına gittiğini, onunla konuştuğunu, onunla dertleştiğini anlatmıştı ve bu konuşmalardan kısa kısa notlar aldığını bu konuda mezar konuşmaları isimli bir kitap çalışması yapacağını müjdesini vermişti. Çalışmaları yarım kaldı, dostları ve sevdikleri gibi. Ondan bize güzel eserler ve Burç Fm'de yaptığı programlar kaldı. Bir de şimdi okuyacağınız annesiyle ilgili söyleşi. Allah rahmet eylesin. (Z. K.)

*İçinde mahzun gelin nur yazmalı tabutun
Uçmağa göçtü anam turnalar ağıt tutun
Yeryüzü dev bir kabir uçurumlar kör sağlar.
Ulu kayalar gibi hüznüm dağlardan ağır.
Küskünüm güceniğim gönlüm sana kırılmış*

*Sensiz bütün bir kainat bir kefene sarılmış.
Kara kış gecesinde hasret üşüten ayaz
Çiçekler yasa durun kuşlar ötmeyin bu yaz.
Kundağından çözülmüş körpe bebek gibiyim.
Büyüme ne ki ana kırk yaşında sabiyim.
Düşler dağıt dünyaya sihirli bohçanı aç
Saçlarım okşanmaya ruhum rayihana muhtaç.
Dağılır bulut bulut hayat bir gül yumaktır bu şiir şiir değil
bu şiir ağlamaktır.
İstanbul İstanbul azar olan İstanbul bütün sevdiklerime
mezar olan İstanbul.*

Anne yeryüzüne gelmemize vasıta olan bir varlık. Bu yönüyle beşerin, edebiyatın anlatabileceğinin ötesinde bir mana ve ehemmiyet taşıyor. Allah'ın sıfatlarından birisi olan "Rahim" özelliği anaya verilmiş. Bu çok önemli bir payedir.

Düşünün ki evimize taşıyacağımız iki kiloluk bir meyveyi taşıırken bile büyük ıstırap çekeriz. Anneler dokuz ay boyunca büyük bir fedakârlıkla bebeğini karnında taşır. Sevgisiyle, kanıyla, canıyla besler, büyütür.

Karşılık beklemeksizin bir sevgi, yeryüzünde sadece anne yüreğinde mevcut. Tüm sevgilerin bir derecesi vardır. Hatta pek çoğu geçici ve sahtedir. Gerçek olan tek sevgi annenin evladına duyduğu sevgidir. Annesinin kalbini çıkararak oğul hikayesini bilirsiniz. Oğlunun yaralandığını gören anne yüreğinin dile gelmesi nasıl bir sevgidir. Bu hikayeyi her hatırladığımda yaralanırım.

Tükenmeyen, gittikçe artan bir sevgi söz konusudur annelerde. Bizim sevgilerimizde itiraf edelim ki ileriye dönük bir yatırım söz konusudur. Bir beklenti vardır. Karşılığı olmayan tek sevgi ana sevgisidir ve bundan daha kutsal, daha yüce, daha mücella ne olabilir ki?

Annem altı çocuğunu cennete uğurlamış

Annem on iki çocuk doğurmuş. Ama altı tanesi şartların yetersizliği sebebiyle vefat etmiş. Hayat şartları çok zormuş. Sağlık imkânlarının yetersizliği ile altı çocuğunu cennete uğurlamış rahmetli annem. Ben son evladım. Annem beni düşürmek için çok uğraşmış. Hem vefat eden çocukları, hem imkânların yetersizliğinden olsa gerek annemin istemediği bir çocuk olmuşum. Biraz da yaşlılık dönemine denk geldiğim için annem ilkel yöntemlerle hamileliğini sonlandırmaya çalışmış. Ama Rabbimin izniyle hiç umulmadık bir zamanda dünyaya gelmişim.

Zaman zaman anneme takılırdım. “Benim dünyaya gelmemi engellemek için uğraşmışsın.” derdim. O da, “İyi ki dünyaya gelmişsin oğlum.” der ve beni çok severdi. En küçükler her zaman daha çok sevilir. Ben de annemin en küçük evladıydım. Onun bana olan sevgisi çok başkaydı ve kardeşlerim bu sevgiyi kıskanırlardı.

Benim ön ismim Osman’dır. Onlar, “Osman’ı daha çok seviyorsun, onu kayırıyorsun.” derlerdi. Elbette anne yüreği ayırım yapmaz, adildir. Ben de anneme çok düşkündüm ve çok severdim. Yaşımın büyük olduğu dönemlerde bile onun kucağına yatardım. Gece geç saat olduğunda annemsiz yatağa girmezdim. Hadi yatalım diye zorlardım annemi. O da ayaklarımı kucağına alır, bana sarılırdı. Öylece yatarlık. Benim anneme, annemin bana olan sevgisi anlatılmaz bir şeydir. Bu durum mübalağasız on iki yaşına kadar devam etti.

Çocukken sancılı bir hastalığım söz konusuydu. Köyümüzün tabiriyle kuru bir sancım oluyordu. Defalarca doktora gittiğimizi ve teşhis konmadığını hatırlıyorum. Gündüz sapa-sağlam gezip oynuyordum, akşam ezanıyla sancım başlıyor ve sabah ezanına kadar devam ediyordu. Enteresan bir durumum vardı. Rahmetli annem sabaha kadar benimle ilgilenir,

sancımı kesmek için elinden geleni yapardı. Bu fedakârlık sevginin ötesinde bir şeydir. Sabaha kadar tuğla ısıtır, karnımı ovar, yastık ısıtır, karnıma koyardı. Doktora gidecek olsak annem elbiselerimi giydirir, üzülür, endişelenirdi. Gecenin karanlığında idare lambasının altında anneciğimle yaşadığımız çok hatıram vardır benim.

Annem gurbet dönüşü her kavuşmamızda ağlardı

İlkokuldan sonra tahsil hayatım hep gurbette devam etti. İlkokulu köyümde okuduktan sonra ortaokulu İstanbul Zeytinburnu ortaokulunda, liseyi ablamın yanında Zonguldak Fener Lisesi'nde, yüksek tahsilimi tekrar İstanbul'da yaptım.

Annemin sevgi ikliminden eğitim hayatım vesilesiyle uzak kaldım. Annem bu ayrılıklardan ötürü büyük acılar yaşadı. Okulun tatil olduğu zamanlar köye gittiğimde her kucaklaşmamızda annem zahirden anlaşılmayacak bir duygu yoğunluğu ve sevgiden bayılır düşerdi. Sara hastalarının nasıl bayıldığını bilirsiniz. Annem bana hasretinden bayılırdı. Bu, her hatırladığımda yüreğimi burkan, içimi ezen bir tablodur.

O zamanlar ulaşım imkânları şimdiki gibi kolay değildi. Karda kışta Karadeniz'in yolları kolay aşılmazdı. Ama ben hep şunu düşünürdüm. Gün gelecek ben köye gitmek isteyeceğim, imkânım, zamanım olacak ama annem babam olmayacak derdim. On beş günlük tatilde bile büyük zorluklara katlanarak annemin yanına giderdim. Ve annemin bana olan sevgisinden bayılmasına hep şaşırılmışımdır. Hep, "Ben alelade bir insanım, bu kadar büyük bir sevgi ve ilgi olur mu?" derdim.

Kavuşursunuz, sevinirsiniz, gülersiniz, belki gözleriniz buğulanır, ağlarsınız ama annem bayılır, kollarımın arasından yere düşerdi. Zor ayıltırdık. Defalarca tekrarlandı bu hadise. Hele tatil

bitip oradan ayrılma zamanım geldiğinde çok üzülürdüm. Her adımda dönüp ardıma baktığımda elleri kucağında boynu bükük, yüreği parçalanmış bir ana dururdu gözlerimin önünde. Gitmek zorundaydım ama her ayrılışta yüreğim parça parça olurdu.

Tahsil hayatım bitip gazeteciliğe başladığım dönemde ansızın köye gittim. Anneme sürpriz yapmak istemiştim. Annem o sırada kapının önüne oturmuş elinde çalı çırpı vardı. Ve kuşlarla konuşuyordu. Ben haber vermeden yavaş yavaş yaklaştım yanına. Şimdi hatırlayınca çok üzülüyorum. Peygamber Efendimiz'e atfen "Mustafa kuşu" dedikleri güzel bir kuş vardı. O az ötedeki çalıya oturmuş sanki annemi dinliyordu.

Annem, "Acıktın mı Mustafa? Sende mi benim gibi yalnızsın?" diyordu. O dönemde de evde kimse kalmamıştı. Kuş da sanki "cik cik" sesleriyle annemle konuşuyor, ona cevap veriyordu. Ben anneme doğru sessizce yaklaşırken, çalı çırpının üzerine basınca annem çıtırtının geldiği yöne doğru baktı ve beni gördü. Ve öyle bir çığlık attı ki, o ses hala kulaklarımdadır. Demek ki yalnızlığın ve hasretin doruk noktasını yaşadığı bir dönemdi. O çığlığı, o sevinci anlattığım yüz-yüz elli sayfalık notlarım var. O anı romanlaştırmayı düşündüm. Çünkü o çığlık beni otuz senedir eziyor. Her hatırladığımda içim eziliyor.

Annem yalnız kalsa da köyden ayrılmak istemezdi. Ona yakın oturan bir ablam var. Ona göz kulak olurdu. Evladını orda yalnız bırakmazdı. Ben bu toprakların kadınıyım, şehirde yaşayamam diyordu.

Ben yıllardır günlük tutarım. Yüzlerce sayfalık günlüklerim vardır. Ve tüm bu yaşadıklarımızı not etmiştim. Babam annemden önce vefat etti. Babamın ölümü beni çok üzmüştü. Fakat enteresandır ben babamın öldüğünü annemi kaybettikten sonra derinlemesine idrak ettim. Necip Fazıl'ın ifadesiyle, "Bir

şey koptu benden, her şeyi tutan bir şey.” der ya, annemin vefatı benim için öyleydi.

Annem ufak tefek zayıf bir hanımdı. Ama onda bana güven veren güç veren bir şey vardı. Sanki dünyanın yörüngesini ayakta tutan bir şeydi. Orada yalnızdı ben gittiğim zaman “İlk defa korkusuz uyudum bu gece.” derdi. Ben ondan güven duyuyordum, o benden.

Annem Aşık Veysel hayranıydı

Annem yaşarken ve ben annemden henüz ayrılmamışken ondan neler aldığımın farkında değildim. Ve kültür, gelenek, göreneklerimiz noktasında bir eksiklik hissederdim. Sanki her yörenin kendine has yeni nesillere aktardığı şeyler var bizim aldığımız bir şey yok zannederdim. Ne zaman ki annemden ayrıldım ve annem rahmetli oldu derya içinde olduğumun farkına vardım. Meğer biz gündelik hayatımızı yaşarken şuur altımız annemin aktarımlarıyla dolmuş taşmış.

Annem manileri çok sever ve sürekli söylerdi kendi manilerini söylediğini çok sonra öğrendim. Eşime annemin bana söylediği manileri söylediğimde eşim şaşırılmış ve “Annen şair gibi maniler söylüyormuş.” dedi. Hatırıma gelen bir tanesini paylaşayım sizinle:

*Yazı yazdım kış idi
Kalemim gümüş idi
Daha yazacaktım ama
Parmaklarım üşüdü.*

Manilerin ve söylediklerinin ötesinde yaşantısı ve yaşantısının manevi boyutu çok derindi. Anadolu kadınları gibi sezgisi, irfanı vardı. Okumuşluğu olmamasına, sanattan edebiyattan

anlamamasına rağmen Aşık Veysel'e karşı çok büyük tutkusunu vardı. Onu radyomuzdan dinler ve ağlardı. Annemin bu ilgisi ve sevgisi beni etkilemiş olmalı ki, yayınlanan ilk şiirim "Veysel'in ardından" isimli bir şiirdi.

Babam da Aşık Veysel'i severdi. Fakat annemle yaşadığım sevgi iklimini babamla yaşadığımı söyleyemem. Çünkü babam sert tabiatlıydı. Babamdan korkardık.

Babamın babasında mollalık vardı. İlim sahibi bir insandı. Babama Molla Temel'in Ahmet derlerdi. Bazen de kendisine "Molla Ahmet" derlerdi. Kitap dediğinizde Kur'an gelirdi aklına. Ve sürekli Kur'an okurdu. Tüm kitaplar tek bir kitabı yani Kur'an'ı tanımak ve yorumlamak için değil mi zaten?

Kızımı anneme benzetiyorum

Annem bana olağanüstü bir sevgi gösterirdi. Ben bu ilgi ve sevgi karşısında ezildiğimi hissetmişimdir. Kızıma annemin ismini verdim. Annemin ismi Ayşe idi. Ben annemin ismine bir de gül ekledim. Kızıma Ayşegül ismini verdim. Ayşegül, babaannesine çok benziyor.

Annem çok düzenli ve titiz bir hanımdı. Ekeceği tohumları ayrı ayrı kutulara koyar ve kış mevsiminden saklamaya başlardı. Ben de anacığımın bu tohum kutularından hareketle zaman zaman kızıma şaka yapıyorum. "Ayşe nene tohum kutuların nerde?" diye Karadeniz şivesiyle soruyorum. Bu şaka vesilesiyle annemi hatırlıyor ve hatırlatmış oluyorum.

Aradan yıllar geçti ben köydeki evimizin damını tamir ettirdim. Orada çalışan usta kıyıda köşede bulunduğu şeyleri ayırmış. Onların içinden annemin cam bir kutu içerisinde sakladığı tohumlar da çıkmıştı. Onları kızıma göstermiştim. Onun da çok hoşuna gitmişti.

Annemin, babamın vefatında yanlarında olamadım

Annem 1991 yılında vefat etti. O sıradaben İstanbul'daydım. Henüz evlenmemiştim. Büyük ablamın annemin üzerinde ve tüm ailemiz üzerinde çok emeği vardır. Annem rahatsızlandığında Zonguldak'ta ablamın yanında kaldı. Son zamanlarında zayıfladı, hastalığı iyice arttı ve bakıma ihtiyacı oldu. Ben maalesef çalıştığım için yanında olamadım. İçimde ukdedir. Anlatılamayacak bir yıkım oldu benim için. Annemin varlığı yetiyordu sık görüşmesek de.

O zayıf ve hasta kadın sanki dünyanın eksenini ayakta tutuyordu. O büyük bir sevgiyi temsil ediyordu. Gurbet dönüşlerinde bana sarılacak bir annem yoktu. Ben o yoğun sevgiyi tadamayacaktım. Annem de babam da kış mevsiminde ayrıldılar bu dünyadan. Annemin kabrinin İstanbul'da olmasını istemiştik. Öyle de oldu. Topkapı Çamlık mezarlığına defnettik. Annem kabirden de olsa o sevgisini bana sunuyor, bana arkadaşlık ediyor. Annemin kabrine giderim yaşıyormuş gibi onunla konuşurum. Bir sıkıntım varsa anneme anlatır mezarı başında ağlarım. O konuşmaları not ediyorum. "Mezar konuşmaları" diye bir kitap hazırlamayı düşünüyorum.

Rahmetli babamın vefatında da gidememişim. O zaman daha okuyordum. Çok kar yağmıştı. Yollarda kalırım diye babamın vefatını bana söylememiş, benden saklamışlardı. Öğrendiğimde çok üzülmüş, çok yaralanmışım.

Annemin küçük bohçasını unutmam

Annemin küçük bir bohçası vardı. Bu bohçanın içinde dikilen elbiselerden, evde kullandığımız perde yastık gibi eşyalarımızdan artmış rengârenk kumaşlar vardı. Bu bohça sanki

hatıraları da saklıyordu. Çünkü çocukluğumuzda, gençliğimizde giydiğimiz elbiselerin bir parçasını annem bu bohçanın içinde saklardı. Hatıra koleksiyonu gibiydi.

Bir de iğne kabı vardı annemin. Annem bu iğne kabını belinde taşırdı. İçinde rengârenk iplikler vardı. Eteğin veya pantolonun bir söküğü olursa annem hemen dikerdi. Annemden kalan bu hatıraları hala saklıyorum. Annemin bu bohçasını koyduğu çamdan yapılma bir sandığı vardı. Bu sandık benim için bir hazine sandığı gibiydi. Çocukken o sandığın anahtarını annemin sakladığı yerden bulduğumda hazine sandığının anahtarını bulmuş gibi sevinirdim. Bu sandığın şimdi olduğu gibi çocukken de hayatımda büyük yeri vardı. Çünkü sandığın içinde annem her şeyi saklardı. Fındık, şeker, ceviz, Karadeniz kurabiyesi gibi şeyleri de bu sandığa koyar ve istedikçe verirdi. Bazen de ben kendim alırdım. Benim için masal diyarı olan bu sandık bana yıllar sonra "sırlı sandık" isimli şiirimi yazdırdı.

Sırlı Sandık

*Açılınca tahta sandık gülümser renkli yamalar
Çıkrıklar makaralar dünya izin oldu sandık.
Nakış nakış eski bakış göğü içine sığdırmış
Anamın yama bohçası aynasını saman kırmış.*

...

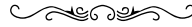
*Tohum kutusunda mevsim karışmış mayaya kanı
Annesi son gülüdür ama Ayşegül onun fidanı.
Çamlık mezarlığı hüzün ağlar senelere
Ölü ölüler nesille yaşar Abdullah Oğuz son gülü.*

Abdullah Oğuz beş yaşındaki oğlum. O da anamın son gülüdür. Annemi ve tüm ebediyete göçmüş anneleri rahmetle anıyorum.

RASİM ÖZDENÖREN

1940'ta Maraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Maraş, Malatya, Tunceli gibi Güney ve Doğu şehirlerinde tamamladı. İ.Ü. Hukuk Fakültesini ve İ.Ü. Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Devlet Planlama Teşkilatı'nda uzman olarak çalıştı. Bir ara araştırma amacıyla ABD'nin çeşitli eyaletlerinde, 1970-1971'de iki yıl kadar kaldı. 1975 yılında Kültür Bakanlığı Bakanlık Müşavirliği görevine geldi. Aynı bakanlıkta bir yıl da müfettişlik yaptı. 1978'de istifa ederek ayrıldığı devlet memurluğuna bir süre sonra tekrar döndü. Yazarın yayımlanmış pek çok eseri bulunmaktadır.

ANNE KAVRAMI İNSANI KAMAŞTIRIR

Ağır hasta

Üfleme bana anneciğim korkuyorum
Dua edip edip, geceleri.
Haytayım ama ne kadar güzel
Gidiyor yüzer gibi, vücudumun bir yeri.

...

Anneciğim, büyüyorum ben şimdi,
Büyüyor göllerde karniş.
Fakat değnekten atım nerde
Kardeşim su versin ona, susamış.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Önemli bir konuda söylenecek çok şey olduğu zaman insan hiçbir şey söyleyemez hale gelir. Anne kavramı tam da böyle bir şey. Anne üzerine söylenebilecek çok şey olduğu için insan bir kamaşma ve tıkanma haliyle karşı karşıya kalabilir. “Bir şey haddini aşarsa zıddına inkılâp eder.” derler. Yani bir şey aşırıya giderse tersine dönüşebilir. “Bana, anne üzerine ne söylersin?” denilince tek bir kelimededen başka söyleyecek bir şey bulamıyorum. O kelime de “anne” kelimesi olabilir.

Annem asabi bir insandı

Benim annem asabi bir insandı. Fakat biz, annemizin asabiyeti üzerimize yoğunlaştığı zaman onun koruması altında olduğumuzu bilirdik. Çocukluğumuzun bir kısmı Malatya'da geçti. Şehrin içinden Kernek deresi geçirdi. Biz orada yıkanmaya giderdik. Annem çamaşırlarımızın ıslaklığından yüzmeye gittiğimizi bilirdi. Ve her defasında şiddetli bir şekilde uyarırdı. Bana kıyamazdı ama ikiz kardeşim olan Alaeddin'e zaman zaman kıydığı olurdu. Canımızı yakmayacak şekilde sırtımıza vurduğunu hatırlıyorum.

Annem hep ikiz çocuklar dünyaya getirmiş. Bizden önceki ikiz ablalarımızdan biri dokuz aylıkken rahatsızlanmış ve vefat etmiş, ardından biz dünyaya gelmişiz. Babam nişanlılık döneminde bir rahatsızlık geçirmiş. İstanbul'da bir Fransız hastanesinde tedavi olmuş. Taburcu olurken Rum bir hemşire evli olup olmadığını sormuş. Babam da nişanlı olduğunu söylemiş. Hemşire senin çocukların ikiz doğar demiş. Bunu neye dayanarak söylediği bilinmiyor. O zaman çok da üzerinde durulmamış ama olaya şahit olan yengem yıllar sonra bizlere defalarca anlatmıştı. Onların da çocukları olmuyormuş. Biz ikiz doğunca bizlerden birini kendileri büyötmek istemiş. Fakat annem razı olmamış.

Ben dünyaya geldiğimde nefes alamıyordum. Doğumu gerçekleştiren ebe benim nefes alamadığımı fark edince kendisinin hatası olabileceğini düşünüp, vebalden kaçınmak için kimseye bir şey söylememiş. Fakat doğumda bulunan dayımın hanımı rahmetli Makbule Yengem durumu fark etmiş. Kendisinin 5-10 yıl kadar önce dünyaya gelmiş olan oğlu aynı sorunla doğmuş. Nefes alamıyordum. Yengem

ayağının altına jilet çekerseniz kan akar ve bebek nefes alır demiş. Bunun tıbbi olarak bir izahı var mı, yok mu bilemiyorum. O sırada bu dediğini cesaret gösterip kimse yapmamış ve bebek nefes alamamaktan vefat etmiş. Aynı durum bende de söz konusu olunca yengem o cesareti göstermiş ve ayağının altına jiletle kesik atmış. Gerçekten orada kan çıkmaya başlayınca ben de ağlamaya başlamışım. O gün bugündür hayatımız devam ediyor.

Annem Üstad Necip Fazıl Kısakürek'le akrabaydı

Annem Kısakürek ailesindendi. Amcazadeleri Maraş'ın belli ailelerindendi. 1514-1515 yıllarında Yavuz Sultan Selim Maraş'ı feth ettiğinde Dulkadiroğulları'nı zapturapt altında tutmak için Doğubayazıt'tan Beyazıt ailesini Maraş'a getirmiş. Maraş'ın köklü ailelerinden birisi olarak bilinirler. Bir aşiret ailesi ve aşiretin önemli bir kısmı Maraş'a gelmiş. Maraş'ta Dulkadir Beyliği devam ediyor. Türkiye'nin çeşitli yerlerine göçler olmuş.

17. yüzyılda Maraş'ta bir kıtlık olmuş. Dulkadir beyle-rinden bir ailenin zahiresi bol olduğu için kendisine yardım istemeye gelenlere veya yardıma ihtiyacı olduğunu duyu-ranlara ambarından kürekle çuvallara doldurur ve dağıtır-mış. Ambarından zahire doldurduğu küreğin sapı kırıkmiş. Maraş'ta kısa kürekle yardım yapan diye adres gösterilir ol-muşlar. Dulkadiroğullarının o kolu Kısakürek diye anılmaya başlanmış. Annem o aileden geliyor.

1962 yılında Necip Fazıl ile tanıştığımızda nereli olduğu-muzu sormuştu. Biz de cevaben baba tarafımızdan İstanbul-lu anne tarafımızdan Maraşlı olduğumuzu söyledik. Anneniz

hangi aileden diye sorunca Kısakürek ailesinden olduğunu belirttik. “Benim elimde Yavuz Sultan’dan bu yana gelen aile şeceremiz var. Fakat bu şecerenin içine kadınları almamışlar, sadece erkekler kayıtlı. Ben onun bir nüshasını size vereyim.” dedi. Fakat bir türlü nasip olmadı o şecerenin bir nüshasını almak. “Dayılarınız var mı?” diye sorduğunda dayılarımızın isimlerini söyledik. Onların isimleri için şecereye baktı, gerçekten de orada kayıtlıydı. Kendisi bize, “Dayılarımızın isminin yazılı olduğunu göstermiş ve maalesef kadının kaydı yok.” demişti.

Annemle babam arasında yirmi yaş fark vardı

Babam geç evlenmiş. Evlendiğinde kırklı yaşlarındaymış. Annem yirmili yaşlarını sürüyormuş. Annemle babamın arasında olağan üstü bir saygı ilişkisi vardı. Birbirlerine isimleriyle hitap ettiklerini hatırlamıyorum. Annem konuşurken babamdan bahsedeceği zaman babanız diye bahsederdi. Biri anneme babamın ismini sorduğunda “Hakkı Bey” diye söylerdi. Doğrudan ismini söylediğini hiç duymadım. Aralarında mesafeli bir davranış biçimi vardı. Birbirlerine seslerini yükselttiklerini, öfkeyle konuştuklarını da hiç duymadım. Birbirlerine bir şey iletmek istediklerinde üçüncü şahısla konuşuyormuş gibi konuşturlardı. Böylesine bir saygı vardı.

Annem ilkokul üçüncü sınıfa giderken sınıflarda kız-erkek karışımı olmuş. Dedemin ahbablarından birisi gelip dedeme, “Hacı efendi okullarda kız-erkek karışık okumaya başladı. Senin kızın gösterişli bir kız, istersen okuldan al.” demiş. Bu, ya söylenmemesi gereken yahut da söylendiğinde gereği yerine

getirilmesi gereken bir söz. Bir de Maraş gibi mutaassıp ailelerin bulunduğu bir yer söz konusuysa...

Dedem bu sözün gereğini yerine getirmiş ve annemi okuldan almış. Anneminse okumaya merakı varmış. Özel okutma imkanı da olmayınca annem okuyamamış. Ablamız bizden önce okula başladığında annemin ona alfabeyi öğrettiğini hatırlıyorum. Biz de ablam öğrenirken kulak aşinalığı kazanmıştık.

O evden taşınıp başka bir eve geçtiğimizde komşumuzun yaşlı bir annesi vardı. 1945-1946 yıllarıydı, o yaşlı teyzeye oğlu okuma yazma öğretiyormuş. Annem komşumuzdan rica etmiş. "Benim çocuklarım da gelse oğlun onlara da öğretir mi?" diye. O teyze de memnuniyetle kabul etmiş. Dolayısıyla biz, ikiz kardeşimle hem ablam öğrenirken kulak dolgunluğumuz oldu, hem de komşumuzdan öğrendiklerimizle okula başladığımızda alfabeyi biliyorduk. Okuma yazmamız, sınıfımızdaki akranlarımızdan daha önce gelişmişti. Annemizin üzerimize titremesinden kaynaklı çabuk yol kat ettik.

"Senin gelmene gerek yok çocuklarının durumları çok iyi"

Babamın işi dolayısıyla zamanının çoğu il dışında geçirdi. Bizim okulumuzla annem ilgilenirdi. Veli toplantılarımıza annem gelirdi. Üçüncü sınıftayken öğretmen, anneme, "Senin gelmene gerek yok, çocuklarının durumu çok iyi." demiş. Onun sonrasında annem okula gelip takip etme ihtiyacı hissetmemişti. Biz ders kitapları dışında şeyler okusak da annem bize hep ders çalışıyorlar gözüyle bakardı. Elimizdeki malzeme gazete de olsa annemin bakışı hiç değişmedi. Yeter ki okuyalım da ne okursak okuyalım diye düşünürdü.

Lise dönemlerimizde yazı yazmaya başlamıştık. Belediyeyle ilgili bir aksaklık olsa biz eleştirel bir yazı yazardık. Annemin ve babamın kulağına erişmiş yazdığımız. Babamı birileri uyarmış. Sizin çocuklar biraz sakıncalı yazı yazıyorlar aman dikkat edin diye. Babam gülüp geçmiş. Bizim yazı yazmamızı çok ciddiye almazdı. Annem de babam da bu konuda bizi serbest bıraktılar. Bir gün annem, “Rasim, bu yazılar ne işe yarayacak oğlum? Gözlerin yoruluyor, daha az meşgul olsan.” dedi. Ben de, “Anne bu yazdığımız şeyler kısa vadede sonuç vermez belki ama ilerde bizim bile göremeyeceğimiz sonuçları olur.” dedim. Annem bu söylediğimi çok güzel anladı ve yazı çizi işlerimize karışmadı.

Annemin gözünde benim yerim her zaman farklıydı

Annem bana çok itibar ederdi. Benim akıllı olduğumu söylerdi. Rahmetli Alâeddin'e hiçbir mesele konusunda danıştığını hatırlamıyorum ama bana danışırdı. Annem benim yazılarımı zannediyorum, “Rasim çok ciddi meseleler yazar, onun yazdıklarını benim anlamam mümkün olmaz” mülahazasıyla okumuyordu. Belki gıyabımızda okumuştur. Benim yazdığım öyküler onun kafa yapısına çok uygun şeyler değildi. Ama her zaman saygıyla bakmıştır ve saygıyla muamelede bulunmuştur.

Babamıza olağanüstü saygımız vardı. Onun bir sözünü ikiletmezdik. Söylediği her şeyi yerine getirirdik. Bir gün merhum Ahmet Kabaklı gazete köşesinde isimlerimizi vermek suretiyle bizden ve birkaç isimden genç yazarlar diye bahsetmişti. O gazete bizim evimize gelirdi. Babam bizden bahsettiği yazısını okumuş. Babamın hoşuna gitmişti. Daha sonra babamın başkalarına bizden bahsederken genç yazarlar ifadesini

kullandığını duymuştum. Bir defasında İstanbul Kadıköy'de Sedat Umran'la bir kiraathanede karşılaşıyorlar. Her nasılsa aynı masada oturuyorlar. Babam Sedat Umran'ın elindeki dergide benim imzama görmüş ve, "Bu ismi tanıyor musun?" demiş. O da, "Tanıyorum Türkiye'de önde gelen yazarlardan biri." deyince, babam "Bu benim oğlum." diye sahip çıkmış. Bu hadiseyi ben Sedat Umran'dan dinledim.

Annemden ilk ayrılığım

1946 yılında amcam rahmetli olduğunda vefat haberi babama telgrafla bildirilmişti. Babam cenazeye yetişme maksadıyla apar topar yola çıktı. Beni de yanına aldı. Ben altı yaşlarımdaydım. Fakat annem o ayrılıştta bana sıkı sıkı şunu tembih etti: "Babanın ceketinin ucunu sıkı tut ve sakın babandan ayrılma." dedi. Bunu o kadar çok tekrar etti ki!

Biz babamla trenle üç gün üç gece yolculuk yapmıştık. İstanbul'a ulaştık. Haydarpaşa'dan karşıya geçmek için vapura bindik. Vapurda merdivenlerden üstü başı siyahlara bulanmış, yüzü gözü kömür karası içinde bir adam çıktı. Çok tuhafıma gitmişti. Böylesine nezih bir ortamda o adamın hali beni etkilemiş olmalı ki birden babama "herife bak" dedim. Konuşmam babamın karşısındaki zatın dikkatini çekti ve tuhafına gitti. Adam, "Bu çocuk nerenin şivesiyle konuşuyor?" diye sordu babama. Babam da, "Benim oğlum, ana diliyle konuşuyor. Annesi Maraşlı o da o şiveyle konuşuyor." diyerek anneme atıfta bulunmasını, ayıplanacak bir şey gibi algıladım ve İstanbul'da kaldığımız on beş gün süresince hiç kimseyle konuşmadım. İsmimi sorduklarında sadece ismimi söylüyordum ve susuyordum. Herhangi bir şey sorduklarında "evet" ya da "hayır" anlamında ses çıkartıyordum. Böyle

yaparak çocuk aklımla annemi kınanmaktan koruduğumu düşünüyordum.

Annemin tembihini hiç unutmadım. Annemin neden öyle bir tembih yaptığını yıllar sonra öğrendim. Yatarken bile babamın ceketinin ucunu tutuyordum. Babam sürekli ceketinin ucundaki ağırlıktan sıkılmış olmalı ki bana, “Oğlum sana bir borazan alayım, sen onu öttürürsen ben senin yanımda olduğumu anlarım.” dedi.

Bir süre babamın ardında borazan öttürerek gezdim. Bir gün babamın evden çıktığının farkında değildim. Yengem evin penceresinden kabristana yürüyen insanları işaret ederek, “Babanı buradan tanıyabiliyor musun?” dedi. Ben de, “Hayır” dedim. Yengem, “Bak o giden insanların arasında baban da var.” deyince ben babamın terk ettiğini düşünüp annemin nasihatini de aklıma getirince çığlık çığlığa ağlamaya başladım. Beni bir türlü susturamadılar. Gerçi ben annemin, babamın beni bırakabileceği mülahazasına istinaden bir tembihte bulunduğunu bilmiyordum. Sadece babamın uzaklaştığını görünce babam gidiyor diye ağlıyordum. Daha sonra bana hediye olarak getirdiğimiz Maraş tarhanasını göstererek, “Bu ne? Nasıl yapılıyor bu?” gibi sorular sormaya başladılar. Ben bir yandan ağlıyor bir yandan cevap veriyordum. Sonra sonra ağlamayı unuttum ve tarhanayı anlatmaya başladım.

Annem bana tembihinin neticesini yıllar sonra anlatmıştı. “Yengen sürekli sizden birini evlatlık olarak istiyordu. Defalarca bize çocuklardan biri bizim yanımızda yetişsin diye mektup yazdılar.” dedi. Şimdi benim orada kalmam için bir fırsat doğmuştu. Olur da beni almak isterlerse ben bunu

kabul etmeyeyim, babamın ceketini bırakmayayım diye böyle bir tembihte bulunmuştu annem. Nasihatinin gerekçesini çok sonra öğrenmiş olduk.

Annem bizim için zihin açıklığı dilerdi dualarında. Biz ondan daha çok davranışlarını tevarüs ettik. Annem olağan üstü disiplinli bir hanımdı. Titiz denecek kadar temizliğe düşküdü. Evin içerisindeki bir eşya kullanıldıktan sonra yine aynı yere konulması annemin önem verdiği bir şeydi. Ben hâlâ annemin o disiplinine riayet ediyorum ve evimde uygulanmasını istiyorum.

Annem çok düzenli bir hanımdı

Annem el işi konularında da çok mahirdi. Kendi çocuklarına, akraba çocuklarına, komşu çocuklarının çeyizine uzun uzadıya göz nuru dökerek bir şeyler yapmıştır. Annem bir malzemesinin yerini söyler ve oradan getirmemizi isterdi. Biz gider bakar ve orada olmadığını söylersek annem, “Orada olması lazım.” der gider ve gerçekten de oradan bulurdu. Bizim adresi yanlış algıladığımız ortaya çıkardı.

Annemin bu tembihleri benim bugün de üzerinde durduğum şeylerdir. Ben de annem gibi bir malzemeyi aynı yerde görmek ve bulmak isterim. Mesela benim ceketimin hangi cebinde ne olduğu bellidir. Bozuk para, mendilim, tarağım hangi cebimde ben ezber bilirim. Eğer elimi attığımda orada yoksa ya düşürmüşümdür, ya da cebime koymayı ihmal etmişimdir. Bir pantolondan diğer pantolona aktarma yapacaksam bu aktarma hep aynı ceplere olur.

Bizi mahalle mektebine annemiz göndermişti. Babam daha çok cumhuriyet adamıydı. Eski yazının zor olduğunu söylediler. Halbuki kendisi ömür boyunca eski yazı yazmış birisiydi. Yazdığı mektupları ilkin eski yazı olarak yazar, daha sonra

Latin harflerine çevirirdi. Osmanlı'dan sadeleştirdiği bir iki kitap bir yayın evi tarafından basılmıştı.

Alaeddin benim tam zıttım olan bir kişiliğe sahipti

İkiz kardeşim Alaeddin benim tam zıttım bir kişiliğe sahipti. Ben ne kadar düzenli ve disiplinliysem, o da o kadar savruk ve düzensizdi. Annem ikimize de aynı miktarda para verirdi. Ben annemin harca dediği yerlere harcar kendi başıma karar verip harcamazdım. Veya tereddüt yaşırdım. Alaeddin daha kapıdan çıkar çıkmaz parasını bitirirdi. Beş on dakika sonra bana döner, "Rasim paran var mı?" diye sorardı. Ben de var deyip paramı ona verirdim. Ama bunu hiçbir zaman anneme söylemezdim. Annem onu sorguya çeker, müşkül durumda kalmasın diye düşünürdüm.

Hayatımda bana annemi hatırlatan çok şey var. Bazı şeyleri annem böyle yapardı diye hatırlıyorum. Annem su böreğini çok güzel yapardı. Eşim de çok güzel yapıyor. Ama eşime, "Anlaşılan senin kayınvaliden ustan olmuş." derler. Annemin yemek konusundaki mahareti herkes tarafından tescillidir. Maraş'ın kendine mahsus yemeklerini annem çok güzel yapardı. Onun yaptığı ne çorbanın tadını unutabilirim, ne de diğer yemeklerinin.

Çoğu insana soğan kokusu itici gelebilir. Fakat bana soğan kokusu özellikle kavrulmuş soğan kokusu annemi hatırlatır. Ve en sevdiğim kokudur kavrulan soğanın kokusu... Annemin kokusu gibi gelirdi.

1950'li yılların başlarında Malatya'ya zaman zaman İstanbul'dan uskumru gelirdi. Denk düşmüşse babam eve dönerken uskumru balığı getirirdi. Annem onu mangalda ızgara yapardı. O kokuyu da çok severdim. O uskumru

kokusunu ve kavrulmuş soğan kokusunu ne zaman duysam annemi hatırlarım.

“Oğlum iki yıldan beri bu yemeği yapmıyor, senin gelmeni bekliyordum”

Biz annemle uzun ayrılıklar yaşamadık. Lise bittikten sonra ben İstanbul'a Hukuk Fakültesi'nde okumak için gelmiştim. Bir yıl sonra annemler de yanıma geldi ve yıllarımız birlikte geçmeye başladı. Okul bittikten sonra ben Ankara'ya iş münasebetiyle gitmiştim. Bir yıl sonra yine annem yanıma geldi ve birlikte yaşamaya başladık. Sonra benim mastır eğitimim münasebetiyle Amerika'ya gitmem gerekti. O zaman nişanlıydım. İki yıl kadar orada kaldım.

O dönemlerde annemle, babamla uzun uzun mektuplaşırđık. Bir defasında mektupta annemin yoğurtlu köftesini özlediğimi yazma gafletinde bulunmuştuğ. Onun yaptığı Maraş işi yoğurtlu köfteyi çok severdim. Annem bunu bilirdi. Kısa sürelerle bile olsa evden ayrılıp döndüğümde annem bana sevdiğim yemekleri yapardı. Amerika'dan Ankara'ya, annemin yanına geldiğimde o yemeği hazırlamış. Bana, “Oğlum iki yıldan beri bu yemeği yapmıyor, senin gelmeni bekliyordum.” dedi. Belli ki, bensiz içine sinmiyormuş. Gözlerim doldu, çok duygulanmıştuğ.

Öykülerimdeki anne motiflerinde annemden izler var

Benim öykülerimde iki anne motifi vardır. Birincisi eli maşalı anne tipi, diğeri gadre uğramış anne tipidir. Her ikisi de kendi tabında bütünleşmiş benim annemdir. Ben bu iki hali de annemde görürüm.

Annem okuldan alınışına hep esef ederdi. Fakat çok ilginçtir, gittiğimiz her yerde Maraş'ta olsun Tunceli'de olsun annemi öğretmen zannederlerdi. Öğretmenlikten emekli mi oldu gibi sorular sorarlardı. Çünkü annemizin öğretici yönü çok güçlüydü. Okul çağındaki çocukların tahsil durumuyla çok ilgilenirdi. Annem benim ciddi duruşumdan olacak hep bir yargı mensubu olacağımı düşünürdü. Hukuk Fakültesi'ni tercih etmemde annemin bu düşüncesinin de payı olduğunu söyleyebilirim. Annem ve akraba çevremiz, "Rasim'den iyi bir yargıç olur." derlerdi.

Annemi yazmak elimden gelmedi

Annemin ve babamın vefatından sonra onlarla ilgili tek bir satır bile yazmadım, yazamadım. Babamın vefatından yıllar sonra Necip Fazıl'la ilgili bir yazı yazdığımda babamdan da bahsetmiştim. Babamı ilk kez orada yazmıştım. Fakat annemi anlatan bir şeyler yazmadım. Öykülerimde, denemelerimde geçen anne figüründe annemden bir yön vardır. Ona atıf vardır. Ama itiraf etmeliyim ki doğrudan annemi yazmak elimden gelmedi.

Annemle hacca gitmeyi planlıyorduk

Eşimle annemi de alıp hacca gitmeyi, annemizin haccına refakat etmeyi istiyorduk. Fakat annemin rahatsızlığı sebebiyle onu yalnız bırakamıyor, onun iyileşmesini bekliyorduk. Tasarımızın içinde annem de vardı fakat annemizin ömrü vefa etmedi.

Ankara'da otururken annemle babamı oradaki evde birlikte kalmamız için davet etmiştim. Çok fazla ev eşyamız

yoktu. Ben de, “Kendinize yük yapmayın, sadece kıyafetlerinizi alın gelin.” demiştim. Onlar da öyle yaptılar ve Ankara'ya geldiler.

1969 yılı, mayıs ayıydı. Kış geldiğinde kaloriferler yanmaya başladı. Annem kaloriferler yanmaya başladığında, “Ben hep böyle bir şey düşünürdüm, acaba elimizi değdirmeden yanan ocaklar sobalar olur mu, derdim; demek böyle oluyor-muş.” dedi. Kaloriferi biliyordu fakat sadece resmî dairelerde olduğunu düşünürdü. O zamana kadar oturduğumuz evler yüksek merdivenli ve hepsi sobalıydı. Annem aşağıdan odun kömür taşır sobayı yakar, evi ısıtırdı. Biz uyurken annem bu işleri bitirmiş olurdu. Benim evimde annemin böyle bir rahatlığı yaşayıp dile getirmesi hoşuma gitmiş olmalı ki, bu hatıramı unutamıyorum. Biraz hüzünlü de olsa...

RECEP GARİP

1956 Tarsus'un Sanlıca köyünde doğdu. İlköğrenimini Tarsus'ta, orta öğrenimini Adana'da, yüksek öğrenimini ise İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde tamamladı.

1982-1994 yıllarında öğretmenlik ve yöneticilik, 1994-2002 yılları arasında İstanbul Ümraniye ve Eminönü Belediyeleri'nde Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü görevlerini yürüten Garip, 3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimlerinde Adana İlinden 22. Dönem Milletvekili olarak Parlamento'da 5 yıl görev yaptı.

Pek çok dergide şiir ve yazıları yayınlandı. Halen Dil ve Edebiyat Derneği'nin Eğitim ve Kültür Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

YARATILIŞ SIRRINDAKİ İKSİR ANNEYE VERİLMİŞ

Seni seviyorum annem, seni özlüyorum
Yağmur yağıyor ağaran saçlarıma, dualar seninle iniyor yere
Sana dokunuyor her bakış, seni seviyorum annem, seni
seviyorum, seni seviyorum
Doğduğum yerde sen vardın, çocukluğumda sen, bugün
yüreğimde sen,
Seni seviyorum annem.

Yaratılış sırrındaki iksir anneye verilmiş. Hayatın dengesi-
ni ve alıştırmalarını anneye yapabiliriz. Muhakkak anne kav-
ramının tanımlamasını anne olanlar daha iyi yapabilir. Çünkü
annelik başka bir makamdır. Sizi taşıyan, besleyip büyüten,
hayata hazırlayan biri. Toplumumuzda artık dikkat edilmese
de anne milletin bel kemiği, omurgasıdır. Bir çınarın gövdesi
gibi düşünülebilir.

Ben babamdan önce annemi tanıdım. Çocukluk yılları-
mı hatırladığımda gözümün önüne babamdan önce annem
gelir. Babam o yıllarda Adana'da memurluk yapıyordu.

Yılda iki kez izne gelir ve biz babamızı o zaman görürdük. Ben ilkokulu bitirinceye kadar bu süreç böyle devam etti. Bize annemin hamilik yaptığını, besleyip büyüttüğünü, koruyup kolladığını hatırlıyorum. Yanımızda hep o vardı. Bunu babamla irtibatım zayıf anlamında söylemiyorum. Kabul edelim ya da etmeyelim annenin o manevi gücü, duruşu, babayı da derleyip toparlayan bir şeydir. Evlatlarının hayatını tanzim eden, nasıl davranılması gerektiğini öğreten esas işçi annedir.

İlkokuldan sonra Adana'ya göçtük. Babamın o babalık duygusunu zerrelere kadar hissettiğimiz, tek bakışıyla hizaya girdiğimiz dönem başlamıştı. İlkokul yıllarımda Toros dağlarının eteklerindeki köyümüzde kışın hava şartlarının çetin olduğu, yerdeki karın, bir buçuk metreyi aştığı dönemlerde annem bizi eşeklerin üzerlerindeki heybelerin gözüne oturtur ve okula götürürdü. Babam o yıllarda her geliş gidişlerinde çocuk kitapları getirirdi. Türkiye'de kitabın yeni yeni gün yüzüne çıktığı dönemlerdi. Babamın yokluğunu o kitaplarla doldurmaya çalışan bir çocuktum ben. Kitaplarım en önemli hazinem gibiydi. Ve annem tüm bunlara tanık oluyordu.

Biz dört kız, üç erkek olmak üzere yedi kardeşiz. Babam çocukları olduktan sonra da okumaktan, tahsil hayatından vazgeçmemiş. Ağabeyi tarafından on sekiz yaşında bir Kur'an kursuna veriliyor. Kur'an'la tanışıyor ve daha sonra Adana'nın sayılı hocalarından biri haline geliyor. Nakşî yani tasavvufi yönüyle ve ilim dokusuyla insanlara önderlik yapmış bir baba portresi vardı.

Babam ilim öğrenmeye başlamadan önce köyde çobanlık

yapar, yanında taşıdığı suyu sadece abdest almak için taşır ve dağlarda namaz kılarmış. Sonra ağabeyi babamı alıp Tarsus'a yerleşmiş olan Buharalı Abdullah hocanın yanına ders alması için götürür ve babamın ilim öğrenme hayatı böylece başlar. Dedem, "Sen bana lazımsın, çobanlık yapacaksın." dese de amcam izin vermeyerek gizlice şehre yani Tarsus'a götürür.

Sanırım sözü uzatmamalıyım burada. Bütün bunlar olurken annem köy hayatında o şartları göğüsleyen, çocukları besleyip büyüten fedakâr bir hanımdı. Evimizin üstü topraktı. Yağmur yağdığında akmaya başlar ve annem yuvakla damı pekiştirirdi. Bizim elbiselerimizi yamar, temizler, giydirir ve Kur'an öğrenmeye gönderirdi. Biz ablamla birlikte teyzemin beyi Mahmut Hocaya Kur'an-ı Kerim öğrenmeye giderdik. İdare lambası dediğimiz gaz lambalarımız vardı. Derslerimizi onun ışığında çalışırdık. Bu lamba hava karardıktan sonra her yere giderken yanımızda taşıdığımız bir fenerdi. Çocukluğumdan öyle hatırlıyorum.

Benden iki yaş büyük olan, ilkokulu birlikte okuduğum bir dayım vardı. Öğretmenimiz onu ders çalışıp çalışmadığımızı kontrol etmek için görevlendirmiş. Dayım çalışmadığımızı ilettirmiş hocaya biz sonradan öğrendik bunu. Hocadan sık sık dayak yediğimizi hatırlıyorum. Günlerim, derslerimin ve oyunların haricinde babamın getirdiği kitapları okumakla geçerdim. O kitaplar benim için çok önemliydi. Babasızlığımı dindiren unsurlardı. Onlara sarılır, göğsüme basar öyle uyurdum. Bugün gelmiş olduğum noktaya o kitaplar sayesinde gelmişimdir. Kitaba olan bağlılığım belki de babama olan bağlılığımı sanki eşdeğer gibidir.

Annem çufallıkta üzerine oturduğumuz kilimi, giydiğimiz şalvarın kumaşını, mekânlardaki sergileri kendisi dokurdu. Ben de zaman zaman dokuma konusunda el alıştırmaları yapardım.

Annem beş vakit namazlı bir hanımdı

Annem çok merhametli anaç bir hanımdı. Annemle babamı kaybedeli yirmi yıl olmasına rağmen onlardan bahsederken duygusal bir atmosfere girerim. Annemin fedakâr yanını hatırlarım. Kuyudan su çekişini, harmanda buğday öğütüşünü, saptan samandan ayrılmasını sağlayan, sürülerin peşinden koşan, bağı budattıran annemdi. Pamuk tarlasında pamuk toplayan, pamuk toplanmasında evlatlarına öncülük eden yine annemdi. Tüm bunları yaparken mırıltı halinde zayıf bir ses tonuyla Yunus'un ilahilerini söylerdi. Ve kendine özgü öyle güzel dokunurdu ki söyledikleri. Annem bembeyaz örtüsüyle seccadenin üzerinde namaza durduğu zaman biz de ablamla hemen onun yanında yerimizi alırdık. Beş vakit namazlı bir hanımdı annem.

Yer sofrasında hep birlikte otururduk yemeğe. Euzu besmele çekmeden, babam yemeğe başlamadan başlanmazdı. Hayatım boyunca babam otur demeden oturduğumu hatırlamıyorum. Tüm bunlara baktığım zaman onların hayatımızı nasıl da şekillendirdiklerini, nasıl bir terbiye ile edeplendirdiklerini, tarz ve tavrımızın bugünkü haline gelmesinde ne de önemli görevler yaptıklarını düşünüyorum ve Rabbim'den onlardan razı olmasını temenni ediyorum. Büyüklerimizin hayatı, toprağı, toplumu, komşularımızı, memleketimizi, inancımızı, imanımızı ne kadar çok önemsediklerini görüyorum.

İlkokul sonrasında şiirle uğraşmaya başladığımda bundan babamın haberi vardı elbette. Fakat bana hiç sormadı, “Ne yapıyorsun?” diye. Ve hiç karışmadı. Sonra fark ettim ki babam, Cuma hutbelerinde ve Cuma ve bayram konuşmalarında kendi yazdığı şiirleri de okurdu ama kendisinin olduğunu kendisinden başka bilen sanırım olmazdı ve olmadı da. O dörtlüklerin kendine ait olduğunu ben sonraları öğrendim. Kendisiyle yaptığım uzun sohbetlerin arasındaki belli belirsiz ifadelerden yakalıyorum bunları.

Annem dargınlık, küskünlük nedir bilmeyen birisiydi. Tebessümlü bir hanımdı. Bu özelliği bana da geçmiş olmalı ki ben de hiç küsmem, darılmam insanlara. Küskünlüğün ve dargınlığın ne kadar kötü bir hastalık olduğunu yaşım ilerledikçe daha çok anlıyorum. Ne güzel bir özellikmiş küslük bilmemek.

Bir gün annemle odun toplamak için ormana gitmiştik. Ben oklava gibi düzgün bir değnek buldum. Onu kesmek istedim. Çok güzel yeni alınmış, keskin ve ağır bir tahramız vardı. Annem, “Oğlum bir yerini kesersin yapma.” dedi. Ben ısrar edince dayanamadı, keskin tahrayı verdi bana. Ben keseyim derken kaydurdum ve tam diz kapağımın ortasına batırdım tahrayı. Yani tahra dizimi kesmiş, canım oldukça acımış ve ağlamaya başlamıştım. Dizim kanamaya başlamıştı. Annem dağın başında doktorluk yapmıştı bana. Küçük taşları topladı. Büyük bir kayanın üzerine koydu. Ve büyük bir taşla küçük taşları ezdi, un haline getirdi. Sonra o unu yaranın üzerine koydu. Ve kanama durdu. Annem hangi şartta olursa olsun ne yapması gerektiğini iyi bilen bir anneydi. Belki de Anadolu kadınlarının geleneksel problemleri öğrenerek hayata müdahale ediyorlardı.

Annem hacda şehit oldu

Babamın vefatından sonra ailece annemi hacca götürme kararı aldık. Ben o zaman devlet memurluğu yapıyordum. Babamın emeklilik tazminatını ve benim maaşımı çektik, paramızı öyle denkleştirip hac için annemle birlikte yola çıktım. Kara yolla gidiyorduk. Bağdat'ta İmam-ı Azam Hazretlerini ziyaret ettik. Hayatımda duyduğum en önemli kokulardan biri orada duyduğum kokudur.

Medine topraklarına girdiğimizde hac notları aldığım defterimi çıkardım ve anneme, "Anne ne olur bir şeyler söyle yazayım. Bu notlar torunlarına kalacak." dedim. Annem uzun uzun gözlerimin içine baktı doksan dokuzluk tesbihi elindeydi ve, "Oğlum yüreğimin içinde bir yangın var, bu yangını bugüne kadar kimse söndüremedi. Onu Efendimiz söndürecek." dedi. Medine'ye oradan Mekke'ye geçtik. Sonra Arafat'a çıktık. Arafat'tan ayrılıp Mina'ya geçildi. Sabah olunca şeytan taşlamaya gidilecekti. Tünelde müthiş bir izdiham oluştu ve bizim otobüsümüzden annemle birlikte on beş hacı kardeşimiz şehit oldu. O faciada dünya hacılarından 5000-8000 arasında şehit verildi. 1990 yılıydı. el-Muaysım tünel faciası diye kayıtlara geçti.

Annem, hac yolculuğuna çıkmadan önce Adana'da, Tarsus'ta ve Sanlıca'da (Köyümüzde) ne kadar tanıdık, yakınlarımız, komşularımız ve helalleşilecek kimselerimiz varsa vedalaşıp helalleşmiş. Bir daha dönmeyeceğini söylemiş görüşüp helalleştiği kimselerle. Ben bunu hacdan döndükten sonra öğrendim.

Türkiye'ye annemsiz dönmek

Tünel faciasından sonra Suudi Arabistan otobüsümüzün yolcuları eksik olduğu için Türkiye'ye dönmemize izin vermedi. Bu gerekli işlemlerin tamamlanması on beş günü buldu. O süre zarfında orada çok mağdur olmuştuk.

Türkiye'ye annemsiz döndükten sonra Başbakanlıktan bize annemizi kaybettiğimize dair bir evrak geldi sadece. Otobüste şehit olan hacı kardeşlerimizin eşyalarını, emanetlerini çocuklarına, bekleyenlerine ben getirmiştım. Onlara sabırlar diledim. Neler yaşadıklarını, hislerini çok iyi anlıyordum. Onlara yüzüm tutmuyordu ama yapacak da bir şeyim yoktu.

Annemin ismi Ayşe'ydi. Eşimin ismi Ayşe, ikinci kızımın ismi de Ayşe Betül'dür. Ayşe validemizden kaynaklıdır Ayşelerin çokluğu bu ülkede.

Medine topraklarına doğru giderken annemin, "Yüreğimdeki ateşi Efendimiz (s.a.s) söndürecek." ifadesini tünelde hatırladım. Ve annemin bakışından veda edişini hissettim. Allah bana o zamandan bu zamana yirmi yıl yaşama hakkı verdi ve hala devam ediyor. Yaşamamı hayırlı gördü. Yaptıklarım bakıyorum ve yine anne baba duası aldığım kanısına varıyorum. Ardımda sadece onların duası vardı. Hiçbir madde gücüm yokken onlarca kitap yayınlamak, bir dönem milletvekilliği yapmak, konferanslar vermek başka neyle açıklanabilir ki?

Anne babasının gönlünü hoş tutan, hizmetinde bulunan ve dualarını alan evladın sırtı yere gelmez. Yeryüzünde yapılacak en büyük ikram anne babaya yapılan ikramdır. Onların gönüllerinin kırık olması, ifadelerine dökülmesine de evlada zarar verir kanaatindeyim. Buna özenle dikkat etmek gereklidir.

Babamla ilgili pişmanlıklarım var

Annem gayretli bir hanımdı. Kırk yaşından sonra Kur'an'ı öğrenmişti. Annemi incittiğimi hatırlamıyorum. Ama hayatımda babamı üzdüğüm kareler oldu.

Babalar özellikle erkek çocuklara istikamet veren kişilerdir. Babam da benim için öyleydi. Ve almam gereken kararlarda sert ifadeler kullanırdı. Benim hep bir ilim adamı olmamı istemiştir. Ben edebiyat okumak istemiştim. İngiliz dili ve edebiyatını kazanmama rağmen babam göndermemişti. Ben de babamın sözünü dinlemek için tefsir ve hadis derslerine gitmeye başlamıştım. Ama her zaman edebi yönüm daha ağır bastı.

Seksen öncesi yıllarda gençlik hareketlerinin içine katıldım. Okul derslerinde tembel fakat çok kitap okuyan bir öğrenciydim. Üniversite yıllarında okulda bir hadise oldu ve gazetede fotoğraflarımız çıktı. Babam bunu görmüştü. Ben telefonla babamı aradım, "Merak edilecek bir şey yok." demek içindi sadece. Onların üzülmemesini sağlamak içindi. Adana Yüreğir İlçesi Sinanpaşa Mahallesi'nde İstanbul eczanesi vardı. Eczanedeki arkadaşlar beni ve babamı hem sever hem de sayarlardı. O zamanlar evlerde telefon nadiren vardı. Telefonla arayarak on-onbeş dakika sonra babam eczaneye gelir, tekrar aradığımda görüşürdüm. Yine arayıp babama haber vermişlerdi ve babam gelmiş benim telefonumu bekliyordu. "Baba ben oğlun Recep." demiştim. Gazeteleri okumuş tepkisi çok sert olmuştu. "Benim Recep Garip diye bir oğlum yok, defterden sildik." dedi. Telefonu yüzüme kapatmıştı. Babam çok üzülmişti. Ne yapmam gerekirdi ki?

Telefon kapanır kapanmaz hemen Harem'e gittim ve otobüse binip Adana'ya yola koyuldum. Eve vardığımda baktım babam hasta olmuş yatıyordu. Babam benimle telefon görüşmesinden sonra eve gelmiş konuşmamızı anneme anlatmıştı. Annem de, "Sen ne yaptın Hoca Efendi, genç bir delikanlıya öyle söylenir mi? O şimdi kendisine zarar verirse..." deyince babam çok üzülmüş ve hasta olmuştu.

Eve girdim annem başladı ağlamaya. Ellerini öptüm. "Babam nerde?" dedim. Annem, "İçeride hasta yatıyor." dedi. Babamın yattığı odanın kapısını çaldım, babam "Gel" demedi. Tekrar çaldım, yine ses yoktu. Açtım kapıyı ve içeri girdim. Ömrümce babam "otur" demeden oturmamı karşılarında, yanında. "Otur" demedi ben de oturmamı. Ayakta bekliyordum. Kapı açılır açılmaz babam yattığı yerden doğrularak yarım saatten fazla söyleyeceği her şeyi söyledi ve çok kızdı. Ben babamın söyleyecekleri bitince izin istedim elini öptüm ve, "Baba senin oğlun yüzünü kızartacak bir şey yapmadı." dedim.

Onun için yanlış olan şeylerdi yaşadıklarım ama ben hiçbir zaman kötülük yapan biri olmadım. Ve bunları ifade ederken hıçkırıklarla ağlamaya başladım. Babam hiçbir şey söylemeden kalktı, abdestini aldı ve imam odasına gitti. Cemaatin içine karıştı. Annem yanıma geldi. Bana sarıldı ve, "Aferin oğlum sen doğru olanı yaptın." dedi. Yeryüzünde hiçbir şey onları üzmeğe asla değmez.

Babam bana "Recep Ağabey" derdi.

Okul bitip öğretmenlik süreci başladığında babamla aramızdaki ilişki iki dost ilişkisine dönüştü. Benim kitaplarım yavaş yavaş çıkmaya başlamıştı. Sivil toplum örgütlerinde

görev yaptığım dönemlerdi. Babam artık benim yaptıklarımı uzaktan izliyor ve müdahale etmiyordu. Gazete ve dergiler çıkarmaya, radyolarda programlar yapmaya başlamıştım. Konferanslar ve seminerlerimi artırmıştım. Ülkemizin gençlerine faydalı olmak için gayret ettiğimi biliyor ve dualar ediyordu.

Seksen ihtilali sonrası eve iki polis gelip beni sormuşlar. Babam o zaman da çok üzülüyor. “Bu çocuk başına iş açacak” diyerek Cahit Zarifoğlu’yla, Rasim Özdenören’le, Yaşar Kaplan’la yaptığım yazışmaları, mektupları ve önemli dergi ve kitapları bir tenekenin içine doldurup yakmış. Koruma içgüdüleriyle yapıyor tüm bunları. Babamı üzdüğüm için kendisinden af diledim. Polislerin kapıya gelmesi babamı inciten, kıran bir şeydi. Bir evlat olarak ona bunları yaşatmamam gerektiğini düşünürüm hep. Sonraki yıllarda babam “Recep Ağabey” ifadesini esirgemedi benden. Çok iyi ilişkilerimiz oldu.

Annemin duaları

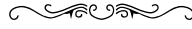
Annem bana “cennetlik oğlum” derdi. Allah senin sırtını yere getirmesin. “Ben senden razıyım Allah da senden razı olsun.” derdi. Bugünkü başarımın ardında annemle babamın duaları vardır.

Anne ve babası yaşayan herkes onların duasını almalı, ne yapıp etmeli onlar yaşarken dualarını almalılar. Dünya ve ahiret saadeti isteyenlerin mutlak surette bunu yapmaları gereklidir.

Annemden ve babamdan aldığım en önemli özellik sanıyorum İslam ahlakıdır. Büyüklere hürmet etmek, hizmet etmek

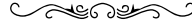
görevdi. Ben güpegündüz annesini ve babasını hatırladığında ağlayan bir adamım. Ben maalesef ninesiz ve dedesiz çocuklar büyüttüm. Çocuklarımın onları tanımalarını çok istedim. Benim anlattığım kadarıyla biliyorlar. Keşke nineleri ve dedeleri sırtlarını sıvazlayarak büyütebilseydim çocuklarımı. Çocuklarımın ismini babam koydu. Ama öyle bir tevafuk oldu ki eşimle düşündüğümüz isimleri koydu. Biz de öyle düşünmüştük dedik. Her defasında öyle oldu.

Annemle babamı rahmetle anıyorum. Onlar benim büyüklerim, önderlerimdi. Fazilet ehli olduklarından asla kuşku duymadım. Ölümü tadacaklardı, tattılar. Ben de kendim ve ailem için iman dolu güzel bir ömür ve güzel bir ölüm diliyorum.

REHA YEPREM

1968 yılında İstanbul'da doğdu. 1985 yılında dans ederek sanat hayatına başlayan Reha Yeprem, Tiyatricalda amatör tiyatro çalışmalarına başladı. Ve Küçük Mutluluklar, Kanlı Gömlek, Ağ gibi bazı oyunlar sahneye koydu. 1986'da Aydan Adan&Sema German Ajansı'nda mankenliğe başladı. 1987'de, Hürriyet gazetesinin Kelebek ekinin açmış olduğu sinema yarışmasında sinema kralı seçilerek profesyonel aktörlük hayatına başladı. Pek çok dizi ve filmde oyunculuk yaptı.

GÜL KOKULU PAMUK ANNECİĞİM!

*“Annesi dün Zeynep’e, melek yavrum diyordu,
İşitince bu sözü kız merak etti sordu
Melek yavrum ne demek doğrusu anlamadım
Melek kanatlı olur, hani benim kanadım*

*Cevap verdi annesi, üç yavrum daha vardı
Onlar kanatlanarak elimden uçmuşlardı
Hepsi yalnız bıraktı, şu talihsiz kadını
Bari sen uçma diye kopardım kanadını”*

Bazı kavramların karşılığı duygulardır. Duyguların tercümanı olmak, onları kelimelere dökmek zordur. Anne kavramını izah ederken böyle bir zorluk yaşarız. Anne kıymetini önce yürekte hissedilmeli. Anneciğini kaybeden birine sorsanız annesinin kıymetini anladığını görürsünüz. Anneler hayattayken, onlarla diz dizleyen aynı evin içerisinde yaşarken onları kırabiliyoruz. Anneye ‘öf’ bile denemez ya o işin ayrı bir boyutu. Anneciği uzaktayken daha farklı bir âleme, farklı bir his dünyasına gider insan. Hele hele bir daha dönmeyecek bir durumda ise işte o zaman ifade edilemeyen duygular yaşanır.

Benim annem elhamdülillah hayatta fakat eskisi gibi sık görüşemiyoruz. Telefonla görüşmeyle ne kadar rahatlanır ki! Görüşemedikçe hasret gittikçe çoğalıyor. İki üç ayda, bir araya gelince de birbirimize değil kendimize kızar hale geliyoruz. Hayat geçip gidiyor ve bir daha geri dönemeyeceğimiz zamanlara kendimizi kaptırıyoruz. Birbirimizi ihmal ediyoruz. Birlikte olduğumuz zamanlarda belki birkaç saniye bakışıp gözyaşı dökmek bütün bu ifadeleri birbirimize anlatıveriyor.

Bütün kâinata mana veren, bütün kâinatı var eden yüce Rabbimizin verdiği kıymet üzerinden anneyi anlamaya çalışsak iş biraz daha derinleşir. Çünkü kendisine 'öf' bile denmesi yasaklanmış, adeta koruma altına alınmış yüce bir varlıktır anne. İnci nasıl ki denizin altında iki sert kabuğun arasında muhafaza edilir. Anne de Rabbimiz tarafından ayetlerle koruma altına alınmıştır. Allah'ın rahmetinin ve merhametinin tecellisini anneye verdiği değerle görmek mümkün. Keşke 'öf' bile demeyecek kadar anneyi tanıyor ve biliyor olsaydık.

Rabbimiz ve Peygamber Efendimiz (s.a.s.) tarafından anneye, daha genel manada kadına ayrı bir kıymet verildiğini anlıyoruz. Efendimizin (s.a.s.) getirdiği değerleri baş üstünde taşırsak o zaman annenin kıymetini anlıyoruz ve gereken önemi veriyoruz. Her biri birer ana namzedi olan kıymetli ablalarımıza, kız kardeşlerimize, eşlerimize, kız çocuklarımıza kıymet veriyoruz. Bu değerleri baş üstünde taşımazsak insanlıktan uzaklaşmaya başlıyoruz. İnsanlıktan uzaklaşma örneklerini televizyonlarda görmek mümkün.

Benim annem

Annem Antakya Hatay doğumludur. Orada dayılarımla sevgi dolu bir atmosferde yetişmiş. Evin tek kızı. Genç kızlık

çağlarına geldiğinde babamla evlenmişler. Babam Prof. Dr. Saim Yeprem'in hayatı birçok mücadelelerle geçmiş. Yüksek İslam Enstitüsü'nde yöneticiyken ben ilkokul çağlarımdaydım. Enstitünün fakülte olabilmesi için o dönemdeki hocalar kariyerlerinden ödün verdiler. Babam da o hocaların başındaydı.

Annem her zaman babamı destekleyen bir hanımdı. Yaşantımızda dönemin şartlarından kaynaklanan zor zamanlar hatırlıyorum. Annem o çileli zamanlarda hep babamın çalışmalarını destekledi. Okulda yaşanan sağ sol çatışmaları vardı. Okulda boykotlar oluyordu ki babam bu boykotlarla haşır neşir olanların en başında bulunan idarecilerden biriydi. Bu boykotların sonucu olarak eve sıkıntılı gelirdi. Babam eve geldiğinde çok stresli olur, odasına kapanırdı. Biz babamızın sıkıntısı olduğunu oradan anlardık.

Annem hep ortamı yumuşatmaya çalışan bir hanımdı. "Aman çocuklar susun babanız uyusun, dinlensin." derdi. Babam bazı zamanlar bize çok sert davranırdı. Günümüzde basit görünen konular o dönemde sıkıntı oluşturabiliyordu. Mesela ben bluejean pantolon giymeyi çok severdim. Babam buna çok kızardı. Çünkü onun hayat felsefesine ters bir giyim tarzıydı o. Değerlerimizi korumak için mücadele eden bir hoca düşünün. Öğrencilerine, "Kot pantolon giymeyin." diye nasihat ediyor eve geliyor, bakıyor ki oğlu giymiş. Görünce birden sert tepki verirdi. Eline makası alır, benim pantolonumu keserdi. Ve bir de müzik dinlememe çok kızardı. O ortamda annem zaman zaman bize zaman zaman babama kalkan olurdu. O zamanlar babamın verdiği tepkileri anlayamıyordum. Düşüncesi doğru olsa da verdiği tepkinin yanlış olduğunu bir araya geldiğimizde konuşuyoruz. Ama annemin ortamı yumuşatma çabalarını hiç unutamam.

Biz annemle arkadaş gibiydik, hala da öyleyiz. Babamla konuşmadığım meseleleri annemle çok rahat konuşurdum. Doğrusu babamla konuşacağım şeyleri önce annemle konuşurdum. Bir şey soracaksam nasıl soracağımı anneme sorardım. Annem de, “Oğlum bak benimle ne güzel konuşuyorsun bana söylediğin gibi babana sorabilirsin.” derdi. O meseleyi veya soruyu babamla konuşacağım zaman da beni yalnız bırakmazdı. Babam tam kaşlarını çatacağı bir anda annem araya girer ve meselenin kabul edilebilirlik yanlarını ön plana çıkarırdı. Destekleyici güç olarak görürdüm annemi.

Annemi en güzel gül kokulu pamuk ifadesi anlatır. Herkesin annesi başkadır ama benim annem daha bir başkadır. Seccadesinin üzerinde gözü yaşlı bir hanımdır. Bizim dini konulardaki eksikliklerimizi gördüğünde affetmeden sert çıkışlar yapar. Bu da aslında Allah’ın rahmetinin tecellisidir. Evladının cehenneme gitmesini istemez anne. Yavrusunun sağlığına bir şey olsa uykuları kaçır, yürekte inandığı bir konuda, ahiret konusunda, oradaki ceza ve mükafat noktasında çocuğu için hassas olmaz mı?

Annem benim dünya ile iletişim merkezimdi

1985-1987 yıllarında oyunculuğa başladım. Sinema filmlerinde rol almaya başladım. Ve çekimler genelde İstanbul dışında gerçekleşiyordu. Çekime gittiğimiz zaman da iki-üç ay, bazen daha fazla kalıyorduk. Şimdiki gibi cep telefonları da yoktu. Annem benim için dünya ile iletişim merkezimdi. Çekimden eve döndüğümde annem beni arayanların listesini yapmış olur ve listeyi çıkarır, bana verirdi. Ben askere gidinceye kadar bu böyle devam etti.

1991'in sonunda tam da körfez krizi döneminde Diyarbakır'da Deve geçidi diye bir yerde askerdim. Askerliği bitirip eve döndüğümde anneciğimi bir deri bir kemik bulmak beni çok üzmüştü. Askerde annemi arama imkânım çok kısıtlıydı. Aylarca görüşemediğimiz olurdu. Annem benden haber almayınca üzüntüden biraz çökmüştü. Her ne kadar aradığımda durumumun iyi olduğunu söylesem de dönemin ve güneydoğunun sıkıntılı bir dönemi olduğunu biliyordu.

Annem kelam hocası kadar kelam ilmini bilir

İnsan bilmediği şeyler için endişe duyar. Hele evladı söz konusu olunca bu endişe katlanarak büyür. Ve evladını korumak ister. Benim ailem korumacı bir aileydi. Biz dört kardeşiz. Annem hem iyi yetişmemizi, hem de mutlu olmamızı sağlamaya çalışırdı. Dört evlat için ayrı ayrı tükendiğini düşünün.

Hepimiz büyüyüp hayata atıldıktan sonra babam annemi aldı, Almanya'ya götürdü. "Hanım sen evde otur, ben gideyim geleyim." demez ve gittiği bütün konferanslara annemi de götürür. Ülke ülke dolaşırlar. Babam yedi dil bilen, dördünü konuşan ve bu dillerde konferanslar veren bir kelam hocasıdır. İlginç ve entelektüel konularda yurtdışında konferanslar veriyor. Mesela "tüp bebek ve etik" konulu konferans verdiğini hatırlıyorum. Bu konferansların hepsine annemi de götürüyor.

Annem sanat okulu mezunu, ressam ve desinatördür. Yani resim, desen yapmayı çok iyi bilir ve kabiliyeti de vardır. Fakat bir kelam hocasına yakın kelam ilmini bilir. Çünkü babamın sohbetleri hep bir ders olmuştur. Biz babamdan bilgi

almak, onu konuşurmak için babamın hangi mevzular üzerinde konferans verdiğini bilen anneme, “Babama ne soralım?” diye sorarız. Annem de, “Geçen konferansın konusu şuydu.” diyerek bizi yönlendirir. Yani annem ciddi bir hoca hanımefendidir. Dini konularda, güncel mevzularda sorulara cevap verebilecek alt yapıya sahiptir.

“Oğlum çok konuşma, aklının dibi görünüyor”

Bir Ramazan günü televizyon programından sonra annemle bir araya gelmiştik. Annem bana uzun uzun baktı. Ben de, “Hayırdır anne?” dedim. O, “Oğlum çok konuşma aklının dibi görünüyor.” dedi. Annem bana yumruk atsaydı bu kadar acımazdı. Çok konuşmamıştım, sessizlik hakimdi ama annemin bana bakıp bu cümleyi söylemesini unutamıyorum.

Gündelik hayatımda çok konuşan birisi değilim. Annemin söylediği bu söz bana ince ayar çektik gibi bir şey oldu, ders verdi. Bir insan çok doluyorsa paylaşacağı şeyler kıymetliyse konuşur. Annem belki de bunu söyleyerek susmanın gücünden bahsetmişti bilemiyorum. Ya da, “Konuşacaksan ciddi hazırlan konuş.” demekti bu. Ama beni kendime getirdiğini söylemeliyim.

Susmak bazen sözden güçlüdür

1987 yılında TRT’de Çatalköy dizisini çekiyorduk. Ben orada Veli karakterini canlandırıyordum. Yönetmen Adem Ayrıl Bey ile replikler üzerinde çalışıyorduk. Ben de benim rolümün repliğini ezberlemeye çalışıyordum. A4 kâğıdının üçte biri büyüklüğünde tirad vardı. Ben onu oynadığım role yedirip canlandıracaktım. Dönecek etkili bir şekilde bakacak ve repliğimi

söyleyecektim. Yönetmen geldi benim repliğimin üzerini çizdi. Ben de kızdım, “Ne yapıyorsun benim söyleyeceklerimi neden atıyorsun.” dedim. O da, “Ağabey sen dön ve hiçbir şey söylemeden bak.” dedi. O zaman bunun ne demek olduğunu anlamamıştım. Fakat filmde seyrederken hiçbir şey söylemediğime şükür ettim. “İyi ki bir şey söylememişim.” dedim o bakış öyle oturmuş ki oraya. Belki bir sürü söz söyleseyiz o etkiyi alamazsınız. Bölüm bittikten sonra Adem Ağabey’i aradım, “Adem ağabey sen süpersin böyle bir etki olacağını biliyordun değil mi?” dedim. O da güldü, “Oğlum yerinde susmak, yersiz konuşmaktan daha güçlüdür.” dedi.

Annem, “Her şeyin modası geçer, efendiliğin modası geçmez.” derdi. Ki bunu podyuma çıkıp 18 yıl mankenlik yapmış olan bana söylüyordu. Moda dünyasından birine söylenince bu söz daha bir anlam kazanıyor. Bütün alanlarda etkili olan bir söz, bütün müzik türlerinin, firmaların kreasyonlarının, bütün akımların, son model arabaların modası geçer. Ama efendiliğin modası geçmez. Onunla kazandığın kıymet ve o kıymetle işlediğin ameller defterine yazılacak ve ahirette karşına çıkacak. O bakımdan çok anlamlı söz.

Yaşınız kaç olursa olsun anne babanızla bir araya geldiğinizde onlar size kendinizi çocuk gibi hissettirir. Yanlarında tekrar çocukluk heyecanlarınızı yaşarsınız. Çünkü onlar sizi hep doğduğunuz zamandaki gibi yardıma muhtaç yavru gibi hisseder, öyle algırlarlar. Ben de bir babayım ve on üç yaşında oğlum, 8 yaşında da kızım var. Onlar yeni şeyler öğrendiklerinde, hayatlarına yeni şeyler eklediklerinde ve her bir değişimlerinde sizi şaşırtıyorlar. “Allah Allah benim küçük çocuğum büyüyor.” diyor ve heyecanlanıyorsunuz. Tabii bunun yanında

yaptığı hatalara üzülüyorsunuz. Ve kendi çocuğunuz size karşı hata yaptığında siz de kendi yaptıklarınızı hatırlıyor ve ıstırap duyuyorsunuz.

Annem, babam gelmeden evde olmamızı isterdi

Babam gelmeden evde olmamız gerekirdi. Annem geç geldiğimiz zaman üzülürdü. Çünkü babamın stresli bir şekilde eve gelmesi, onun üzerine bizim evde olmamamızdan duyacağı rahatsızlıktan doğacak gerginlik ortamı annemi üzerdi. Zaman zaman annemin kulak ucumuzu parmaklarının arasında sıkıştırarak acittiğini hatırlıyorum.

Annemin duasıyla hayatımın yolunda gittiğini ifade ediyim. Onların duası olmasa ben şu an farklı yerlerde olabilirdim. Hayatta yaşadığım tecrübelerin neticesi ya hastanede ya da mezarda bitebilirdi. Sekiz yıl bir yaprak gibi sağa sola uçtuktan sonra inşallah sağlam bir limanda noktalandı. Annemin duasıyla oldu bütün olanlar. Dua konusunda çok hassastılar.

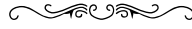
Annem bir gün bana, "Allah seni ıslah etsin." demişti. Babam bu duaya kızmıştı. "Öyle deme çünkü Allah yavrularımızı bize emanet olarak veriyor, bu görevden hoşnutsuzluğu ifade eder, ben bu görevi red ediyorum anlamı taşır." demişti. Kullandığımız dua cümlelerine baktığımızda uygun olmayan ifadelerin yer aldığını görüyoruz. Dua gibi gördüğümüz cümlelerin beddua içerdiğini görüyoruz. Annem de babam da bu konuda çok hassas insanlardır. Anne babanın evladı için yaptığı dualar kabul oluyor. O bakımdan çok dikkat etmemiz gerekiyor.

Ben babamdan çok anneme benziyorum. Annem çok sabırlı bir hanımdır. Benim sabırlı olma yönüm anne tarafımdan

tevarüs etmiş. Annem ortada öfkelenecek bir şey olduğunda bile öfkelenmezdi. Bundan on yıl önce okuduğum bir hadisi şerif beni çok etkilemişti. “Öfkesine hâkim olamayan bizden değildir.” buyruluyor. Etkilendiğim ve hayatıma prensip yapmaya çalıştığım bir hadistir.

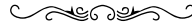
Anneme

Anneciğim her nerede olursam olayım hep yanıdayım. Yaşım kırk iki oldu. Yirmi sekiz yıl çilemi, kahrımı çektin. Hakkını helal et. Seni üzdüysem ve sen hakkını helal etmezsen halim nice olur, perişan olurum. Biliyorum sen anne yüreğiyle affetmeye hazırsın.

SADETTİN ÖKTEN

1 Eylül 1942'de İstanbul'da dünyaya geldi. 1953 senesinde Vefa Lisesi'ni 1964'de de İTÜ İnşaat Fakültesi'ni bitirdi. Aynı yıl İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde akademik hayatına başladı. 1982'de doçent, 1989 yılında ise profesör oldu. 2004 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Yüksek inşaat mühendisi olmasına rağmen şehir ve medeniyet, özellikle de İslam medeniyeti konularındaki entelektüel birikimiyle nice söylemlere imza atan Prof. Dr. Saadettin Ökten halen çalışmalarına devam etmektedir.

ANNEM İSTANBUL HANIMEFENDİSİYDİ

Çocuğun anneyle ilişkisi hayatının ilk yıllarında çok önemlidir. Sonra giderek anne kavramı hayattan uzaklaşır. Onun yerini eş kavramı almaya başlar. Zaman zaman anneyle eş arasında zıtlaşmalar, çekişmeler olur. Buna İstanbul tabiriyle gelin kaynana kavgası denir. Yıllar sonra eş de bir anne olur, büyük anne olur. O da annenin veya büyük annenin fonksiyonlarını üstlenir, hayat öyle devam eder gider.

Anne demek; fedakârlık demektir, hizmet demektir, şefkat demektir, bir manada hak iddia etmemek demektir. Bizde anne bir manada evin iç bünyesinden sorumlu olan ama dış bünyeyi de o iç bünyenin organize ettiği, oluşturduğu, inşa ettiği kişi demektir. Kendisi yok gibi olan ama yokluğunda bütün eksikliği ortaya çıkan bir insandır.

Tabii bugün modern söylemde yok gibi olmak, fedakârlık etmek, kendisi birçok şeyi gördüğü, bildiği halde bunları büyük bir tahammülle karşılamak anlamsız olarak görülebilir. Ama bizim terbiyemizde Osmanlı bakiyesi annelerimiz böyle insanlardı. Onların yaptıkları fedakârlıklar bu dünyaya bakan yönüyle insanlarda muhabbet, sevgi, saygı oluşturuyordu. Ahirete bakan yönüyle ilgili de Peygamber Efendimiz (s.a.s.),

“Cennet annelerin ayakları altındadır.” buyurarak öbür taraftaki muhabbet ve mutluluk iklimi hakkında muştı veriyor.

O annelerimiz rahat bir hayat yaşamadılar. Zor şartlar altında fedakârlık yaptılar. Çünkü insanları seviyorlardı. Çocuklarını, eşlerini çok seviyorlardı. Zannediyorum çağdaş insanın bütün teknik imkânlarla rağmen aradığı mutluluğu, huzuru, sü-kunu onlar ruhlarının derinliklerinde yaşadılar.

Modern zihniyetle annelerimizi anlamak mümkün değil

Ben örf adetlerimizde, dinin yaşanan boyutunda annelerimizi tanıdım. Onlar çok muti zevcelerdi. Beylerinin hakkını beylerinden çok korur, onlara itaat ederlerdi. Çocuklarının da hem koruyucusu, hem müşfik meleği, hem hizmetkârı hem de mürebblersi idiler. Çok ciddi terbiye ederlerdi çocuklarını. Aile terbiyesi esasında anne terbiyesinden ibarettir. Küçük yaşta annelerimiz bizi terbiye etmiştir. Ev ve evin içindeki her şeyden anne sorumludur. Baba çok sonra devreye girer.

Bu resmin bugünkü şartlara göre tekrar yorumlanması lazım. Çünkü her türden zihniyet yapısına sahip annelerimiz evle tatmin olmuyorlar, evin dışında bir hayat arıyorlar. Eski haneler artık yaşamıyor. Hatıralarımızda çok tatlı izler bırakan yuvalarımız, annelerimizin üzerine titrediği yerlerdi. Modern kapitalist zihniyetle bu annelerimizi anlamak çok mümkün değil. Ama onlar mutluydular. Bizim tanımadığımız mutluluğu annelerimiz tanımıştır.

Annem bir İstanbul hanımefendisiydi

Annem bir İstanbul kızıydı. Bu, şu açıdan çok önemli bir şey. İslam medeniyetinin bir Osmanlı yorumu var, modern

çağlarda yapılan bir yorum. İslam medeniyeti modern çağlarda da yaşanan bir medeniyet, tarihe intikal etmiş bir medeniyet değil. İstanbul bu medeniyetin tecelli ve temerküz ettiği yer, en rafine örneklerin ortaya konduğu yerdir. O açıdan İstanbul kızı olmak önemlidir. Bu diğer şehirlerimizi dışarıda bırakan bir tabir değil, bilakis içinde bulunduğumuz asırda İslam medeniyetinin yüceliğini ortaya koyan bir tabirdir.

Annem 1907 tarihinde Fatih'te doğmuş. Dedem bir imam efendi. Atıkali camiine yakın bir yerden ev almışlar. Annem İstanbul'un Atıkali semtinde büyümüş. İlkokulu orada okumuş. Evde annesinin tahtı terbiyesinde yetişmiş. Annemler, dört erkek iki kız olmak üzere altı kardeşler.

Annem on yedi yaşına geldiğinde önemli bir hoca efendinin yani babamın refikası olmuş. Otuz yedi yıl evlilikleri boyunca zaman zaman iyi, zaman zaman da zor günler geçirmişler. Maddi şartların zorlaştığı dönemlerde annemin babamı teselli ettiğini hatırlıyorum. Babam müktesabatı olan mühim bir adamdı. Annemin o tesellilerinde söylediklerini inanarak söylediğini hissedirdim. Mesela, "Hu gün doğmadan neler doğar sıkma canını." derdi. Bir de birbirlerinin isimlerini söylediklerini hiç duymadım. "Hu" ve "Ya hu" diye seslenirlerdi birbirlerine. Sonradan öğrendik ki bu bir zikirmiş.

Şimdi zahirde baktığımız zaman birisi Darülfünun mezunu ünlü felsefeci, Arapça muallimi, eğitim cihetinden kendi seviyesinde olmayan bir hanımın onu teselli etmesi mümkün değil gibi görünüyor. Ama annem inanarak söylediği tesellileriyle müthiş bir moral veriyormuş Celal hoca efendiye. Harp yıllarını birlikte atlatmışlar.

Babam eli, sofrası açık bir adamdı. Pek çok eşi dostu gelir, annem misafirlere yemekler hazırlardı. Evimizde haremlik

selamlık vardı. Erkek ve hanım misafirler ayrı yerlerde oturur bu durum bir sıkıntıya sebep olmazdı. Annem adeta perde arkasında Celal hoca efendinin ihtişamını, görgüsünü, seviyesini ortaya koyan bir hizmetin baş aktörüydü.

Annemin iki kız, iki erkek olmak üzere dört evladı olmuş. Ağabeyim ben doğmadan vefat etmiş. Sonra ben doğmuşum, biz yine üç kardeş olmuşuz. Dünyanın her yerinde erkek evlat beyler tarafından istenen bir realite. Ağabeyim vefat edince babam çok üzülmüş. Sonra tekrar bir erkek evlat zuhur edince yani ben doğunca çok sevinmiş. Tabii evlatlar arası bir ayırım yoktu. Bana itibar ettiklerini fakat şımartmadıklarını hatırlıyorum. Ciddi bir sınır koymuşlar, İslam terbiyesi üzerine yetiştirmeye özen göstermişler ve yeteneklerimizi göz ardı etmemişlerdi. Yaşımın ötesinde imkânlar sağladılar. Bu da babamın görgüsünden, validemin onu desteklemesinden kaynaklanan bir renkti. Mütevazı ama renkli bir hayat yaşadılar, yaşattılar.

Bulutlara bakmasını annemden öğrendim

Teyzemle annem arasında 6-7 yaş fark var. Teyzem bana çok masal anlatırdı. Masal çok başka bir şeydir. Bir insanın ağzından masalla bir dünya inşa edersiniz.

Annem bana beş yaşlarımdayken bulutlara bakmasını öğretti. Annemle beraber bulutlara bakar, oyunlar oynardık. Yorum yapardık ve bulutların şekillerini bir şeylere benzetirdik. Annem, "Bak bu bulut adama benziyor. Biraz sonra rüzgâr esecek ve bu adam şeklindeki bulut başka bir şekil alacak." derdi. Güneş vurunca renk değişimi olur, annemin yorumları da değişirdi.

Apartmanımızın balkonuna kuşlar gelirdi. Annem onlara küçük küçük ekmekler doğrar bana verirdi. Ben de o ekmekleri güvercinlere atardım. Ve sessizce yemelerini izlerdim. Yine

kuşlara yem atmak için Kumkapı ve Atikali'deki bostanlara giderdik. Bahar geldiği zaman Kumkapı'daki bostanlardan taze sebze meyve alırdık. Bizim evdeki menüden baharın geldiğini hissederdik. Ona göre yemekler yapardı annem.

Yaz geldiğinde yazlığa giderdik. Apartmanda olan imkânlar yazlıkta yoktu. Elektrik, su yoktu. Ama annem orada bana rüzgârın sesini dinlemeyi ve o orkestradan büyük keyif almayı öğretti. Bunu sadece beni oyalamak için yapmıyordu. Kendisi de dinliyor ve manevi haz duyuyordu.

Annem, söylediği şeyi yapardı

Annemi her yaşımda dikkate aldım. Çünkü annem yapmadığı şeyi söylemez, söylediği her şeyi de yapardı. Eski insanların sırları, kudretleri de oradan geliyor. Nerede durması gerektiğini bilen insanlardı. Annem ve babam bizi yönlendirir fakat kararlarımızı bize bırakırlardı. "Ben senden daha iyi biliyorum." deyip iddiada bulunmazlardı. Tecrübelerini, görgülerini aktarır, dikkatli olmamızı nasihat eder, kararlarımızın arkasında durur ve dua ederlerdi. Babamı on dokuz yaşımda, annemi otuz bir yaşımda kaybettim. Bize çok özgür bir alan bıraktıklarını hatırlıyorum.

Doktora için Amerika'ya gitmiştim. Ertesi yaz annem başörtüsüyle, mantosuyla hiç iddiası olmadan, gayet rahat Amerika'ya benim yanıma gelmişti. Orada birçok insanla tanıştık. Annem gösterişi olmayan bir kuldu. Kendi ufkunda da öyle şeyler yoktu. Hayata karşı bir iddiası ve ya ezikliği yoktu. Şükürü ve duası vardı.

Annem amatör heveslere kapılmamı engelledi

Bizde anne figürü sizi ezip geçmez ama danışacağınız çok mühim bir merci durumunda dururdu. Asistan olmak için

anneme danıştım. O da, “Ol iyidir” demişti. O zaman 1964 yılının son baharıydı. Resmi devlet dairesinde üç bin lira maaş verirken benim asistanlığım beş yüz otuz lira maaşla başlamıştı. Bu fark beni hiçbir zaman rahatsız etmedi. İstanbul’da evde kalmanın getirdiği bir renk vardı hayatımızda. Üniversitenin de büyük katkısı oldu. Asistanlığa karar vermemin çok isabetli olduğunu yıllar geçtikçe daha iyi anladım.

Üniversiteyi bitirdim, mühendis oldum. Çevremden ve merhum Nurettin Topçu hocadan gelen bir akımla bir de edebiyat veya tarih okumak istiyordum. Bunu da evde sık sık dile getiriyordum. Bu arada asistanlığa başladım sanırım ikinci yılımdı. Edebiyat fakültesi tam evimizin karşısındaydı. Bir gün annem, “Seni Nurettin Topçu hoca çağırıyor.” dedi. Hocanın yanına gittim baktım normal zamanda olmadığı şekilde yalnız. Normalde hep yanında birileri olur ve ortam rahat olmazdı.

Odasına girip oturdum. Rahmetli Nurettin hoca mühendisliğin faziletleri konusunda benimle konuşmaya başladı. Çok şaşırmıştım çünkü genellikle mühendisliğim konusunda latife yapardı. O konuşmadan sonra kendi kendime, “Hoca doğru söylüyor.” dedim.

Edebiyata karşı hevesim amatör olarak kaldı ve ben mühendislik mesleğine ciddi olarak yöneldim. Aradan yıllar geçti. Nurettin hocanın vefatından bir sene önce ziyaretine gitmiştim. Gülerek bana, “Hatırlıyor musun ben seni yanıma çağırılmıştım ve mühendisliğimle ilgili konuşmuştum.” dedi. Ben de, “Evet hocam hatırlamaz olur muyum?” dedim. O, “Annen bana telefon etti. Nurettin Bey bu çocuk edebiyat ve tarihe merak sardı. Okumak istiyorum falan diyor. Akademik hayatı yeni başlamışken böyle bir şey olmasın. Başiboş kalmasın. Sizi dinler siz onunla

konuşup nasihat eder misiniz?” dedi. Ben de seninle o yüzden mühendisliğin faziletleri konusunda konuşmuştum.” dedi.

Hocayla helalleşip güleştük. Annem kendince tedbirler alıp, amatör heveslere kapılmamı engelleyip kendi branşında ilerlememi haberim olmadan sağlamıştı.

Annem olumsuzlukları bize hiç yansıtmazdı

Annem yanlışıma görse de yüzüme vurmazdı. Sıkıntımı yüzümden anlardı. Ben yanlış yapıp çıkmaz bir sokağa girsem de zahiren müdahalede bulunmazdı. Yanlış da olsa o sokaktan bir çıkış yolu buldurup yüzümüzü doğru tarafa çevirmeyi bilirdi. Bunu nasıl yaptı bilmiyorum. Ama duasını, tatlı dilini, yumuşak huyunu kullanarak bizi çıkmaz sokaktan ana caddeye çıkarmasını başardı. Ve bunu yaparken hissettirmezdi. Yaptıktan sonra yüzümüze vurmazdı. Kendi iç dünyasındaki galeyanı, gerilimi bize hiç yansıtmadı. Eski annelerimizin bir hususiyeti de buydu. İç dünyalarını çocuklarına aktarmıyorlar ve bir psikiyatra ihtiyaç duymuyorlardı. Çünkü onlar tüm işlerini Allah’la çözüyorlardı.

1973 yılının mayıs ayında annemi kaybettiğimde yanında değildim. O zamanlar telefonla iletişim yok gibi bir şeydi. Annemle ve ablamla mektuplaşıyorduk. Bir ara mektuplar gelmemeye başladı. Ben o sırada Amerika’daydım. Annem rahatsızlandığında bana haber vermediler. Mektupların seyrekleşmesinden şüpheleniyordum ama ablam, “Annemin işleri vardı yazamadı.” gibi şeyler yazıyordu.

Annem vefat etmiş. Bir ay kadar sonra bir mektupla haberim olmuştu. Çok hüznlendiğimi, üzüldüğümü hatırlıyorum. Annemin vefatından önce eşim annemin vefatını hissetmiş ve bana söylemişti. Ama annenize ölümü yakıştıramadığınız için

ölüme yormuyorsunuz. Sonra vefat ettiğini öğrenince yanında olamamanın verdiği sıkıntı, uzun bir süre peşimi bırakmadı. Sanki küçük bir demir külçesi mideme saplanmış gibiydi ve zaman geçtikçe büyüyordu.

Annemle erguvan seyrine giderdik

Annem eylül ayını ve ilkbaharı çok severdi. Erguvan zamanlarını kollar erguvan seyrine giderdik. Annem eflatun derdi çiçeğin rengine. Ve en sevdiği renk oydu. Morla pembe arası şimdilerde lila dedikleri renk, annemin dilinde eflatundu.

Eylül ayında annemle deniz kenarındaki yalı olan yazlığımızda kalırdık. Akrabamız olan bir hanımefendi de gelir anneme arkadaşlık ederdi. Ben okula gitmezden evvel orada üçümüz kalırdık. Bulutlara beraber baktığımızı hatırlıyorum. Annemle birlikte balık pişirip muhabbet ederlerdi, ben de dinlerdim. Akşamları gaz lambası yakar, onun ışığında sohbet ederdik.

Annem hiçbir şeyi problem etmezdi. Her şey olur gider her eksiklik tamamlanır yeter ki insanın sağlığı yerinde olsun hayata muhabbetle bakabilsin gibi bir hayat felsefesi vardı. İmkânların zor olduğu şartlarda evimize huzur katan annemdi. Bir yemek yapar, içine muhabbetini katar, huzur iklimini oluştururdu. Hizmet ehli bir kadındı.

Evde ayrıcalığım vardı, annem beni çok severdi

Tek erkek çocuk olduğum için evde ayrıcalığım vardı. Annem beni çok severdi. Ama kesinlikle şımarıklığa izin vermezlerdi. Ne babam, ne de annem bir fiske vurdu. Annem küçük bir çocukken şımarıldığımda, "İnnallahe maassabirin." derdi. Kendi kendine söyleye söyleye geçiştirirdi. Bunun manasını

sonradan öğrendiğimde annemin sabır dilediğini anlamıştım. Allah'tan sabır diler bana ceza vermezdi.

Çocukluğumuzda bir şey istediğimiz zaman bu genellikle yiyecek olurdu. Annem, "İstediğin şeye dik dik bakma, önüne bak ve sessizce bana söyle." derdi. Özellikle misafirlğe gittiğimizde annem sıkı sıkı tembihler ve çok dikkat ederdi.

Annemin, "Elinle koymadığın şeyi alma." nasihati çocukluğumdan beri hayatıma düstur edindiğim bir şey olmuştur. Çocukken yerde para görsem de annem öyle dediği için almazdım.

Annemin duaları

Annem imtihana gireceğim zaman bana bol bol dua ederdi. "Allah zihin açıklığı versin, Allah işinde sabit kadem kılsın, Allah hayırlar nasip ve müyesser buyursun, Allah iyi insanlar refik etsin." derdi.

Babamın evdeki kontrolü uzaktan olurdu. Daha çok bizimle annem ilgilenirdi. Delikanlılık dönemlerinde Saraçhane taraflarına giderken annem, "Kişi refikinden azar." derdi. O taraflarda külhan beyleri çoktu. Dikkat etmem için annem böyle bir atasözülle uyarıda bulunurdu.

Evet, annemin hikayesi ve izleri kısaca böyle. Bugünkü hayatımıza ve anlayışımıza epeyce uzak gibi görünüyor bana. Zaman çok süratle değişiyor. Ve biz, bizi biz yapan değerleri yeni ve özden kopmamış bir yorum getirememenin burukluğunu yaşıyoruz. Ve tabii o eski zaman annelerini özlüyoruz.

Tüm annelere ve bu çağın burukluğunu yaşayan annelere özellikle iyilikler ve güzellikler diliyorum. "Allah'ın bütün güzellikleri üzerlerine olsun." diyorum. Çünkü annelik çok güzel bir şey.

SAMİ SAVNİ ÖZER

1950 yılında İstanbul'da doğan Sami Özer, küçük yaşta, çok özel yeteneği ve hassas kulağıyla dikkati çekti. Henüz çocukken müezzinleri dinleyerek ezanı ve dini müziğin değişik makamlarını öğrendi.

Dönemin ünlü bestekârlarından Amir Ateş'le tanışması, sanatçının müzik yaşamında yeni bir dönemin başlamasına sebep oldu. Amir Ateş, Sami Özer'i Türk müziğinin büyük hocalarından Emin Ongan'a tanıttı (1970). Sami Özer, Emin Ongan tarafından öğrenci olarak kabul edildi ve birlikte 15 yıl boyunca Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde klasik Türk müziğini meşk etti.

Zamanla klasik Türk müziği ve dini müzikten oluşan geniş bir repertuvara sahip olan Sami Özer, 1974 yılında yapılan "Altın Ses" yarışmasında, Türk sanat müziği dalında birincilik ödülünü aldı. Daha sonraki yıllarda TRT'nin açmış olduğu sözleşmeli sanatçı sınavında başarılı oldu ve TRT İstanbul Radyosu'nda bir süre görev yaptı.

Pek çok albüme imza atan sanatçı, halen Türk Tasavvuf Musikisi ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı'nda çalışmalarına devam etmektedir.

ANNEM ÇOK CÖMERT BİR HANIMDI

Biz aslen Horasanlıyız. Horasan'dan Erzurum'a, oradan Ordu'ya gelmişiz. Annem ailenin tek kız evladıymış. Başka kardeşi yokmuş. Annemin en bariz özelliği cömertliğiydi. Elinde bir dilim ekmek olsa üçte ikisini karşısındakine yedirir, kalan biriyle kendisini tatmin edecek kadar cömertlik gösterirdi. Annem bizleri zor şartlarda büyüttü. Beş kardeş-tik. Bir kardeşimiz rahmetli oldu. Üç erkek, bir kız olarak dört kardeş kaldık.

Annemin çok güzel sesi vardı, babamın da güzel sesi vardı. Ben iki taraftan da almışım. Anne tarafımda dedelerimiz hoca efendilerdi. İki güzellik bir aradaydı. Allahın lütfuyla onlardan bizlere tevarüs etmiş. İnşallah emanete layık kılsın.

Annem çok güzel ata binermiş. Ben bir iki kere korkarak bindiğimi hatırlıyorum.

Annem benim için "Bu benim kızım." diyordu

Annemin yanında tek kalan çocuk bendim. Çünkü ben çok geç evlendim. Kardeşlerimin hepsi evlenip gitmişlerdi. Ben annem ve babamla kırk üç yıl yaşadım. Annem benim için, "Bu

benim kızım.” derdi. Sonradan eşimle evlenince ayrıldım. Ama yine annemle irtibatımız kopmadı. Güzel zamanlar geçirdik.

Benim çocukluğumda şartlar zordu. Annem yokluklar devrinde büyüttü bizi. Evlerde su bile bulunmuyordu. Yani taşıma suyla değirmen dönüyordu. Beş çocuğun çamaşırını elde yıkamak kolay bir şey değil. Büyük fedakârlıklarla büyüttü bizi. Babamın kazandığı yetmediği için annem aynı zamanda evde dikiş diker, bizim okul harçlıklarımızı çıkartırdı.

Annemi anlatan en güzel kelime baş tacı kelimesidir. O Allah'ın baş tacı yarattığı bir varlık. Anne sihirli bir varlık gibi, o sizin yanınızdayken hiçbir şey konuşmasa, onun dizinin dibinde otursanız, size sarıldığı zaman, dünyanın yükü sırtınızda olsa, trilyon borçlarınız olsa da ne gam ne tasa. Annenin verdiği manevi gücü tarif etmek mümkün değildir.

Annemle aramızdaki ilişki çok güzeldi. Ben fitrat olarak biraz şakacıyım. Anneme de sık sık şaka yapardım. Babamın sert bir yapısı vardı. Biz çocukken annem, babamın şiddetinden korurdu bizi. Disiplinle büyüdük. Ama ben bu disiplinden hiç şikâyet etmiyorum. Çünkü bugün büyüklere saygımız, küçüklere sevgimiz ve Allah korkumuz varsa o disipline borçlu olduğumuzu düşünürüm.

Annemin veya babamın meslek seçimim konusunda bir baskısı olmadı. Ben bizim camideki müezzinin sesine âşık oldum ve öyle başladım ezan okumaya. Tabii ezan sesini dinleme hassasiyetini ebeveynimizden almıştık. Sekiz yaşında ezan dikkatimi celp etmişti.

Annemden hiç ayrılmadım

Ben annemden hiç ayrılmadım. Askerliğimde üç aylık ace-mi birliği döneminde kısa bir ayrılığımız olmuştu. Sonra tekrar

İstanbul'a geldim. Ve görüşmelerimiz başladı. Annem, "Askere de gönderdim kutulamadım senden" diye şaka yapardı. En uzun ayrılıklarımız evlendikten sonra başladı. Bazen yurtdışı konserlerim, televizyon programlarım oluyor ve her zaman gidemiyordum.

Annemin vefatından sonra pişmanlıklar yaşadım. Ve hala yaşıyorum. Ömrümün sonuna kadar da yaşayacağım. Annemle daha çok ilgilenseydim, daha çok beraber olsaydım. Daha çok annemi görseydim, ona daha çok sarılsaydım.

Bazen ters zamanlarım olmuş ve anneme bağırımdır. Sonra çok üzülüp ağladığımı hatırlıyorum.

Annem bana çocuk gibi davranırdı

Evlendikten sonra eşimle birlikte annemi ziyarete gittiğimizde, "Seni gidi seni, kaç gündür neredesin?" diye çocuk gibi pat küt tokatlardı.

Kemal amca isimli yetmiş yaşlarında birisi bir gün annesiyle otobüse binmişler. Tabii annesine herkes yer vermiş, annesi oturmuş. Kemal amca da ayakta, o da yaşlı bir tonton. Annesi, "Oğlum gel ayakta yorulacaksın, otur kucağıma." diyormuş. Onun yetmiş-yetmiş beş yaşında olması anne için hiç önemli değil. Annenin gözünde çocuk her zaman çocuktur.

Annem benim okumam için çok gayret etti

Annem benim okumam için çok gayret etti. Orta okulda hocam konservatuara verilmemi istedi ailemden. Onlar da karşı çıkmışlardı, "Şarkıcı mı olacaksın?" diye. O zamanki kültür öyleydi. Ben sonradan Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne gittim. Orada daha güzel, daha köklü bir Türk musikisi terbiyesi aldım.

Tasavvuf musikisinde rahmetli Safer Efendi Hazretleri'nin manevi desteğini aldım. Annemin ve babamın çok hoşlarına gitmeye başladı. İlk zamanlar babamın korkusundan sahne kıyafetlerimi eve getiremiyor, başkasının evinde saklıyordum. Sonradan durum değişti. Konserlerime geldiler. Hatta eşimle evlendikten sonra ziyaretlerine gittiğimizde babam eşime, "Kızım benim de elimden tutan olsaydı ben de Sami gibi meşhur olurdu." demişti. Babamın sesi hakikaten çok güzeldi.

Annemin insanlara olan sevgisi, şefkati bana tevarüs etti diyebilirim. Bir de dürüstlüğü ve cömertliği benim için çok güzel örnekti. Bugün insanlar beni sevip dua ediyorlarsa bu annemin sayesinde. Hayatımızda iyi ve güzel olan pek çok şeyi annemize borçluyuz. Cenab-ı Hak öbür tarafta onlara karşı yapamadıklarımızdan hesaba çekmesin. Çünkü ortada ödenemeyen bir hak vardır.

Annem, "Allah sıkıntıda bırakmasın.", "Allah hayırlar yazsın size, hayırlarla yaşayın.", "Allah kaza bela göstermesin." dualarını dilinden düşürmezdi. Annemin dualarını Cenab-ı Allah kabul etti ki bize rağmen, bu dünyada bizi cennette yaşıyor.

Annem aniden vefat etti

Annem vefat ettiğinde ağabeyimin yanındaydı. Ben malesef vefatına yetişemedim. Ben geldiğimde çoktan Hakk'a yürümüştü.

Annemin vefatından sonra büyük boşluk hissettim. Maddi-manevi moralim bozulunca anneme sarılır ve tüm sıkıntılarımı unutturdum. Annem beni öper, koklardı. Onunla şakalaşırdım ve keyfim yerine gelirdi. Şimdi kabristana gidiyorum ve ruhlarına fatihalar okuyorum. Bir de rüyada görürsem, rahatlıyorum.

Vefat ettikten sonra babamla annemi rüyamda görmüştüm. Çok mutluydular. Bizden memnun olduklarını hissetmiştim. Çok güzeldi, inşallah hep mutlu ve memnun olsunlar.

Çok büyük konserlerimde annemin en ön sıralarda oturmasını, beni izlemesini ve benimle gurur duymasını isterdim. Çünkü ben onlarla her zaman gurur duyuyorum. O yokluk içerisinde gönlü zengin olmayı, insanları sevmeyi, yardım etmeyi ve daha nice güzel hasletleri bize yaşatarak gösterdiler. Nur içinde yatsınlar.

*İnsanın evinde bereketi yoksa anne babasını
memnun etmeli*

Bir insanın evinde huzur, mutluluk, bereket yoksa anne babasının kendisinden memnun olup olmadığına bakmalı. Eğer böyle bir durumu varsa anne babası hayattaysa düzeltme şansı sadece onların memnuniyetinden geçer. Onların elini ayağını öpsün, duasını alsın. Bütün işleri yoluna girer. Anne babasına saygı gösteren çocuklarından da saygı görür.

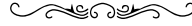
Hız İsa (a.s.) zamanında yaşanan bir hikaye anlatılır. Bir genç babasını sakalından tutmuş, yolda sürükler. Hz. İsa, “Sen ne yapıyorsun? Allahtan korkmuyor musun? Kendi sonunu hazırlıyorsun.” deyince, yaşlı adam, “Ya İsa, bırak sürüklesin. Ben de babamı böyle sürüklemiştim. Bu dünyada bu rezilliği çekeyim, ahirete kalmasın.” diyor.

Allah annem ve babamın ruhaniyetlerini bizden memnun etsin.

SİBEL ERASLAN

1967 yılında İstanbul'da doğdu. Üsküdar Kız Lisesi'ni bitirdi. 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Yayımlanmış pek çok eseri bulunan yazar, halen Star gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor.

ANNELİK, AŞK ŞEKLİNDE YAŞANAN HAYATIN KENDİSİDİR

*anneciğim,
dilimsin, sesimsin,
masalım, rengim, kokum,
suretimi senin içine asan "El"e hamdolsun...
cennetimsin anneciğim...*

Anne, her şeyin başlangıcı. Hayatın özü. "Kun" emrinden sonra var olan kâinatın anahtarı.

İnsanoğlunun var oluş hakikati anneyle çok ilintili. Bugün hayattaysam Cenab-ı Hakk'ın lütfudur. Ama bunu annemin kucağına borçluyum tabii her çocuk gibi. Bunda fevkalade bir şey yok. Fevkalade diye düşünmüyoruz çok doğal bir süreçmiş gibi düşünüyoruz ama ne zaman ki kendiniz anne olduğunuzda o zaman fark ediyorsunuz, anneliğin ne kadar büyük bir fedakârlık, büyük bir feragat, itina, ihtimam gerektirdiğini. Ve anneliğin; kendinizi alıkoymayacağınız bir aşk şeklinde yaşanan hayatın kendisi olduğunu fark ediyorsunuz.

Ben annemin kıymetini zannediyorum anne olduktan sonra daha iyi fehmeder hale geldim. Anne olunca empati yapmaya başlıyorsunuz. Annenizle kendinizi değerlendiriyorsunuz. Çocuğunuz hastalandığında telaşlanıyorsunuz. Sabahlara kadar uyumuyorsunuz, başında bekliyorsunuz. Siz küçükken annenizin nasıl bir hayat yaşadığını daha iyi fark ediyorsunuz.

Annem okumak konusunda çok titizdi

Annem fevkalade bir öğretmendir. Refika hanım benim ilk öğretmenimdir ve bizim okumamız konusunda o kadar titizdi ki! Kitap okuma alışkanlığımız, yazı yazma alışkanlığımız kesinlikle onun öğretisi dâhilinde gelişmiştir, oluşmuştur. Bizler daha okula gitmeden önce annem bize kitap okumayı, biraz yazı yazmayı, biraz matematik ve resim yapmayı öğretmiştir.

Ben ne zaman yazı yazdığımı hatırlamıyorum. Yani tıpkı insan ne zaman yürüdüğünü, ne zaman konuştuğunu hatırlamaz onun gibi bir şey benim için yazmak, okumak. Çünkü annem çok küçük yaşta bunları bize vermeye başladı ve takip ederdi. Yani ilkokul hayatım boyunca, hatta ortaokul günlerinde, üniversitedeyken bile sorardı ne okuduğumu, ne yaptığımı. Okuduğum şeyleri ona anlatırdım. Okumak konusunda çok titizdi ve çok ciddi takipçi bir anneydi.

Anneannemin vefatı annemi çok etkiledi

Biz beşinci kuşak İstanbul'dayız yani ben beşinci kuşak İstanbulluyum, annem dördüncü kuşak oluyor. Rumeli üzerinden gelmişler köken olarak.

Anneannem vefat ettiği zaman sekiz yaşlarındaydım. Bu benim hayatımdaki ilk ölüm tecrübesi oldu. Ben daha çok annemin üzüldüğüne üzüliyordum, annem çok ağlıyordu. Onun anneanneme olan bağlılığı ve ölüm karşısındaki o yoğun hüznü beni çok ciddi etkilemişti. Yani şu anki beni çizen çocukluk çağımdaki en önemli olaylardan birisidir anneannemin vefatı. Bu olayla birlikte ölümü anlamlı bir yere koymamı sağladı annem. Küçük yaştan itibaren ölüm hakkında düşünmek uhrevi bir ilgi oluşturdu. Hayattan sonraki hayat, ölümün ardındaki sır küçük yaştan itibaren düşündüğüm meseleler oldu.

İsraf söz konusu değildi

Annem 1942 doğumludur. Annemin bir nüfus cüzdanını hatırlıyorum. Üzerinde ikinci dünya savaşı zamanlarında yapılan damga izleri vardı. Ekmekler gramla dağıtılır ve aldıktan sonra nüfus cüzdanlarına damga vurulmuş. Tayin hakkı deniyor buna tarihte. Her insana belli gram ekmek veriliyor onun dışında ekmek yok. Bu zor şartlar altında yaşamış olmak annemi her konuda titiz bir hale getirmiş. Yokluk bilgisi olan insanlar eskileri kolay atamazlar. İsraf yapmazlar. Annem de öyleydi. Kuzenlerimin küçüklük elbiselerinden, paltolarından giydiğimi hatırlıyorum. Veya kardeşler arası eşyalar ortak kullanılabilirdi. İsrafın olmadığı bir hayatı yaşadık.

Babam deniz astsubayıydı. Onun işi dolayısıyla sürekli tayin oluyorduk. Bu yüzden geniş bir aile olamadık. Büyük anneler, büyük babalar ve akrabalarımız zaman zaman bize misafirliğe gelirlerdi. Onların gelişi bizim için bayram olurdu. Bu gurbeti annemde hissederdim. Özellikle akşam saatlerinde Çanakkale'de kaldığımız zamanlarda camdan bakar

Üsküdar'ı çok özlediğini söyler ve gözünden yaş akardı. Anneannemi özlediği zaman çok duygulanırdım.

Hasta yatağındaki annem “Yazını beğenmedim evladım.” dedi

Annem konservatuara gitmek istemiş ama anneannem fırsat vermemiş. O da kız sanat okuluna gitmiş. Mükemmel bir anne, mükemmel bir ev kadınıydı. Misafir ağırlamayı, görgü kurallarını, ev içi dekorasyonunu, yemek yapmayı çok iyi bilir ve bizi eleştirirdi.

Annem altmış yedi yaşlarında bir mide rahatsızlığı geçirmişti. Ben de hastanede raporlarla ilgili el yazısıyla bir şeyler yazmıştım. Anneme gösterdim. Annem, “Yazını beğenmedim evladım.” dedi. Hasta yatağındaki annem kırk yaşındaki beni aldı sekiz yaşındaki çocukluğuma götürdü. Onun hassasiyeti çocukluğumuzdaki gibi hiç değişmeden devam etti. Hepimizi üniversite okumamız konusunda yönlendirdi. Bizi illa evlenip çocuk sahibi olmaktan ziyade önce ayaklarımızın üzerine basmamız inancıyla yetiştirdi. Anneannem de annemi öyle yetiştirmiş. Meslek sahibi olma konusu bizde kadından kadına tevarüs eden bir şeydi.

*Sizi önce Allah'a,
sonra annenize emanet ediyorum*

Biz üç kardeşiz. İki kız bir erkek. Annem büyüttü bizi. Bir yardımcısı yoktu. Her şeyimizle annem ilgilenirdi. Ödevlerimizi yaparken, okula gidip gelirken yanımızda hep o vardı. Onun hakkını asla ödeyemeyiz. Çok sık hastalanırdık ve yanımızda akraba denilecek kimse yoktu.

Babam sık sık tatbikatlara giderdi. Kıbrıs barış harekâtı olduğunda biz büyükbabamlara gitmek zorunda kalmıştık. Babamın vazifesi Çanakkale boğazındaydı ve güvenlik için askeriye lojmanları boşaltıyordu. Kız kardeşimle çok ağlamıştık. Babam, “Hiç ağlamayın üzölmeyin (iki avucunu birleştirerek) Türkiye bu, (tek avucunu göstererek) Yunanistan bu. Sizi önce Allah’a, sonra annenize emanet ediyorum. Sakın onun sözünden çıkmayın.” demişti.

Ben o zaman altı yaşındaydım. Annem sanki bir savaş gemisiydi. Ve biz ona bindik güvenle ayrıldık oradan. Annem hem anne, hem baba olmuştu bize. Çok güçlü bir kadındı. İyi ki annem çok güçlüydü. Bize güzel örnek oldu.

Annem bana yol ve yön gösterir

Bizim çocukluğumuzda şimdiki gibi imkânlar yoktu. Kitaplar sadece şehir merkezlerinde satılırdı. Annem her ay kendince bir kitap listesi yapar, şehir merkezine gider ve listedeki kitapları alırdı. Her ay bunu tekrarlardı. Aldığı kitapları bize okuturdu. Bunun takibini de çok iyi yapardı.

Uykumuz gelir uyumak isterdik. Annem kitabı bitirtir, öyle uyumamıza müsaade ederdi. Bir matematik problemini saatlerce anlatmaya çalışırdı. Mesela çarpım tablosunu, saati okumayı annem ezberletmiştir bana. İkisinde de çok zorluk çektiğimi hatırlıyorum. Ve yine bisiklete binmeyi, yüzmeyi annemden öğrendim. Bugünkü hayatımın parçalarını annem topladı diyebilirim. O tuğlaları üst üste koymama yardımcı olan annemdir. Hala daha öyledir.

Başıma en ufak bir şey geldiğinde, her ne kadar annemi üzmemek için derdimi söylememeye çalışsam da en sonunda

dayanamayıp yine söylemişimdir. Annem bana yol ve yön gösterir.

Annem mükemmeliyetçi birisidir

Öğrettiği bir şey konusunda hassasiyetini hiçbir zaman bozmamıştır annem. Ve mükemmeliyetçi birisidir. Öğretmenlik vasfı her zaman üzerindedir. Hiçbir zaman bir köşeye bırakmaz. Disiplinli bir şekilde yaptığım işin en güzelini yapmamı ister. Çünkü kendisi her ne yaparsa en güzelini yapar. Doğrusunu isterseniz annemin hiçbir zaman çok mükemmel bir öğrencisi olduğumu düşünmüyorum. Hep eksikliklerim olmuştur.

Annem çok iyi bir ressamdır. Ben Siret-i Meryem isimli kitabı yazarken annem bana destek olmak için bir tablo çizdi. Tablonun ismi, "Meryem Mısır sürgününde". Çok güzel bir resim. Çalışma masamın yanına astım. O kitabı hazırlarken annem ancak bunu yapabilirdi diye düşünüyorum. Küçüklüğümüzde bir şey yazarken uyuyakalmışsak ve yarım kalmışsa yazımız, annem tamamlardı. Veya bir problemi çözerken çözüm önerileri sunar, resimlerle anlatmaya çalışırdı. Artık ben mütehassıs bir hale geldim ama annem yine bana elinden geleni yapıyor. Hem Hz. Meryem, hem Hz. Hatice kitaplarını yazarken maddi ve manevi çok zorlandım. Annem bu süreçte hep dua etti. Bir de o tabloyu çizdi.

Anneler yardım ellerini bir şekilde evlatlarına uzatıyorlar. Allah geçinden versin, insanlar dünyalarını değiştirseler bile bu analık bağının kopmayacağını düşünüyorum. Yani annelerin o şefkati, himmeti, ruhani yardımları bir şekilde devam ediyor. Allah annelerini razı eden evlatlardan eylesin bizleri.

Annemden ilk ayrılışım

Annemden ilk ayrılışım bir kamp tatiline gitmemle oldu. Ben bir kompozisyon yarışmasında ödül almıştım. Annemden uzak üç gün geçirecektim. Önce bu bana güzel geldi. Çünkü bir yaz kampıydı, deniz kampıydı aynı zamanda. Okul bizi kız arkadaşlarımızla Çanakkale'ye götürecekti. Arkadaşlarımla gideceğim için çok sevinçliydim. Çünkü kız kardeşimle yatılı okulda okuma isteğimiz vardı.

Annem bizi hep okumaya yönelik ideallerle büyüttüğü için muhakkak uzağa gideceğiz diye düşünüyorduk. Bir de o sıralarda Çalıkuşu'nu okuyorduk. Yani günün birinde Anadolu'da hizmet etmek için gideceğiz. Annemin empoze ettiği şey o. Annemde ben Halide Edip Adivar'ı, Çalı Kuşu Feride'yi görmüşümdür mesela. Halide Hanım gibi olacağımı düşünürdüm. Halide Hanım sanki annemin bir annesi gibi veya annemin bir halası gibi, bir akrabamız gibiydi. Hala Halide Hanım, annem üzerinden bir şekilde akrabamış gibi gelir.

Dolayısıyla zihnimizde böyle uzaklaşma hayali vardı. Bu ilk deneyimdi benim için. Marşlar söyleyerek sevinçle gittim. Yerleştik ve bana bir ranza yatak verdiler. Hiç hoşlanmamıştım. Annemi, odamı ilk günden aramıştım. Yemek yiyoruz, şarkılar söylüyoruz, yüzüyoruz, oyunlar oynuyoruz. Ama ben ilk akşam, "Ben eve gitmek istiyorum, annemi istiyorum." diye ağladığımı hatırlıyorum.

İlk kitabım ve annem

Annem bize sürekli kitaplar okuturdu. İlk okuduğum kitap "Küçük sıpa" ismini taşıyordu. Orada "Küçük sıpa karım çok aç, dedi." diye bir cümle okumuştum. Bu cümleyi

okudum ama “dedi” kelimesini anlamadım. “Dedi” ne demek diye düşünüyorum. Birinci sınıf öğrencisiydim ve bütün gün düşündüm. Eve geldim annem gülerek bana ne olduğunu anlatmıştı.

Aynı sayfanın altında İngilizce kısmı yazıyordu. Ben Türkçe kısmı bittikten sonra o İngilizce kısmı da okumaya çalıştım orada hiç anlamadığım şeyler vardı. Sonra anneme, “Ben burayı okuyamıyorum.” diye ağlayarak söylemişim. Annem, “Niye okuyamadın” diyecek diye de korkuyorum. Annem çok gülmüştü, “o İngilizce okuyamazsın.” demişti. İngilizce kısmı bana anlatmaya çalışmıştı. O yüzden ilk okuduğum kitabı hiç unutamam.

*Anneme verdiğim bir bardak su bile beni
iyileştiriyor*

Günümüzde anne ve çocuk bir araya gelemiyor. Büyükanne-büyükbaba gibi çocuğun yetişmesinde önemli şahsiyetler eskisi gibi değil. Onların yerine televizyon var, onun dışında bilgisayar bağımlılığı çok fazla.

Annem bizi kütüphanelere götürürdü. Ansiklopedilerden nasıl bilgi edineceğimizi öğretirdi. Şimdi bilgiye emek verilmeden çok kolay ulaşıldığı için, zaman kullanımı, zaman yönetimi dediğimiz şey çok farklı işliyor. Gerçek kişilere yer kalmıyor burada. Bu mekanik araçlar çevrelemiş durumda etrafımızı ve bu da bizi gerçek insan ilişkilerinden, yüz yüzelikten, ten tene temastan uzaklaştırıyor.

İşte annemize bir cep telefonuyla bir mesaj çekiyoruz veya telefon ediyoruz. Telefon ettiğimiz zaman rahatlıyoruz, hâlbuki annenizin bir elini öpmeniz, annenize sarılmanız, arkasındaki şalını, hırkasını düzeltmeniz asla telefonla

kıyaslanmayacak bir temastır. Yatarken onun yanına uzanmanız, onun saçlarını okşamanız, ilaç içerken bir bardak su getirmeniz çok önemli şeyler.

Bunlar annenize ettiğiniz hizmet değil, kendinize ettiğiniz hizmet. Ben bunları yaparken kendimi geliştirmiş, ruhumu dinginleştirmiş olarak görüyorum. Anneme verdiğim bir bardak su bile beni iyileştiriyor, annemi iyileştirmiyor.

Mesela kız kardeşime çok özeniyorum, henüz evlenmedi. Bekâr olduğu için annemle birlikte yaşıyorlar. Ve annemin her anında annemin hizmetini görmeye çalışıyor elinden geldiğince Allah razı olsun. Ama bunun ona yansımalarını ben dışardan baktığım için görüyorum. Onu pek çok kötülükten, pek çok lüzumsuzluktan koruduğunu görüyorum. Yani anneme yaptığı her hizmet onu güzelleştiriyor ve onun için bir koruma kalkanı oluyor.

Bu fırsatı kaçıırıyoruz. Günümüzde artık kuşaklar birbirlerine yabancılaşmış durumda. Bunu aşmak için ne yapabiliriz? Bunu aşmak için televizyonu, interneti, cep telefonunu hepsini aşarak gerçek ilişkilere tekrar adım atmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Anneme

Anneciğim seni çok seviyorum. Zamanımı daha iyi kullanarak seninle daha çok vakit geçirmeyi isterdim. Sana daha yakın bir mesafede oturmak sana komşu olmak isterdim.

Gençlere de tavsiye ediyorum. Annenize, babanıza, kayınvalidenize, kayınpederinize yakın oturun. Aile, akrabalar birbirlerinize yakın oturun ki bu her bakımdan size yardımcı olacaktır.

VEHBİ VAKKASOĞLU

Kahramanmaraş'ta doğan yazar, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. Öğretmenlik mesleğine Milli Eğitim'in değişik kademelerinde 35 yıl emek verdi.

Eğitimciliği ve eserleriyle yepyeni bir gençlik yetişmesinde hizmeti büyük oldu. İlk gençlik yıllarından itibaren, toplumu eğitici binlerce konferans ve seminerler gerçekleştirdi. Pek çok esere imza atan yazar, halen hizmetlerine devam etmektedir.

AİLE SON KALE, ANNE BU KALENİN BAYRAKTARI

Bu vatanın temelini, tabanını sağlam tutan son kale ailedir. Çanakkale 1915'te kalmadı. Bugün de devam ediyor. Günümüzün Çanakkale'si aile yapımızdır. Dün Çanakkale'yi geçemeyenler bugün ailemizin üzerinden görünmeyen silahlarla toplarla, tanklarla geçmeye çalışıyorlar. Anne bu kalenin bayraktarı, sancaktarı, şefkat kahramanı olarak kumandanıdır. Annenin tutmadığı, annenin korumadığı ailenin ayakta kalmasına imkân ve ihtimal yoktur.

Babaların aile içindeki konumu önemli. Annesiz aile olmaz ama babasız da eksik kalır. Anneler saçını süpürge yapmayı bilirler, baba boşluğunu elden geldiğince telafi ederler ama hiçbir baba bir annenin boşluğunu asla telafi edemez. Onun için anne ailenin olmazsa olmaz şartıdır. Aile yapımızı yıkmayı düşünenler bugün öncelikle anneleri anne olmaktan çıkarmak istiyorlar. Genç kızlarımızın annelik duygularını törpülüyor, hatıta ortadan kaldırmaya uğraşıyorlar. Aile milletin ve toplumun temeli, bunu hepimiz kabul ediyoruz ama şunu da kabul edelim ki anneler de ailenin temelidir.

Benim annem

Annem tam bir Anadolu kadınıdır. O neslin insanlarının çoğunda olduğu gibi maddi imkânların çok kıt olduğu, tahsil imkânının olmadığı bir dönemde yaşamış. Dolayısıyla okuma yazması yok ama öyle gönül kitabı okur ki, öyle şefkat kitabını ortasından okur ki, irfan düzeyi ve şifahi kültürü çok zengindir.

Bir anneannem vardı, müthiş muazzam bir gönlün sahibiydi, annem de onun kopyasıydı. O da ilkokul okumamış ama gönül zengini bir kadındı. Gönül zenginlikleri imandan geliyordu. Öyle pazarlıksız, içten, derin ve samimi bir imanları vardı. Anneannem ve annem uydurulan akımlara, batıl inançlara hiç kulak asmazlardı. “Ben onu bunu bilmem din, Muhammed dindir. İslam hak, peygamber hak, ben başka bir şey tanımam.” derler, bildikleri kadarıyla o yolda devam ederlerdi. Bunu kaç kere duymuşumdur onlardan.

Annem 50 yaşında Kur'an öğrendi

Ben, o sevgi derinliğinde, anaç duyguyla bütün yuvayı kuşatmaya çalışan, maddi, manevi ayakta tutmaya çalışan kahramanlığın altında hep güçlü bir iman görürüm. Buna kitaplar da rastlamadım, onun için annemi sevme sebeplerimden biri de budur.

“Başkasının günahına ağlayan adam” demeyi ben çok severim, kitabıma da o adı verdim. Bediüzzaman Hazretleri, Efendimiz'den (s.a.s) bir hadisi şerif naklediyor, daha doğrusu nakledilmiş bir hadisi zikrediyor, diyor ki; “Ahir zamanda yaşlı kadınların dini üzerine olun.” Ahir zaman herhalde zamanımız. Bakıyorum şimdi gepegenç kızlarımız fiziki olarak

yaşlanmadan o olgunluğu gösteriyorlar, o iman salâbetine, kuvvetine ulaşıyorlar. Nedir o iman? Ben hem anneannemde hem annemde bunu gördüm. Atom bombası atsanız imanlarından onları bir milim sarsamazsınız ama bilgi olarak anlat dersin anlatamaz.

Hiçbir sapkınlık, hiçbir azgınlık, hiçbir hurafe onları inançlarından uzaklaştıramadı. İşte, “Ahir zamanda yaşlı kadınların dini üzerine olunuz.” tavsiyesinin bir göstergesi. Bilgiye dayanmıyor ama öyle bir irfan geleneğine dayanıyor ki müthiş bir şey. Bu Allah’ın bir nimeti, bir lûtfu, ihsanı. İlimle, okumakla da elde edilen bir şey değil.

Mesela annem namaz konusunda çok hassastır. Yaz günlerinde geç yatıp geç kalkmak isterdik. Annem sabah namaza kaldırırdı. Önce seslenir, sonra sesini yükseltir hala kalkmaz direnirsek üzerimizden örtümüzü alırdı ve kalkmak zorunda kalırdık. Daha ileri safhalarda da yüzümüze su serperdi. “Neden namaz kılacağım?” dediğimizde, onu açıklamaz, açıklamazdı. Böyle bir soru olmazdı, ona göre bu çok abes, çok yersiz bir soruydu. Yani bu sorulacak bir şey değildi. Bu namazdır, Allah’ın emridir, bitmiştir.

Böyle bir iman salâbetini biz çocukluğumuzdan itibaren annemizde gördük. Babamızda da vardı ama babamız celal sıfatı daha ağır basan bir insan olduğu için, anne şefkati daha hoşumuza giderdi ve ona sığınmaya çalışırdık.

Annem 50 yaşından sonra Kur’an okumayı öğrendi. Çocuklara, torunlara, “Dedenize hatim okuyun.” derdi. Onlar da biraz tembellik ederek üzmüşler annemi. “Ben de öğreneceğim, kimseye minnet etmeyeceğim.” deyip o kararla 50 yaşından sonra Kur’an-ı Kerim okumayı öğrendi. Yeni yazıyı sökemedi ama Kur’an okumayı öğrendi ve ailemizde de herhalde

o günden sonra en çok hatim yapan o oldu. Kur'an'la bir buluştu, 50 yıllık hasretle bir daha da ayrılmadı.

Biz dört kardeş annemize bakamadık

Annem 81 yaşında, beş yıldır yatalak hasta. Beyincik kanaması geçirip düştü. Allah ona da bütün hasta annelere de acil şifalar versin inşallah. Hareketli, her işini kendisi yapan, meyvesini sebzesini kendisi yetiştiren bir kadındı. Fakirlik ve zor şartlarda yaşamak hep nasibi olmuştur ama hiç bunları yüksünmedi. Emretmeyi, iş yaptırmayı hiç dünyasına sokmadığı için hep dua ederdi. “Rabbim beni elden ayaktan düşürme, kimseye muhtaç etme. Ben kimseden bir bardak su isteyemem.” derdi. Rabbim onu bu en hassas olduğu noktada imtihan ediyor.

Annemi İstanbul'a getiremiyorum. Memleketten ayrılmak zor geliyor. Bakıcı kadına, “Su getir.” demek, “Canım şunu istiyor bunu yap.” demek, ya da “Koluma gir iki adım atayım.” demek ona ne kadar ağır geliyordur tahmin ediyorum. Biz dört kardeşiz hepimizin kendimize göre mazeretleri var. Annemize bakamıyoruz ama o hepimizi yetiştirmiş, büyütmüş. Hala daha hepimiz onun dünyasındayız, o hepimizin derdinde. Yatalak bir kadının beş yıldır önceliği, kendi dertlerinden çok bizi düşünüyor olması.

Oğlum İstanbul çok kalabalık, kaldırımdan aşağı inme

Annem 81 yaşında. Radyoyla, televizyonla, pek alakası yok. Önemli olaylar olursa, gelen giden haber veriyor. “İstanbul'u sel basmış.” dediklerinde annem bana telefon

açtırıyor. “Havalara soğukmuş, aman ceketsiz çıkma, aman kazağını giy.” diyor.

Eskiden televizyon seyrettiğinde İstanbul’u kalabalık görüp bana telefonda, “Oğlum kaldırımdan aşağı inme! Çok kalabalık, Allah korusun.” diye tembihatlarda bulunurdu. Bazen telefonun sesini açar arkadaşlara dinletirim, gülerler. Benim yaşımda bir insana söylenecek tembihat mı bunlar? Mantıksız gelebilir ama anne şefkatinin penceresinden baktığınızda çok daha derin, çok daha anlamlı oluyor. Annem, “Oğlum kazağını giymeden çıkma.” der demez benim sırtım sıcacık olur, ısınıverir. O şefkat bambaşka bir şey ve bu sadece annelerde var.

Yoğun bakım

Annelerin ölünceye kadar isterse 80 değil 180 yıl yaşasınlar kendi dertleri hiçbir zaman öncelikli derdi olmuyor. Annem beyincik kanaması geçirdi, yoğun bakıma alındı. Koştuğum git-tim Maraş’a. Hastanede, “Anneniz servise indi.” dediler. Annem konuşuyor ancak ne dediğini sadece yanında duran kız kardeşim anlıyordu. Hırıltılı bir ses ama yabancı bir dil gibi. Kız kardeşim yanında dura dura ne dediğini tercüme etmeyi öğrenmiş.

Annemin yanında birkaç gün kaldım. İstanbul’da programlarım vardı. Son noktayı koymam gereken kitabım o zaman yarımdaydı. Tedirgindim ve annem bunu hissetmiş olmalı ki, “Oğlum işinden kalmasın, gitsin.” demiş kız kardeşime. “Gönüllü mü izin veriyor, zoraki mi?” diye sordum. Kız kardeşim, “Burada kalmandan rahatsız oluyor, gönüllü.” dedi. Vedalaşmak için gittiğimde bir annenin ne demek olduğunu bir kez daha anladım.

Veda ettiğimde, annem telaşla sesler çıkarmaya başladı. Kız kardeşime tercüme etmesini söyledim. “Boş ver.” dedi.

Israrla tercüme etmesini istedim. Annem zorlanarak diyormuş ki, “Oğlanı aç göndermeyin.” Ben bir acayip oldum. Can derdinde olan, yoğun bakımdan yeni çıkmış hangi insan, kimin için bu duyguda olabilir? Kendisi can derdinde, sağlıklı bir insan için düşündüğü meseleye bakın. Bütün telaşı, “Oğlanı aç göndermeyin.” Çırpınarak o hırıltılı sesle söylemeye çalıştığı şey, özel tercümeyle anlıyoruz ki bu. Bir anneden başka bunu kim düşünebilir.

Annemin duaları

Annem, “Allah tuttuğunu kolay getirsin.” der. Biraz da mahalli bir tabirdir yani “Girdiğin işte sana kolaylık versin.”, “Allah işini gücünü kolaylaştırın.” diye dua ederdi. Biraz da benim zor işleri çözemeyeceğimi, o konudaki beceriksizliğimi bildiği için hep kolaylık dilerdi. Benim ömrümde yemek yapmışlığım, çay pişirmişliğim yoktur. Zoraki birkaç durum dışında. Annem bunları bilir, bana talebeyken yol hazırlığı yapardı. Yolculuk gününden bir gün önce piliç haşlardı. İki tane el bezini, biri sabunlu, biri ıslak olarak hazırlar yanına koyardı. Ondan sonra da bütün tembihatlarını yapardı. “Oğlum tavuğu ortadan ikiye böldüm. Yarisini Ankara’ya kadar yiyeceksin, yarisini Ankara’dan sonra İstanbul’a kadar. Öyle nefsanî düşünüp hepsini bitirirsen sonrasında aç kalırsın.”

Harçlığımız azdı. Annem çamaşıırıma gizli bir cep diker, bulup buluşturduğu harçlığı da cebe koyardı. Hazırlıkları yapar. Arkasından da dualarını okurdu. “Allah yolunu, gönlünü açık etsin, Allah işini gücünü kolay getirsin.” derdi. Benim manevi annelerim var, radyo programlarında bazen dua ederler, onların dualarını annem duyduğu zaman, “Benim dilim dönmüyor, aklım ermiyor, senin Isparta’daki

annene selamımı ilet. Sana bir güzel dua etsin, ben de amin diyeyim.” diyor. Annemin böyle enteresan paylaşımcı bir yönü vardır.

Onların dualarıyla sıkıntularımdan kurtuluyorum

Benim iki dizimde de menüsküs ağrılarım var. Annemden ve babamdan dizlerim için dua istiyordum. Çok enteresan bir şey, babam vefat ettikten sonra sol dizimde ağrılar arttı. Dedim ki demek ki annemin duası sağ dizime babamın duası sol dizime isabet ediyordu. Babamın vefatından sonra anneme, “Bu duayı ne kadar yapıyorsan ikiye katla. Çünkü sol dizimde ağrılar başladı. Babamın boşluğunu da senin doldurman lazım.” dedim.

Hakikaten o günden sonra Allah’a şükür çekemeyeceğim kadar, hareketimi engelleyecek kadar bir ağrım olmadı. Annem maneviyat itibariyle irfanı çok derin bir kadın. Cenab-ı Hakk’a öyle ihlâslı, öyle içten, öyle samimi dua ediyor ki, yani bu duam kabul edilir mi edilmez mi endişesi yok. Mutlaka kabul edilmiştir inancı var.

Müthiş bir tevekkül ve teslimiyet sahibiydi. Mesela İstanbul’a gelebildiği zamanlarda tedavi işlerini de bitirirdik. Bahçelievler’de oturuyordum. Annemi Göztepe’de bir doktor arkadaşşıma götürüreceğim. Otobüs tam köprünün ortasında kaldı, ben tabii tedirgin oldum. Randevu saatimiz geldi. Kaçırırsak bunca yorgunluk boşa gidecek. Keşke taksi tutsaydım düşünceleri içinde terledim. Annem, “Hayırdır oğlum?” dedi. “Anne baksana otobüs durdu, doktora yetişemezsek ne olacak.” dedim. “Desene dua edeyim yol açılınsın?” dedi.

Üç beş dakika sonra otobüs yavaş yavaş hareketlendi ve hızlandı. “Anne dua ettin mi?” dedim. “Ettim tabii görmüyor

musun yol açıldı ya.” dedi. Yani al gülüm ver gülüm hesabı müthiş bir teslimiyet ve tevekkül...

Annemin yol açma duası

Nerde yolda kalsam hemen anneme telefon açıyorum. Anne şu duayı bir oku bizde âmin diyelim yollarımız açılsın. Hep onun duasıyla yollarımız açıldı. Ben de anne ne okuyorsan biz de okuyalım dedim. Annem mahallemizdeki Cennet hocadan öğrenmiş. Cennet hoca mahalledeki bütün kadınların hocasıydı. Mahalledeki herkes ne derdi, ne sorusu varsa Cennet hocaya giderdi.

Annem yol açma duası diye ondan öğrenmiş. Üç tebbet, üçü de ayrı ayrı besmeleyle okunacak ve sonra bir fatiha üç ihlâs başta Peygamberimize, bütün peygamberlerin ruhlarına, ondan sonra başta Eyüp Sultan, sonra bütün sahabelerin ruhlarına, başta Hz. Hamza bütün şehitlerin ruhlarına, sonra başta Abdulkadir Geylani, bütün evliyaların ruhlarına başta Üstat bütün mücedditlerin ruhlarına hediye edilecek, yollar açılacak. Annem okur yollar açılır ve annem yolun açılmasına hiç şaşırmasdı.

Annemsiz askere gitmek çok zordu

Annemle çok iyi anne-oğul ilişkimiz vardı. Bunun bir sebebi de babamızla kuramadığımız samimiyetti. Babam otorite, ciddiyet ve disiplini temsil ederdi. Benim yaşımdaki çoğu insanın babası genellikle böyle idi. Biraz samimi olmayı laubalilik sayarlardı ve fırsat vermezlerdi. Dolayısıyla oradan bulamadığımız yüzü de anneye çevirip ikisini birlikte ondan isterdik.

Babamızdan harçlık isteyeceğimiz zaman annemize söyledik, o babamıza söylerdi. Aracı konumundaydı anneler. Bazen babam bazı şeyleri kabul etmez, annem kendi eklemeleri ve hatır koymasıyla kabul ettirirdi. Onun için annemiz hakikaten bizim sırdaşımız, arkadaşımız olmuştu.

Ben annemi o kadar çok seviyordum ki annemsiz askere gitme fikri bile beni yaralıyordu. Anneme, “Anne ben askere gideceğim, annelerle gitmenin yolu yok mu? Nasıl ayrılacağım ben senden?” diyordum. Annem de, “Araştır bakalım belki olur.” derdi.

Seveceğim gönül ve annem

Askerlikten sonra eğitimciliğe başladım. Sıra evliliğe gelmişti. Anneme, “Evleneceğim artık, iş-güç var.” dedim. “Tabii evleneceksin oğlum” dedi. Peki senin durumun ne olacak? Ben senden ayrılmak istemiyorum. “Ya evlendiğim insan seninle geçinemezse, seninle aramıza bir şey girerse bunun hayaline bile katlanamam.” dedim. Annemle baş başa verdik, düşündük, bu işe bir çözüm bulduk. “Ben bulursam benim bulduğum ve sevdiğim insan seninle anlaşamayabilir. Sen benim sevebileceğim gönül nasıl bir şeydir, bilirsin. Sen bul ben evleneyim” dedim.

O sırada Adıyaman’da öğretmenlik yapıyordum. Arada bir telefon ediyordum anneme ne oldu diye. İki sene sonra bulduk oğlum dedi. İzin alıp gidemiyordum. Yoğun çalışmalarım vardı. Bir yandan da kitap yazıyordum. Annem, “Oğlum gelmen lazım, nişan yapacağız, insanlar ısrar ediyorlar.” dedi. Ben de, “Anne benim olmam şart mı? Siz yapın.” dedim. “Seni işinden alıkoymayalım dedi.” annem. Ben yokken nişanımızı yaptı. Nişanımda bulunamadım.

Birbirimizi görmeden evlendik

Biz eşimle görüşmeden, birbirimizi görmeden evlendik. O zaman siyah beyaz fotoğraflar vardı. Çiçeği burnunda bir öğretmendim. Mehmet Akif gecesinde konuşma yaparken fotoğrafımı çekmişler. Eşime o fotoğrafı göstermişler. Ben onun fotoğrafını bile görmedim. “Gönderelim.” dediler. Ben, “Annem beğendiyse problem yok, zahmete girmesinle.r” dedim. Sonra memlekete gittim. Annem, “Nişanlını görmek istiyor musun?” dedi. “Ben de görsem iyi olur.” dedim. Sonra, “Ya hayalimdeki gibi çıkmazsa beğenmezsem...” diye vazgeçtim. Annem, “Oğlum öyle şey olur mu? Bütün şehir duydu. Bütün Maraş’a ilan ettik, nişanladık, bu işin dönüşü yok.” dedi. “O zaman hayalimdeki gibi kalsın evleneceğim güne kadar görme gerek yok. O görmek istiyor mu?” dedim. “O da istemiyor, çekiniyor, utanıyor.” dedi.

İstanbul’a döndüm ve eşimi evleneceğimiz güne kadar görmedim. Anneme bağlılığım ve güvenim sonsuzdu.

Annemden ilk ayrılışım okul vesilesiyle oldu. Çok zorlandığımı hatırlıyorum. Her tatilde kaçardım. Öğrencilik zamanlarımda en ucuz yolculuk trenle olduğu için uzun tren yolculuğunu aktarmalı da olsa göze alıp mutlaka giderdim. Ve derdim ki anneme, “Seni İstanbul’a götüreceğim.” İstanbul’a benim gelmem zaten zordu, annemi getirmem hayali bir şeydi.

Anneleri şefkat duygusundan uzaklaştırıyorlar

Anneleri, annelik duygularından uzaklaştıranlar bizim zayıf tarafımızı gördüler, aileyi yıkmak istiyorlar. Ailenin yumuşak karnı anneler. Annelerde sevgi ve şefkat derinlikleri var. Duygusal boyutları çok hassas. Dolayısıyla o saflıktan

istifade ederek annelik duygularından kızlarımızı ayırmaya çalışıyorlar. Bu nokta günümüzün en önemli meselesidir. Annelik duygusunu kaybeden bir kızımızın içinde ister istemez anarşik duygular oluşur. Merhametsizlik, sevgisizlik, şefkatsizlik gibi.

Bir anne sevgisiz ve şefkatsiz bir hala geldiyse o memlekette merhametten söz edilemez. Merhametin en yoğun kaynağı, membaı, merkezi Allah'ın Rahman ve Rahim sıfatlarını en derin temsil eden, odak noktası anne kalbidir. Bir hanımın kalbi anne kalbi olmaktan çıktıysa, babalar çoktan baba olmaktan uzaklaşmış demektir. Dolayısıyla o memlekette anarşi olur, kaos olur, acımasızlık olur. Adalet, eşitlik duyguları, merhamet kalmaz.

Benim bugün dünyada gördüğüm en büyük tehlike budur. Onun için sadece kızlarımıza bu merhameti, şefkati telkin etmek değil, erkeklere de bunu aşılacak lazım. Gönenli Mehmet Efendi (Allah rahmet eylesin) benim çok saygı duyduğum, hizmetine imrendiğim hocalarımızdandır. Bir asra yakın hizmet etmiştir. Sadece erkeklere konuştuğu bir yerde bir cümle söyledi, o gün bugündür bin kere söyledim bu cümleyi, birçok kitabıma da almışımıdır. Erkeklere diyordu ki, "Babalar, babalar, ana yürekli olun, ana yürekli."

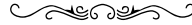
Pek çok kimse eminim bunu anlamamıştı Ama ben çok iyi anladım hocamızı. Sadece baba sevgisiyle kurtaramazsınız gelecek nesli. Baba sevginize anne yüreklerindeki şefkatten bir maya çalın. Sadece anne şefkati de kurtaramıyor. Babalar da destek olacak ki, birlikte o gönüller sevgi gönlüne dönsün.

YAVUZ BÜLENT BAKİLER

Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sivas'ta yaptı. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Bir ara Ankara Radyosu'nda çalıştı. Kültür Bakanlığı müsteşar yardımcısı olarak görevlendirildi.

Geleneksel şiirimizin öz ve şekil özelliklerini kendi şiir potasında eriterek kişiliğine kavuştu. Şiirlerinde, Anadolu'ya, Anadolu insanına eğilmiş, onların sorunlarını yapıcı bir tavırla dile getirmiştir. Sade ve rahat bir dili, aydınlık bir üslubu vardır. Milli ve manevi değerlere bağlı kalmıştır. Şairin yayınlanmış pek çok eseri bulunmaktadır.

ANNEM, BENİM DÜNYAMI AYDINLATAN BİR BÜYÜK İŞIKTIR

Ana kavramını kısa bir şekilde açıklamak mümkün değil. Edebiyatımızda analar üzerine en çok şiir yazarlardan birisi benim. Gerçekten benim yazılarımda ve şiirlerimde ananın ve ana sevgisinin ayrı bir yeri var.

Analar

*Garibin anası pencerelerden yanık türkülerle yollara bakar
İncecik yüzünde her akşam üstü
Çizgi çizgi nokta nokta bir efkar
Fakirin anası her sabah sessiz
Ağlar çocuğunun aç çıplak durduğuna
Elleri koynunda kalır çaresiz
Bin pişman doğduğuna, doğurduğuna
Mahkumun anası susar konuşmaz
Suçu kendisinde sanır
Kaçar insanlardan aydınlıklardan
Duvarlara bile baksa utanır.
Açılrsa üstü biraz duyar gece yarısı
Kalkar yatağından gelir
Bir mübarek el uzanır yorganıma usulca
Bilirim anamın elidir.
Bir merhamet bir sıcaklık bir gurur*

Şefkat Kahramanları

*Yavrum diyen sesinde
Ve huzurun günde beş vakit nabzı bulur
Beyaz tül bendinde seccadesinde.
Karımın anası anama benzer
Öylesine yakın, duygulu, ince,
Özü sözü bir yayla gözesi kadar berrak
Oturacak yer bulamaz çıkıp yanına gidince
Yüreği destanlar gibi sımsıcak
Ve alnım açıksa başım dikse
Dirliğimiz varsa mutluyum yüzüme gülüyorsa böyle bu şehir
Bir beyaz zambak gibi pırıl pırıl
Ve yavrumsa sevdiren bana her şeyi bir bir
Bu mutluluk bu düzen bu bitmeyen bir aydınlık
Anasının yüzü suyu hürmetindedir.*

Benim yazdığım analar üzerine ilk şiir böyle. Gördüğümüz gibi hem kendi annemi, hem başka anneleri bu şiirin içerisine oturtmaya çalıştım.

Bana Türkçe'yi annem sevdirdi

Çocukluğum sokaklarda halk şairlerini dinleyerek geçti. Akşamları da ben annemden masallar dinledim. Ve yatağımı daima annemin yanı başına sererdim. Babam her Sivas erkeği gibi yemeğini yedikten sonra evden çıkar ve arkadaşlarıyla birlikte memurlar kulübüne gider, orda zaman öldürürdü. Annem de eskimizi, yırtığımızı, söküğümüzü yamalayarak babamı beklerdi. Sivas'ta saat sekizden sonra çocukluk yıllarımda elektrikler kesilirdi. O zaman gaz lambalarını yakardık. Gaz lambamızı annem yakardı. Onu duvara asardık. Sonra onun altında bir şeyler öreerek veya bir şeyler yamalayarak vakit geçirirdi. Ben de yatağımı getirir onun yanına sererdim ve ondan bana masallar anlatmasını isterdim.

Annemin sesi güzeldi. Annemin bana anlattığı masallar içerisinde türküler de olurdu. O türkülerini de makamıyla birlikte söylerdi. Ve ben o türkülerden o masallardan son derece duygulanırdım. Annemden nerdeyse her gece dinlediğim Boş Beşik masalı benim dünyamı karartırdı. Bir kartalın bir beşikten kapıp götürdüğü o bebek dünyamı karartırdı. Ve ben gözyaşlarımı tutamazdım. Ağladığımı anneme göstermek istemezdim. Başımı yastığının altına sokardım. Annem benim ağladığımı bilirdi ama o da bilmezliğe gelirdi. Bütün akşamları bütün geceleri ben o türkülerini masalları dinleyerek geçirirdim.

O bakımdan benim marazi derecedeki hassasiyetim şiire ve türkülerimize olan büyük sevdam büyük aşkımda annemin bana okumuş olduğu türkülerden bana anlatmış olduğu masallardan ileri geliyor. O bakımdan şiir yazmaya başladığım zaman hem Sivas'taki halk şairlerinin hem de annemin üzerimde birinci dereceden tesiri vardır. Bana dilimizi sevdirmekte bana anne sevgisini göstermekte bana güzel şeyleri sevdirmekte annemin anlatılmaz ölçüde yardımları faydaları olmuştur. O bakımdan annem benim dünyamı aydınlatan bir büyük ışıktır.

Eğitimimde annemin rolü

Bütün samimiyetimle belirtmek istiyorum benim eğitimimde annemin yakından ilgisi olmadı. Elbette benim tahsil yapmamı istedi, okumamı istedi. Ama arzu ettiğim ilgiyi arzu ettiğim yakınlığı annemden göremedim. Annemin okuma yazması son derece kıttı. Annem ancak gazetelerin manşetlerini okuyabiliyordu. Türkiye'nin meseleleri hakkında bilgi sahibi değildi.

Annem beş vakit namazında niyazında biriydi. Bazen annemin namazlarında iplik iplik ağladığını görürdüm. İslam âlimlerinin ifadesine göre böyle vecd içinde kılınan namazlar sonsuzluk namazıdır. Annem neden akşam namazlarında iplik

iplik ağlardı bunu ben duyuyordum, hissediyordum, anlıyordum fakat konuyu açmak istemiyordum kendisine. O onun havası diye kabul ediyordum.

Şimdi beş vakit namazında niyazında olan annemin benim bazı davranışlarıma takındığı tavra da bilhassa dikkat çekmek istiyorum. Ben yüksek tahsilimi Ankara'da yaptım. Ankara'da okurken annem Sivas'taydı. Her sömestr tatilinde Sivas'a dönerken bir meşin bavulum vardı. O meşin bavulu kitap doldurarak Sivas'a giderdim. Bizim evimizde bizzat benim yapmış olduğum çok derme çatma bir kütüphanem vardı. O kütüphaneye kitapları rutubetten bozulmasın diye yerleştirirdim.

Annem namazından kalkardı sedire otururdu. Ayağının birini altına alır, öbürünü uzatırdı. Bana çok acıyan bir yüzle bakardı ve derdi ki, "Benim aslan oğlum, benim güzel oğlum, benim iyi yürekli oğlum, o kitaplara verdiğin parayı leblebiye üzümüne versen daha faydalı olmaz mı senin için?" Düşünebiliyor musunuz bir Müslüman anne, beş vakit namazında niyazında bir anne, İslami konularda inanılmaz hassasiyeti olan bir anne, benim kitap okumamdan leblebi, üzüm yememi tercih ediyor. Bilmiyor, çünkü anneme de bu öğretilmemiş.

Ben annemin böyle bir tavır içerisinde olmasından son derece üzüntü duyuyordum. Yaşadığım müddetçe anneme ve babama ben öf demiş insan değilim. Bir gün bunu lisanı halle anneme anlattım. Ablamın düğünü olacaktı. Harıl harıl ablama çeyiz hazırlamaya çalışıyorlardı. Bir gün anneme dedim ki, "Anne bak ablama çeyiz hazırlıyorsunuz ama benim çeyizim konusunda hiçbir hazırlığınız yok, hani benim çeyizlerim?" "Vış." dedi, "Toprak başıma, erkeğin çeyizi olur mu hiç?" "Olur ya anne bak bu kitaplar var ya bunlar da benim çeyizim. Anne ne olursun bu kitaplara bir şey söyleme, ben çok üzülüyorum." dedim.

Bu çok tesir etmiş anneme. Bir kardeşim var, benden 10

yaş küçük. Ben Sivas'tan ayrılıp Ankara'ya geldiğim zaman o, kitapları bazen karıştırmak istiyormuş. Annem üzerine yürüyormuş, "Oğlumun çeyizine dokunma. Oğlumun çeyizine dokunma." diyormuş.

Bir cümle annemi kitap konusunda epeyce yumuşattı ama benim istemiş olduğum seviyede annem olmadı. Şimdi sadece benim annem değil, inanıyorum ki radyo başında bizi dinleyenlerin anneleri de benim annem gibiydiler. Annelerimizin yüzde doksan beşinden fazlası kitap konusunda, Türkiye'nin meseleleri konusunda aynen benim annem gibi düşünümektedirler. O bakımdan ben mesela bizim kültür bakanlığımızda yıllarca çalıştığım için oradan biliyorum. Bizim evlerimizin yüzde doksan beşi kitapsız ve kütüphanesizdir. Kitapsız ve kütüphanesiz Müslüman evi olmaz. Bu olmaz kelimesini bin metre uzatarak söylemek istiyorum, "Olmazzz, olmaz". Bir Müslüman Türk evi kitapla, kütüphaneyle güzelleşmeli ve çocuklar kitapların aydınlığıyla yetiştirilmeli.

Annemden ilk ayrılığım

Annemden ilk ayrılığım yüksek tahsil için olmuştur. Annemim ağladığını gördüm. Ben de gözyaşlarımı tutamadım ve tahsilimi yapamadım. İlk defa 1955 yılında Ankara'ya çıkıp Hukuk Fakültesi'ne kaydımı yaptırdım. Fakat anne hasretinden Ankara'da kalamadım. Bavulumu topladım, tekrar Sivas'a geri geldim. Annem, "Niye döndün oğlum?" diye sordu. "Anne" dedim, "Sana dayanamadım ve geldim."

Sonra tabi babam çok kızdı, günlerce söylendi, "Niye tahsilini bıraktın da geldin?" diye. Ben de babamın o sert tavrı karşısında anne sevgisini, anne hasretini bir tarafa bırakarak ikinci yıl bavulumu aldım ve tekrar gittim Ankara'ya. Sonra her sömestr tatillerinde döndüm geldim. Ve her sene sömestr

tatilinde geldiğim zaman Sümerbank'tan anneme bir elbiselik aldım. Annem kendisi yapardı elbiselerini.

Bir dikiş makinesi vardı. Babam bana çok kızardı, “Ben almıyor muyum?” derdi. “Baba, almıyorsunuz değil elbette alıyorsunuz. Bu da benim gönlümden böyle geçti.” derdim. Babamın inadına her sene Sümerbank'tan anneme bir takım elbiselik getirirdim.

Annem sevgisini dile getirmezdi

Annemin sevgisini ben tavırlarından, bana bakışından, elini başıma koyuşundan, elini sırtıma vuruşundan, gelip beni öpmesinden anlardım. Annem sevgisini böyle ifade ederdi. Yoksa, “Oğlum, yavrum, seni seviyorum.” demezdi katiyen. Sevgisini böyle ortaya koyardı.

Kızdığı zaman annemin sert ifadesi “İt eniği”ydi. “İt eniği adam olmuş o da bana söz söylüyor.” filan derdi. Ben gider, annemi kucaklardım. Anne öyle değil bu iş böyle değil filan derdim, gönlünü alırdım.

Dediğim gibi ben annemin bana bakışından beni kucaklamasından elini sırtıma koymasından eliyle saçımı okşamasından beni çok sevdiğini ve bana dualar ettiğini bilirdim. Bu bana zaten kafi gelirdi.

Annemin bana çocuk gibi davrandığını, beni 4-5 yaşında bir çocuk gibi gördüğünü söyleyemem ama muhabbetinde sevgisinde 4-5 yaşındaki sevgiden farksız bir sevgi gördüğümü söyleyebilirim. Evlenmeme rağmen yemeğimi getirir benim önüme koyardı. Bu, beni çok sevdiğinden kaynaklanıyor. Eşime, “Aç mısın?” diye sormazdı, bana sorardı. Bu tavır, yanlış olmasına rağmen ben onun büyük sevgisinden kaynaklandığına inanıyorum.

Annemin bana kızması küsmesi katiyen söz konusu olmamıştır yaşadığı müddet içerisinde. Ama babam çok yanlış bir

terbiye sistemi içerisinde büyümüş. Ben bunu bir gün babama anlattım. Babamın düşüncelerinde olan kimselere hatırlatmak için söylüyorum. Kızım oldu benim. Babam her gün bizim eve gelmeye başladı. Kızım emekliyor, babam kızımı kucağına alıyor ve bazen ben eve geliyorum. Terbiyem bozulmasın diye benimle hiç konuşmayan babam kızımı sırtından indirmiyor.

Bir-iki örnek daha vermek istiyorum. Mesela televizyon programlarında konuşuyorum. Evlenmişim çocuğum olmuş. Televizyonda konuşuyorum, program banttan yayınlanıyor. Babam da bir ortaokulda Türkçe öğretmenliği yapacak kadar Türkçe'yi iyi bilen, tarihimizi iyi bilen ve bazı kişilerin ifadesine göre bir şehrimizde müftülük yapacak kadar İslam'a vakıf bir kimse. Sıradan bir insan değil ama yanlış bir terbiye metoduyla büyümüş o terbiye sistemini bizim üzerimizde de uygulamak istedi. Televizyona bakıyoruz babam da bakıyor. Program bitiyor. Yeminle söylüyorum ağzını açarak bir tek cümle söylemiyor bana babam. "Aferin oğlum iyi konuştun." veya "Keşke şöyle söyleseydin, keşke filan meseleden de bana bahsetseydin." Bunları benimle konuşunca benim terbiyem bozulur sanıyor. Böyle bir inancı vardı.

Annemin duaları

Annemin duaları, benim sağlığım, saadetim, uzun ömürlü olmam, İslam'a bağlı olmam, arkadaşlarımla, eşimle dostumla iyi geçinmem, zorluklarla karşı karşıya kalmamam üzerindedir. Annem dualarını umumiyetle bunların üzerine yapardı.

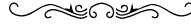
Annem namazlarında dualarını sessiz olarak nasıl yapardı bilmiyorum. Ama, "Oğlum ayağın taşa değmesin. Allah sana uzun ömürler versin. Allah seni başarılı kılsın. Allah çoluğunla çocuğunla saadetini daim kılsın. Allah senin düşmanlarını ıslah etsin. Allah başarılarını arttırsın." şeklinde dualarda bulunurdu.

YILDIZ RAMAZANOĞLU

Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesini bitirdi. İstanbul'da eczahane açtı. Değişik kadın kuruluşlarında faaliyet gösterdi. Pek çok dergi ve gazetede yazı ve hikayeleri yayınlandı.

"İkindi vakitleri annemin yorgun ve mukavemsiz zamanlarıdır. Günün solgun ışıkları küpesine vurmuştu, onu bütün güzelliğiyle saraylı bir hanıma dönüştürerek. Beni sonuna kadar sabırla dinleyen annem beklenmedik bir canlılıkla, gözlerinden ateşli oklar fırlatarak son sözüm hayır dediğinde hemen konuyu soğutmaya ve dinlendirmeye karar vermiştim..." Yıldız Ramazanoğlu

OKYANUS KELİMESİ ANNEMİ ANLATIR

Anne var oluşun başlangıcı. Annelerimiz olmasa biz olmazdık. Onlar aynı zamanda sadece fiziki var oluşumuzun değil hayattaki duruşumuzun, manevi olarak var oluşumuzun temelinde olan insanlar. Dolayısıyla anne, derya-deniz bir mevzu.

Hayatımda kendimi müstakil bir birey olarak duruşumda annemin bana tutmuş olduğu aynaya bakarak birçok şeyi gördüm. Onlar çevremizi içinde yaşadığımız bir deniz gibi kuşatmış. Biz hayatımız boyunca bize açılan bu alan içinde bulunuyoruz ve yaşıyoruz. Anne üzerinde düşünmek biraz dışarı çıkmayı, dışarıdan daha nesnel, daha soğukkanlı bakmayı gerektiriyor. Fakat hangimiz annemize babamıza soğukkanlı, nesnel bir şekilde bakabiliriz. Bu kolay bir şey değil.

Annem benim için çok önemli bir figür. Kendisi çok okumak istemiş. Anneannem de annemi desteklemiş fakat ikinci dünya savaşının ağır koşulları dolayısıyla okuyamamış. O ortamda mevcut okullara güven olmayışı ve kız çocuğu okutulmaz anlayışı etkili olmuş. Ortaokuldan alınmış ve bir takım kurslara gitmiş.

Annem şimdilerin tabiriyle mükemmel bir tasarımcıydı. Çocukluğumda annemin, kumaşları bir sanatkar edasıyla çok farklı ve güzel tasarladığını hatırlıyorum. Abiye elbiseler,

kimsede olmayan modeller dikerdi. İlginç işlemler yapan annemden büyük bir maharet kazandığımı düşünüyorum.

Annem hep idealleri, hevesleri, dışa dönük hedefleri olan bir kişiydi. Onun etrafımda, evin anonim var oluşunun dışında da var oluşunu görmüş olmak benim için çok iyi bir kaynak. Yani annemde çocuklarının annesi, kocasının eşi olmak dışında, kendisinin Allah'a karşı sorumluluklarını bilmesi ve müstakil bir birey olarak duruşu vardı. Annem böyle bir kadındı ve bu beni her zaman beslemiştir, çok etkilemiştir. Benim de var oluşumu bu şekilde kurmama yardımcı olmuştur.

Çünkü annelerle kızlar arasında bir özdeşim kurulur. Hep annenizi idol olarak görürsünüz fakat daha sonra ondan kopmak istersiniz. Bu insani ve gerekli bir şey. Bir genç kız bir goncanın açılışı gibi açılırken bir yerde bu kontrolden ve bu denetimden dışarı taşmak, kendi bildiği yolda ilerlemek, daha önce onun için ön görülmemiş olan yerlere doğru gitmek, biraz denemek, yanılmak tüm bunlara da ihtiyaç duyar.

İyi şeyler kadın üzerinden muhafaza edilir

Geldiğimiz noktadan geriye doğru, bütün sürece hatta bütün medeniyetlere baktığımız zaman iyi şeylerin kadın üzerinden muhafaza edilmeye çalışıldığını görürüz. Erkekler daha hercai olur. Hayatında gider gelir, yanlış yapar ve tekrar yuvaya döner. O yuvada, o yuvanın bütün değerlerini muhafaza eden bir kadın beklemektedir. Dişi kuş, yapar, toparlar yenisinden kurar fakat bu çok da doğru bir şey değildir.

Yani erkeğin de buna özen göstermesi lazım. Dolayısıyla muhafaza etme adına kadının bütün var oluşunun bastırılması, onun bir takım hedeflerden alıkonulmaya çalışılması, onun sürekli belli bir çerçeve içerisinde tutulmaya çalışılması, bir cinsin üzerinde

ağır bir baskı oluşturuyor. Bu bastırılma onun hayatını kurması, hedefleri için yola çıkması için belki engelleyici bir şey oluyor.

Benim annem bütün bunları yapmaya çalışan, hiçbir zaman sadece aile hayatıyla yetinmeyen bir kadın. Her zaman liseye, üniversiteye gidememenin getirdiği o boşluğu doldurmak için kurslara gider, ne yapacağını düşünür, birçok toplantılara katılır. Bunları yaparken bize şöyle söyledirdi: "Ben size yemek yapıp koyuyorum artık başınızın çaresine bakın. Çünkü ben de istediğim şeyi yapmak istiyorum. Hayatımı hep size göre şekillendirirsem ben mutlu olmam".

Her anne gibi, benim annem de beni korumak adına, benim için hayaller kurdu ve işte çizdiği bir yol var. Ama ben kendi dönemimi yaşıyorum. Herkes kendi içinde bulunduğu koşullara doğuyor. Annemin beğenisi, onun gelecek tasavvuru, bir genç kızın yaşamıyla ilgili bir takım düşünceleri, kendi dönemine ait düşünceler. Bir kız doğar, büyür sanki sadece evlilik için yetişir. Varlıklı, iyi tahsil yapmış, akıllı, uslu, Müslüman iyi bir delikanlı çıkar ve kız evlenir. Dişi kuş yuvada görüldükten sonra artık takip etmek gerekmez, o öyle gider. Ama ben hayata hiçbir zaman böyle bakmadım, evliliği hiçbir zaman önüme birinci hedef koymadım. Önce kendimi kul olarak en iyi şekilde inşa etmek istedim. Bu belki uzaktan anayoldan sapma gibi görünüyor. Hâlbuki ana yoldan sapma değil, anayolda daha güvenli, daha donanımlı daha birikimli yürümektir.

Dünyayı değiştirmeyi hedefleyen, kafasında ütopyaları, heyecanları, duyguları olanlar kendisi için belirlenen o ana çizgiden çıkarlar. O yüzden ben biraz tekinsiz yollara girdim. Bu tekinsiz yollar aslında Türkiye'yi daha iyi bir yere taşıma, Ortadoğu'da, dünyada daha güzel bir dünya kurma hayallerimdi. Hep bunun için nasıl bir fedakârlık yapabileceğimi düşündüm. Böyle bir yola çıktıktan sonra tabii ki aileler, özellikle

anneler çok tedirgin olurlar. Çünkü isterler ki çocuklarımız hep en emin yerde olsunlar.

Annemle çatışmalar yaşadım

Annemle hayallerim ve yapmak istediklerim konusunda çatışmalar yaşadım. Fakat uzun dolambaçlı bir yoldan sonra tekrar dönüp geldiğim noktada annemin bana kızı olmanın dışında bir birey olarak, bir kişi olarak çok saygı duyduğunu, yazdığım her şeyi çok büyük bir dikkatle satır satır okuduğunu, gözlüğünü takıp derin derin incelediğini görüyorum.

Şimdi annem en iyi okuyucum. Yazdığım her şeyi ilk okuyan kişilerden birisi. Bu beni çok mutlu ediyor. Çünkü yıllar sonra da olsa iyi şeyler yapmaya çalıştığımı, aslında bütün bu dolambaçlı yollardan geçerek bir yere varmaya çalıştığımı düşünüyor. Ve zannediyorum benden memnun.

Annem, “Keşke destek verseydik.” der

Annem bazen çocukluğumdaki izlenimlerinden bahseder. Benim onun çizdiği bir çerçeve içinde kalmayacağımı hissettiğini, sıra dışı olduğumu, çocukluğumdan beri edebiyata ilgili olduğumu, bunun bastırmakla yok olacak bir şey olmadığını söyler. Dolayısıyla, “Keşke zamanında destek verseydik, seni daha iyi anlasaydık” diye düşüncesini aktarır annem.

Ailem Kahramanmaraşlı. Annemle babam evlendikten sonra Ankara'ya yerleşmişler. Biz üç kardeş Ankara'da doğup büyüdük. Annem hep kendini aşmaya çalışan tam bir Cumhuriyet kadınıydı. Çocukluğumdaki annemi şöyle hatırlıyorum:

Modernleşme sürecinin ortasında dini değerleri muhafaza etmeye çalışan, bir yandan da modern süreçlere katılan bir hanımdı. Bizim iyi eğitim almamız için, çok büyük çaba gösterdiğini

hatırlıyorum. Mesela annem bizim sınavlarımız olduğu zamanlarda ne misafiriğe giderdi, ne de evde misafir kabul ederdi. Evi tamamen kapatırdı. Biz üç kardeş ders çalışırdık. Şimdi iki kardeşim tıp doktoru, ben de eczacılık okudum.

Annem portakallar soyar, yanına çatal koyar, getirirdi. Biz elimizi bulaştırmazdık. Bize eğitim sürecimiz boyunca çok iyi hizmet verdi. Her zaman bizi dış etkilerden, çevreden, yanlış arkadaşlıklardan koruyup kollamaya çalıştı. Evde aslında modern bir atmosfer vardı. Ama namaz kılan tek kişi annemdi. Ve hiçbir koşulda namazını bırakmadı. Bizim dini konularda yetişmemizi isterdi. Fakat kendisi de çok iyi yetişmiş birisi olmadığı için hep onun acısını taşıdı.

O zaman imam hatipler açılmıştı. Ama biz gitmedik. Çünkü biz Ankara'da Ayrancı'da oturuyorduk. Ağabeyim Çankaya lisesine gitti. Kız kardeşim Ankara lisesine gitti. Ben de kız lisesine gittim. Tabii bu aşamada annem bizim bir takım sureler ezberlememiz, namaz kılmayı öğrenmemiz, Kur'an okumamız için etrafta hiçbir şey bulamıyor. Daha sonra yavaş yavaş biz yazları Kur'an kurslarına giderek bunları öğrenmeye başladık.

Babam tarihe çok meraklıydı. Yakın tarihe ait bütün kitaplar, hatıratlar şiir kitapları evde mevcuttu. Her sabah gazeteler açılır ve önemli yazarların makaleleri okunurdu. Peyami Safa, Nazım Hikmet tartışmaları, Ergün Göze ve Ahmet Kabaklı makaleleri gibi. Babam bunları sürekli aktarırdı ve evimizde siyasi bir ortam vardı. Babamlar dokuz erkek kardeşti. Amcalarım bize gelir, dünyada neler olup neler bittiğinden, şu anda mevcut Türkiye'nin politik yapısından yüksek sesle bahsederlerdi. Böyle bir ortamda büyüdüğümüz için daha çok küçük yaşlarda Türkiye'nin meselelerine aşina olmaya başlamıştık.

Yaşımıza göre uygun olmayan çok ağır kitaplar okuduğumuz hatırlıyorum. Yakın tarihe ait ilginç biyografiler, hatıralar,

tartışmalar okurduk. Ben ilkokuldayken Ahmet Kabaklı okurdum. Annem burada taşıyıcı bir unsur. Anneme baktığım zaman ne kadar çok kitap okuduğunu hatırlıyorum. Kendi kuşağına göre çok farklı bir kadın. Öğrenme konusunda çok meraklı bir insan. Hala biz ne okuyorsak muhakkak bakar, inceler, sonra alıp onları okumak ister. Dolayısıyla okumak bizim için yemek yemek gibi, kahvaltı etmek bir şey oldu. Çünkü evimizin ortamında sürekli kitap vardı.

Annem çok baskın ve dominant bir karakterdi. Hepimizin ne olacağına dair karar vermişti. Anneme göre ağabeyim makine mühendisi, kız kardeşim eczacı, ben doktor olacaktım. Çünkü ben çok merhametliymişim anneme göre, çok iyi doktor olacağımı söylerdi.

Annemin tahayyül ettiği şeyler yine de üç aşağı beş yukarı gerçekleşti. Fakat ağabeyim ve kız kardeşim doktor oldu. Ben eczacı oldum.

Annemin yönlendirmesiyle eczacı oldum

Eczacılığı tercih etmemde annemin yönlendirmesi etkili oldu. Annem benim bir erkeğe bağımlı yaşayamayacak olan yapımı fark etmiş olmalı ki, benim kimseye muhtaç olmadan para kazanmam gerektiğini öngörmüş. Geleceğim açısından da eczacılığın iyi bir eğitim olacağını düşünmüştü.

Asi bir yapım olduğu için annem, kimse benimle evlenmezse yalnız kalırsam endişesiyle, kendi kendime yetebileceğim bir mesleğimin ve ekonomik özgürlüğümün olmasını çok isterdi. O yüzden eczacılık çekici geliyordu. Kendi müstakil işini açar, küçük de olsa bir kazancı olur diye düşünüyordu. Oysa ben hep edebiyat veya psikoloji okumak istemiştim. Lise boyunca ne zaman öğretmenlerimiz ne olmak istiyorsunuz diye bir anket yapsa, ben hep psikoloji yazıyordum. Fakat aile

çevrem bana, “Sen zaten çok okuyan bir kızsın. Psikoloji bölümünün kitaplarını alıp okur o birikimi kendin de elde edebilirsin. Ama tıp veya eczacılık gibi bir eğitimi kendin okuyarak yapamazsın. Bunlar analitik şeyler. Kurumsal bir eğitim alman gerekir.” dediler ve beni kandırdılar.

Fakat zaman içerisinde fark edildi ki benim kafamda edebiyattan başka hiçbir şey yok. Zaten lise çağlarından itibaren her zaman yazarak düşünürdüm. Olup bitenleri yazarak değerlendirmek, hep kâğıt kalem üzerinden iş görmek gibi bir şeyim vardı. Fakat hem annemin dediği oldu, hem de benim. Şimdi o kadar çok role bürünüyorum ki. Eczacılık yaptım. Yıllardır da yapıyorum. Aynı zamanda hayallerimin peşinden gittim. Kıyafet değiştirir gibi roller değişiyor. Gündüz eczacı, gün boyu anne, gece on ikiden sonra yazar kadın olarak masaya oturuyorum. Bu hep böyle oldu.

Annemden hiç ayrılmadım

Ben annemden hemen hemen hiç ayrılmadım. Çünkü annemle aynı şehirde okudum. Ankara’da doğdum, Ankara’da büyüdüm. Üniversiteyi, liseyi Ankara’da okudum. Daha sonra evlendiğimde de yine annemle çok yakın sokaklarda oturdum. Şu anda da annemle aynı apartmanda oturuyorum. Dolayısıyla annemle fiziki bir ayrılık yaşamadım.

Annemden ayrı bir şehirde yaşamak gibi bir tecrübem yok. Fakat annemden psikolojik olarak bağımlılığımın kopması anlamında şunu söyleyebilirim. Liseden itibaren yavaş yavaş özdeşim kurmuş olduğum o anne-kız bağlantısından uzaklaştığımı, daha özgür kendi var oluşumu kurmaya çalıştığımı hatırlıyorum. Dolayısıyla annem birebir tekrarlamak istediğim kişi değildi. Ama onu birçok yönleriyle örnek almak istedim,

bir yandan da farklılaşmak istedim. Çünkü ne de olsa o kendi döneminin insanıydı.

Benim yurt dışına gitmek istemem, seyahat etmek istemem, yahut da farklı bir takım çevrelere girmek istemem annemi korkutan şeylerdi. Sürekli güvenli korunaklı bir alanda kalmasını istedikleri kızlarının bu talepleri belki biraz ürkütücü oluyordu.

Daha sonra ben farklı bir ortamda yaşamak için yurttan kalmaya başladım. Ailemin de isteğiyle hep Ankara içinde yaşıyordum. Evde kendime ait bir odam var, düzenim gayet iyi ama ben gidiyorum bir koğuş gibi yerde sekiz on tane kızın bir arada yaşadığı yurttan kalmaya kalkışıyorum. Tabii hiç ders çalışacak bir ortam yok. Banyo yapmak için, kahvaltı hazırlamak, masa bulmak için sıraya girilen bir yurt ortamında yaşamaya başlıyorum. Ama bu benim için çok iyi bir deneyimdi.

Babam da bunu yaşamamı istedi. Babam beni çok destekleyen, kararlarımın, isteklerime, hedeflerime saygı duyan bir kişiydi. Böyle bir ailede yetişmiş olmak benim için bir şanstı. Endişeler yaşanmış olsa da hiçbir zaman engellendiğimi, isteklerimin geri çevrildiğini hatırlamıyorum. Her zaman desteklendiğimi biliyorum. Annem tarafından da bu böyleydi. Kendisinin yapmadığı pek çok şeyi benim yapmaya kalkışmamdan dolayı biraz heyecanlı bir zaman dilimi yaşadık. Dolayısıyla yani fiziksel anlamda olmasa da psikolojik anlamda bir kopuş yaşadık.

Annem beni destekledi

Annemin bizi hac yolculuğuna uğurlaması beni çok etkilemişti. Bu benim için gerçekten çok kıymetli. Seyahat etmem gerektiği zaman çocuklarımı anneme bırakmam ve dönüşümde ne olup bittiğini büyük bir heyecanla ve gıptayla dinlemesi beni etkiler. Ben ondan, "Yapılması gerekenleri yapıyorsun, ben de sana destek veriyorum." düşüncesinde olduğunu çıkartıyorum.

Bu yüz ifadesiyle beni karşılaması, her seferinde bunu hissetmek benim için harika bir şey. Çünkü zaman zaman soruyorlar, “Bu kadar çok nasıl seyahat ediyorsunuz? Nasıl oluyor çocuklarınız var, bir annesiniz?” diyorlar. Fakat arkamda annem var. Ben çocuklarımı hiç kimseye bırakamazdım. Bu kadar müsterih olarak yola çıkamazdım. Annemin sayesinde çocuklarım iki yaşındayken de seyahatlere çıktım.

“Okyanus” kelimesi annemi anlatır

Annemi anlatacak en güzel kelime okyanus kelimesi olabilir. Çünkü hala onun oluşturduğu auranın içinde yüzdüğümü hissediyorum. Onun açtığı yoldan ilerliyorum. Onun bana açmış olduğu alanı kullanıyorum, onu genişletiyorum. Baştan bu imkan verilmemiş olsaydı, ben müstakil bir var oluşun olabileceğine dair annemden bir tüyo almış olmasaydım belki bunu hiçbir zaman bilemeyecektim. Belki de onun dönemini tekrarlayacaktım.

Anneme baktığım zaman bütün bunların alt yapısının aslında annemin ruhunda olduğunu, onun ruhunun da kanatlanıp uçmak isteyen fakat yapamamış bir kişi olduğunu görüyorum. Çünkü annem de şiir yazardı. Annem de çok cesur adımlar atmıştır bugüne kadar. Mesela ağabeyim dokuz yaşındayken Almanya’da yaşayan bir ailenin Angelika ismindeki kızıyla değiş tokuş edildi. Annem buna rıza gösterdi. Çünkü oğlunun farklı iklimlere gitmesini oradan küçük yaşta bir şeyler alıp içselleştirmesini, dünyasını genişletmesini istiyordu.

Mesela ağabeyimin dokuz yaşındayken Almanya’da bir Alman aile ile bir yıl geçirmesi, orada okula gitmesi, yaşaması çok farklı bir kültür. Sonra ona muadil küçük bir kızın (Angelika) bizim evimizde bir sene yaşaması farklılıktır.

Yeni kitabımın başkahramanı Angelika. Onu yazmak ve anmak istedim. Şu anda hala hayatta ve benim yaşlarımda,

Almanya'da. Harika bir insan. Dolayısıyla bize böyle bir pencere açılmasına annemin rıza göstermesi çok cesur bir harekettir. Yani dokuz yaşındaki çocuğunu bir yıllığına bir Alman ailenin yanına bırakması da çok cesur bir harekettir. Bir Alman kızın bizim evimizde bir sene geçirmesini kabul etmek, bunu göğüsleyebileceğini düşünmesi, çocuğa çok şeyler verebileceğimizi ve ondan da birçok şey öğrenebileceğimizi görmesi annemin ufkunun genişliğini gösterir.

Bizim bir de çok farklı etnik kimliklerden ahabplarımız, dostlarımız olmuştur. Kürtler, Araplar, Avrupalılar gibi. On yıl boyunca bir Avusturyalı komşumuz oldu. Annem onunla çok iyi komşuluk yaptı. Ve biz onlardan çok şeyler öğrendik. Doğrusu annem farklılıklara açık bir insan. Biz şu anda farklı insanlarla birçok işi beraber yapabiliyoruz. Türkiye'nin ortak vicdanını oluşturmak için çabalayan insanlar arasında kendimi çok küçük bir katkı da olsa görebiliyorum. Ortak paydaları, ortak insani değerleri, ortak vicdanı yakalayabilen bir alt yapı oluşmuş farkına varmadan.

Anneme minnettırım

Anne kız ilişkisi dünyanın en karmaşık, en analize muhtaç ilişkilerinden bir tanesidir. Her genç kız müstakil kişiliğini oluştururken annesiyle çatışır. Fakat öte yandan bu gerilimin içinden çıkar bütün güzel şeyler, bu gerilimin içinden yeni şahsiyetler oluşur. O üzerinde yükseldiğiniz anne zeminini aşmak hemen hemen imkânsızdır. Anneleri aşmak diye bir şey söz konusu olamaz çünkü onlar o kadar büyük bir genişlik içerisindedir ki. Buna sadece farklılaşmak diyebiliriz.

Ben anneme her şey için gerçekten çok minnettırım. Ona her zaman şükran borçluyum. Hala daha beni dualarıyla, yazılarımı okumakla desteklemeye devam eden birisi. Ona çok teşekkür ediyorum.